Daniel Ferguson's
Γεωγραφια —
Κοσμογραφια, και Τοπογραφια

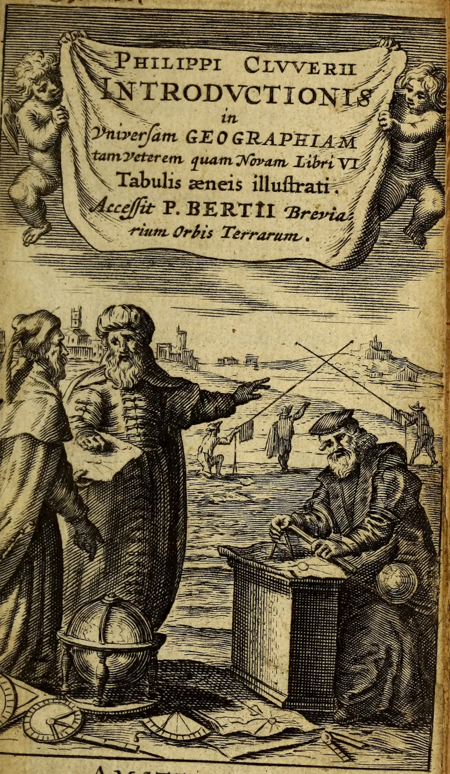
John Carter Brown
Library
Brown University

E Lib: P: Calton

9do 21 Mi: Dom

1745

Bacon

AMSTELODAMI,
Ex Officina Elzeviriana. A°. 1672.

SERIES CAPITUM Singulorum Librorum Introductionis Geographicæ PHIL. CLUVERII.

LIBER I.

CAP. PAG.

I. *QUid Geographia, & quid Globus ſeu Orbis terræ.* 1

II. *De Globi partibus & Circulis.* 2

III. *De quatuor majoribus Circulis.* 4

IV. *De quatuor minoribus Circulis.* 9

V. *De Zonis.* 10

VI. *De Parallelis & Climatibus.* 12

VII. *De Globi in partes* CCCLX *ſectione, item de ambitu terræ, & longitudine ac latitudine ejus.* 18

VIII. *De quatuor Mundi Regionibus, & de Ventis.* 20

IX. *De locorum menſuris.* 22

X. *De Oceano ejuſque partibus.* 24

XI. *De magnis ſinubus Oceani.* 26

XII. *De Mari Interno.* 27

XIII. *De Navigatione Oceani.* 30

XIV. *Summa totius orbis diviſio.* 32

LIBER II.

I. *Summa Europæ deſcriptio.* 36

II. *De Hiſpania.* 37

III. *Diviſio Hiſpaniæ Veteris.* 40
IV. *De Nobilioribus Hiſpaniæ fluviis, & Urbibus olim claris.* 41
V. *De incolis Hiſpaniæ, ac recentiori ejus diviſione.* 42
VI. *De Urbibus, Portubus, & Academiis hodie claris.* 47
VII. *De Inſulis ad Hiſpaniam.* 49
VIII. *De Gallia.* 50
IX. *De Gallia Braccata, quæ & Narbonenſis provincia.* 52
X. *De Gallia Comata, ac prima ejus parte Aquitania.* 53
XI. *De Gallia Celtica, ſeu Lugdunenſi.* 55
XII. *De Gallia Belgica; item Fluminibus univerſæ Galliæ Tranſalpinæ.* 56
XIII. *De incolis Galliæ, ac poſteriori ejus diviſione.* 60
XIV. *De recentiore Galliæ, ejuſque in varias Provincias diviſione.* 64
XV. *De Urbibus Galliæ celebribus, Academiiſque illuſtribus.* 66
XVI. *De Sabaudia, ac Burgundiæ Comitatu.* 68
XVII. *De Helvetiis & Valleſiis.* 69
XVIII. *De Hodierna Belgica, ſive de Inferiore nunc Germania.* 72
XIX. *De præcipuis inferioris Germaniæ Urbibus.* 76
XX. *De Britannicis Inſulis.* 81

XXI. *Di-*

CAPITUM.

XXI. *Diviſio Veteris Britanniæ, item de fluviis & opidis.* 83
XXII. *De Incolis Britanniæ.* 85
XXIII. *De Anglia.* 88
XXIV. *De Scotia.* 90
XXV. *De Hibernia.* 92

LIBER III.

I. *De veteri Germania.* 93
II. *Diviſio Veteris Germaniæ, ac primum de Vindilis & Ingevonibus.* 96
III. *De Iſtævonibus, Hermionibus atque Baſtarnis, item Suevia, & Veterum Germanorum babitationibus.* 99
IV. *De Vindelicia & Norico.* 105
V. *De fluviis, ſilvis ac montibus Germaniæ.* 108
VI. *De Incolis Germaniæ.* 108
VII. *Quota pars Germaniæ ſubjecta fuerit Imperio Romano.* 110
VIII. *De variis Germaniæ Regnis, ac noviſſima ejus diviſione.* 112
IX. *De Imperii Germanici provinciis citra Rhenum in Gallico ſolo ſitis.* 114
X. *Suevia, Franconia, Palatinatus Rheni.* 117
XI. *Palatinatus Superior, Bavaria, Salisburgienſis Archiepiſcopatus, Tirolis Comitatus.* 119
XII. *Croatia, Vinidorum Marchia, Carniola,*

niola, Carinthia, Stiria & Auſtria. 121
XIII. *Boiohæmia, Moravia, Sileſia, Luſatia.* 123
XIV. *Marchia Brandeburgenſis, Pomerania, Meckeloburgium, Holſatia.* 126
XV. *Luneburgienſis Ducatus, Bremenſis Archiepiſcopatus, Friſia Orientalis, Weſtfalia, Clivia & Montanus Ducatus.* 128
XVI. *Haſſia, Wetteravia, Buchovia, Thuringia.* 131
XVII. *Miſnia, Saxonia, Brunſvicenſis Ducatus.* 132
XVIII. *De Archiepiſcopatibus & Academiis Germaniæ.* 134
XIX. *Daniæ Regnum.* 135
XX. *Norvagia, Finnomarchia, Iſlandia, Groenlandia, Frieſlandia.* 136
XXI. *Suedia, Botnia, Scrickfinnia, Lappia, Finnia.* 139
XXII. *De Italia & variis ejus nominibus.* 141
XXIII. *De Diviſione veteris Italiæ.* 143
XXIV. *Ligures, Taurini, Cottii & Ideonni Regna; Salaſſi, Lepontii, Euganei, Rhæti, Veneti, Carni, Hiſtri.* 145
XXV. *De Gallis Ciſalpinis.* 148
XXVI. *Etruria & Umbria.* 150
XXVII. *De Sabinis & Latio.* 152

XXVIII. *Picentes, Veſtini, Marrucini, Peligni, Marſi, Frentani, Samnites, Hirpini.* 155
XXIX. *De Campania & Picentinis, Apulia, Calabria.* 156
XXX. *De Lucanis, Brutiis & Magna Græcia.* 160
XXXI. *De Fluviis Italiæ.* 161
XXXII. *De Montibus Italiæ.* 162
XXXIII. *De variis Italiæ incolis.* 164
XXXIV. *De noviſſima Italiæ diviſione.* 166
XXXV. *Hiſtria, Forum Iulium, Marchia Tarviſiana, Griſones, Helvetiorum ſtipendiarii, & Pedemontium.* 168
XXXVI. *Lombardia, & Genuenſis ager.* 171
XXXVII. *Tuſcia, Romaniola, Marchia Anconitana, Romanus ager & Ducatus Spoletanus.* 173
XXXVIII. *De Regno Neapolitano.* 176
XXXIX. *De Urbibus Regni Neapolitani.* 178
XL. *De Epiſcopatibus Italiæ, Academiis, & urbium clariſſimarum Epithetis.* 179
XLI. *De Sicilia.* 181
XLII. *De incolis Siciliæ & nova ejus deſcriptione.* 184
XLIII. *De Sardinia & Corſica.* 186

LIBER IV.

I. *De Pannonia.* 188
II. *De incolis Pannoniarum & de Regno Hungariæ.* 190
III. *De Sclavonia & Boſnia.* 192
IV. *De Illyrico.* 193
V. *De incolis Illyrici, & nova ejus deſcriptione.* 195
VI. *De Græcia, & ſumma ejus diviſione.* 196
VII. *De Epiro & Peloponneſo.* 198
VIII. *De Hellade, ſeu Græcia proprie dicta, & Theſſalia.* 199
IX. *De Macedonia.* 202
X. *De Fluviis, Montibus ac Inſulis Græciæ adjacentibus.* 204
XI. *De incolis Græciæ & nova ejus deſcriptione.* 206
XII. *De Creta Inſula.* 207
XIII. *De Thracia.* 209
XIV. *De Urbibus veteris Thraciæ, Fluviis ac Montibus.* 211
XV. *De incolis Thraciæ & urbibus nunc claris: item de Patriarchis Græcanicæ religionis.* 212
XVI. *De Mœſia.* 214
XVII. *Summa univerſæ Scythiæ deſcriptio. Item de veteri Scythia Europæa.* 217

XVIII. *De Dacia.* 219
XIX. *Tranſſilvaniæ, Valachiæ & Moldaviæ deſcriptio.* 221
XX. *Tattaria minor; ubi Taurica Cherſoneſus.* 222
XXI. *Sarmatia Europæa.* 224
XXII. *De incolis Sarmatiæ, fluviis ac montibus: item de Hyperboreis.* 225
XXIII. *De Poloniæ regno Provinciiſque ei ſubjectis.* 227
XXIV. *Polonia proprie dicta.* 229
XXV. *Lituania, Ruſſia & Podolia.* 230
XXVI. *Volinia, Podelaſſia, Maſovia, Livonia, Samogitia.* 233
XXVII. *De Boruſſia & Caſſubia: item de Epiſcopatibus & Academiis regni Polonici.* 236
XXVIII. *Moſcoviæ ſive Ruſſiæ Albæ Ducatus Magnus.* 237

LIBER V.

I. *Summa Aſiæ deſcriptio.* 239
II. *Scythia Aſiatica & Sarmatia Aſiatica; item Serica & Sogdiana.* 241
III. *Summa Tattariæ deſcriptio.* 244
IV. *Tattaria deſerta, Zagataia & Turckeſtan.* 245
Cataini Magni Chani Imperium; item Tattaria vetus. 247

VI. De

VI. *De Sinarum regione ſive China.* 249
VII. *De India Veteri.* 252
VIII. *Summa Indiæ novæ deſcriptio.* 254
IX. *Cambaia, Narſinga, Malabar, Orixa.* 256
X. *Bengala, Pegu, Sian, Camboia, India Septemtrionalis.* 258
XI. *Inſulæ in Indico mari.* 259
XII. *De Perſarum imperio.* 260
XIII. *Gedroſia, Carmania, Drangiana, Arachoſia, Paropamiſis, Bactriana, Margiana, Hyrcania, Aria, Parthia.* 261
XIV. *Perſis, Suſiana, Aſſyria, Media.* 264
XV. *De varia imperii Aſiatici mutatione, nova Sophorum regni deſcriptione, item de regno Ormuz.* 265
XVI. *De reliquis veteris Aſiæ regionibus, quas nunc Turcarum Imperator obtinet: & ſpeciatim de Albania, Iberia, Colchide & Armenia.* 267
XVII. *Cappadocia, Galatia, Pontus, Bithynia.* 270
XVIII. *Aſia Minor ſive proprie dicta.* 272
XIX. *Lycia, Pamphylia & Cilicia.* 275
XX. *Summa Syriæ deſcriptio: item Palæſtina: ſub qua Idumæa & Iudæa.* 277
XXI. *Samaria, Galilæa, Phœnice & Libanus.* 281
XXII. *Antiochene, Comagene & Cœleſyria.* 283

CAPITUM.

XXIII. *Meſopotamia & Babylonia.* 285

XXIV. *Arabia.* 288

XXV. *De Turcico imperio, urbibuſque ſub eo claris.* 290

XXVI. *Cyprus & Rhodus.* 292

LIBER VI.

I. *Summa Africæ deſcriptio.* 295

II. *Ægyptus.* 296

III. *De incolis Ægypti ac Nilo flumine. item de Libya exteriore.* 298

IV. *Cyrenaïca, Africa Minor, Libyæ deſerta, Troglodytæ & Garamantes.* 300

V. *Numidia & Mauritania.* 303

VI. *Gætuli, Atlas Mons, Libya interior & Æthiopia.* 305

VII. *De incolis univerſæ Africæ novaque ejus deſcriptione: ac primum de Ægypto.* 307

VIII. *Barbaria.* 309

IX. *Biledulgerit, Sarra deſertum, Nigritæ, Abiſſini.* 311

X. *Æthiopia exterior; item inſulæ Africæ adjacentes.* 314

XI. *Summa Americæ deſcriptio.* 316

XII. *America Septemtrionalis ſive Mexicana.* 320

XIII. *Florida, Nova Granata, California, Nova Hiſpania.* 322

XIV. *Ame-*

XIV. *America Meridionalis, ſeu Peruviana.* 324
XV. *De Inſulis Novi Orbis.* 327
XVI. *Magellanica.* 328

PHI-

ORB
TERRA
TYP
GROEN LANDIA
Circulus Arcticus
Fretum Davis
Terra de Laborador
Terra Nova
I. Flandricæ
Ieſo
Iapan
Anian
Nova Francia
AMERICA SEPTENTRIONALIS
C. Mendocino
California
C. S. Martin
C. del Engauno
Hispania nova
Tropicus Cancri
MAR DEL NORT.
Las dos Hermanos
Ilhas de Ladrones
Cuba
Spagnola
Honduras
Trinidad
MAR DEL ZUR.
C. de Corriente
I. d S. Petro
I. de Don Alfonſo
Miracomo vaz
Linea Æquinoctialis
Guiana
AMERICA MERIDIONALIS
PERU
BRASILIA
Pernambuco
Bahia
Claes Pieterſz Bay
I. d los Tiburon
Honden Eyl.
Hoornſche Eylanden
Tropicus Capricorni
MARE PACIFICUM.
I. Iuan Fernando
CHILI
Rio de la Plata
ZEELANDIA NOVA.
Tra. del Fuego
Fretum Magallanicum
Circulus Antarcticus

BIS
ARUM
PUS.
Groenlandia
Spitsberge
Yſlandia
Nova Zemla
Cathaya
Hibernia
Norvegia
Anglia
Rusia
EUROPA
Hungaria
TARTARIA
ASIA
CHINA
Kaſacki
Iapan
Canariæ Inſ.
Barbaria
Natolia
Mediterraneum
Perſia
BILEDULGERID
C. Blanco
Egyptus
Arabia
Felix
I. d Cabo Verde
AFRICA
INDIA
Luconia
Philippinæ Inſ.
Ilhas de Ladrones
Guinea
Ceylon
Maldivæ Inſulæ
Mindanao
Borneo
Gilolo
Sumatra
Celebes
N. Guinea
OCEANUS
ÆTHIOPICUS.
S. Helena
Madagaſcar
MAR DI
INDIA.
Iava
HOLLANDIA
NOVA.
C. de Bona Eſperanca
Ant van Diemens Lant
Circulus Antarcticus

PHILIPPI CLUVERII

INTRODUCTIONIS

IN

UNIVERSAM GEOGRAPHIAM, tam novam, quam veterem,

LIBER PRIMUS.

CAP. I.

Quid Geographia, & quid Globus ſeu Orbis terræ.

GEOGRAPHIA eſt terræ univerſæ, quatenus nobis cognita eſt, deſcriptio. Vocabulum ejus Græcum eſt: nam à γαῖα, ſive γαίη, id eſt, terra (pro quo in compoſitione uſurpatur γέα) & γράφω, hoc eſt, ſcribo, compoſitum fit Γεωγραφία, id eſt, Terræ-deſcriptio.

Differt autem Geographia à Coſmographia, ut pars à toto; à Chorographia, ut totum à parte. Coſmographia quidpe, quæ à κόσμος, id eſt, mundus, & γράφω, dicitur

Mundi-deſcriptio, eſt totius univerſi ſeu Mundi tam elementaris quam ætherei deſcriptio. Chorographia, cujus vocabulum à χῶρ@ vel χώρα, id eſt, regio, & γράφω componitur, eſt regionis alicujus particularis deſcriptio; veluti Hiſpaniæ, Italiæ, Germaniæ: hujus pars iterum eſt Topographia, quæ à τόπ@, id eſt, locus, & γράφω dicitur; eſt hæc loci alicujus particularis deſcriptio; utpote agri ſive territorii alicujus oppidi, ſeu pagi: in qua etiam arva, prata, arbores, plateæ, & ædificia depicta veniunt. Geographia autem ſolius terræ ſitum deſcribit. Terræ autem nomine in Geographia non ſeparatim quartum elementum, ut Phyſici, accipimus: ſed complexim terram, una cum aquis infuſis, pro totius univerſi centro intelligimus, quod à figura, Orbis ſeu Globus terræ vocatur. Globus quidpe eſt corpus ſolidum, undique rotundum, unica ſuperficie contentum; in medio habens centrum ſive punctum, à quo omnes lineæ ad ſuperficiem ductæ ſunt æquales. Unicus igitur ex utroque elemento Globus conficitur; unamque & eandem convexam conſtituit utrumque ſuperficiem. Hunc vero terræ Globum varie Geographi in circulos atque parteis diſtinguunt: de quibus ſingulis ordine agendum.

CAP.

Cap. II.

De Globi partibus & Circulis.

PRimum Axis in Globo conſtituitur, ſive linea recta, per centrum terræ traducta; quæ eſt totius mundi diameter, à præpoſitione Græca διὰ, id eſt, per, & verbo μετρέω, id eſt, metior, dicta: quaſi medium dimetiens, circum quam volvitur atque convertitur Mundus.

Axis autem extrema, Poli mundi appellantur, à verbo πολέω, quod eſt verto: unde & vertices Latinis, & cardines dicti; quia circum hos tota mundi machina circumvolvitur, quorum alter Arcticus, id eſt, Urſinus, ἀπὸ τῆς ἄρκτου, ab Urſa, vicino ſidere; alter Antarcticus nominatur, quia Arctico ex diametro eſt oppoſitus.

Arcticus polus, qui & Borealis ſive Boreus, & Aquilonaris ſive Aquilonius à Borea ſive Aquilone vento, qui ab hac plaga ſpirat, & Septentrionalis dicitur, à ſeptem ſtellis, quas Triones vocant, eſt is, qui in his locis, quæ nos incolimus, ſemper adparet.

Antarcticus, qui & Auſtralis, & Auſtrinus, & Notius, ab Auſtro ſive Noto vento, & Meridionalis, à mundi plaga dicitur, eſt is, qui noſtro hemiſphærio nunquam conſpicitur; ſed ſub Horizonte latet.

Porro Globo terrarum octo præcipui aſſignantur circuli, bifariam diſtincti: primum dividuntur pari numero in Majores atque Minores. Majores dicuntur, qui idem cum globo obtinent centrum; ipſumque globum in duas ſecant partes æquales. Sunt autem Æquinoctialis ſive Æquator, Zodiacus, Horizon, Meridianus. Minores dicuntur, qui diverſum habent centrum à globi centro; quique globum in duas parteis dividunt inæquales. Sunt vero, Tropici duo, totidemq; Polares.

Rurſus, ex univerſis circulis quinque dicuntur Recti, ſive Paralleli, id eſt, æqui-diſtantes, quod eoſdem cum univerſo polos habeant; quodque æqualiter inter ſe in latitudinem diſtent. Sunt autem, Æquator, Tropici duo, totidemque Polares. Reliqui tres dicuntur Obliqui, quod diverſos à mundi polis habeant ſuos polos.

C a p. III.

De Quatuor Majoribus Circulis.

MAjores Circuli diſtinguuntur in Fixos, atque Mobiles. Fixi ſive immutabiles dicuntur, qui eundem perpetuo locum in globo obtinent; ideoque in globi ſuperficie pinguntur. Sunt autem Æquator & Zodiacus. Mobiles ſive mutabiles dicuntur, qui non eandem ſemper in Globo ſedem obtinent;

nt ; ſed multipliciter , pro varia regionum
que locorum mutatione mutantur : ideo-
e extra Globi ſuperficiem deſignantur.
nt Horizon & Meridianus. Sed de ſingulis
endum.

De Horizonte.

ὁρίζων, Horizon, Latine Terminator,
iitor, & Finiens, eſt circulus major mu-
ilis, qui conſpectam mundi partem ab in-
aſpecta dirimit; hoc eſt, inferius hemi-
ærium ab ſuperiore. Deſcribitur in theca
e armilla Globi; hujus enim ſuperficies,
æ ſupera eſt, vere Horizontis munere fun-
ur; dirimens globum in duas æquas par-
s. Eſt autem duplex : alter, qui ratione at-
e intelligentia percipitur; alter, qui ſenſu. Is
i intelligentia percipitur, eſt is, qui ad fixa-
m ſtellarum orbem pertingit, & in duas æ-
aleis parteis univerſam mundi ſphæram di-
lit; ita ut alterum hemiſphærium ſuper
ram exſtet, alterum ſub terra condatur :
tque iterum duplex; Rectus & Obliquus.
ectus eſt, qui per mundi polos tranſiens,
lum ſeu verticem habet ſub Æquatore;
em ad rectos angulos interſecat. Obliquus
citur, cujus vertex ultra citrave Æquato-
n incidit; quique Æquatorem ad Obli-
os angulos interſecat; altero mundi po-
orum ſurſum elevato, altero deorſum de-

preſſo. hujuſmodi Horizontem qui habent, iis Sol & reliqua ſidera obliquo adſcendunt & deſcendunt motu. Is vero quem ſenſu percipimus, eſt Horizon, qui oculo noſtro terminatus, quoad uſque conſpectus ferri poteſt, extenditur, dividens partem Orbis, quæ nobis cernitur, ab ea quæ non adparet. cujus diametri longitudo CLXXX ſtadia, id eſt, millia paſſuum XXII cum dimidio, milliaria Germanica V cum V octavis, non excedere putatur; quod oculorum acies non ultra ſe extendit. Mutabilis dicitur atque multiplex Horizon, quia non poteſt mutari locus, quo verſum eas, quantumvis mutatio ea perexigua ſit, quin unà varientur horizon, regio, & cœlum. atque hac ratione infiniti poſſunt fingi Horizontes. Porro Horizontis duo ſunt poli; quorum alter Arabico vocabulo dicitur Semith, corrupte vulgo Zenith: eſtque punctum perpendiculariter vertici noſtro incumbens: alter vocatur Nadir vulgo, at proprie Nathir; ſuperiori ad diametrum oppoſitus; Antipodum cervicibus incumbens.

De Æquinoctiali.

Æquinoctialis, qui & Æquidialis, Græcè Ἰσημερινὸς, & Æquator, eſt circulus quinque parallelorum maximus, qui globum in duas parteis æquales ſeptemtrionalem & meridionalem dividit, æquali ſpatio ab utroque polo diſtans.

diſtans. quem cum Sol attingit, æquale toto Orbe efficit diei ac noctis ſpatium, unde & nomen ei quæſitum. Fiunt autem ejuſmodi Æquinoctia, quæ Æquidialia antiquis dicebantur, bis in anno: ſemel in principio Arietis, quum Vernum; atque iterum in principio Libræ, ubi Autumnale vocatur. Cæterum nautæ Æquatorem vulgo adpellant Mediam lineam, ſive nude Lineam κατ' ἐξοχήν.

De Zodiaco.

Ζωδιακὸς, Zodiacus, eſt circulus major, inter mundi polos oblique locatus; ex una parte Tropicum æſtivum in principio Cancri, ex altera hibernum in principio Capricorni adprehendens; ac medium interſecans Æquatorem; à quo viciſſim ſecatur, circa principia Arietis & Libræ: ita uti altera ejus medietas ab Æquatore ad polum Arcticum, altera ad Antarcticum declinet. Dividitur in XII parteis, quæ ſigna vocantur: unde nomen Latinum Signifer: Græcum vero Ζωδιακὸς ἀπὸ τῶν ζωδίων, hoc eſt, animalibus, quæ in eo finguntur. quorum nomina, duobus verſibus ab Auſonio expreſſa, ſunt iſta:

♈ ♉ ♊ ♋ ♌ ♍
Sunt Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo,
♎ ♏ ♐ ♑ ♒
Libraque, Scorpius, Arcitenens, Caper, Amphora
♓
Piſces.

Horum verſuum prior Septentrionalia, poſterior Auſtralia ſigna continet. Singulis vero ſignis xxx tribuuntur gradus; qui computati CCCLX in univerſum conficiunt; in quos totus diſtribuitur Orbis terrarum.

De Meridiano.

Meridianus, Græce μεσημβρινὸς, major mutabilis circulus eſt, qui per polos mundi, & dati cujuslibet loci verticem ductus, Æquinoctialem ex tranſverſo interſecat; totumque terræ Orbem in duas parteis diſpeſcit; altera ejus medietate ad Ortum, altera ad Occaſum relicta: ita dictus, quod Sol, cum in noſtro hemiſphærio eum attingat, apud nos atque omnes eos, qui ſub eodem Meridiano, Septemtriones Auſtrumve verſus ſunt poſiti, facit medium diei: ac rurſus medium noctis, cum in inferiore hemiſphærio ad eumdem perveniat. Hujus igitur potiſſimum officium eſt, medium diem mediamque noctem oſtendere. Eſt autem Vertex loci, punctum in cœlo, directe illi loco ſuprapoſitum, vel vertici capitis cujuſvis hominis perpendiculariter incumbens. Mutabilis dicitur Meridianus, quia ſi tantillum, ortum occaſumve verſus progrediaris, alius continuo erit Meridianus: ita uti ſemper mutetur una nobiſcum pro ratione locorum ac regionum, in quibus conſiſtimus. Atque hac ratione infiniti conſtitui

poſſunt

poſſunt Meridiani: quot enim puncta verticalia, tot Meridiani dabuntur.

Cap. IV.

De quatuor minoribus Circulis.

De Tropicis.

Tropici circuli ſunt duo, æquali ſpatio ab Æquatore diſtantes: quorum alter, qui nobis propinquior eſt, Cancri Tropicus; alter in Auſtrum vergens, Tropicus Capricorni dicitur. Latini Solſtitiales adpellant, propterea, quod Solſtitia in iis fiunt. hoſce quidpe circulos Sol nunquam egreditur, verum quum ad alterum eorum pervenit, tetrorſum ſe convertit: unde & nomen acceperunt, ἀπὸ τῆς τροπῆς, hoc eſt, à reverſione. Tropicus Cancri, qui & æſtivus dicitur, eſt circulus omnium, quos Sol deſcribit, Septemtrioni proximus, in quo quum fuerit Sol, non ultra, Septemtrionem verſus, progreditur, ſed ad alteram mundi partem verſus Auſtrum facit reverſionem Æſtivam; ubi omnium totius anni longiſſima in noſtro hemiſphærio dies, nox vero breviſſima. Cancri autem Tropicus dicitur à ſigno Zodiaci, in cujus principio Sol tunc vertitur. Tropicus Capricorni qui & hibernus & brumalis, circulus eſt omnium, quos Sol per Mundi converſionem deſcribit, Auſtro proximus, in quem cum Sol

pervenit, non ultra Auſtrum verſus procedit, ſed ad alteram Mundi partem, verſus Septemtrionem, reverſionem facit hibernam, ſive brumalem: ubi longiſſima totius anni in noſtro hemiſphærio nox, dies vero breviſſima efficitur. Capricorni Tropicus adpellatur à ſigno, cujus principium tunc Sol tranſmittit.

De Arctico.

Polares circuli ſunt duo extimi, polis vicini, æquali ſpatio à ſuo quiſque polo diſtantes. Horum, qui nobis ſemper conſpicitur, Arcticus dicitur, ut ipſe Polus, ἀπὸ τῆς ἄρκτου, ab Urſa, quia prioribus Urſæ pedibus deſcribitur, minoris videlicet. Item Septemtrionalis & Borealis, & Aquilonaris; à mundi regione, cui ſubjacet.

De Antarctico.

Alter vero æqualis & parallelus Arctico, Antarcticus dicitur, quod Arctico ex diametro opponitur: totus ſub terra conditus, cujus objectu à nobis haud cerni poteſt. Idem Auſtrinus, ſive Auſtralis, & Meridionalis.

CAP. V.

De Zonis.

QUatuor minores circuli totius terræ ſuperficiem in quinque dividunt ſpatia ſeu plagas, quas Zonas vocant Geographi.

Ζωνὴ.

Ζωνὴ, Latine cingulum, eſt ſpatium in globo terræ inter duos circulos minores, vel inter circulum minorem & polum comprehenſum. Appellantur autem Zonæ ab habitudine ſeu natura, una Torrida, duæ Frigidæ, totidemque Temperatæ. Ea, quæ in medio reliquarum ſita eſt, Torrida vocatur à Solis, cujus viæ ſubjecta eſt, perpetuo ardore: propter quem vetuſtiſſimis mortalium inhabitabilis putabatur. Eſt autem ſpatium inter duos Tropicos comprehenſum; continens in latitudine grad. XLVII. mediam interſecat circulus Æquinoctialis.

Duæ autem extremæ, quæ ſunt circa mundi polos, altera Septemtrionalis, circa polum Arcticum, altera circa Antarcticum, Auſtralis, Frigidæ vocantur; quia longiſſime à Solis via ſepoſitæ ſunt, & ob nimium frigus itidem inhabitabiles veteribus exiſtimabantur. Eas autem diſterminant utrimque circuli Arcticus & Antarcticus, ſuam verſus ſuum quiſque polum. A polis etiam dicuntur Polares. Harum quæque complectitur gradus XXIII cum dimidio.

Reliquæ vero duæ, quod in medio inter frigus & ardorem poſitæ ſunt. Temperatæ dicuntur & habitabiles. Harum altera, quæ Arctico & Tropico Cancri finitur, Septemtrionalis; altera, quæ Antarctico & Tropico Capricorni terminatur, Auſtrina ſive Auſtra-

lis & Meridionalis dicitur. Continet quæque gradus XLIII.

CAP. VI.

De Parallelis & Climatibus.

AT diſtinguitur etiam terræ ſuperficies ſecundum aliam rationem, nempe per quantitatis dierum variationes. Quidpe qui ſub ipſo Æquatore conſiſtunt, perpetuo diem nocti æqualem XII horarum habent: quanto autem aliqua regio latius ab Æquatore verſus alterutrum polum declinaverit; tanto plus æſtate diei longiſſimæ, vel viciſſim hyeme noctis quantitas augetur. Proinde Geographi pro diverſa quantitatis dierum variatione diverſas plagas terræ diſtinxere, quas vel Parallelos vocarunt, vel Climata.

Paralleli ſunt circuli æquali undique ſpatio abs ſe invicem diſtantes, ab occaſu in ortum ducti. Hi varii in Globo ad libitum cujuſque deſcribi poſſunt. Verum Ptolemæus, quem plerique alii ſequuti ſunt Geographi, XXI Parallelos deſcripſit Septentrionales. hac obſervata intercapedine, uti dies unus paralleli longiſſimus, ſuperet paralleli præcedentis diem prolixiorem. Clima autem eſt terræ ſpatium duobus parallelis incluſum: in quo, longiſſimo die dimidiæ horæ variatio, ſive auctio fit. Sed nomen Climatis ac Paralleli aliquando circu-

circulum, aliquando ſpatium duobus circulis comprehenſum ſignificat.

Cæterum diſtinguuntur Climata in Septemtrionalia & Auſtralia; utraque ab Æquatore verſus ſuum quæque Polum initia ducentia. Ideoque quotum aliquod Clima fuerit ab Æquatore, tot ſemihoris longiſſimus ejus loci dies ſuperat diem nocti æqualem. & vice verſa, uti ſcire queas, ſub quo Parallelo vel climate quilibet locus poſitus ſit, conſidera numerum horarum, cujus longiſſimus ejus loci dies ſuperat diem Sphæræ rectæ, qui ſemper horarum eſt duodecim; is enim duplicatus oſtendit numerum Climatum: quadruplicatus exhibet numerum Parallelorum.

Cæterum Climata à Veteribus VII tantum numerata ſunt; quod loca ultra ſeptimum Clima, ſibi incognita, vix inhabitari exiſtimarint. Climata autem hæc ab inſignioribus locis, per quæ climatis medium protenditur, nomina acceperunt: ut primum per Meroën, Nilo circumfuſam inſulam & urbem Africæ; ſecundum per Cyrenen, Ægypti urbem; tertium per Alexandriam, itidem Ægypti urbem; quartum per Rhodum inſulam; quintum per Romam; ſextum per Pontum Euxinum; ſeptimum per Boryſthenis oſtia. Poſteriores vero qui experti ſunt ulterius habitari terram, fecere XXIV Climata, ad elevationem uſque graduum LXVII. Primum per

Meroën; ſecundum per Syrenen, ſub Tropico æſtivo; tertium per Alexandriam; quartum per Rhodum; quintum per Romam & Helleſpontum; ſextum per Mediolanum & Venetias; ſeptimum per Podoliam & Tartariam minorem; octavum per Wittebergam, nonum per Roſtochium; decimum per Hiberniam; undecimum per Bahus, caſtrum Norvegiæ; duodecimum per Gutiam; tertiumdecimum per Bergos, Norvegiæ oppidum; quartumdecimum per Viburgium, oppidum Finniæ; quintumdecimum per Arotiam Suediæ; ſextumdecimum per Dalenkaulii fluminis oſtia: reliqua paribus interſtitiis per alia Norvegiæ, Suediæ, Ruſſiæ, & proximarum inſularum loca. At certum quidem eſt, ab Æquinoctiali circulo ad eum locum, ubi dies longiſſimus horis XXIV definitur, climata XXIV interjacere, inde vero ad polum climatum diſtinctio minus certa eſt: propterea quod non jam horis dimidiatis, ſed integris primum diebus, mox ſeptimanis, ac tandem totis menſibus dies ita augeantur, ut ſub ipſis polis hemiſphæriorum alterum VI menſium luce perpetua exſiccetur; altero in denſiſſimis tenebris languente. Cæterum, quæ ratio climatum eſt ab Æquinoctiali ad Arcticum verſus, eadem eſt ab eodem Æquinoctiali verſus Antarcticum, & par numerus. Hæc autem climata proprias adpellationes non

habent

habent apud auctores, ſed ex oppoſitis nominantur; adjecta præpoſitione Græca ἀντὶ, ut ἀντὶ διὰ Μερόης, id eſt, contra per Meroën; & ita deinceps. Poſſent tamen eodem modo, ut illa, ab ſuis locis appellari: ut primum clima per Lunæ montes, ac fontes Nili, ſecundum per promontorium, vulgo dictum *Cabo de Corientes*, ſub Tropico hiberno: & ſic deinceps. Sed ſingulorum Climatum, & Parallelorum latitudines ab Æquinoctiali, intervalla ab invicem, & maximorum dierum longitudines, quo facilius intelligantur, tabulam hic adponemus.

Climata.	*Paralleli.*	*Dies longiſſimi.* *Hor.*	*Scr.*	*Latitudo.* *Gr.*	*Scr.*	*Intervalla Climat.* *Gr.*	*Scr.*
0	0	12	0	0	0	4	18
	1	12	15	4	18		
1	2	12	30	8	34	8	25
	3	12	45	12	43		
2	4	13	0	16	43	7	50
	5	13	15	20	33		
3	6	13	30	23	10	7	3
	7	13	45	27	36		
4	8	14	0	30	47	6	9
	9	14	15	33	45		
5	10	14	30	36	30	5	17
	11	14	45	39	2		

6	12	15	0	41	22	4	30
	13	15	15	43	32		
7	14	15	30	45	29	3	48
	15	15	45	47	20		
8	16	16	0	49	1	3	13
	17	16	15	50	33		
9	18	16	30	52	58	2	44
	19	16	45	53	17		
10	20	17	0	54	29	2	17
	21	17	15	55	34		
11	22	17	30	56	37	2	0
	23	17	45	57	34		
12	24	18	0	58	26	1	40
	25	18	15	59	14		
13	26	18	30	59	59	1	26
	27	18	45	60	40		
14	28	19	0	61	18	1	13
	29	19	15	61	53		
15	30	19	30	62	25	1	1
	31	19	45	62	54		
16	32	20	0	63	22	0	52
	33	20	15	63	40		
17	34	20	30	64	6	0	44
	35	20	45	64	30		
18	36	21	0	65	49	0	36
	37	21	15	65	6		

19	38	21	30	65	21	0	29
	39	21	45	65	35		
20	40	22	0	65	47	0	22
	41	22	15	65	57		
21	42	22	30	66	6	0	17
	43	22	45	66	14		
22	44	23	0	66	20	0	11
	45	23	15	66	25		
23	46	23	30	66	28	0	5
	47	23	45	66	30		
24	48	24	0	66	31	0	0
		Menſes.					
		1		67	15		
		2		69	30		
		3		73	20		
		4		78	20		
		5		84	0		
		6		90	0		

CAP. VII.

De Globi in partes CCCLX *ſectione; item de ambitu terræ; & de longitudine ac latitudine ejus.*

OMnis circulus à Geometris in CCCLX parteis ſecatur: quam ſectionem & Sphæra Globuſque admittit.

Terra

Terra igitur, quemadmodum Sphæra, in CCCLX parteis, qui gradus dicuntur, diſtribuitur. Singuli gradus in LX diſtribuuntur ſcrupulos, qui ſunt totidem millia paſſuum Romanorum ſeu milliaria Italica. Horum quatuor conficiunt unum milliare Germanicum commune. hinc ſinguli gradus XV milliaria Germanica continent. Hæc computata conficiunt milliaria in univerſum quinquies mille quadringenta: quæ eſt circumferentia totius terrarum Orbis. Hinc diameter ejus fit milliarium mille ſeptingentum octodecim, cum duabus undecimis, cujus ſemiſſis, ſive ſemidiameter, eſt à ſuperficie ad centrum milliarium octingentum quinquaginta novem, cum una undecima.

Cæterum gradus, per quos terra deſcribitur, alii ſunt longitudinis, alii latitudinis. Longitudines diſtinguuntur per circulos meridianos, latitudines per parallelos. Meridiani inſcribuntur Globo XXXVI, X ſinguli gradus continentes. qui numerus multiplicatus CCCLX conficit gradus. Sed primum Meridianum Ptolemæus in Fortunatis, quas nunc Canarias vocant, poſuit inſulis: Hiſpanorum poſtea nautæ in Aſſoribus inſulis: alii etiam in medio Hiſpaniæ. Paralleli ab Æquatore ad alterutrum Polum notantur IX, X itidem gradus ſinguli continentes. hoc itaque numero quadruplicato, paralleli in univerſum erunt

erunt xxxvi; ut in longitudine. Longitudo igitur regionis eſt ſpatium Æquatoris, duobus Meridianis, uno Aſſorum Inſularum, unde initium ducitur, altero ipſius regionis aut loci, comprehenſum. Latitudo verò eſt loci ſeu regionis ab Æquatore verſus alterutrum polum receſſus. Hinc poli elevatio eadem eſt, quæ latitudo regionis. Cæterum latitudo duplex eſt; altera in noſtro hemiſphærio, ab Æquatore ad Polum Antarcticum, Septemtrionalis; altera in inferiori hemiſphærio, ab Æquatore ad Polum Antarcticum, Auſtralis.

Cap. VIII.

De quatuor Mundi Regionibus, & de Ventis.

Omne hoc, cui Mundi Cœlique nomen inditum, unum eſt, & uno ambitu ſe cunctaque amplectitur, partibus differt; quæ Regiones Mundi ſeu Cardines vocantur. unde Sol oritur, Oriens nuncupatur, ſive Ortus: quo demergitur, Occidens, ſive Occaſus: qua decurrit, Meridies: ab adverſa parte, Septemtrio. His quatuor aliæ interponuntur regiones. Inter Septemtrionem & Orientem Æquinoctialem Oriens Æſtivus; qui & Ortus Solis æſtivi dicitur. Inter Orientem Æquinoctialem ac Meridiem, Oriens Hibernus ſive Brumalis; qui & Ortus Solis Hiberni, ſive

ſive Brumalis. Inter Septemtrionem & Occidentem Æquinoctialem, Occidens Æſtivus; ſive Occaſus Solis æſtivi. Inter Occidentem Æquinoctialem & Meridiem, Occidens hibernus ſive brumalis, qui & Occaſus Solis hiberni ſive brumalis.

Cæterum IV Mundi regionibus ſeu cardinibus, IV Principes aſſignantur Venti; qui inde Cardinales vocantur. Nomina eorum atque regiones ſic referuntur ab Ovid. in Triſt. lib. I. Eleg. 2.

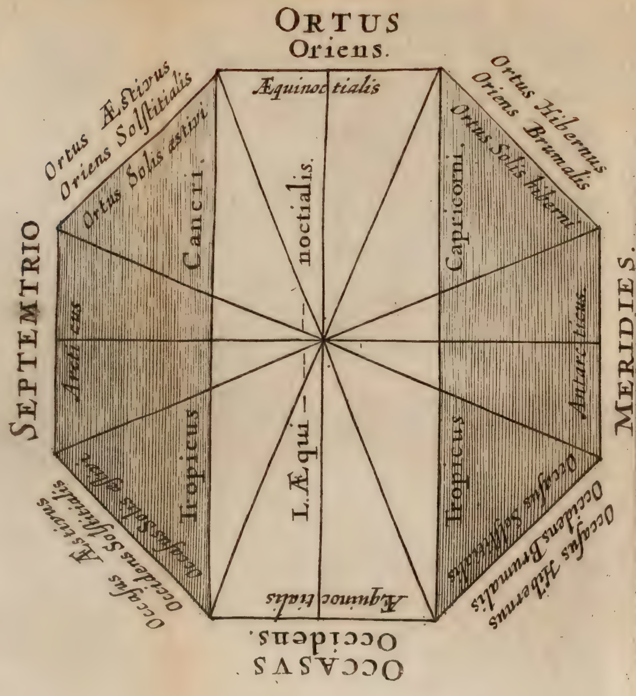
Nam modo purpureo vires capit Eurus ab ortu;
Nunc Zephyrus ſero veſpere miſſus adeſt:
Nunc gelidus ſicca Boreas bacchatur ab Arcto,
Nunc Notus adverſa prælia fronte gerit.

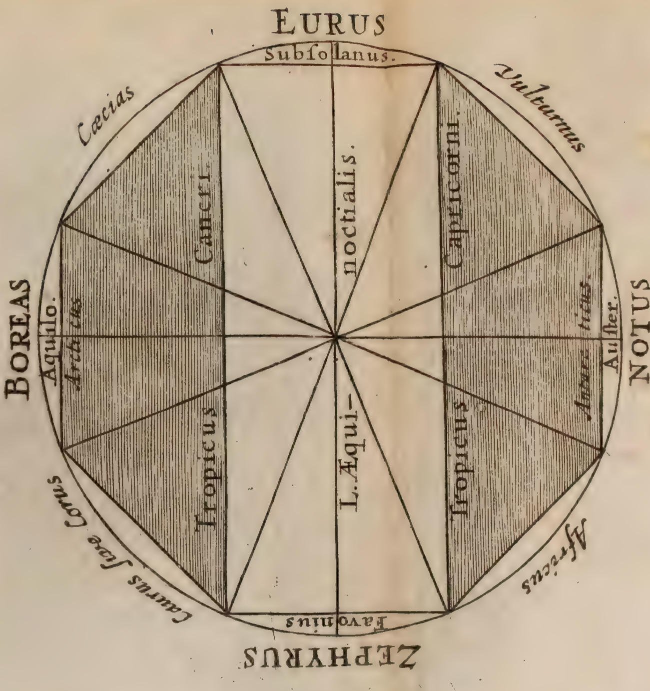
Sed cum Græca hæc ſint vocabula, Latinis ab Septemtrione flans dicitur Aquilo; ab Oriente Subſolanus; à Meridie Auſter; ab Occidente Favonius. Sed hæc commodius ex typis noſcuntur. *A*

Verum hic ventorum nominibus tam varios varii ſimul veteres atque recentiores auctores attribuerunt ſitus; uti unum certum Typum ex univerſorum ſententiis componere nequeas. Cætero Internum mare, quod inter Europam, Aſiam & Africam diffunditur, navigantes Itali, ſic ventos in XVI parteis diſtribuunt. *B*

Exter-

Ad pag. 20. Addit. A.

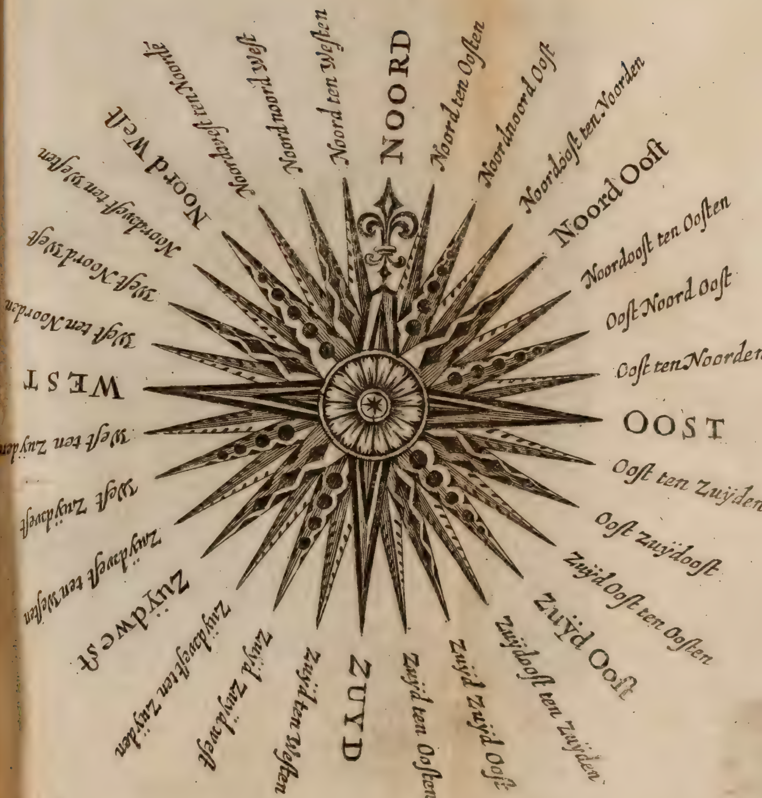

EURUS
Subſolanus.
Vulturnus
Cæcias
BOREAS
Aquilo.
Arcticus
Tropicus Cancri.
L. Æqui-noctialis.
Tropicus Capricorni.
Antarcticus
Auſter.
NOTUS
Africus
Caurus ſive Corus
Favonius
ZEPHYRUS

Ad lit. B.

TRAMONTANA
Maeſtro Tramontana
Gran Tramontana
Maeſtro
Greco
Poneute Maeſtro
Greco Levante
PONENTE
LEVANTE
Ponente Garbino
Sirocco Levante
Garbino
Sirocco
Oſtro Garbino
OSTRO
Oſtro Sirocco

Ad lit. C.

NOORD
Noord ten Ooſten
Noordnoord Ooſt
Noordooſt ten Noorden
Noord Ooſt
Noordooſt ten Ooſten
Ooſt Noord Ooſt
Ooſt ten Noorden
OOST
Ooſt ten Zuijden
Ooſt zuyidooſt
Zuijd Ooſt ten Ooſten
Zuyd Ooſt
Zuijdooſt ten Zuijden
Zuijd Zuijd Ooſt
Zuijd ten Ooſten
ZUYD
Zuijd ten Weſten
Zuyd Zuÿdweſt
Zuÿdweſt ten Zuÿden
Zuÿdweſt
Zuÿdweſt ten Weſten
Weſt Zuÿdweſt
Weſt ten Zuyden
WEST
Weſt ten Noorden
Weſt Noord Weſt
Noordweſt ten Weſten
Noord Weſt
Noordooſt ten Noorde
Noordnoord Weſt
Noord ten Weſten

Externum mare ſive Oceanum navigantes Europæi omnes Germanicis utuntur vocabulis, varie tamen ad ſuam quique linguam detorquentes. Germani ſic in xxxii nomina diſtribuunt.

C

Cap. IX.

De locorum Menſuris.

Romani locorum intervalla per millia paſſuum, quæ milliaria dicebantur, dimenſi ſunt. Singula millia paſſuum quum lapidibus ſive cippis notarentur, ipſa inde milliaria lapides appellarunt: ut ad decimum lapidem, id eſt, ad decimum milliare. Quatuor millia paſſuum conficiunt unum milliare Germanicum commune. hinc gradus unus in Globo terræ continet millia paſſuum LX; milliaria autem Germanica communia XV. Græci ſua intervalla per ſtadia dimenſi ſunt. Stadium eſt CXXV paſſuum; hinc octo ſtadia conficiunt unum milliare Romanum, id eſt, mille paſſus, xxxii ſtadia conſtituunt milliare Germanicum commune. Perſæ ſuas habuerunt in dimetiendis intervallis Paraſangas: quarum ſingulæ xxx continuerunt ſtadia. Ægyptii habuere Schœnos; ſed diſpares inter ſe longitudine. alii enim Schœno xxx tribuunt ſtadia; alii XL; alii xx tantum. Hodie milliarii vocabulo utuntur maxime Ger-

Germani, Dani, Norvegi, Suedi, Angli, Scoti; quibus eſt *meile* & *mile.* item Poloni & Boiohæmi; aliæque Slavicæ gentes; quibus eſt, *mila* & *mile*: item Itali; quibus *miglio.* Hiſpani & Galli ſua intervalla demetiuntur per leugas ſive leucas: quas illi *leguas*; hi *lieuës* appellitant. Itali etiam & Angli de Germanorum, Slavorum, Hiſpanorum, Gallorumque intervallis loquentes, per leugas indicant, quæ illis *leghe*, his *leagues* dicuntur. Ruſſi ſive Moſcovitæ ſuam locorum menſuram agunt per ſpatia, quæ patria lingua vocant *voreſt*. Sed horum omnium menſuræ & comparationes ex typo quam facillime cognoſcuntur.

Sed notandum, quod nulla gens æquis ubique utitur intervallorum menſuris. nam ut Germanis, pro ratione variarum regionum, milliaria alia dicuntur magna, alia parva, alia communia, quorum XV unum conſtituunt gradum in Globo Terræ: ſic Hiſpanis quoque & Gallis leucæ ſunt inæquales, & aliis itidem gentibus milliaria. Anglorum quoque plerique Mathematici LX milliaria tribuunt uni gradui cum Italis.

CAP.

CAP. X.

De Oceano, ejuſque partibus.

TErra, in mundi medio tanquam in centro poſita, mari undique omnis cingitur. Totum autem mare, ſeu quicquid aquarum terris paſſim infuſum, univerſum Orbem ambit, id uno nomine Oceanus nuncupatur. qui poſtea nominibus, ut locis, differens, in varia maria ac ſinus varie diſtribuitur. Ac primum quatuor adpellationes, ex IV Mundi regionibus accipit. Ab Oriente Eous dicitur, id eſt, Orientalis: ab Occidente Occiduus ſive Occidentalis: à Meridie Notius, id eſt, Auſtralis: à Septemtrionibus Septemtrionalis. Præter hæc, prout quamque regionum perfundit, diverſa à littoribus ſuis vocabula trahit. A Septemtrionibus, qua Sarmatiæ adfunditur, inter Lappiam & flumen Obium, Sarmaticus; qua Scythiæ, Scythicus appellatur Oceanus. Sed à toto Septemtrione etiam Hyperboreus dicitur, à gente in extimo hoc Septemtrionis littore poſita. idem mare Cronium; quod Saturnus his locis regnare dicitur, ſidus frigidum. eadem ex cauſa Concretum, & Amalchium; quod gentis olim illius lingua Congelatum ſignificabat: & Morimaruſa; quod Mare mortuum: ob perpetuam caliginem, & alienum molliorum ſide-

rum

rum inibi adſpectum, maligna, ac pruina tantum albicante luce; ut inquit Plinius. Tacito eſt Mare pigrum ac prope immotum. Ab Oriente Sericus dicitur ad Sericam regionem, quæ nunc eſt *Kitaia*: & Sinenſis ad regionem Sinarum, quæ vulgo Hiſpanis *China* vocatur, id eſt, ſi Germanicis ſcribas literis, *Tſchina*. Hinc ſequitur Hippadis pelagus, vulgo Archipelagus S. Lazari, ob multitudinem Inſularum in eo, ad comparationem Archipelagi Europæi, id eſt, Maris Ægæi, ſic dictus. Inde à Meridie Oceanus eſt Indicus, qua Indos, Perſas atque Arabas Æthiopaſque ab Oriente alluit. Hic vero ea parte, qua à Gange Indiæ flumine adfunditur, Gangeticus dicitur; vulgo nunc Bengalenſis ſinus, ab Indiæ urbe *Bengala*: qua Perſidem tangit, Perſicum mare: mox Arabicum, qua Arabiam ab Auſtro percutit. hinc ad Cernen ſeu Minuthiam inſulam, quæ vulgo eſt *Madagaſcar*, Aſperum; ob brevia & ſyrtes, quibus refertum. At totum hoc mare Indicum, quod Gangetici, Perſici, Arabici, & Aſperi nominibus diſtinguitur, alio nomine mare Rubrum Latinis, Græcis Erythræum dicitur; quod à Solis repercuſſu talem reddi colorem, alii ab arena terraque, alii talem ipſius eſſe naturam exiſtimarunt; vel, ut alii, quorum verior videtur ſententia, à Rege Erythra, cujus ſepulchrum in Ogyri inſula ejuſdem maris

Typus intervallorum variarum gentium. Ad paginam 25.

Gradus.	1	2	3	4
Ruſſica mill.	20 40 60 80	120 160	200 240	280 320
Ital. mill.	10 20 30 40 50 60	90 120	150 180	210 240
Anglica mill.	27½ 55	82½ 110	165	220
Scotica mill.	10 20 30 40 50	100	150	200
Gallicæ leucæ.	5 10 15 20 25	50	75	100
Horariæ leucæ.	5 10 15 20	30 40	50 60	70 80
Hiſpanicæ leucæ.	17½	35	52½	70
Germanic. mill.	5 10 15	30	45	60
Scandica mill.	2 4 6 8 10	20	30	40

ris erat. Porro à mari Erythræo promontorioque Bonæ Spei, pars altera Meridionalis Oceani incipit, verſus Occaſum, Oceanus Æthiopicus, ſeu mare Æthiopicum, qua Æthiopia alluitur, aduſque Oſtia fluminis Nigri. Inde jam eſt Atlanticus Oceanus (ab Atlante, Mauritaniæ monte, vel ejus promontorio dictus) ſeu mare Atlanticum, ad Hiſpaniæ uſque promontorium Artabrum, vulgo ***Cabo de Roca.*** Hinc Oceanus Gallicus ad promontorium uſque Galliæ Celticæ, vulgo ***le Four.*** At idem, qua Cantabriam Hiſpaniæ regionem alluit, Cantabricus adpellatur: qua Aquitaniam, Galliæ provinciam, Aquitanicus. mox Britannicus eſt, inter Britanniam & Galliam; inter Hiberniam & Britanniam Hibernicus: & ſupra Scotiam, quæ quondam Caledonia dicta, Caledonius, qui apud Ptolemæum mendoſe eſt Deucaledonius. Ultra Britanniam, aduſque Cimbros ſive Jutiam, Daniæ regionem, Germanicus Oceanus Germaniam lambit.

Hæc igitur ſunt nomina, in quæ totus Oceanus à Veteribus diviſus, hodieque maxima ex parte ſervat. Cæterum quum in ulteriores mundi parteis poſtmodum navigatum ſit, Oceano recens conſpecto recentia quædam impoſita ſunt vocabula; in quatuor ſcilicet parteis univerſo Oceano diviſo. Quicquid aquarum inter Aſiam, Americam &

Magellanicam, ſeu Auſtralem terram interfuſum eſt, Hiſpani *Mar del Zur*, id eſt, Mare Auſtrinum, & alio nomine Pacificum nominant, à fluctuum placiditate. Hinc quod inter Americam, Europam & Africam, adusque lineam Æquinoctialem protenditur; *Mar del Nort*, id eſt, Septemtrionale: ultra lineam, inter Americam, Africam & Auſtralem terram, *Mar d'Ethiopia*, hoc eſt, Æthiopicum: inter Africam, Aſiam, atque Auſtralem, *Mar d'India*, hoc eſt, Indicum. Atque hæc de Oceano, quatenus oras terrarum extimas amplectitur.

Cap. XI.

De Magnis ſinubus Oceani.

IN gremiis autem Terræ deſcribuntur, ad noſtram continentem, quæ in Europam, Aſiam & Africam diſtinguitur, ſinus magni à veteribus quinque. Primus eſt ingens ille Plinii ſinus Codanus, quod Tacito Mare Suevicum, à Suevis olim accolis, dicitur: idem vulgo nunc Balticum, & Germanico vocabulo *die Ooſt-See*, Mare Orientale, inter Pomeraniam, Daniam, Suediam, Livoniam ac Pruſſiam. Secundus eſt, qui medius inter Europam, Africam & Aſiam, ad paludem uſque Mæotin protenditur: unde maris mediterranei vulgare nomen traxit, Latinis olim Internum

ternum mare dictum. Tertius dicitur Perſicus; qui latere ſuo dextro Perſidem radit. Quartus, qui litore dextro Arabiam perfundit, Arabicus. Hic in ſacris libris adpellatur Rubrum mare; quia ſinus eſt maris Erythræi, ſive Rubri: hodie etiam vulgo *Mare Roſſo*: idem *Mar di Mecca*, ab urbe natalibus Mahumetis celebri. Quintus habebatur Caſpius, ſeu Hircanus: cui nomina à binis populis accolis quæſita ſunt. Hunc priſci inter ſinus numerabant, quia Oceanum Scythicum ab Septemtrionibus eum recipere opinabantur; ut Indicus Arabicum & Perſicum ab Auſtro. Herodotus tamen, antiquiſſimus ſcriptor, & item Ariſtoteles atque Diodorus, ab hac opinione diſſentientes, mare id per ſe eſſe tradiderunt, nec Oceano miſceri. hinc Ptolemæus lacum quam mare adpellare maluit, qui pedibus circuiri poſſit. huic rei recentiores quoque adſtipulantur. vulgato tamen nomine etiam nunc mare dicitur Caſpium atque Hircanum: vulgo *Mar de Sala*, ab urbe adpoſita, & Ruſſis accolis *Chwalenſke more*.

CAP. XII.

De Mari Interno.

OCeanum, parteiſque ejus, ac ſinus præcipuos diximus. ex his mare Internum,

quia omnium celeberrimum eſt, pluribus adhuc eſt dicendum. Oceanus igitur Atlanticus ab occaſuSolis per FretumGaditanum irrumpens, ſciſſis utrimque (id veteres credidere) ab Hiſpania Calpe, ab Africa Abyla montibus, quos Columnas Herculis dixere, quaſi laborum ejus metas, interEuropam & Africam Aſiamq; diffunditur; undeMediterranei vulgare nomen ei quæſitum. Fretum ipſum, quod tanquam limen ejus eſt, cognominatur Gaditanum, à Gadibus inſula celebratiſſima ante ſita, & alio nomine Herculeum, à fabuloſoHerculis ex Africa in Hiſpaniam tranſitu. Intranti ipſum mare, à lævo latere Europa eſt, à dextro Africa: inter has ad imum receſſum Aſia. Diffunditur autem mare in varia nomina, prout regionum litoribus adfunditur. Ad Iberiam, id eſt, Hiſpaniam, dicitur Ibericum ſive Hiſpanicum mare: circa Baleares Inſulas, Balearicum: ad Narbonenſem Provinciam, Gallicus ſinus: mox Liguſticus ad Liguriam: ab eo ad Siciliam Tuſcum mare: quod Græci Tyrrhenum, Latini Inferum vocarunt: circa Corſicam inſulam Corſicum eſt mare: circa Sardiniam Sardoum: à Sicilia Cretam uſque Siculum. Inde Creticum ad Cyprum uſque: mox Cyprium, ad Aſiæ uſque continentem. Inter Siciliam, Italiam, & Græciam, Ionium dicitur mare, cujus pars ſinus Adriaticus, inter Italiam & Illyricum; ab

Adria

Adria urbe quondam ſic dictus. Idem & Superum vocatur mare, reſpectu Inferi, quod eſt Tyrrhenum. Adriatici iterum partes ſunt, Illyricum mare; & hujus rurſum partes duæ, Dalmaticum ad Dalmatiam, Liburnicum ad Liburniam. inter Siciliam & Adriaticum ſinum Auſonium dicitur mare: quia hæc pars Italiæ quondam vocabatur Auſonia. Sed poſtea omne hoc mare inter Italiam & Illyricum, Græciam atque Siciliam, Adriaticum eſt dictum, quod alio nomine erat Ionium. idem & Siculum. Inter Peloponneſum & Achaiam Corinthiacus eſt ſinus. Inter Græciam, Cretam Inſulam, & Aſiam, Ægæum eſt mare; quod nunc *Archipelagus*, innumeris Inſulis refertum. Id etiam varia ab Inſulis, quas alluit, ſortitur vocabula: ut ad Myrton dicitur Myrtoum; ad Icariam, Icarium; ad Carpathum, Carpathium; alibi aliter. Hinc vaſtum mare inter Europam Aſiamque anguſto iterum meatu irrumpit inter terras, in magnumque ſinum effunditur. Primas anguſtias Helleſpontum vocant: qua Xerxes Rex Perſarum conſtrato in navibus ponte duxit exercitum, Græciæ bellum inferens. Porrigitur inde tenuis Euripus. mox exſpatiatur æquor: rurſumque in arctum coit. Laxitas Propontis adpellatur; ceu veſtibulum Ponti: anguſtiæ Boſphorus Thracius; à meatibus boum perviis; qua Darius, pater

Xerxis, copias ponte tranſvexit. hinc vaſtum rurſus mare, Pontus Euxinus à moribus accolarum adpellatus, quondam Axenus, longe refugientes occupat terras; magnoque litorum flexu jungitur Mæotici lacus oſtio; quod Boſphorus vocatur Cimmerius. ipſe lacus Mæotis Tanaïm amnem, noviſſimum inter Europam Aſiamque terminum recipit. Atque hactenus partes interni maris dictæ ſunt, quatenus Europam alluit. Porro ad Aſiam poſt Ægæi nomen Carium vocatur, qua Cariam perfundit: Rhodium, circa Rhodum Inſulam; Pamphylium ad Pamphyliam; Cilicium ad Ciliciam: mox Syrium ſive Syriacum apud Syriam. Inter Ciliciam, Syriam & Cyprum inſulam vocatur Cyprium mare, & Iſſicus ſinus, ab Iſſo celebri Ciliciæ urbe. Ad Phœnicen Phœnicium eſt; ad Palæſtinam Palæſtinum; ad Judæam Judaïcum; ad Ægyptum Ægyptium ſive Ægyptiacum; ad Cyrenaïcam regionem Cyrenaïcum. Hinc ad Libyam, id eſt, Africam, Libycum ſive Africum: ad Numidiam Numidicum; ad Mauritaniam Mauritanicum.

CAP. XIII.

De navigatione Oceani.

OCeanum Atlanticum, qui eſt inter Europam, Africamque & Americam, antiqui

qui mortales quando primum navigare cœperint, haud facile dictu eſt. Notam fuiſſe Ægyptiis Græciſque terram Americam, eoque Carthaginenſes navigaſſe, poſt ſuo loco oſtendam. Noſtra atque avorum noſtrorum memoria omnis Terræ Orbis jam aliquoties circumnavigatus eſt. Medio Mundi ſæculo, quum Græcis Romaniſque una tantum continens, quam Europæ, Africæ Aſiæque nominibus diſtinxerant, cognita fuerit; de hujus circumnavigatione narrat Plinius lib. II. cap. LXVII, à Gadibus Columniſque Herculis Hiſpaniæ & Galliarum circuitu totum ſua ætate navigatum fuiſſe Occidentem. Septemtrionalem autem Oceanum majore ex parte navigatum auſpiciis Divi Auguſti, Germaniam claſſe circumvecta uſque ad Cimbrorum promontorium, & inde immenſo mari proſpecto, aut fama cognito, ad Scythicam plagam & humore nimio rigentia. quod Tiberii ductu factum, ex Velleii libro ſecundo proſpicitur. Idem Plinius eodem loco auctor eſt, Alexandri Magni victorias majorem partem meridionalis orientaliſque Oceani perluſtraſſe, uſque in Arabicum ſinum. in quo etiam poſtea res gerente C. Cæſare, Auguſti filio, ſigna navium ex Hiſpanienſibus naufragiis fuiſſe agnita. Carthaginis vero potentia florente, Hannonem, circumvectum à Gadibus ad finem Arabiæ, navigationem

eam prodidiſſe ſcripto: ſicut ad extera Europæ noſcenda miſſum eodem tempore Hemilconem. Præterea Nepos Cornelius auctor eſt apud eundem Plinium, Eudoxum quendam ſua ætate, quum Lathyrum Ægypti Regem fugeret, Arabico ſinu egreſſum, Gadeis uſque pervectum. multoque ante eum Cælius Antipater ibidem adfirmat, vidiſſe ſe, qui navigaſſet ex Hiſpania in Æthiopiam commercii gratia. Idem Nepos, eodem loco apud Plinium, de Septentrionali circuitu tradit, Q. Metello Celeri, Galliæ Proconſuli, Indos à Rege Suevorum dono datos, qui ex India commercii cauſa navigantes, tempeſtatibus eſſent in Germaniam abrepti. Hodie tamen ea navigatio ſæpius ab Hollandis Angliſque tentata, numquam perfici potuit; perpetua glacie & diuturnis tenebris obſiſtentibus. Illa, quæ à Plinio narrantur, ſi vera ſint; jam totus hic noſter Orbis circumnavigatus fuit.

Cap. XIV.

Summa totius Orbis diviſio.

De aquis, id eſt, de Oceano ejuſque partibus, hactenus in compendio dixiſſe ſufficiat. nunc terras exponamus. Totus igitur terrarum Orbis in treis potiſſimum parteis, ſive in tres Inſulas magnas, quas Oceanus circum-

cumfluus efficit, diviſus eſt: quarum prima eſt quam nos incolimus; altera America; tertia Magalanica; eadem terra Auſtralis & Incognita vocitata; quia præter litora nihildum à nobis cognitum eſt. Ex his tribus Inſulis, ſive eas treis continenteis adpellare libeat, primo loco eam explicabimus, quam nos incolimus, ut quæ nobis patria eſt; quamque jam dudum cognitam plurima ex parte habemus. Hæc quibus Oceani nominibus cingatur, ſupra memoratum eſt. De cætero & ipſa in treis potiſſimum omni ævo diviſa fuit parteis; quarum nomina, Europa, Aſia & Africa. hancque diviſionem à numero filiorum Noachi habere putatur: Schemo obveniſſe Aſiam; Chamo Africam; Japheto Europam. quanquam primi earum limites, pro imperiorum, quæ exorta ſunt, ratione, vel etiam Geographorum libitu, mutati fuerunt; ita uti nonnulli Chami Japhetique partes Schemi poſteris acceſſerint. Nec quidem poſteriores mortales, qui circa medium mundi ſæculum fuere, uno eodemque modo eas diviſere, alii quidpe duas tantum ejus conſtituerunt partes; idque bifariam: quidam Aſiam atque Europam; Africam ſub hujus nomine comprehendentes, tanquam partem; ſciſſis utrimque (id crediderunt) Calpe & Abyla montibus, freto divulſam: alii itidem duas à freto Gaditano ad Tanaim amnem; hinc

Europam, inde Aſiam; ſub qua Africam etiam intellexerunt. Alii rurſus in IV parteis diſtribuerunt; Europam, Aſiam, Ægyptum & Africam. Hinc alii poſtea, qui treis ejus parteis poſuere, Europam, Aſiam & Africam; Aſiæ Ægyptum tribuerunt, quamvis minus commode minuſque rite Nilum terminum inter Aſiam Africamque ſtatuentes: qua ratione pars altera Ægypti Africæ, altera Aſiæ acceſſit. Noviſſimi ſinum Arabicum terminum inter Aſiam & Africam ponentes, Ægyptum Africæ adjecerunt. Atque hæ quidem univerſi orbis variæ partitiones atque limites diſerte apud veteres auctores paſſim exſtant. De termino autem inter Europam Aſiamque obſcurior ac minus certa eſt traditio. nam qui Tanaïm flumen ſtatuerunt, fontem ejus per ſummum errorem in Riphæis montibus, haud procul Oceano Sarmatico poſuerunt, qua Petzora eos perrumpit amnis. alii vero, qui Iſthmum, qui eſt inter Ponticum Caſpiumque maria, pro fine conſtituerunt; his perſuaſum fuit, Caſpium mare eſſe ſinum Oceani ſeptemtrionalis, ea regione, qua Obii amnis immenſum eſt oſtium, irrumpentem. nam omne litus, quod eſt ſub Septemtrionibus ab occaſu in ortum verſus ad Obii uſque oſtium, ad Sarmatiam pertinet: Sarmatia autem pars eſt Europæ. Itaque verum certumque terminum inter Euro-

GROENLANDIA
Forbishers ſtreight
OCEANUS
DEUCALEDONIUS.
Frislandt
Ysland
Hyperboreus Oceanus
Circul. Arcticus
Fero
Hatlandt
Bokol
Orcades
MARE
Brasil
As Maidas
Scotia
Noort zee.
Edenborg
Yorc
Yrlandia
Anglia
Londen
Sorlinges
ATLANTICUM.
I. Oleron
GALLIA
Paris
Caen
Nantes
Rochelle
Geneve
Lion
C. Finiſterre
S. Michael
S. Marie
Ferol
Porto
Portugallia
Lixbona
HISPANIA
Toledo
Madril
Valencia
Sevilla
Malaga
Cartagena
Gibraltar
I. Madera
Canariæ Inſul.
Yvica
MARE
Corſica
Sardinia
ITALIA
GERMA
Calari
Ceute
Fez
Melil
Alger
Bona
Tunis
Africa
Taradante
Meſſa
AFRICÆ PARS.
50
40
30
20
30
40

EUROPA
NOVA ZEMLA.
TARTARIÆ PARS.
ASIÆ
RVSSIA.
Mosco
Lapia
Camani
Permia
Permevolic
Condora
Pescharti
Shekasseuck
Nagaia
Astracan
Messchet
Mare Caspium pars.
Pontus Euxinus nunc Mare Maior.
Armenia PARS.
NATOLIA
Caffa
Tripoli
Ninive
Babylon
Aleppo
Chaldar.
Cyprus
Rhodus
Candia
Samaria
Ierusalem
Larissa
SYRIA.
Cairo
Alexandria
ÆGYPTVS.
Cirene
Cicilia
Morea
Athene
Troia
Smirna
Thessalonica
Constantinopolis
Moldavia
Podolia
Caminiecz
Leopolis
Kiow
Smolensko
Vilna
Riga
Narva
Volodga
Plesco
Mordua
Astracan
Cubene
Bacha
Rasst
Caranda
Asschia
MEDITERRANEUM.
50
40
30
60
70
80

Europam Aſiamque uti habeas; ſtatue poſt mare Ægæum, Helleſpontum, Propontidem, Boſphorum Thracium, Pontum Euxinum, Boſphorum Cimmerium, lacumque Mæotin, primum Tanaïs fluenta, donec adverſo amne ad flexum ejus pervenias, apud Tuiam opidum: inde lineam duc ad proximam Obii fluminis ripam. hinc pone ipſum flumen Obium ad Oceanum uſque.

LIBER SECUNDUS.

CAP. I.

Summa Europæ deſcriptio.

PRIMUM ergo de Europa dicemus, longe terrarum celebratiſſima, cum ob armorum virtutem, tum propter literarum gloriam, quibus omni ævo reliquis Orbis partibus anteſtitit. Terminos habet, ab Oriente, qua Aſiæ jungitur, quos ſuperiori capite diximus; à meridie, mare Internum, fretum Herculeum, & Atlanticum mare: ab Occidente item mare Atlanticum: ab Septemtrionibus mare Hyperboreum, ſive Septemtriole. Longitudo ejus ſumma eſt inter Hiſpaniæ promontorium Sacrum, quod

vulgo nunc dicitur *Cabo de Vincente*, ad Obii fluminis oſtium, milliarium Germanicorum circiter I ɔ cccc: latitudo maxima à Tænaro Peloponneſi promontorio ad Scritofinniæ promontorium Rutubas, vulgo nunc *Noortkyn* dictum, mill. I ɔ L. Diviſa olim fuit in varias gentes Regioneſque; quarum nomina, etiam nunc clara, ſunt iſta: Hiſpania, Gallia, Germania, Vindelicia, Rhætia, Italia, Noricum, Pannonia, Illyricum, Epirus, Græcia, Macedonia, Thracia, Mœſia, Dacia, & Sarmatia. In inſulis vero Oceani maximis, Britannia, Hibernia, Thule: maris interni, Baleares duæ, Sicilia, Sardinia, Corſica, Creta, Eubœa, cum aliis minoribus ſine numero. Hodie dividitur in complura regna, atque Principatus. Regnorum præcipua ſunt, Hiſpania, Gallia, Anglia, Scotia, Hibernia, Norvegia, Suedia, Dania, Germania, quod nunc Romanum vocatur Imperium; dein Polonia, Boiohemia, Ungaria, Slavonia, Croatia, Dalmatia, Boſnia, Servia, Bulgaria, Tattaria minor, ſive Precopenſis; item Regnum Neapolitanum, & Sicilia. Archiducatus unus eſt Auſtriæ; Magni Ducatus tres, Moſcovia, Lituania, & Tuſcia. Ducatus & Principatus innumeri. Figuram univerſæ Europæ Strabo dedit Draconis, cujus caput Hiſpania, collum Gallia, corpus Germania, alæ dextra lævaque Italia ac Cimbrica peninſula.

TYPVS HISPA
OCEANVS CANTABRICVS.
ATLANTICI OCEANI PARS.
Occidens
Celticum prom.
Flavium Brigantium
Brito nium
Olina
Astures
Lucus Asturum
Cantabri
Calagurr
Pyrenei montes
Iria Fla via
Turris Augusta
Asturica
Palantia
Iuliobriga
Victoriæ m.
Pintia
Numantia
Aquæ ca lidæ
TE
Aquæ Flaviæ
Sentica
Termantia
Bracara
Durius flu.
Salmantica
RRA
Arocelium
Segobia
Hermintius mons
Baccia
Mirobriga
LVSITA
Manliana
Toletum
Ergavica
Concordia Boc
Olba
NEN
Conimbrica
Meribriga
Norba Cæsarea
Olcades
Augustobriga
NIA
Castra Cecilia
Scalabis
Emerita Augusta
Anas flu.
Olisippo
Arcobriga
Obucula
Pezaugusta
Beturia
montes
Sacra
Celtici
Pax Iulia
BAETI
Corduba
Hispalis
Turduli
Turde
CA.
Urso
tani.
CVNEVS Ager.
Abilera
Sacrum prom.
Gades
Poeni
Carteia
Malaca
MARE
Traiectus, sive
Fretum Herculeum
GADITANVM
A F R I
Septent
Meri
44
43
42
41
40
39
38
37
36
35
34
7 8 9 10 11 12 13 14 15
9 10 11 12 13 14 15

NIAE VETERIS
GALLIAE PARS
Maßilia
Narbona
Pyrenei montes.
Pompeio polis
Edulia mons
Osca
Berula
Emporiæ
Gerunda
Ilerda
Barcino
Terracon
Cartago vetus.
MARIS
Ebora
Dertusa
eltiberi
Incibilis
Cartalias
Saguntus
Colubraria
Balearides ſive Gymneſiæ inſulæ
Maior
Minor
BALEARICVM MARE.
Pytiuſæ inſulæ
Turbula
Oriens
MEDITER
RANEI PARS.
AE
PARS.

la. Noſtro ævo quidam fœminæ ſedentis
ciem ei tribuerunt, cujus caput Hiſpania,
lum extrema Gallia, qua Pyrenæis ſubja-
montibus: pectus ipſa Gallia, brachia
lia ac Britannia, venter Germania, umbi-
us Boiohæmia. reliquum corporis ſub ve-
ous late circa ſedem diffuſis implent Nor-
gia, Dania, Suedia, Finnia, Livonia, Li-
nia, Pruſſia, Polonia, Ungaria, Slavonia,
oatia, Dalmatia, Græcia, Thracia, Servia,
lgaria, Tranſilvania, Valachia, Molda-
ı, Tartaria Precopenſis, & Moſcovia. Sed
nma Europæ in parteis diviſio poſtquam
dita eſt, ſingulas nunc ejus regiones inſpi-
amus.

Cap. II.

De Hispania.

PRima terrarum eſt Hiſpania; altrix ſem-
per Martiarum gentium regio; omni ma-
ria adfluens, quæcunque aut pretio ambi-
ſa eſt, aut uſu neceſſaria: viris & equis
undat: metallis auri, argenti, æris, ferri,
umbi albi nigrique tota ferme ſcatet: fru-
enti, maxime vero vitium ac oleæ adeo fe-
x, ut, ſicubi ob penuriam aquarum effœta ac
i diſſimilis eſt, linum tamen & ſpartum alat.
tq; de hac Hiſpaniæ fertilitate quum omnes
re priſci Geographi conſentiant, errare

mihi videntur, qui Græco vocabulo eam Σπανίαν, ob raritatem incolarum, ac locorum aſperitatem ſterilitatemque, dictam ſuſpicantur. quanquam hac noſtra ætate ubertas ejus præ aliis terris prædicari nequeat. Ab Hiſpano Rege dictam vult Juſtinus. ego ab urbe Hiſpali, ceu quondam totius regionis capite, nuncupatam conjecerim. Græci ab initio vocaverunt Iberiam, à flumine ejus celebratiſſimo Ibero; non ab Iberis Aſiæ populis, quos in Hiſpaniam perveniſſe Varro tradidit. Iiſdem Græcis fuit Heſperia; quod in Occidentem verſus ipſis ſita fuerit. Terminos habet ab ortu ac meridie Internum mare, Fretum Gaditanum, & Oceanum Atlanticum: ab occaſu eundem Oceanum: à Septemtrionibus Oceanum Cantabricum, & Pyrenæa juga, quibus à Gallia ſubmovetur. Longitudo ejus ſumma à ſacro promontorio, quod vulgo eſt *Cabo de S. Vincente*, ad uſque Salſulæ fontem, vulgo *Salſas*, in finibus Galliæ ad mare Internum; milliarium Germanicorum eſt circiter CXC. Latitudo à Celtico promontorio, quod vulgo *Cabo Finis terræ*, ad uſque promontorium Saturni, vulgo nunc *Cabo de Palos*, milliarium CL. Oceani internique maris circumfuſione pene inſula efficitur: Pyrenæis jugis tranſitum maris arcentibus. Strabo corio bubulo expanſo eam adſimilat.

CAP.

Cap. III.

Diviſio Hiſpaniæ veteris.

DIviſa fuit olim Romanis in tres provincias ; Bæticam, Luſitaniam, & Tarra- nenſem. Bætica clauditur à Septemtrio- ibus & Occaſu flumine Ana ; à meridie O- ano & mari Interno, uſque ad Murgim pidum, vulgo hodie *Almeria* dictum ; ab rtu Tarraconenſi jungitur Provinciæ; à qua cta linea, ab Murgi ad opidum, quod vulgo icitur *Ciudad Real*, & Anam amnem du- a, diſcernitur. dicta Bætica, à flumine Bæ- , mediam ſecante. Cæteras provincias divi- cultu & quodam fertili ac peculiari nitore æcedit. Partem ejus, quæ Bætim Anamque mneis inter, Bæturia dicta fuit, Turduli ver- s Ortum, Celtici verſus Occaſum in Luſi- niam uſque protenſi tenuere. Hodie uni- rſa Bætica continet duo Regna Hiſpaniæ, rañatam & Andaluſiam, partemque Caſti- æ Novæ, & Eſtremaduram, Luſitania ter- inatur à Septemtrione flumine Durio, ab ccaſu Oceano, à Meridie Ana fluvio; ab riente linea à Civitate Regali ad Samoram idum, apud Durium flumen ducta, à Tar- conenſi provincia ſeparatur. Dictam vo- erunt antiqui Luſitaniam à Luſo ac Lyſa, bulofis Bacchi comitibus. habet Olyſſiponem

nem opidum ad Tagi amnis oſtium, quod ab Ulyſſe conditum eſſe fabulati ſunt. continet hodie totum ferme Regnum Portugalliæ, partem Caſtiliæ Veteris, partemque Novæ. Reliquum vero Hiſpaniæ occupat Tarraconenſis provincia, à Tarracone, capite ſuo, cognominata. In hac populi fuere, quorum nomina olim clara; Celtiberi, dextram Iberi fluvii ripam late accolentes: quorum caput Segobriga, nunc *Segorbe* vulgo dicta; & clara Romanorum everſione Numantia, nunc *Almaſan*: regio ipſa Celtiberia. hinc Vaſcones; qui maxima pars hodie Navarræi Regni, Pyrenæis montibus adfixa. Horum caput Pompelon, ſive Pompeiopolis, nunc vulgo *Pompelona*. Varduli, hodie *Guipuſcoa*: quorum caput Flaviobriga, nunc *Bilbao*. Cantabri; qui nomen Oceano Cantabrico dedere; nunc *Biſcaia*: caput Juliobriga, hodie *Val de Viece*. Aſtures; nunc *Aſturias*: quorum caput Aſturica, nunc *Aſtorga*, urbs quondam magnifica. Gallæci, inter Minium & Durium amneis; quorum Brigantia, hodie *Bragança*; pars nunc Portugalliæ. Vaccæi, quorum Pallantia, vulgo nunc *Palencia*. Carpetani, quorum Toletum, nunc *Toledo*: & Complutum, nunc *Alcala de Henares*. Sub his verſus meridiem fuere Oretani. Complectitur tota Tarraconenſis provincia regiones hodie iſtas; Murciam, Valentiam, Cataloniam,

Arra-

Arragoniam, Navarram, Biſcaiam, Aſturiam, Gallæciam, Legionem, Caſtilias Veterem ac Novam fere totas. At eadem Hiſpania diſtincta etiam fuit Romanis duabus tantum provinciis; Citeriore, & Ulteriore; unde ſæpiſſime Hiſpaniæ plurali numero dicuntur hæ terræ. Citerior Hiſpania eſt eadem quæ Tarraconenſis provincia: Ulterior Bæticam ac Luſitaniam complectitur. Dictæ ſunt Citerior atque Ulterior, reſpectu Urbis Romæ: ſicuti & Galliæ duæ.

CAP. IV.

De Nobilioribus Hiſpaniæ fluviis, & urbibus olim claris.

FLuvii majori fama celebrati ſunt; in Tarraconenſi Iberus, vulgo nunc *Ebro* dictus, navigabili commercio dives: in Bætica Bætis, vulgo nunc *Guadalquivir*: inter Bæticam ac Luſitaniam Anas, nunc *Guadiana*: ortus ad Medelinam opidum cuniculo ſe condens, poſt octavum circiter milliare Germ. renaſcitur. Tagus, vulgo accolis *Tajo*, in Tarraconenſi provincia ortus, Oceanum intrat; mediam Luſitaniam ſecans; auriferis quondam arenis celebratus. Inter Luſitaniam & Tarraconenſem provinciam Durius, vulgo *Duero*, ſupra Numantiam in Celtiberis ortus, in eundem effunditur Oceanum.

Ultra eſt in Gallæcia Minius, vulgo nunc *Minio* dictus. Sub Pyrenæo autem Sicoris, vulgo *Segre*, Ilerdam opidum præterlapſus, in Iberum defluit.

Urbium tota Hiſpania clariſſimæ fuere olim; in Bætica Aſtigi, nunc vulgo *Ecya*; Hiſpalis, nunc *Sivilia*; & Corduba, nunc *Cordova*. In Luſitania Auguſta Emerita, nunc *Merida*. in Terraconenſi, Pallantia & Numantia, ante memoratæ; item Tarraco, vulgo *Tarragona*, Scipionum opus, maritimarum in his locis olim opulentiſſima; Cæſar auguſta, ſive Cæſarea Auguſta, vulgo *Saragoça*; hodie etiam omnium Hiſpaniarum ſplendidiſſima; Aſturica ante dicta. Sed & Carthago Nova, vulgo *Cartagena*, clara fuit à conditoribus Pœnis; & Saguntus, nunc *Morviedro*, fide atque ærumnis inclytum nomen reliquit.

C a p. V.

De incolis Hiſpaniæ, ac recentiori ejus diviſione.

Tubalem, Noachi nepotem, in Hiſpaniam primum perveniſſe, poſt aquarum inundationem, in diſperſione gentium, adfirmant noſtri ſæculi ſcriptores ex Joſepho: qui tamen Tubalem in Aſiæ Iberia inter Ponticum Caſpiumque maria ſtatuit. Haud minori

nori errore, in univerſam Hiſpaniam perveniſſe Iberos ex Aſia & Perſas, tradidit M. Terentius Varro. Celtarum gentem, ab Aſchenaze propagatam, omnem poſt terrarum inundationem obſediſſe Hiſpaniam, Galliamque, Britannicas inſulas, Germaniam atque Illyricum, tam ex ſacris quam gentilibus diſpicio auctoribus; unde etiam nomen eorum multis Hiſpaniæ locis adfixum retulerunt Græci Romanique ſcriptores: ut Celticorum, qui partem Bæticæ ac Luſitaniæ, partemque Tarraconenſis provinciæ aduſque promontorium Celticum, quod vulgo nunc eſt *Cabo finis terra*, tenuere: item Celtiberorum, ad Iberum flumen incolentium. Germanos cognominat, neſcio unde, Plinius Oretanos, Tarraconenſis provinciæ populos. Primi exterorum poſt hominum memoriam ad Celtas in Hiſpaniam venere Phœnices, à Tyro, mare Internum huc uſque ad Gadeis navigantes; partemque Bæticæ, quæ poſtea Turditania dicta fuit, occupantes; ut ex Diodoro atque Strabone diſcimus. Græci poſtmodum à Maſſilia colonias deduxerunt inter Pyrenæum & Iberum, Rhodam & Emporias: quæ opida etiam nunc vocantur vulgo *Roſas* & *Empullias*. Interiora etiam Græcos quoſdam incoluiſſe indicat corruptum (ut vult Silius Poëta) nomen Graviorum, quaſi Graiorum; Græcorumque caſtellum

Tyde,

Tyde, vulgo nunc *Tuy*, in ea parte Tarraconenſis, quæ hodie eſt Gallæcia. Poſtea Carthaginienſes majorem ejus partem tenuere, ad Internum mare, Amilcare eam occupante. Secundo bello Punico ſuperatis atque expulſis Pœnis tota Romanorum facta eſt. Sub quorum Imperio, tribus provinciis diſtincta manſit, uſque ad Honorii Imperatoris tempeſtatem; quum Gothi ac Vandali, Germanica utraque gens, circa annum Chriſti CCCC, eam invadentes, dictas provincias in tria Regna diſtribuerent. Deinde vero Saraceni cum Mauris, circa annum IↃCCXX invecti, tota Hiſpania direpta, complura in ea Regna inſtituerunt; Chriſtianis, id eſt, Gothorum reliquiis, in Aſturiam ac Legionem, regiones natura locorum munitas, compulſis. Regnorum numerus tandem crevit ad XLV; quorum nomina hæc recenſentur; Legio, Gallæcia, Portugallia, Algarbia, Andaluſia, Granata, Murcia, Valentia, Arragonia, Catalonia, Navarra, Caſtilia Vetus, Caſtilia Nova, quod Toletanum Regnum; & Baleares Inſulæ, vulgo *Majorca* & *Minorca* dictæ; quæ una cum Ebuſo Inſula, vulgo nunc *Yvica*, unum Regnum conficiunt. Ex his poſtea durabili titulo, ad hoc noſtrum ſæculum, clara fuere tria; Caſtilia, Arragonia & Portugallia.

Regnum

Regnum Caſtiliarum.

Legionis Regnum, vulgo *Leon,* conſtitue-
e reliquiæ Gothorum, à Mauris, ut dictum,
n ea loca compulſæ. At Ferdinandus primus,
egioni per matrimonium junctâ Caſtiliâ,
no nomine Caſtiliam adpellavit Regnum
uum. Huic poſtea, devictis ac pulſis Mauris,
cceſſerunt Gallæcia, Andaluſia, Granata,
Aurcia, ac Navarra. Navarræ autem Regnum
nitium cepit circa annum IↃCCCCLX, quum
necus, Bigorriæ (pars eſt Galliæ Aquitani-
æ) Comes, transgreſſo Pyrenæo, Mauris
jectis, Regem ſe conſtitueret. Poſt hunc
Ienricus IV, Caſtiliæ Rex, armis occupatum
Iavarræ Regnum, ſuo Imperio adjecit.

Regnum Arragoniæ.

Arragoniæ Rex primus factus eſt Rami-
us, Sanctii Magni, Navarræ Regis, filius ſpu-
us, anno CIↃ XVI. Huic deinde titulo an-
exæ ſunt Catalonia & Valentia. Jacobus au-
m Rex anno CIↃ CCLII Inſulas Baleares
is armis occupatas, Arragoniæ Regno fi-
eique Chriſtianæ adjecit. Tandem Ferdinan-
us VI, Caroli V avus maternus, Caſtellæ &
avarræ Rex, per matrimonium Caſtellæ
nxit Regnum Arragoniæ. Hic tandem
Iauros, quos Ferdinandus III in Granatenſe
egnum compulerat, omnemque una Judæo-
rum

rum gentem tota Hiſpania anno cIↄ ccccxcII expulit.

Regnum Portugalliæ.

Portugalliæ Regnum cepit initium ad hunc modum: Quum Henricus Lotharingiæ Comes res ingentes contra Mauros in Hiſpania geſſiſſet, præmium virtutis ac laborum Alfonſus VI Caſtellæ Rex, Tireſiam filiam notham ei dedit in matrimonium; dotemque adpoſuit eam Hiſpaniæ partem, quæ nunc Portugallia dicitur. Hujus filius cum quinque Reges Maurorum uno prælio fudiſſet, Rex primus Portugalliæ adpellatus eſt circa annum cIↄ cx; habuitque ſucceſſores continua ſerie, donec ultimo Rege Sebaſtiano in Africa cæſo, Regnum ad Regem Caſtellæ recidit.

Hac igitur ratione cuncta Hiſpaniæ Regna ad unum corpus rediere; caputque unum tota Hiſpania agnoſcit: qui nunc eſt Philippus III, Hiſpaniarum potius, quam Caſtellæ titulo gaudens. At operæ pretium eſt, tanquam in tabula cognoſcere, quo titulo Rex Hiſpaniarum, quamque terrarum ſuarum poſſideat. Triplici igitur titulo tenet quicquid tenet; Caſtellæ, Arragoniæ, & Portugalliæ. Sub Caſtellæ regno ſunt: Duæ Caſtellæ, Legio, Aſturia, Galæcia, Extremadura, Andaluſia, Granata, Murcia, Biſcaia, Navarra, Medio-

Mediolanum, Belgica, Burgundiæ Comitatus, Inſulæ Canariæ, America, Inſulæ Philippinæ. Sub regno Arragoniæ; ipſa Arragonia, Catalonia, Valentia, Inſulæ Baleares, quæ Maiorca & Minorca: Regnum Neapolitanum, Sicilia, Sardinia. Sub regno Portugalliæ; ipſa Portugallia, Algarbia, Guinea, Æthiopia, India Orientalis, Braſilia, Inſulæ Moluccæ. De cætero, in ipſis Hiſpaniis Duces numerantur XXIV. At id maxime mireris; reperiri heic quod haud facile alias toto orbe terrarum: ſcilicet Ducem in Portugallia, nomine Brigantinum, cui tertia pars Regni pareat. Porro Archiepiſcopatus in univerſa Hiſpania ſunt XII: Epiſcopatus LV.

Cap. VI.

De Urbibus, Portubus, & Academiis hodie claris.

Urbes in Hiſpania nunc celebres ſunt Barcino, vulgo *Barcelona*, Cataloniæ caput; parvum quondam opidum, nunc celebre Emporium; licet portus commoditate deſtituatur; eoque naves ſæpe in ſtatione tempeſtatibus pereant. Cæſarauguſta, vulgo *Saragoça*, Arragoniæ caput, magnificentiſſima totius Hiſpaniæ urbs. Pompelon, ſive Pompeiopolis, vulgo *Pompelona*, caput regni Navarræi. Valentia, caput olim Regni, nunc fru-

fructuum varietate Hiſpanicarum amœniſſima. Murcia, caput Regni, hortus totius Hiſpaniæ vocatur. Carthago Nova, vulgo *Carthagena*, optimus Hiſpaniæ, ad mare Internum, portus. Granata, caput regni, ſplendida atque ampla urbs. Hiſpalis, vulgo *Sevilia*, Andaluſiæ caput, urbs magnificentiſſima, opulentiſſimum totius Europæ Emporium. *S. Lucas*, navium ſtatio Hiſpalenſium. Corduba, urbs admodum ampla, at minus populoſa. Marcenæ opidi ager lectiſſimos totius Hiſpaniæ fert Aſturcones. Toletum, centrum fere Hiſpaniæ obtinet. Omnium maxima ac munitiſſima Madritium, vulgo *Madrid*, & *Madril*, Regia ſede nobile opidum. Quinto ab hinc milliario viſitur in Eſcuriali ſuperbum illud D.Laurentii Monaſterium, Philippi II opus, in memoriam victoriæ adverſus Gallos, ad S. Quintinum in Picardia anno CIↃ IↃ LVII obtentæ exſtructum. Burgi, vulgo *Burgos*, Caſtellæ veteris caput, opidum antiquitate & magnitudine celebre. *Valladolid*, inter nitidiſſimas Europæ urbeis cenſetur. Compoſtellam Gallæciæ caput, alias vulgo *S. Jago*, D. Jacobi Apoſtoli oſſa, ut creditur, ibi ſita, claram effecerunt. Olyſſipo vulgo Hiſpanis *Lisbona*, incolis Portugallis *Lisboa*, Portugallici regni caput, urbs magna, populoſa, negotiationibus celeberrima. *Setubal*, *ciudad di Puerto*, *Corunia*,

ia, *Ribadeo*, *Vierus*, *Bilbao*, portus ad Ocea-
ıum celebres.

Academiæ illuſtriores ſunt, Salmantica &
Complutum in Regno Caſtellæ, Conimbri-
a in Portugalliæ Regno.

CAP. VII.

De Inſulis ad Hiſpaniam.

INſularum Hiſpaniis adjacentium celebrio-
res ſunt, Baleares duæ, item Ebuſus &
Gades.

Baleares contra Tarraconenſia littora ſi-
æ, haud longe inter ſe diſtant, & à ſpatio ſuo
ognominibus acceptis, Majores, Minoreſ-
ue plurali numero, vel etiam ſingulari Ma-
or, Minorque adpellantur: funda olim bel-
coſæ, unde & nomen traxiſſe putantur, quaſi
ἀπὸ τοῦ βάλλειν, id eſt, à jaculando: Græcis
Gymneſiæ dictæ, ἀπὸ τῆς γυμνότητος, id eſt, à
uditate, quod incolæ aliquandiu nudi vitam
giſſe dicantur: nunc vulgo *Majorca* & *Mi-
orca*. Piratica olim incolæ maxime vive-
ant: Carthaginienſibus iidem contra Ro-
nanos ſtipendiarii, donec Hiſpaniis debella-
is, à Romanis ſubigerentur. Mauri poſtea
x Africa occuparunt, cum Hiſpanias diripe-
ent, regnumque adjecta Ebuſo Inſula in iis
ondiderunt: quos tandem Jacobus Arrago-
iæ Rex ejecit; ut ſupra commemoramus.

Ebuſus inter Majoricam & Hiſpaniam ſita eſt; frumentis tantum non fœcunda; ad alia largior: & omnium animalium, quæ nocent, adeo expers, ut nec ea quidem, quæ de agreſtibus mitia fiunt, aut generet, aut ſi invecta ſint, ſuſtineat. hodie vulgo *Yvica* dicitur, ſalis copia maxime celebris. In capite Bæticæ, ubi extremus antiquis mortalibus noti Orbis erat terminus, Inſula Gades fretum contingit, quod inde Gaditanum perhibetur, à continenti anguſto ſpatio, ac veluti flumine abſciſſa: quam Tyrii à Rubro mari profecti, Erythræam, Pœni, lingua ſua, Gadir, id eſt, ſeptem nominarunt. In hac Geryonem, cujus boves Hercules abduxit, habitaſſe fabulati ſunt. Tyrii condidere in ea ejuſdem nominis urbem, quæ poſtmodum evaſit opulentiſſima: nunc etiam Emporium haud ignobile, vulgari vocabulo *Cadiz*, & corrupte *Calis*, dictum.

CAP. VIII.

DE GALLIA.

Hiſpaniæ proxima eſt Gallia. Hæc ab initio incluſa fuit ab Oriente Rheno amne, Alpium parte & Varo flumine; à meridie Mari Interno Pyrenæiſque jugis; ab Occidente Oceano Gallico; à Septemtrionibus Oceano Britannico. At poſtquam Gallorum non-

GALLIAE VETE
BRITAN:
NIAE PARS.
Londinum
Tamesus flu.
Cantium.
MARE GER
MANICVM
BRITANNICVS OCEANVS.
Iccius portus
Morini
Marani
BEL
Atrebates.
Veromandi
Samarobriva
Bellovaci.
Bratuspanti
Caletes.
Ambi
bari.
Lexobij.
Ambili
ates.
Sesuui.
Sequana flu.
Lutetia
Parisii
Remi.
Suessiones.
CELTAE,
Curio
solites.
Lemovices.
Vnelli.
Aulerci Diablin
tres.
Aulerci Ceno
mani.
Andes.
Turones
Carnutes.
Rhedones.
Cade
Venetes.
Venetia
Senones.
Occidens.
Venetorum
insulae.
Ligeris flu.
Novidunum
Avaricum
Nannetes.
Pictones
Biturges.
Gergobina
SIVE GALLI.
Aedui.
Boia
Lemovices.
Santones.
Gergovia
Lemovicum
Boij.
AQVITANICVS
OCEANVS.
Garumna
Petrocorij.
Arverni.
Garu
mni.
Cadurci
Gebenna mons
AQVI
Cocosates
Helvij
Rhuteni
Vocates.
Tarbelli.
Heleuteri
Tolosa
PROVINCIA
Bigerri
TANI.
Nitiobriges
Volcae
Areconici
43
Cantabri.
Sibutzates.
Sontiates.
Narbona
HISPANIAE:
PARS.
Pyrenaei montes.
Meridies
NE
52
51
50
49
48
46
45
44
42
41
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24

IS . DESCRIPTIO
GERMANIAE
PARS.
GALLIA CITERIOR, quæ et ITALIA GALLICA.
SINVS HADRIATICI PARS.
MEDITERRA:
MARIS PA RS.
Corſica
Genua
Ancona
Roma
Alpes montes
Oriens.
Rheni fons
Geneva
Octodurus
Lepontij.
Verbigenus pag.
Helvetij.
Latobrigi
Tigurinus pag.
Rauraci.
Leuci.
Tribo ces.
Vogeſus mons
Garoceli.
Caturiges.
Albici.

nonnulli Alpes tranſgreſſi Italiæ fere dimidium occuparunt, Galliæ nomen huc uſque extenſum fuit. Omne autem hoc terrarum ſpatium bifariam fuit diviſum: Primo in Galliam Ciſalpinam, quæ & Italica, eademque Citerior; & Tranſalpinam, quæ Ulterior Gallia hodie proprie dicta. Rurſus hoc idem terrarum in tria populorum genera, ab habitu corporis cognominata, diſtributum fuit. in Togatam, quæ Ciſalpina; in Braccatam, quæ & Narbonenſis, Romanorum provincia; & Comatam, quæ reliqua eſt Galliarum pars. Sed de Ciſalpina poſt agemus, quum de Italia erit ſermo: nunc de Tranſalpina, illius matrice, primum dicendum.

Pyrenæis igitur jugis ſuperatis, proxima aperitur terra Gallia, felix præpinguibus glebis, & commoda proventibus fructuariis; conſita vitibus & oleis quibuſdam in locis; omni ad animantium uſum fœtu beatiſſima; rigua & fluminum & fontium aquis, & noxio genere animalium minime frequens, frumento adeo fertilis, ut melioribus Europæ terris conferri poſſit. Nomen ab initio proprium & peculiare quod habuerit, haud facile diſpectu eſt. Tarquinio Priſco Romæ regnante vocabulum tandem Galliæ nacta eſt, ab incolis Gallis, ut poſtea oſtendetur. Longitudo ejus olim à Pyrenæi montis in Oceanum excurſu ad Rheni Vahaliſque di-

vergia, apud Munimentum Schenckii, vulgo *Schencken-ſchans*, porrigebatur. Latitudo à Gobæo promontorio, vulgo nunc *le Four*, in Britanniæ extremo ad Varum uſque flumen. In hoc terrarum ſpatio Gallia ſita erat, duobus ut dictum eſt, diſtincta nominibus. Braccata interno imminet mari; Comata ad Oceanum ac Germanos ſpectat.

C A P. IX.

De Gallia Braccata, quæ & Narbonenſis Provincia.

NArbonenſis Provincia, ſive Gallia Narbonenſis, adpellatur pars Galliarum, quæ Interno mari alluitur; Braccata ante dicta; amne Varo Alpiumque jugis ab Italia diſcreta; ab Hiſpania Pyrenæo monte; à reliqua vero Gallia flumine Garumna, Gebenna Monte, ac Rhodano amne. Agrorum quondam cultu virorum morumque dignatione, amplitudine opum nulli Provinciarum Romani Imperii poſtferenda; ſed Italia verius quam provincia. Quin nunc etiam agrorum proventu, civitatum opulentia, ædificiorum nitore, reliquâ Galliâ lætior eſt. Continet hodie Linguadocum, Sabaudiam, Delfinatum, ac Provinciam, quæ veteris adpellationis memoriam ſervat. Populi in ea quondam clari: in Sabaudia Allobroges, quorum Geneva &

Vien-

Vienna; Centrones, quorum Axima, nunc *Centron*, & Tarantaſia, nunc *Monſtier & Tarantaiſe.* In Delfinatu Segalauni, quorum Valentia; Vocontii, quorum Dea, nunc *Die*; Caturiges, quorum Caturigomagus, vulgo *Chorges.* In Provincia Gavares, quorum Avenio, nunc *Avignon*; Salyes, quorum Aquæ Sextiæ, nunc *Aix.* In Linguadoco Gabali, nunc *Vellay*; Ruteni, nunc *Rodes*; Helvii, nunc *Albigeois*; Volcæ Tectoſages, circa Toloſam; Volcæ Arecomici, quorum Nemauſus, nunc *Niſmes.* Horum populorum clariſſimi Allobroges. Urbium opulentiſſimæ olim Vaſio, nunc *Vaiſon*; Vienna, Avenio, Nemauſus, Toloſa, Arauſio, nunc *Orange*; Arelate, nunc *Arles*; Blitteræ, nunc *Beziers*: ſed omnes præcedebat, unde nomen ac decus Provinciæ, Martius Narbo, vulgo nunc *Narbonne.* In littore autem portu clara Maſſilia, vulgo *Marſeille*, urbs antiquiſſima, à Græcis condita. Eædem etiam nunc totius Provinciæ clariſſimæ ſunt.

CAP. X.

De Gallia Comata; ac prima ejus parte Aquitania.

GAllia Comata in tres partes diviſa fuit; Aquitaniam, Celticam ac Belgicam: ſed his alios alii poſuerunt terminos. Cæſar

Belgicam fecit inter Rhenum, Oceanum & Sequanam, Matronamque amnes: Celticam, quam eandem proprie Galliam, & incolas ejus Gallos adpellat ubique Belli Gallici Commentar. primo, inter Matronam Sequanamque, Oceanum & Garumnam flumen, Gebennam montem, Rhodanum ac Rhenum flumina; Aquitaniam inter Garumnam, Oceanum & Pyrenæos montes. Poſtea vero Auguſtus aliter diſtinxit; Belgicam ſtatuens inter Rhenum, Rhodanum, Ararem, Matronam, Sequanamque amneis & Oceanum; Celticam, quam & Lugdunenſem adpellavit à capite Lugduno, inter Matronam, Sequanam & Ligerim amneis, & Oceanum; Aquitaniam, inter Ligerim, Gebennam & Pyrenæos Montes, & Oceanum. Aquitania vetus ſive Cæſariana, Aremorica ante dicta, nunc Vaſconia, vulgo *Gaſcogne*, vocatur. Vaſcones quondam ex Hiſpania ab altero Pyrenæi latere huc tranſgreſſos, haud dubium eſt. Populi heic olim clari; Auſci, nunc regio *Armagnac*; Vaſates, nunc regio *Albret*, opidum *Bazas*; Bigerri, ſive Bigerriones; nunc *Bigorre:* Tarbelli, quorum opidum Aquæ Tarbellæ, nunc *Acqs*. Horum clariſſimi fuere Auſci, & caput eorum Eluſaberris, nunc *Aux*, totius veteris Aquitaniæ opulentiſſima.

In reliqua Aquitania auguſti populi quondam, qui hodiernis provinciarum nominibus origi-

originem dedere, Cadurci, *Quercy*, quorum opidum Devona, nunc *Cahors*: Petricorii, nunc *Perigort*; quorum Veſonna, nunc *Perigueux*: Arverni, ſive Alverni, nunc *Auvergne*; quorum Auguſta Nemetum, nunc *S. Flour*: Lemovices, nunc *Limoſin*; quorum Auguſtoritum, nunc *Limoges*: Bituriges, nunc *Berri*; quorum Avaricum, nunc *Bourges*: Pictones, nunc *Poictou*; quorum Limonum, nunc *Poictiers*: Santones, nunc *Sainctonge*; quorum Mediolanum, nunc *Sainctes*.

Cap. XI.

De Gallia Celtica ſeu Lugdunenſi.

IN Celtica quondam populi, quorum hodieque ex parte nomina exſtant, clari fuere: Oſiſmii, nunc ultimus Britanniæ in mare excurſus; quorum opidum Vorganium, vulgo nunc *Guinguand*: Veneti, quorum Vindana, nunc *Vannes*: Nannetes, quorum Condivincum, nunc *Nantes*: Curioſolites, Britannia inferior: Redones, Britannia ſuperior, quorum opidum Condate, nunc *Redon*: Andegavi, qui & Andecavi, & Andes, nunc *Anjou*, quorum opidum Juliomagus; nunc *Angiers*: Turones, nunc *Tourraine*, quorum Cæſarodunum, nunc *Tours*: Aulerci Diablintæ, quorum opidum Noviodunum, nunc *Maine*: Aulerci Cenomani, quorum opidum Vidu-

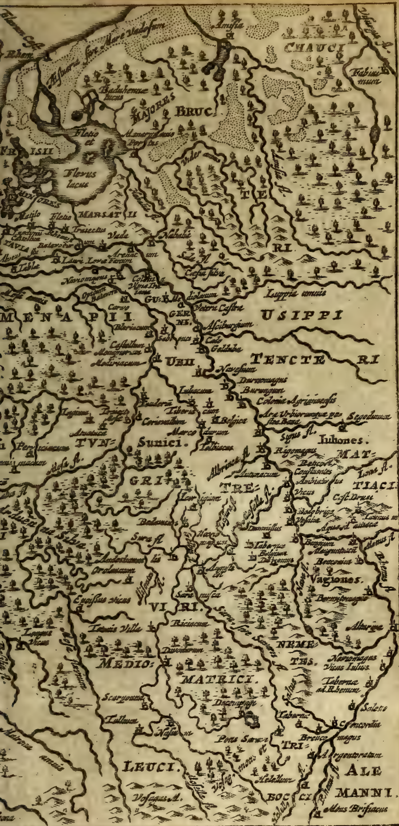
num, nunc *Mans*: Unelli, quorum Crociatonnum, nunc *Quarentain*: Carnutes, quorum Autricum, nunc *Chartres*; & Gennabum, nunc *Orleans*; ipſa regio *la Beauſſe*: Lexobii, quorum Noviomagus, nunc *Liſieux*, in Normandia: Aulerci Eburovices, quorum Mediolanum, nunc *Evreux*, in Normandia: Pariſii, quorum Lutetia, nunc *Paris*: Senones, quorum Agendicum, nunc *Sens*, in Campania: Tricaſſii, quorum Auguſtobona, nunc *Troyes*, in Campania: Ædui, ſive Hedui, quorum Auguſtodunum, nunc *Auſtun*, in Burgundiæ Ducatu: Vadicaſſes, quorum Noviomagus, nunc *Nuys*, in dicto Ducatu: Seguſiani, nunc *Foreſt*, quorum opidum Forum Seguſianorum, nunc *Fours*, & item in ipſorum agro Lugdunum, nunc *Lyon*. At horum omnium clariſſimi Hedui. urbs eorum totius Celticæ opulentiſſima Auguſtodunum. Lugdunum nomen Provinciæ dedit.

Cap. XII.

De Gallia Belgica; item Fluminibus universa Gallia Tranſalpina.

Belgica illa Vetus, quæ tertia pars Galliæ Comatæ, vetuſtiſſimis ſcriptoribus, clauditur Rheno Rhodanoque amnibus, lacu Lemano, Matrona ac Sequana fluminibus, Oceanoque Britannico. At Plinius atque Tacitus

GERMANIÆ CISRHENANÆ
ut inter I. Cæſaris et Trajani Imperia
fuit, SCALDIS item MOSÆ ac RHENI
oſtiorum Antiqua deſcriptio.
BRITAN
NIÆ
PARS.
Camulodunum
Tamiſis fl.
Cantium.
Rutupiæ Portus
Cantium Prom.
Dubris portus
Tanatos Inſ.
OCEANU
SEPTE
TRIONA
qui et
GERMANICUS
Moſæ Oſtium
Fretum
MORINI
Itium Promont
OCEANUS
BRITANNI
CUS.
Atrebates.
BELGIUM.
cujus incolæ,
BELLOVACI.
Vellocaſſi.
CALETI.
Sequana fl.
Rotomagus
SUESSIONES.
LEXOVII.
Mediolanum
ALERCIEBURO
VICES.
Durocaſſi
CARNUTES.
Pariſii.
Lutetia
Matrona fl.
Autricum
Ebura fl.
Sequana fl.

Æſtuaria ſive Mare Vadoſum
CHAUCI
Fabiranum
Baduhennæ lucus
MAJORES
BRUC.
Flevo
FRISII
Flevus lacus
MINORES
MARSAT II
Traiectum
Vada
TE
RI.
Luppia amnis
MENAPII
USIPPI
Asciburgium
Gelduba
TENCTE RI
UBII
Novesium
Durnomagus
Buruncum
Colonia Agrippinensis
Segodunum
Iuhones.
TUN
Sunici.
Rigomagus
MAT
Confluentes
TIACI.
GRI
TRE
Vicus
Vagiones.
Borbetomagus
Altaripa
VI RI.
Ricciacum
NEME
TES.
Noviomagus
Vicus Iulius
MEDIO
MATRICI.
Tabernæ ad Rhenum
Saletio
Concordia
Brocomagus
TRI
Argentoratum
LEUCI.
ALE
MANNI.
BOC CI
Mons Briſiacus
Voſagus M.

tus ab Helvetiis ad Oceanum, omnem interiorem ripam Rheni à Germaniæ populis incoli tradunt. Hodie ſane idem fit: at aliquanto latius quam olim. Itaque Plinius initium Belgicæ à Scaldi flumine facit. Inter Moſam & Flandriam ad Oceanum fuere Taxandri; nunc eſt Zelandia ac Brabantiæ inferior pars. Inde Menapii reliqua Brabantiæ pars, & item Geldriæ ad Rhenum uſque: quorum opidum Caſtellum Menapiorum, in Moſæ ripa, nunc *Keſſel*. Morini, pars Flandriæ inter Oceanum & Legiam amnem; opidum Tervanna, nunc *Terwane*; & portus Geſſoriacus, qui antea Itius, & poſtmodum Bononia, nunc *Boulogne*: Ambiani, quorum opidum Somanobriga, nunc *Amiens*: Bellovaci, quorum regio Belgium, nunc *Beauvoiſin*; & opidum Cæſaromagus, nunc *Beauvais*: Caletes, *Païs de Cauls*; opidum Juliobona, nunc *Diepe*: Vellocaſſii, quorum Rotomagus, nunc *Rouan*: Atrebates, opidum Nemetacum, nunc *Arras*: Nervii; opidum Bagacum, nunc *Bavay*: & item Cameracum, nunc *Cambray*. Eburones, Condruſi, Segni, Cæræſii, Pœmani; qui primi uno nomine adpellati fuere à Gallis Germani, poſtea vero à ſe ipſis Tungri; quorum opidum Atuatuca, nunc *Tongeren*: Veromandui; quorum Auguſta Veromanduorum, nunc *Vermandois*, vicus in extima Picardia. Sueſſiones, quorum Auguſta Sueſſio-

num, nunc *Soiſſons:* Silvanectæ; quorum Auguſtomagus, nunc *Senlis:* Remi; quorum Durocortorum, nunc *Reims*, in Campania. Treviri, quorum Auguſta Trevirorum, nunc *Trier* Germanis, *Treves* Gallis. Mediomatrices; quorum Divodurum, nunc *Metz*. Leuci; quorum opida Tullium & Naſium, nunc *Toul* & *Nanſy*, in Lotharingia. Lingones; quorum Andomatunum, nunc *Langres*. Sequani; quorum Veſontio, nunc *Beſançon*, in Burgundiæ Comitatu. Rauraci, nunc ager Baſileenſis; eorum opidum Auguſta Rauracorum, nunc vicus *Augſt*. Hinc Helvetii, in quatuor Pagos diſtincti. Pagorum nomina, Tigurinus, Tugenus, Ambronicus & Urbigenus. Tigurinus nomen habuit ab opido antiquiſſimo Tiguro, ſive, quod rectius ſcribitur, Turigo, nunc *Zürich:* Tugenus, ab opido Tugio, nunc *Zug:* Ambrones nomen habuere à flumine, quod accoluere, Amma, nunc *Emme:* Urbigeni dicti ſunt ab opido Urba, nunc *Orbe*.

Caput Helvetiorum fuit Aventicum, nunc *Avances* Gallis, Germanis *Wiflisburg*. Rhenum autem accolentes Germaniæ nationum in eadem provincia; Trebocci in Elſatia: quorum Argentoratum, nunc *Strasburg:* Nemetes, quorum Noviomagus, nunc *Speir:* Vangiones; quorum Moguntiacum, nunc *Mentz:* Ubii, quorum Colonia Agrippinen-
ſis,

ſis, nunc *Cöllen:* Jugerni in partibus Gelriæ & Cliviæ; ubi opida *Goch* & *Gelre:* quondam, quum trans Rhenum incolerent, Sicambri dicti. Hinc Batavi, Rheni Inſulam incolentes. Occupat hæc partem Gelriæ, partem Trajectenſis Provinciæ, partemque Hollandiæ. Incipit haud procul Clivis opido, apud munimentum Schenkii, vulgo *Schencken-ſchans:* ubi Rhenus in duo veluti cornua ſcinditur. Siniſtrum, Vahalis flumen adpellatur: Moſæ amni apud Vorcomum opidum confuſum, uno ejus alveo ad Oceanum defertur, ubi Moſæ oſtium dicitur. Dextrum cornu primo latum ad uſque Batavodurum, quod vulgo eſt *Wijck te Duerſtede*, inde modicum nominis ſui cuſtodiens alveum, Trajectumque & Lugdunum tranſiens opida, propter vicum *Catwijck* in Oceanum olim effundebatur; nunc Oſtium hoc arenis obſtructum eſt. Quicquid igitur duobus hiſce alveis Oceanoque includitur, Inſula Batavorum fuit: cujus nomen hodieque in ſuperiore ejus parte ſervatur, vulgo *de Betuwe* dictum. Præterea extra Inſulam tenuere Batavi, quicquid Vahali ac Moſæ includitur. Partem Inſulæ circa Trajectum & Wordam incoluere Caninefates. De cætero Gallorum omnium fortiſſimi erant Belgæ. horum bellicoſiſſimi Helvetii; clariſſimi Treviri. urbium Belgicarum opulentiſſima Auguſta Trevirorum.

Fluvii Galliæ.

Nobiliores Galliæ fluvii ſunt; Oceanum petentes, Moſa, vulgo *die Maſe* Germanis, Gallis *la Meuſe*; Scaldis, *l'Eſcaut* Gallis, Germanis *die Schelde*; Sequana, *la Seine*, Matronam devehens, vulgo *la Marne*; & Ligeris, *la Loire*; Garumna, *la Garonne*. Rhodanus, *der Roden* Germanis, Gallis *le Roſne*, velociſſimus amnis, inter tres maximos Europæ fluvios computatus, tardiſſimum Ararem, vulgo *la Saone*, in Mare internum ſecum trahit.

CAP. XIII.

De Incolis Galliæ, ac poſteriori ejus diviſione.

UNam gentem, Celtarum nomine, omnem quondam incoluiſſe Hiſpaniam, ac Galliam Germaniamque, Illyricum, & Britannicas Inſulas, ſupra ad Hiſpaniam dictum eſt; latiuſque infra in Germaniæ deſcriptione dicetur. Cæterum Gallorum natio adeo populoſa fuit, uti, quum domi haud ſterile ſolum tenerent, ob multitudinem tamen hominum, neceſſum habuerint in diverſas ac longinquas mundi regiones colonias deducere. Nonnulli eorum Italiæ dimidiam fere partem occuparunt. ex his quidam ultra profecti, in Aſiam uſque pervenerunt; nomenque ibi Gala-

Galatiæ, ſive Gallograciæ, ſeu Græcogalliæ fecerunt. Alii in Britanniam Inſulam perveniſſe putantur. In Germaniam autem alii invecti, ingentem tractum à Rheno ad Viſtulæ uſque fonteis obſederunt. In ipſa Gallia vixit univerſa gens, quot nominibus, tot civitatibus, imperiis ac magiſtratibus diſcreta. Primi Romanorum arma ſenſere Salyes; cum de incurſionibus eorum Maſſilia, ſocia Romanorum civitas, quereretur. Deinde Allobroges & Arverni; quum adverſus eos ſimiles Heduorum querelæ opem & auxilium flagitarent. Prima igitur Narbonenſis Gallia ſubjugata, in Provinciæ formam redacta eſt; Domitio Ænobarbo & Fabio Max. trophæa in ea ſtatuentibus. Reliquæ Galliæ per x annos domitæ laus ad Julium Cæſarem defertur. Paruit hinc tota ſub præfectis Romano imperio ad Honorii Imperatoris uſque tempeſtatem; quum circa annum Chriſti cccc Gothorum, Hiſpaniam atque Italiam vaſtantium, pars Narbonenſem Provinciam invaſit, nomenque Regioni de ſuo impoſuit, quod poſtmodo corrupte *Languedoc*, quaſi *langue de Goth*, dictum eſt. Prolatis deinde ad Ligerim uſque amnem Imperii finibus regnum conſtituerunt, cujus caput ac regia Toloſa fuit. Eadem tempeſtate Burgundiones, ab ultima Germania (pars Caſſubiorum, parſque Brandeburgenſium nunc ea loca tenent) cum Vandalis Suevíſque

profecti, alias Galliæ partes occuparunt, regnoque conſtituto, Burgundiæ nomen de ſuo impoſuerunt, cujus caput regiaque ſedes Arelate. Complectebatur utramque Burgundiam, Lugdunenſem agrum, Delfinatum, Sabaudiam, & Provinciam. Sub idem ferme tempus, Franci Germanica gens, Rheno trajecto, proximam Galliæ partem, Tungriam (nunc eſt Brabantia, ac Leodienſis Epiſcopatus) obſederunt. at pulſi mox à Gothis, paulo poſt redierunt, ultraque in Pariſios uſque progreſſi, regioni ac regno inibi condito, Franciæ vocabulum de ſuo impoſuerunt, cujus caput ac regia Lutetia. Circa eadem tempora Britanni ex Britannia Inſula, ab Anglis & Saxonibus, quos in opem & auxilium adverſus Scotos Pictoſque ex Germania vocaverant, pulſi, extrema Galliæ Celticæ obſederunt, & de ſuo nomine Britanniam minorem adpellarunt. At Clodovæus, V Franciæ Rex, Burgundiæ Rege Gundebaldo armis devicto, Gothiſque ex Gallia ejectis, utrumq; regnum ſuo imperio adjecit. Hic vita excedens, regnum Franciæ IV filiis in quatuor parteis ſeu regna diſtributum reliquit. Primus erat Pariſiorum rex: cui parebant Pariſii, nunc vulgo *Iſle de France*, id eſt, inſula Franciæ, Campania, Cenomani, Turones, Andegavi, Aquitani, Arverni. Secundus Sueſſionum Rex; cujus regno ſubmiſſi Veromandui, Neuſtrii,

nunc

nunc Normanni; Picardi, Flandri. Tertius Burgundiæ, ſive Aureliani Rex: cui ceſſit totum Burgundiæ regnum, ante dictum, cum Aurelianenſi Ducatu. Quartus Rex Metenſis, ſeu Auſtraſiæ; quæ complectebatur quicquid inter Moſam ac Rhenum. Mortuis autem fratribus, Clotarius ſolus rerum potitus eſt. Hujus itidem quatuor filiis regnum iterum in quatuor dictas parteis diviſum eſt. At defunctis, ut ante, fratribus, Clotarius II totum regnum Franciæ ſolus obtinuit. Id integrum intactumque ſucceſſoribus ejus manſit, ad Caroli Magni uſque tempeſtatem, quum Auſtraſia divelleretur. mox Flandria etiam ſui juris facta eſt. Imperator dein Henricus III Burgundiæ regnum Germanorum imperio adjunxit. Sed id poſtea in quatuor partes direptum eſt. Beroaldus Saxoniæ Dux, Sabaudiam invaſit. Otho, Flandriæ Comes, partem occupavit, quam *Franche Conté*, id eſt, liberum Comitatum Burgundiæ nuncupavit. Guigius Comes eam, quam à filii ſoceri nomine Delfinatum adpellavit. Boſo poſtremus in Provincia regnum tenuit, quod Arelatenſe dictum fuit. At poſteriores Franciæ Reges Provinciam ac Burgundiæ Ducatum recuperarunt. Delfinatum Hubertus ultimus ejus Princeps Regi Galliarum vendidit, ea lege pacta, uti in poſterum primogenitus cujuſque Regis filius nomen Delphini inde

inde geſtaret. Sabaudia ſucceſſoribus Beroaldi etiam nunc manet. Burgundiæ Comitatus eodem titulo ac jure ad Hiſpaniarum Regem pervenit, quo ipſa Flandria. Avenionenſem Comitatum Joanna Provinciæ Comes Papæ Clementi VI conceſſit. manetque etiam nunc ſub Romanæ Eccleſiæ ditione.

Cap. XIV.

De recentiori Galliæ, ejuſque in varias Provincias diviſione.

HAc igitur ratione Gallia arctior, quam olim fuit, facta eſt; tota propemodum Belgica avulſa. Itaque à Meridie, Occaſu ac Septemtrione, ſervatis antiquis terminis, ab Ortu clauditur Sabaudia, Burgundiæ Comitatu, Lotharingia, ac Inferiore Germania, quam vulgo nunc Belgicam & Belgium vocant. Longitudo ejus ab extima Britannia, ad uſque Varum flumen, Italiæ terminum, porrigitur milliarium Germanicorum CLXXX. Latitudo à Pyrenæis jugis in Bearnia ad extremam uſque Picardiam milliarium CXL. Francia autem dicitur vulgo à Francis, Germanica gente, in eam tranſgreſſis. Tota paret uni Regi, in parteis varie diviſa. Præcipuæ tamen regiones ſunt, quarum vulgaria vocabula iſta ſunt: *Bretaigne, Normandie, Picardie, Champagne, la France, Beauſſe, Berry, Blaiſois,*

ſois, le Maine, Touraine, Anjou, Poictou, Saintonge, Perigort, Limoſin, Bourbonnois, Bourgogne Duché, Quercy, Gaſcogne, Languedoc, Provence, Dauphiné. Acceſſit haud ita pridem *la Breſſe*, pars Sabaudiæ: *Mets* etiam atque *Toul* Lotharingiæ opida Regis Francorum nuper facta ſunt. Cæterum Ducatus in Gallia ſunt XIX: *Orleans, Bourgogne, Narbonne, Bretagne, Anjou, Berry, Normandie, Auvergne, Guienne, Tours, Barleduc, Valois, Nemours, Alençon, Reims, Laon, Langres, Bourbon, le Maine.* Pares Franciæ quondam Carolus Magnus XII inſtituit: quorum ſex Eccleſiaſtici, ſex ſeculares. Eccleſiaſticorum III ſunt Duces; Archiepiſcopus Remenſis, vulgo *Reims*; Epiſcopus Laudunenſis, vulgo *Laon*; Epiſcopus Lingonenſis, vulgo *Langres.* Tres Comites, iidemque Epiſcopi; Catalaunenſis, vulgo *Chalons*; Noviodunenſis, vulgo *Noyon*; Bellovacenſis, vulgo *Beauvais.* Secularium tidem tres Duces: Burgundicus, Normannicus, Aquitanicus, *Guienne* vulgo. Tres Comites; Flander, Toloſanus, Campanus. At hodie duo ex his XII aboliti ſunt, Burgundicus ac Flander. Conventus Juridici (Parlamenta Franci vocant) ſunt octo; Pariſienſis, Rotomagenſis, vulgo *Rouan*, in Normandia; Redonenſis, vulgo *Renes*, in Britannia; Divionenſis in Burgundia, vulgo *Dijon*; Burdegalenſis in Vaſconia, vulgo *Bordeaux*; Toloſanus in

in Linguadoco, vulgo *Toulouſe*; Gratianopolitanus, in Delfinatu, vulgo *Grenoble*, Aquenſis in Provincia, vulgo *Aix*. His acceſſerunt nuper duo alii conventus; *Pau* in Bearnia, & *Mets* in Lotharingia. Archiepiſcopatus ſunt per univerſam Franciam XV, quibus ſubjecti Epiſcopatus CIII.

CAP. XV.

De urbibus Galliæ celebribus, Academiiſque illuſtribus.

URbes Galliæ celeberrimæ ſunt, in Pariſiis, ſive Inſula Franciæ, Lutetia Pariſiorum, vulgo *Paris*; caput ac regia regni; urbs totius Europæ, unam ſi Conſtantinopolin excipias, magnitudine atque incolentium frequentia, clariſſima, dignitate ſua maxime æſtimanda. In Picardis Ambianum, vulgo *Amiens*, templi interno ſplendore, ac ornamentis inſignis. In Normannis Rotomagus, *Roüan*; opulentiſſimum Galliæ ad Oceanum Britannicum Emporium: Cadomum, *Caen*: Diepa, navium adpulſu celeberrimum oppidum. In Britannis *Renes*; & *Nantes*, ſatis clarum Emporium. In Andegavis, Andegavum, ſive Juliomagus, vulgo *Angiers*. In Turonibus, Turonum, vulgo *Tours*. In Bleſenſi provincia, Bleſenſe caſtrum, vulgo *Blois*; cujus ager ob multiplicem amœnitatem hor-

tus Galliæ nuncupatur. In Belſia *Chartres*, & item Aurelianum, vulgo *Orleans*. In Biturigibus *Bourges*, antiquitatum reliquiis ac Xenodochio clara. In Campania Remi, vulgo *Reims*, templi artificioſa extrinſecus ſtructura nobilis: Catalauni, vulgo *Chalons*. Tricaſſium, vulgo *Troyes*, urbs ampla ac populoſa. In Burgundia Divionum, vulgo *Dijon*, Ducum quondam ſedes: Cabilonum, vulgo *Chalon*, emporium haud ſpernendum: Matiſcona, vulgo *Maſcon*, ſatis nitida: Belna, vulgo *Beaune*, Xenodochii magnificentia famoſa: Auguſtodunum, *Autun*, antiquitatibus Romanis adeo referta, uti Roma Gallica quibuſdam vocitata fuerit. In Borbonenſi provincia, *Moulins*. In Lemovicibus, Lemovicum, vulgo *Limoges*; emporium opulentum. In Pictonibus Pictavium, vulgo *Poictiers*, magnitudine ſecundas quidem à Lutetia fert, at multo minus populoſa. In Santonibus *Saintes*; antiquitatibus Romanis maxime ornata: Rupellæ, vulgo *la Rochelle*, celeberrimum ad Oceanum Aquitanicum emporium, urbs munitiſſima, propugnaculum proximis bellis civilibus Proteſtantium tutiſſimum. In Vaſconibus Burdegala, vulgo *Bordeaux*, urbs ampla, antiquitatum Romanarum reliquiis conſpicua; opulentiſſimum emporium, Garumna flumine navium adpulſum commodante. In Linguadocia eſt To-

loſa,

loſa, *Toulouſe*, inhabitantium multitudine inſignis: Martius Narbo, vulgo *Narbonne*, magnifica quondam urbs, nunc munimine maxime clara. Mons Peſſulanus, urbs magna ac ſplendida; vulgo *Montpellier*. Nemauſus, vulgo *Niſmes*, antiquitatum Romanarum reliquiis omnium Gallicarum refertiſſima. In Provincia Maſſilia, *Marſeille*; portus commoditate juxta ac pulcritudine clara; opulentiſſimumque Galliæ ad internum mare emporium. Triremium regiarum ſtatio. cæterum libera eſt civitas, una cum Arelate: utraque in Galliæ Regis clientela. Aquæ etiam Sextiæ, vulgo *Aix*, nitida urbs: item Avenio, *Avignon*, Romanæ Eccleſiæ parens.

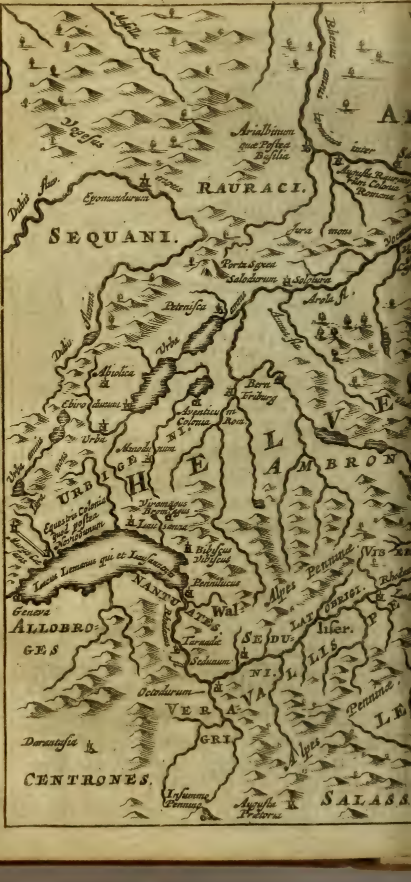
Academiæ.

Academiæ Galliæ illuſtres ſunt; Lutetiæ Pariſiorum, Cadomi, Andegavis, Aureliani, Biturigibus, Pictavii, Burdegalæ, Toloſæ, Montiſpeſſulani.

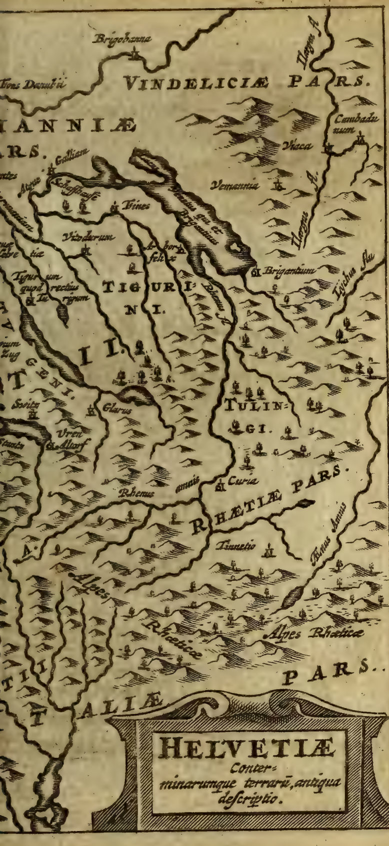
C A P. XVI.

De Sabaudia ac Burgundiæ Comitatu.

PEractis hactenus regionibus, quæ Regi Franciæ hodie parent, reliqua Galliæ pars, quæ veterem Belgicam ferme totam occupat, cum Narbonenſis provinciæ parte, explicanda eſt. Tota igitur illa pars, quæ veteri Gal-

Moſella flu.
Vogeſus
Arialbinum quæ Poſtea Baſilia
Rhenus amnis terminus inter
RAURACI.
Dubis flu.
Epomanduruum
SEQUANI.
Jura mons
Salodurum
Solotura
Arola fl.
Petenisca
Dubis
Urba
Albiolica
Ebirodunum
Aventicum Colonia Rom.
Bern
Friburg
Minodunum
Urba amnis
URBIGENI.
HELVE
AMBRON
Equeſtris Colonia quod poſtea Noviodunum
Lauſanna
Bibiſcus Vibiſcus
Lacus Lemanus qui et Lauſannius
Pennilucus
NANTUATES.
Geneva
ALLOBROGES
Rhodanus
Tarnade
Sedunum
SEDUNI.
Wal liſer.
LATOBRIGI.
Alpes Penninæ
Octodurum
VERAGRI.
Darantaſia
CENTRONES.
In ſumme Pennino
Auguſta Prætoria
SALASS.

HELVETIÆ
Conter-
minarumque terrarū, antiqua
deſcriptio.
VINDELICIÆ PARS.
Brigobanne
RHÆTIÆ PARS.
TULIN-
GI.
TIGURINI.
Cambadunum
Viaca
Vemannia
Brigantium
Curia
Glarus
Rhenus amnis
Tinnetio
Alpes Rhæticæ
ALIÆ PARS.

;alliæ avulſa eſt, in quinque ditiones diſper-
ta eſt. Primam obtinet Dux, cui cogno-
nentum Sabaudici dedit ipſa regio Sabaudia.
n qua nihil clarum, præter unam Genevam,
beram civitatem, bellis Sabaudicis, & Pro-
ſtantium religionis profeſſione celebrem.
Conventus Juridicus eſt Cameriaci, vulgo
Chamberi; Fanum Divi Joannis in valle
Mauriana, vulgo *S. Jean de Morienne*, egre-
io munimento celebratur. Secunda ditio eſt
Iiſpaniarum Regis in Comitatu Burgundiæ,
bi Veſontio, vulgo *Beſançon*, urbs eximia,
beraque civitas, in fide prædicti Regis. Tum
Dola, *Dole*, conventu Juridico & Academia
lara. Tertia ditio eſt imperii Germanorum:
ıb qua Alſatia, Lotharingia, Treverenſis ac
eodiacenſis Epiſcopatus, Juliacenſis Duca-
ıs, & item Clivenſis Ducatus portio; de qui-
us in Germania agetur. Quarta ditio eſt
Ielvetiorum ac Valleſiorum. Quinta infe-
oris Germaniæ, ſive, ut vulgo vocant, Bel-
arum. De duobus poſtremis nunc agendum
t: ac primum de Helvetiis.

Cap. XVII.
De Helvetiis ac Valleſiis.

HElvetii loci natura undique tuti conti-
nentur: una ex parte flumine Rheno à
Germania dividuntur: altera ex parte monte
Jura

Jura altiſſimo à Gallia ſeparantur; tertia parte lacu Lemano ac flumine Rhodano à Sabaudia diſterminantur. In quatuor pagos, Tigurinum, Tugenum, Ambronicum & Urbigenum, olim fuiſſe diviſos, ſupra in deſcriptione Veteris Galliæ dictum eſt. Gens quum foret totius Celticæ bellicoſiſſima, reliquos Gallos virtute præcedebant, quod fere quotidianis præliis cum finitimis Germanis contenderent. Qua fiducia freti totius Galliæ imperium adfectarunt. Rem ipſam tentantes C. Julius Cæſar armis in ſedes ſuas redegit, & una cum reliqua Gallia Romano Imperio ſubjecit. cui paruerunt uſque ad Honorii Imperatoris tempora; quum, diverſis populis diverſas imperii partes diripientibus, Alemanni (inter Rhenum, Mœnum atque Danubium tenuere loca) Helvetiam, in quam jam ante crebras incurſiones fecerant, occuparent Galliæque avulſam, Germaniæ, corpori ſuo adjicerent. Inde gens ea *Switzeri*, à vico forte quondam capite, *Switz* dicta, ſub Germanico Imperio tenuere, Ducibus ſuis ſubjecti; donec Leopoldo Duce in prælio cæſo in libertatem ſeſe, circa annum cIↄ ccc vindicarunt. Fœdere poſt libertatem adeptam inter ſe ſancito, nunc libere agunt, XIII pagis ſeu civitatibus (incolæ *die Oerter*, Ga[llis] *Cantons*, vocant) diviſi, Civitates ſunt hæ *Zürich*, *Bern*, *Lucern*, *Uri*, *Switz*, *Unde*

wa

alden, *Zug*, *Glaritz*, *Baſel*, *Friburg*, *So-urn*, *Schafhauſen*, *Appenzell*. Ex his, *Ap-nzell Glaritz* & *Switz*, ſunt vici, *Under-alden* & *Uri* regionum nomina; quarum pita duo vici: Hujus *Alttorf*, illius *Stantz*. eliqui octo Cantones ſunt urbes; quarum entiſſima eſt Berna; quidpe cujus ditio à neva ad Baſileam fere protenditur, millia- Germanica ultra xxx. Sequuntur Tigu-n, Baſilea, Lucerna, Friburgum, Solodu-n, opulentæ civitates. Ex univerſis Can-nibus Proteſtantium religionis ſunt, *Bern*, *irich*, *Baſel*, *Schafhauſen*; Catholicæ Ro-an. *Lucern*, *Friburg*, *Soloturn*, *Zug*, *Uri*, *derwalden*, *Switz*; utramque religionem ofitentur *Glaritz* & *Appenzell*. Conventus cius Helvetiæ fit Aquis Helvetiis, vulgo *ichsbaden*. Academia eſt Baſileæ celeberri-. Præterea Gymnaſia, Academias æmu-tia, Tiguri, Bernæ, atque Lauſannæ in rnenſium agro. Eſt præterea in Helvetio-n agro confœderatum opidum, S. Galli num, linificio maxime nobile.

Valleſii.

Helvetiorum reip. confœderata eſt reſp. lleſiorum, vulgo *die Walliſer*, Galliæ am hi olim populi Inalpini, Penninarum pium à Rhodani fontibus ad lacum Lema-m, vulgo *Genferſee*, vallem, unde etiam

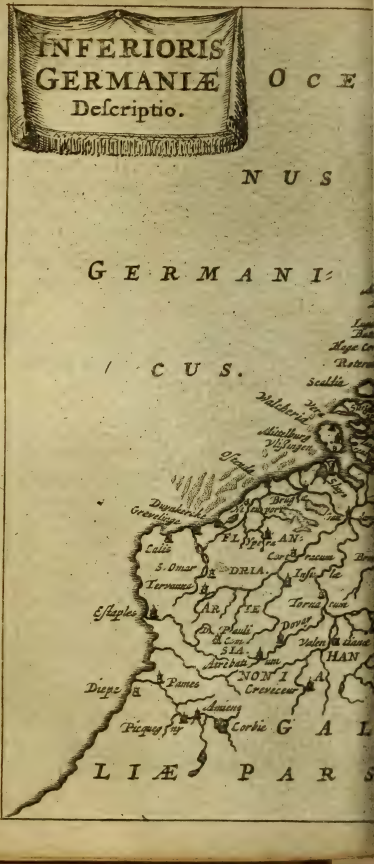
nunc

nunc nomen habet, incolentes. In quatuor populos tota vallis diviſa fuit. Viberi ad Rhodani fontes incoluere, circa vicum *Gomers*. Seduni circa opidum nunc Epiſcopale Sedunum, vulgo Germanis *Sitten*; Gallis *Sion*. Veragri quorum vicus Octodurus, nunc *Martinach*. Nantuates, circa Sancti Mauritii fanum. Primus omnes hos ſubjugavit Ser. Galba, Jul. Cæſaris in Gallia Legatus. Nunc Germani incolunt, ſub una liberaque republ.

CAP. XVIII.

De Hodierna Belgica, ſive de Inferiore nunc Germania.

BElgicam hodie adpellant eas terras, quæ confuſis Galliæ Germaniæque antiquis limitibus, XVII provincias continent, eandem Inferiorem Germaniam, & vernaculo vocabulo dicunt *Nederlandt*, Itali, Hiſpani ac Galli *Flandriam*; ab una earum, quondam clariſſima provincia. Regio eſt agrorum cultu, urbium vicorumque multitudine, ac nitore totius Europæ amœniſſima, variiſque negotiationibus navigationibuſque longinquis ditiſſima. Terminos habet, à Septemtrionibus Oceanum Germanicum; ab ortu Friſiam Orientalem, Weſtfaliam, Colonienſem agrum, Juliacenſem Ducatum, Trevirenſem Epiſcopatum; à Meridie & Occaſu Galliæ Regnum.

INFERIORIS
GERMANIÆ
Deſcriptio.
OCE
NUS
GERMANI
CUS.
Scaldia
Walcheria
Vere
Mittelburg
Vliſsingen
Oſtende
Duynkerike
Grevelinge
Nieuport
Brug
FL
Ype ra
AN:
Calis
S. Omar
DRIA.
Tervana
Inſu le
Eſtaples
AR
TE
Torna cum
Dovay
Valen ciane
HAN
SIA.
Atrebat um
NON I
Creveceur
Diepe
Pames
Amiens
Picqueg ny
Corbie
G A L
LIÆ PARS

FRI-
Emden
Com.
SIA
Bremen
ſis Archi
epiſcopat.
Breme
OLDEN
BURG
Oldenburg
COMITAT,
Amelant
GRO
NIN
GEN
IS
Provin cia
Drente
TRANSISALA
Zuyder
Zee
Edam
Deventer
NIA.
WEST
Ben them
Com
Lingen Com
Diep holt
Oſenbrugge
Rave nſperg
Zocchem
F A
MON AST ERI
EN SIS
Monas terium
ZUTP
Arenacum
GELDRIA.
LI A.
Suſatum
Veſalia
Dortmund
CL IVIA Ducat,
Roer flu
Venlo
Dußeldorp
MON TE NSIS.
Archi
Episcopat,
Iul iacens is
Ducat,
COL ONI ENSIS
Col onia
Agr ippinenſis
Dalem
Bonna
Sigus flu
Segodunum
Rhetico Mons
LIM BURGIUM.
S.Veit
TREVE
Confluentes
Lona flu
Taunus Mons
Moſella flu
S.Goar
Francofurtum
Moguntia
llon. LUCEBUR
RENSIS Archi Epis copatus
Bingium
Mœnus flu
GIUM.
Augusta Tre verorum
Oppen heim
Nava flu
Rhenus fl
LOTHARI N GIÆ
PAR S.
Wormatia
Zweybrucken
Heidelberga
Divodurum mediom atri corũ
Sarbrucken

egnum. In ea parte, quæ cis Rhenum in allico ſolo eſt, populi qui fuerint, jam ante tenſum eſt. In altera parte, quæ trans Rhenum in Germania ſita eſt, fuere quondam; riſii, à Rheni oſtio ad oſtium uſque Amiſiæ nnis, vulgo *de Ems*, in Septemtrionali Iollandia, Friſia Occidentali, Groningenſi gro, & parte Trajectenſis provinciæ: Bructeri in Tranſiſalana provincia: Marſaci, circa *Amersfort*, inter Rhenum & Iſalam amneis. Ios omneis L. Druſus imperitante Auguſto æſare ſubegit. Illos, qui in Gallia, Jul. Cær perdomuit. Manſerunt inde ſub Imperio omano, maxime qui cis Rhenum, donec id heodoſio imperante, ab advenis gentibus reptum. tunc enim varii Germaniæ popu, alii ſubinde atque alii huc immigrarunt; uorum cum quidam poſtea in Galliam, nonulli vero in Britanniam inſulam commigraent, incolæ in priſcam, creatis ſibi Regulis, bertatem ſeſe vindicarunt. Inde temporis rogreſſu in XVII provincias tota hæc regio iviſa fuit, quarum aliæ Ducum nomine, iæ Comitum, aliæ etiam Dominorum tilo, rectores acceperunt. Sunt autem hæ: v Ducatus; Brabantia, Limburgium, Lucegium, Geldria. Comitatus VII; Flandria, rteſia, Hannonia, Hollandia, Zelandia, Naurcum, Sutfania. Marchionatus unus Sacri mperii, Antverpia, Dominia v; Friſia Occidenta-

dentalis, Mechlinia, Trajectus, Transiſalania, Groningium. Friſia, poſtquam jugum Romani imperii excuſſerat, annos ferme CCCC ſub regibus ſuis fuit; donec exſtinctis his, dominium ad Carolum Magnum pervenit. poſt eum, regulis ſuis, ut cæteræ, regi cœpit. At procedente tempore, alia alii provincia per matrimonium rectorum juncta eſt: donec tandem ad unum dominum pervenerunt. Is primus fuit Carolus, Burgundiæ Dux, cognomento Audax; abavus Caroli V Imperatoris; qui poſtmodum heres factus, Philippo filio Hiſpaniæ Regi reliquit. cui ſucceſſit filius ejuſdem nominis.

At quum incolæ jam inde à Carolo V vim atque injuriam ſibi fieri, privilegiaque quibus ſatis libertati ſuæ proviſum erat, eripi ſentirent; vim vi repellere, armiſque libertatem avitam defendere decreverunt. Inde diutinum illud annorum XL bellum. Pars Hiſpanorum armis ſuccubuerunt; pars in priſtinam libertatem ſeſe vindicarunt. Hinc in duas parteis Belgica, ſeu inferior Germania diviſa eſt. Provinciæ Hiſpano Imperio audientes ſunt iſtæ: Brabantia, Limburgium, Luceburgium, ac dimidia pars Gelriæ, cis Rhenum ac Vahalem, in veteri Belgica ſita; dein Flandria, Arteſia, Hannonia, Namurcum, Marchionatus S. Imperii & Mechlinia. Reliquæ provinciæ ſub una republi-

blica conſtanter ac fortiter libertatem
entur.

Cap. XIX.

De præcipuis Inferioris Germaniæ urbibus.

Flandria, vulgo *Flandern*.

FLandria omnes Chriſtiani Orbis Comi-
tatus ſuperat: ager fertilis, paſcuaque læ-
. Inſulas habet adjacenteis *Cadſant*, *Ooſt-
rgh*, *Bierfliet*; Ordinibus fœderatis paren-
s. Urbes præcipuæ Flandriæ ſunt; Ganda-
m, vulgo *Gent*; caput Provinciæ, inter ma-
res Europæ urbes computata; Caroli V
cunabulis nobilitata. Brugæ, vulgo *Brugge*,
imas ob pulchritudinem & amœnitatem
bi vendicant. Sequuntur Tornacum, Gallis
ournay, German. *Doornyck*; Cortracum,
all. *Courtray*, German. *Cortrijck*; Dua-
m, *Douay*; Inſulæ, Gall. *L'Iſle*, German.
yſſel, ſive *ter Iſſel*; Yperæ, *Yperen*; Neopor-
s, *Nieupoort*; *Sluys*, *Duynkercke*, piratica
periori bello infamis. Oſtenda, trienni
Hiſpanorum obſidione inſignita. Grevelin-
a, nobiliſſimum in finibus Galliæ muni-
entum.

Arteſia; Artois.

Caput Arteſiæ eſt Atrebatium, vulgo Ger-

manis *Atrecht*, Gallis *Arras*; urbs ſplendida. clarum hic eſt Fanum D. Audomari, vulgo *S. Omer*. Tervanna, inſignis quondam erat: poſtea vero à Carolo V expugnata ac funditus everſa. Eſt præterea heic nobilis Comitatus cognomine *D. Pauli*.

Hannonia; Gallis *Hainaut*,
Germ. *Henegouw*.

Hannoniæ caput eſt Montes, vulgo *Mons*, Gallis, Germ. *Bergen*. Secunda ab ea Valentianæ, Gall. *Valencienes*. Cameracum, German. *Camerick*, Gall. *Cambray*, cum agro ſuo ſingularem provinciam conficere videtur, quæ dicitur *Cambreſis*.

Namurcum; Gall. *Namur*;
Germ. *Namen*.

Caput eſt, quæ provinciæ nomen dedit, Namurcum, ædificiis magis valida quam ſplendida.

Luceburgium; Lucelburg.

Hic Ducatus nihil inſigne habet, præter Luceburgium, unde nomen Provinciæ; & ipſa urbs tam fœda, quam ſatis natura loci munita.

Limburgium.

Hujus caput eſt Limburgium, urbs minus inter reliquas XVII provincias clara. Falco-
bur-

rgium ac *Dalem*, duo Comitatus, portio-
s ſunt Limburgienſis Ducatus.

Brabantia, *Brabandt.*

Primaria Brabantiæ urbs eſt Antverpia, allis *Anvers*, Germanis inferioribus *Ant-erpen*, ſuperioribus *Antorf*. Emporium ondam totius Europæ celeberrimum, nunc am urbs totius terrarum Orbis ſplendidiſ-na: arce ſua maxime nobilis. Bruxellæ, *uſſel*, magnifica urbs, rectorum Belgii iſpanici ſedes. Silva Ducis, *des Hertogen-ſch*; ac Lovanium, vulgo *Leuven*, inſi-es urbes: Præterea *Breda*, *Sevenbergen*, *rgen op Zoom*, *Lier*, *Herentals*, *Dieſt*, *Tie-n*, & *Gemblours*, haud ignobilia ſunt opida. echlinia, *Mechlen* Germanis, *Malines* Gal- , quæ unam provinciam in XVII conficit, ter nitidiſſimas Belgicæ merito numeratur. cætero, & in Brabantia Ducatus *Arſchot*: arcchionatus *Bergen op Zoom*; Comitatus *oochſtraten* & *Megen*; Baronatus *Breda*, *ieſt*, *Grimbergen*.

Zelandia.

Zelandia in inſulas complures diſſecta eſt; uarum nobiliores, Walachria, vulgo *Wal-eren*; Scaldia, vulgo *het Landt van Schou-en*; & Bevelandia Auſtrina, vulgo *Zuyt-everlandt*. In Walachria urbs princeps eſt

Middelburgium, celebre Emporium. Secunda eſt *Vliſſingen*, proximus in Zelandia ex Gallia ac Britannia advenientium navium adpulſus. Vera, vulgo *ter Veer*, Scoticarum mercium Emporium. In Scaldia inſula eſt *Sirickzee*, opidum ſatis nitidum. In Bevelandia Guſa, vulgo *ter Goes*.

Hollandia.

Hollandia ob frequentia in varias Mundi parteis commercia totius Belgicæ celeberrima potentiſſimaque, dividitur in Septemtrionalem & Auſtralem. Septemtrionalis Hollandiæ pars meridionalis, crebris lacubus interfuſa, *Waterlandt* incolis vocatur. Princeps dignitate eſt totius Hollandiæ urbs Dordracum, vulgo *Dordrecht* & *Dort*, in ipſis lacuum, quos Moſa Vahaliſque efficiunt, undi[que] ſita; vini Rhenani frequenti mercatu nobiliſſimum Emporium. At maxima potentiſſimaque omnium eſt Amſterodamum, vulgo *Amſterdam*, opulentiſſimum ad Oceanum Germanicum Emporium: Lugdunum Batavorum, vulgo *Leyden*; omnium Belgicarum nedum Hollandicarum, amœnitate ſalubritateque ſplendidiſſima. Delphi, vulgo *Delft* Gulielmi Principis Auriaci, Illuſtriſſimi Principis Mauritii parentis cæde inſignita civitas Roterodamum, *Rotterdam*, natalibus Eraſmi Roterodami clara, ſecundum ab Amſtelodamo

amo Emporium. Haga-Comitis, vulgo *des Graven Hage*, nobiliſſimus totius Europæ vicus, multiſque urbibus præferendus; Comitum quondam Hollandiæ, nunc Conſilii Confœderatarum Provinciarum univerſalis ſedes: huc quidpe, quoties de communibus negotiis decernendum eſt, univerſæ provinciæ conveniunt. Sunt præterea nobiles urbes, *Haerlem, Goude, Geertrudenberge, Alckmaer, Edam, Hoorn, Enckhuyſen.* In inſulis Auſtralibus eſt *Briel*, haud poſtremum provinciæ opidum, & itidem *Geerfliet*. Septemtrionali Hollandiæ adjacent Inſulæ duæ, *Texel* & *Flielandt*, navium ſtationibus celebres. De cætero eſt in Hollandia Comitatus *Egmont*, Baronatus Brederodiorum *Vianen*.

Trajectenſis Provincia.

Trajectenſis ſive Ultrajectenſis provincia, nomen accepit à capite ſuo Trajecto, ſive Ultrajecto, vulgo *Utrecht* vel *Utert*. Urbs eſt ampla atque magnifica, Epiſcoporum quondam Friſiorum ſedes. Eſt & *Amersfort*, haud ſpernendum opidum.

Gelria *ſive* Geldria, *Gelderlandt*. Zutphania, *Zutphen*.

Gelriæ Ducatus in duas hodie ſecatur parteis: quarum altera Hiſpanici, altera Confœderati juris eſt. Hiſpanicæ Gelriæ caput eſt

Ruremunda, ſedes Epiſcopalis & conventus juridicus; dein *Gelre*, quæ nomen Ducatui dedit: poſt eam *Venloo.* Gelria Confœderata in tres dividitur potiſſimum portiones: quarum Velavia, vulgo *de Veluwe*, urbes habet Arenacum, vulgo *Arnhem*, caput in hac parte, ac ſedes olim Ducum, nunc conventus Juridicus totius provinciæ. Poſt hanc ſunt Harderwicum, & Elburgum. Betavia altera pars, hodie de *Betuwe*, veteris Bataviæ nomen fert: in hac ſunt Comitatus *Buren*, & *Culenburg*, eodemque pertinent duæ munitiſſimæ urbes *Bommel*, & Noviomagus, vulgo *Nimmegen*, & *Nieumegen.* Tertia pars antiquæ Gelriæ eſt Comitatus Zutphanienſis quæ unam in XVII conficit per ſe provinciam. Nomen habet à capite ſuo *Zutphen*: ſunt præterea nobilia munimenta, *Grolle*, *Bredefort*, *Lochem*.

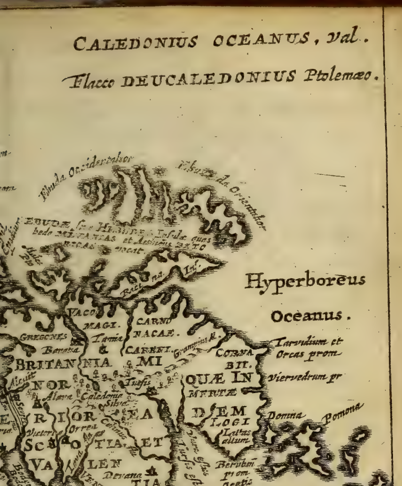
Transiſalania, *Over-Yſſel.*

Transiſalania nomen habet à ſitu trans Iſalam flumen. Dividitur in tres parteis: *Salandt*, *Twente* & *Drente.* Tota provincia celebratur tribus quondam liberis civitatibus, *Deventer*, *Campen*, *Swolle*: nunc etiam eodem nomine gloriantibus. Sunt præterea duo inſignia munimenta, *Steenwijck* & *Coeverden*; quorum illud ſatis egregium oppidum.

Friſia,

Incognite poſitiones loca, Amboglanna, Andates, Badiza Samnium.
OCCIDENTALIS OCEANU
VERGINIUM MARE.
HIBERNIA
MARE HIBERNICUM.
OCEANUS BRITANNICUS.
BRITANNIA MAIOR
Britania Secunda
Flavia Cæſarienſis
Maxima Cæſarienſis
Britannia Prima
Mona I.
Fretum Gallicum.
Icius portus Geſſoriacum
MORINI.
GERM
ſive CIMB
Eminentior pars Ptol.
Gareannonum
Brannodunum
Occellum prom

CALEDONIUS OCEANUS, Val.
Flacco DEUCALEDONIUS Ptolemæo.
Ebuda Occidentalior
Ebuda Orientalior
Hyperboreus
Oceanus.
Tarvedium et
Orcas prom
Viervedrum pr
Pomona
ORCADES Insulę triginta plus minus numero
Taizalum
prom
BRITAN NIA
QUÆ IN
OCEANUS
ICUS,
CUS.
BRITANNICA-
RUM INSULA-
RUM TYPUS.

Friſia, *Weſt-Frieſlandt.*

Friſia, quæ Occidentalis cognominatur, vulgo *Weſt-Frieſlandt*, caput habet Leovardium, *Lieuwarden*, urbem ſplendidam, ac magnificam, ubi conventus Juridicus totius provinciæ, præfectorumque ſedes. Sequuntur *Harlingen*, celebris portus, *Franiker*, *Sneeck*.

Groningenſis Provincia, *Groeningerlandt.*

Groninga urbs eſt ſatis ampla ac celebris, quæ nomen provinciæ dedit, *Delfziel*, locus verſus Germaniam munitiſſimus.

Academiæ Belgicæ.

Academiæ ſunt, Hiſpanicæ ditionis, Lovanium, ac Duacum. Confœderatarum provinciarum, Lugdunum Batavorum, Franikera, ac nuper erecta Groninga.

CAP. XX.

De Britannicis Inſulis.

GAllico littori ac Rheni oſtiis adjacent inſulæ innumeræ, Britannicæ in univerſum adpellatæ: quarum duæ magnitudine nobiliores Albion atque Ibernia dictæ ſunt: at quæ Albion ante, ab albis ad littus petris,

Græcis hominibus vocitata fuit, propter excellentiam poſtea Britanniæ nomen ſola obtinuit, cum reliquæ ſuis ſibi nominibus adpellarentur.

Hæc omnium quæ Europæ adjacent, quaſque Romana notitia complexa eſt, maxima, nomen Orbis alterius mereri amplitudine ſua veteribus viſa eſt: clara Græcis, clara Latinis monumentis. Duo hodie Regna, Angliam atque Scotiam continet.

Anglia ſolo eſt tam ubere ac fœcundo, ut omnia majori nitidiorique forma prognata benignius quam aliæ terræ alat; cœlo adeo clementi, uti rorem marinum ac laurum magna copia producat. Id imbribus ac nebulis craſſum aſperitatem frigorum prohibet. Aſperioris cœli ſolique eſt Scotia, longius in Septemtrionem producta: ſaxo ſterili plurimum ac lacubus horrida, triſtiſque adſpectu.

Gens olim Britannica inculta, inhoſpita, immanibus moribus fera vel fœda: nunc Angli omnium delicatiſſimi perhibentur. Nomen genti ſeu inſulæ unde quæſitum, parum conſtat. Porrigitur inſula in longum à Tarvidio ſeu Orcade promontorio, vulgo nunc *Dunsbyhead*, ad Dubrim portum, vulgo *Dover*, milliaria Germanica circiter C L. Latitudo maxima patet inter Dubrim ac Bolerium promontorium, vulgo *the Landes end*, mill. Germ. L X X. Ipſa forma triquetra in

tres

tres angulos ſe cuneat. quorum unus Septemtriones proſpicit, nullis contra terris, vaſto atque aperto mari: alter Belgas ac Rheni oſtia: tertius Hiſpaniam. Unum latus in Orientem, Germaniæ (intellige veteris, cujus pars Norvegia) obtenditur; alterum in Meridiem, Galliæ; tertium in Occidentem, Hiberniæ. Oceano undiquaque alluitur, ab Occaſu Hibernico, ab Septemtrionibus Caledonio, ab Ortu Germanico, à Meridie Britannico; ubi fretum Gallicum inter Dubrim & Bononiam.

CAP. XXI.

Diviſio Veteris Britanniæ, item de fluviis & opidis.

EAm inſulæ partem, quæ nunc Scotia eſt, Caledoniam olim adpellatam cum ex aliis, tum ex Tacito maxime liquet. at tota poſtmodum diviſa in Majorem & Minorem. Major ea pars, quæ nunc Anglia: Minor quæ Scotia.

Major Britannia.

Majoris populi, quorum nomina apud rerum auctores clara: Oſtidamnii ac Damnonii, nunc *Cornuwal* regio: Durotriges, *Devonshire:* Belgæ, *Sommerſet:* Segontiaci, *Soutſex* & *Southampton:* Bibroci, *Surrey:*

Cantii, quorum regio Cantium, vulgo nunc *Kent*: Tribonantes, *Middelſex*, & *Hardforshire*: Caſſii, *Cambridge* & *Eſſex*: Zoeni, *Nortfolck* & *Suffolck*: Ancalitæ, *Oxford*, & *Buckingam*: Atrebatii, Berceria: Dobuni, *Glocester*: Silures omnium latiſſime incolentes, nunc Wallia, vulgo *Walles*. Ordovices, *Cardigan*: Demetæ, *Carmathin*: Cornavii, *Cornawan*. Præterea Coritani, *Lincolnshire*: Pariſii, ea pars *Yorkshire*, quæ *Lincolnshire* contermina: Brigantes, reliquum *Yorkshire* & *Northumberland*. Meætæ, *Cumberland*. Horum omnium clariſſimi fuere Silures atque Brigantes: hi numeroſiſſimi, illi pugnaciſſimi.

Minor Britannia.

At in Minori Britannia ſive Caledonia, olim omnia obſcura, ac pleraque veteribus ignota, nihilque ſylva Caledonia ac monte Grampio clarius.

Fluvii Britanniæ.

Fluvii Britanniæ celebriores ſunt; Tameſis, vulgo *Tams*: Sabrina, *Savern*, & *Humber*: breviſſimo curſu, at latiſſimis oſtiis (id æſtuaria efficiunt) commodum majoribus navibus acceſſum præbentes.

Habi-

Habitationes Veterum Britannorum.

Urbes Britanni nullas antiquitus incoluerunt, quum autem hominum eſſet infinita multitudo, creberrimis ædificiis diſperſi egerunt; opida, ut autor eſt Cæſar, vocarunt, quum ſylvas impeditas vallo foſſaque munivisſent, quo incurſionis hoſtium vitandæ cauſa convenire conſueverant. Poſtea vero cum Romani eo legiones ſuas coloniaſque invexerunt, cultius jam paucis quibuſdam urbibus habitari cœptum eſt. In his Camalodunum fuit Romanorum colonia, nunc *Malden*, opidum maritimum in Eſſexia; & Londinium, nunc *London*, copia negotiatorum & conventu jam tum maxime celebre.

Cap. XXII.

De Incolis Britanniæ.

DE incolis Britanniæ ſic Cæſar in Comm. de Bell. Gall. *Britanniæ pars interior ab iis incolitur, quos natos in inſula ipſi memoriæ proditum dicunt: Maritima pars ab iis, qui prædæ ac belli inferendi cauſa ex Belgis tranſierunt. qui omnes his fere nominibus civitatum adpellantur, quibus orti ex civitatibus eo pervenerunt.* Poſt hunc Tacitus: *Britanniam,* inquit, *qui mortales initio coluerint, indigenæ an advecti, ut inter barbaros, parum compertum:*

tum: habitus corporum varii, atque ex eo argumenta: namque Caledoniam habitantium rutilæ comæ, magni artus, Germanicam originem adſeverant. Silurum colorati vultus & torti plerumque crines, & poſitus contra Hiſpaniam, Iberos veteres trajeciſſe eaſque ſedes occupaſſe, fidem faciunt: proximi Gallis & ſimiles ſunt. Gallos vicinum ſolum occupaſſe creditur. Regibus olim, ut nationibus diſtincti, regebantur. Primus omnium Romanorum Jul. Cæſar cum exercitu Inſulam ingreſſus, quanquam proſpera pugna terruerit incolas ac littore potitus ſit, poteſt videri oſtendiſſe poſteris, non tradidiſſe. At Claudius Imperator trajectis legionibus gentem perdomuit: paulatimque in formam provinciæ proxima pars Britanniæ redacta eſt: donec tota tandem in Romanorum poteſtatem ſub Domitiano pervenit. Quanquam non deſunt, qui negent, unquam à Romanis perdomitam fuiſſe Caledoniam, id eſt, Scotiam: pro argumento adferunt, murum in limitibus majoris minoriſque Britanniæ a Romanis contra Pictorum Scotorumque incurſiones exſtructum. Verum hos refellunt Dionis Zoſimique hiſtoriæ, in rebus geſtis Severi & Conſtantini Imperatorum. Cæterum, imperarunt Romani Britanniæ ad Theodoſii uſque tempora: tunc vero cum legiones præſidiaque Romana, ad Galliam defendendam accerſita,

ſita, illam inermem relinquerent, Scoti Pictique ulteriorem inſulæ partem, quæ nunc Scotia eſt, incolentes, ea occaſione illecti, citeriorem, id eſt, Angliam armis invaſerunt: quorum impetum quum hi ſuſtinere nequirent, Anglos ex Germania atque Saxones in auxilium vocarunt; hi poſtmodum hoſpitii fide ac jure violatis, Britannos domibus agriſque pepulerunt. Pulſorum pars in Galliæ extremum angulum ſedem, ut ſupra dictum, nomenque intulerunt: pars intra montes, (Wallia nunc eſt) utpote loca contra hoſtium violentiam ſatis munita ac tuta concedentes, ad hanc uſque tempeſtatem priſcam Britannorum gentis linguam conſervare creduntur. Scotia abhinc à Scotis denominata ſuos ordine habuit Reges: Angliaque ab Anglis nomine tracto, ſeorſim ſuos. Wallia, vulgo Anglis *Wales*, incolis *Cambray*, ſuis olim principibus poſt Anglorum perfidiam diu recta fuit. tandem bello victa, horum ceſſit imperio. Inde mos invectus, uti primogenitus Anglorum Regis filius Princeps Walliæ nuncupetur.

CAP.

Cap. XXIII.

De Anglia.

CÆterum, Anglia dividitur ab Scotia Tueda ac Solveio fluminibus. Occupat in longitudinem à *Waymouth* promontorio prope Dorceſtriam, ad Barvicum opidum in finibus Scotiæ, milliaria Germanica LXXX: In latitudinem ab opido S. Davidis ad opidum *Yarmouth* milliaria circiter LX. At ſi infimam partem, id eſt, latus meridionale permetiaris, milliaria erunt circiter LXX.

Diviſio Angliæ.

Cæterum, Anglia diviſa fuit medio ævo in duas parteis: Cambriam; quæ eadem nunc Wallia: & Loegriam, reliquam Angliæ partem. Fuerunt ad patrum noſtrorum memoriam in ea Ducatus aliquot: verum his abolitis, LII Comitatibus, quos incolæ *Shires* vocant, tota diſtincta eſt.

Archiepiſcopatus ſunt duo: Cantuarienſis in urbe Cantuaria; vulgo *Canterbury*: & Eboracenſis in urbe Eboraco, vulgo *Yorke*: his Epiſcopi ſubſunt XXIV.

Urbes Angliæ, Portus & Academiæ.

Urbium princeps eſt Londinium, *London*: caput atque compendium totius regni, Emporium.

poriumque inter celeberrima Europæ nequa-
quam poſtremum : urbs amplitudine ac duo-
rum templorum immenſa magnitudine ma-
xime conſpicua. Hanc magnitudine incola-
umque frequentia ſequitur Eboracum, inde
Briſtolium, vulgo *Briſtow*, Gallicarum mer-
cium nobile Emporium ; ut *Southampton*
Hiſpanicarum. De reliquo Oxonium, vulgo
Oxford, & Cantabrigia , vulgo *Cambridge* ,
lluſtribus Academiis ornatæ, magnificentiſ-
imis collegiorum ædificiis celebrantur. Sunt
præterea inprimis viſendæ arces ſeu domus
Regiæ circa Londinium, in lætioribus atque
mœniſſimis agris diſpoſitæ: quarum nomina
Grinwich , *Richmont* , *Kingſton* , *Nonſuch* ,
Hamptoncourt , *Windſor*, & verſus Cantabri-
giam *Tebal*. Breviſſimus ex Britannia ad con-
inentem trajectus eſt à Dubri ad Caletum ,
ulgo *Calais*, Galliæ opidum, mill. Germ. v i.
Reliqui portus celebriores ſunt ; in orientali
nſulæ latere *Nieucaſtel*, *Hull*, *Lyn*, *Yarmouth*,
Harwich, *Colcheſter*, *Sandwich* ; in Meridio-
ali latere *Pleymouth* ; in Occidentali latere,
Cheſter : unde naves in Hiberniam naviga-
uræ ſolvunt.

Inſulæ ad Angliam.

Inſularum Anglico litori appoſitarum
lariores ſunt ; ab Occaſu Mona, nunc *Man* ;
ncolis quondam validiſſima ; & Mena-

via

via ſive Monapia; nunc *Angleſei* Anglis; Wallis, *Mon*, à Meridie eſt Vectis, nunc *Wight*.

Cap. XXIV.

De Scotia.

SCotiæ longitudo eſt à Meridie in Septemtriones, id eſt, à promontorio quod accolis *The Mule of Galloway* qua Hiberniam ſpectat, ad promontorium *Dunsby head*, quod ab Orcadibus Inſulis conſpicitur, mill. German. LXX: latitudo ab Occaſu in Ortum, hoc eſt, à Novantum promontorio, nunc *Ardermouth head*, prope Mulam inſulam, ad promontorium Buchananum, vulgo *Buquhamnes*, milliaria L. Regio, ut ſolo, ſic incolis bifariam diviſa eſt. quidpe Grampius Mons, nunc *Gransbain*, ab occaſu in ortum tendens, mediam ſecat. Qui meridionalem partem habitant, cultiores numeroſioreſque lingua propemodum ac moribus utuntur Anglicis. Septemtrionales, hominum genus aſperum, ferum ac ſylveſtre, ſermone, habitu, moribuſque Hibernicis vivunt. Urbium clariſſima eſt Edenburgum, vulgo *Edimbrow*; regni caput ſedeſque Regia: *Glaſco* & *S. Andreas*, Archiepiſcopatibus ſunt inſignes, quibus ſuppoſiti Epiſcopatus XIII. Academia illuſtris eſt S. Andreæ, & Aberdonium, vulgo

Aber-

Aberdon & *Aberdain*, haud ita nobilis, at portus celebris.

Inſulæ ad Scotiam.

Inſularum ad Scotiam clariſſimæ ſunt; verſus Occaſum, Hebrides XX amplius numero: ad Septemtriones Orcades, nunc *The iles of Orknay*, XL amplius numero: longius diſſitæ verſus Septemtrionem VII Acmodæ, nunc *Farre*. Ultima Britannicarum erat Thule, nunc *Iſlandt*: de qua poſtea ſuo loco.

CAP. XXV.

DE HIBERNIA.

HActenus de Albione Britannicarum Inſularum maxima; item de minoribus Britannicis inſulis: at ſecunda magnitudine eſt in Occaſum ſita Hibernia; Iverna, & Ierna quibuſdam adpellata: nomine inibi nato; quum incolæ hodieque *Eryn* vocitent; Angli vero *Yrlandt*. De natura hujus inſulæ, incolarumque ingenio, etiam nunc verum manet, quod tot retro ſeculis Pomponius Mela tradidit: *Adeo luxurioſam herbis, non lætis modo, ſed etiam dulcibus, ut ſe exigua parte diei pecora impleant, & niſi pabulo prohibeantur, diutius paſta diſſiliant: Cultores ejus inconditos eſſe, & omnium virtutum ignaros, magis quam alias gentes.* Hæc Mela. Cæterum, cœlo eſt miti, cle-

clementi ac ſereno, terra nullum animal venenoſum alit nec patitur. Longitudo ejus maxima porrigitur mill. German. L X. Latitudo autem mill. German XXX. Qui populi primi eam incoluerint, parum conſtat, niſi quod Celtici cum reliquis Britannis fuerint generis. Brigantes, Cauci, Mænapii, quos in ea Ptolemæus memorat, mirum ni ex Gallia, Britannia, Germania, huc trajecerint. Dividitur hodie in quatuor potiſſimum regiones. Langinia, vulgo *Lanqueſter*, in Orientem ſpectans, ut Angliæ propior ita cultior. Haud multum abſimilis huic Mononia, vulgo *Mounſter*, qua Galliæ in Meridiem obtenditur. aſperiores, Connacia, *Connacht*, & Hultonia, *Quunſter*; hæc in Septentrionem, illa in Occaſum, vergentes.

Comitatus per totum regnum ſunt XXXIII. Opidula rectius quam urbes Hibernos incolere dixeris. Regni caput eſt *Armagh*: Secunda ab hac *Dublyn*, opidum munitiſſimum, ſedes præfecti, quem huc cum titulo Viceregis mittit Rex Angliæ: ſedes item Archiepiſcopi, ut & *Armagh.* & *Caſshyl.* his ſubjecti ſunt Epiſcopi X I I. *Arglas* celebris eſt portus; Academiam ſuſtinet prædictum Dublinum. Atque hæc breviter de Inſulis Britannicis: nunc tempus eſt in Continentem reverti: ac primo loco de Germania.

L I-

LIBER TERTIUS.

Cap. I.

De veteri Germania.

GERMANIAM, quæ nunc terrarum cultu, urbium ſplendore, ædificiorumque magnificentia, cum Italia conferri, reliquis vero regionibus præferri poſſit, *erris informem, montibus aſperam, cultu aſpe-ɫuque triſtem, in univerſum ſylvis horridam, ut paludibus fœdam, utriſque inviam,* veteres ɔrodiderunt. in tantum res mutantur.

Nomen Germanorum unde deductum ſit, arium inter autores eſt certamen: à Gallis l inventum, & quinque primo Germanoum nationibus, Eburonibus, Condruſis, ſegnis, Cæræſis & Pæmanis, è Germania in Galliam transgreſſis inditum, qui poſtea uno idem fuere nomine Tungri dicti, ex Cæaris, Taciti, Dionis, & aliorum ſcriptorum nonumentis clarum fit rimantibus. Id poſtnodum Gallorum Romanorumque uſuratione in univerſam gentem Transrhenaam tranſiit. Ipſa gens ſuo ſibi vocabulo ſemer adpellata fuit Teutiſci, vulgo *Die Teutſchen*, ab ipſius veri æternique Dei, rerum mnium conditoris, antiquiſſima pluribuſque

que gentibus uſurpata adpellatione *Theuth*: ab hoc enim illi, & à primo mortalium *Manno*, id eſt, Adamo, è terra condito, originem ſe ducere prædicarunt; ut latius infra dicetur. Ad limites Germaniæ quod attinet, vehementer errant illi, qui latius nunc quam olim Germaniam patere, ex Ptolemæi Geographia adfirmant; maxime ii, qui duplo majorem faciunt. Secus mihi ſententia eſt, qui dimidio minorem cenſeo. Elſatiam, Lotharingiam, Treviros, Luceburgenſes, Brabantios, Juliacenſes, dimidiam partem Gelriæ, Hollandiæ, omnem Selandiam, ac Flandriam hodie acceſſiſſe aiunt: ego acceſſiſſe nego; manſiſſe adſevero. Quidpe Plinius jam inde Germaniæ limitem ad Scaldim fluvium protendit. Idemque ſimul & Tacitus ab uſque Sequanis omnem Rheni citeriorem ripam Germanos accoluiſſe tradit. Apud Cæſarem ipſi Rhemi, Belgica natio, ultro teſtati ſunt, Belgas pleroſque eſſe ortos à Germanis. Ex Gallia quidem uni Helvetii, ex Illyrico veteri Vindelicia & Noricum, quæ inter Alpes Danubiumque ſitæ ſunt regiones; item Pannoniæ ſuperioris pars; extra veteris Germaniæ limites nomenque cenſitæ fuerunt. Verum eis oppono quicquid eſt terrarum hodie Poloniæ citra Viſtulam amnem, qui terminus olim Germaniæ fuit; item Boiohæmum; quarum regionum ſermo aperte ge-

nus

ſs atque originem incolarum indicat. Pruſ-
os etiam atque Livones, quia Germanica
ngua utuntur, Germaniæ acceſſiſſe illi cen-
nt: quum antiquitus Venedi, Sarmatica
ens, incoluerit: ego & hos acceſſiſſe nuper,
ego; manſiſſe à multis ſæculis, aio. Quidpe
Æſtios, qui olim totam Livoniam ac Pruſ-
am, omnemque fere dextram ripam Viſtulæ
te patentem occuparunt, diſertiſſimis verbis
ermaniæ adſcribit Tacitus. Idem auctor, &
linius, regiones hodie, Norvagiam, Svediam
: Fennos, & quidquid terrarum Oceano Se-
temtrionali, Moſcoviæque confiniis ambi-
ur, Germaniæ attribuunt. Quin etiam Peu-
ni, alio nomine Baſtarnæ dicti, à Viſtulæ
ntibus olim ad Pontum uſque Euxinum &
tri oſtia extenſi, Germani fuerunt, teſtibus
ſdem Scriptoribus. Vetuſtiſſimi igitur Ger-
aniæ termini fuere; ab Occaſu Rhenus
nnis, & Oceanus Germanicus; à Septem-
ione Oceanus Septemtrionalis ſive Hyper-
oreus; ab Ortu Granvicus & Finnicus ſinus,
nare Suevicum, ſive ſinus Codanus, Viſtula
nnis, & à fonte ejus linea ad Sarmaticos
ontes ducta, qui è Septemtrione in Meri-
em ad Danubii uſque ripam protenſi, ubi
pidum nunc Hungariæ *Vacia*; dein à Meri-
e ipſum Danubii flumen. Poſtea vero por-
ones ei ex Gallia ad lævam Rheni ripam, &
: Sarmatia ad ſinum Codanum & dextram
Viſtu-

Viſtulæ ripam acceſſerunt, ut dictum eſt. Longitudo ejus ſumma fuit à Scritofinniæ promontorio, vulgo *Noortkiin*, quod in Oceanum Septemtrionalem excurrit, ad Danubium uſque, mill. Germ. cccc. Latitudo vero maxima à Rheno amne juxta Baſileam, ad Amadocam uſque paludem, quæ in confiniis Ruſſiæ, Lituaniæ ac Podoliæ ſita eſt, mill. Germ. cc.

Cap. II.

Diviſio Veteris Germaniæ, ac primum de Vindilis & Ingævonibus.

Genera Germanorum quinque à Plinio traduntur: Vindili, Ingævones, Iſtævones, Hermiones, & Peucini, qui & Baſtarnæ.

Vindili.

Vindili, etiam Vinili, & Vandili, Vandali, Vandalii, & Vanduli Romanis Scriptoribus ſimul & Græcis dicti ſunt. Horum nationes fuere, Gothones, qui & Gotones, Gutones, Gutthones, ac Gythones, Gothi & Gotthi auctoribus dicuntur; nunc Caſſubiæ pars ad Viſtulæ infimam partem, quæ proprie *Pomerellia* nunc dicitur: ubi nobis natale ſolum. Carini, Pomeraniæ pars, in qua opida *Stolpe*, *Colberg*, *Corlin*, *Camin*. Lemovii, ea pars Pomeraniæ, in qua *Stetin*, *Uſedom*, *Wolgaſt*, *Gripeſ-*

Populorum GERMANIÆ inter Rhenum et Albim deſcriptio, ut inter Cæſaris ævum incoluerunt.
LAGN
SAXONES.
FOSI.
ANGLI.
CIMBRI.
CHAUCI.
FRISII.
BRUC:
CHA: MAVI.
CHERUSCI.
MARSACI.
ANGRIVARII.
DULGIBINI.
MARSI.
USIPII.
CHATTI qui et CHA
et CATTI.
MENAPII.
UBII.
TENCTERI.
TUNGRI.
Suni ci.
Iuho nes.
MATTIACI.
TREVIRI
VANGIONES.
MEDIOMATRICI.
NEMETES.
ALEMANNI.
HERMUN
VINDELICIA
SEQUANI.
RAURICI
Triboci

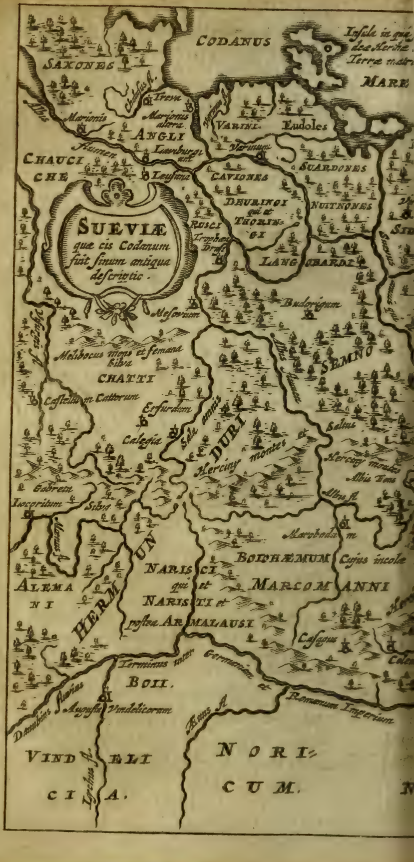

LAGNUS
SINUS.
CIMBRI.
Actania
SAXONES.
qui Tacito
FOSI.
Varini.
ANGLI.
THEURINGI.
Albis fl.
CAUCHI.
Visurgis fl.
CHAMAVI.
ANGRIVARII.
TUBANTES.
LANGOBARDI.
CHERUSCI.
DULGIBINI.
Bacenis Silva
Lupia amnis
SIGAMBRI.
CHATTI.
CHASSI.
HERMUNDURI
SVEVI.
Condrusi.
UBII.
Rhenus fl.
Taunus mons
Moenus fl.
Mosella fl.
Nava fl.
BOII
VANGIONES.
SEDUSII.
NEMETES.
NARISCI.
HARUDES.
MARCOMANI.
Tribocci
Germaniae
termini
Danubius fl.
VINDELICIA.
Brigantinus Lacus
Brigantium

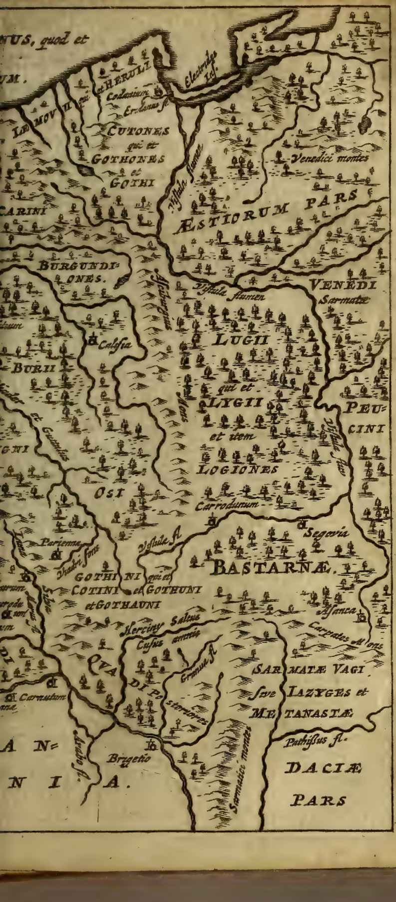
ripeſwolda. Rugii antiquitus, circa *Rege* flu-
nen Pomeraniæ, & opidum *Regenwolde*, dein
n inſulam tranſgreſſi, quæ etiam nunc Ru-
ia, vulgo *Rügen* adpellatur. Varini, in Mec-
elburgenſi Ducatu, circa flumen & opidum
Varne. Angili ſive Anglii, reliqua Meckel-
urgenſis agri pars, ad Lubecam uſque. Eu-
oſes, Suardones, Nuithones, pars Meckelbur-
enſis agri, Pomeraniæ Marchiæque proxi-
na. Caviones, pars Marchiæ, Dannebergenſi
Comitatui proxima. His contermini Deurin-
i, ſive Thoringi, in eadem Marchia, circa
pida *Havelberg*, & *Ruppin.* Longobardi, in
Marchia media, vulgo nunc *Middelmarch*,
nter Albim & Viadrum amneis; circa opida
rabouw, *Brandenborgh*, *Berlin*, *Brötzen.* Se-
nnones, in portionibus Marchiæ, Miſniæ,
uſatiæ, Sileſiæ, atque Poloniæ, inter Albim
Wartam amnem in Viadrum defluentem.
urgundiones, in partibus Caſſubiæ ac Polo-
iæ, inter Gotones ac Semnones.

Ingævones.

Ingævonum populi fuere iſti: Chauci, qui
Cauchi, & Cauci; inter Ameſiæ Albiſ-
ue oſtia utramque accoluerunt Viſurgis ri-
am ſupra Bremam uſque opidum; deinde
ſque Mindam, qua Chattis jungebantur.
Qui apud Tacitum Foſi; reliquis auctoribus
axones adpellantur: horum tota fuit Hol-

ſatia ad Cimbricam uſque peninſulam. Poſtea omnem oram maritimam occuparunt ab Albi ad Rheni uſque oſtia: unde cum Anglis in Britanniam inſulam abiverunt. Cimbri omnem eam tenuerunt peninſulam, quam nunc antiqui nominis itidem gens incolit Jutæ. Teutoni Danicas incoluerunt inſulas; quarum maxima vulgo *Seelandt*, Melæ dicitur Codanonia, nempe à gente Teutonorum, qui variantibus dialectis jam tunc dicebantur Dani, Godani & Codani: unde totum hoc mare etiam dicitur Codanus ſinus eidem Melæ ac Plinio, quod Tacito mare Suevicum, quia utrumque Suevi accoluerunt, ut mox oſtendam. Regiones trans dictum mare, quæ nunc ſub Norvegiæ ac Suediæ Finniæque maxime nominibus veniunt, immenſas Germaniæ inſulas eſſe, falſo crediderunt veteres, quum verius ſint peninſulæ. Harum maximam, quæ Norvegiæ Suediæque regna continet, à proxima gente quidam dixerunt Scandiam, & Scandinaviam: alii à freto, quod eſt inter Danicas inſulas, vulgari vocabulo *Belt*, Baltiam: quod vocabulum poſtea corruperunt in Baſiliam. Altera peninſula, vulgo nunc *Finland*, Plinio dicitur Finningia. In Scandia populi Scandii, ſive Scanii: vulgo nunc *Scanen*, unde toti peninſulæ nomen. His contermini fuere Hilleviones, nunc *Halland*. Ultra utroſque incoluerunt Sitones, nunc

SUEVIÆ
quæ cis Codanum
fuit ſinum antiqua
deſcriptio.
CODANUS
MARE
SAXONES
Albis
Marionis
ANGLI
Flumen
CHAUCI
CHE
Leuſana
Varini
Eudoles
CAVIONES
SUARDONES
DEURINGI
qui et
THORINGI
NUITNONES
ROSCI
LANGOBARDI
Budorigum
SEMNO
Meſovium
Melibocus mons et ſemana ſilva
CHATTI
Caſtellum Cattorum
Erfurdum
Calegia
Sala amnis
DURI
Hercyny montes
Saltus
Albis fl.
Gabreta
Locoritum
Silva
HERM
UN
Maroboduum
BOIOHÆMUM
Cujus incolæ
NARISCI
qui et
NARISTI et
poſtea ARMALAUSI
MARCOMANNI
ALEMA
NI
Caſurgus
Terminus inter Germaniam et Romanum Imperium
BOII.
Danubius fluvius
Auguſta Vindelicorum
Ænus fl.
VINDELICIA.
NORICUM.

US, quod et
UM.
LEMOVII qui et HERULI
Codanum
Eridanus fl.
Electridae Ins.
CUTONES
qui et
GOTHONES
et
GOTHI
Viſtula flumen
Venedici montes
ÆSTIORUM PARS
BURGUNDIONES.
Viſtula flumen
VENEDI
Sarmatæ
Calisia
LUGII
qui et
LYGII
et item
LOGIONES
BURII
PEUCINI
Viſtula fluv
OSI
Carrodunum
Segovia
BASTARNÆ.
Parienna
GOTHINI qui et
COTINI et GOTHUNI
et GOTHAUNI
Hercinii Saltus
Aſanca
Carpates Mons
QUADI Posteriores
Granua fl.
SARMATÆ VAGI
ſive IAZYGES et
METANASTÆ
Pathiſſus fl.
Carnuntum
Brigetio
Arabo fl.
Sarmatici montes
A N
N I A.
DACIÆ
PARS

unc Norvegii, vulgo *Norrige*, & *Norge*:
quorum terra jam antiquiſſimis Græcorum
utoribus dicta Nerigon. Ultra hos ſunt
Marchiofinni, vulgo *Marchfennen*. His con-
inuantur Scritofinni, vulgo *Scritfennen*; ex-
remi verſus Septemtriones apud promonto-
ium, Rutubæ Plinio, vulgo nunc *Noortkiin*.
His proximi ſunt verſus Orientem Lappio-
es, ſive Lappii, vulgo *Lappen*: infra hos ver-
us Meridiem ſunt Suiones ſive Sueones, nunc
uedi, vulgo *Sweden*. Infra hos Gutæ ſive Gu-
i, quorum regio nunc vulgo *Gutlandt*. hi
lſo vulgo adpellantur Gothi, & regio eorum
Gothia; quum hi fuerint iidem & Gothones
d Viſtulæ oſtia: ut ſupra dictum. Sed hic jam
t antiquus ſcriptorum error: unde ridiculæ
læ Jornandi fabulæ de Gothorum origine.
inni Ptolemæo, Tacito dicuntur Fenni,
uod nomen hodieque ſervant, variatis diale-
is, vulgo *Fennen* & *Finnen* dicti.

Cap. III.

De Iſtævonibus, Hermionibus, atque Baſtarnis, item Suevia, & veterum Germanorum habitationibus.

Am vero Rheno proximi erant Iſtævones:
horum nationes fuere Friſii, Bructeri, An-
ivarii, Chamavi, Anſibarii, Dulgibini,
haſſuarii, Marſi, Tubantes, Marſaci, Sicam-

bri, Ubii, & qui in horum poſtea agros ſuc-ceſſerunt, Uſipii, Tencteri, Juhones, Mattiaci, prætereaque antiquiſſimis temporibus Marcomanni, Harudes & Seduſii: qui tres populi poſtmodum in Boiohæmo inter Hermiones ſedes locarunt. Ex his omnibus Friſii, Marſaci & Bructeri quo ſitu fuerint, jam ante in XVII inferioris Germaniæ Provinciarum deſcriptione dictum eſt. Sed Bructeri poſtea inter ſuperiorem Luppiæ amnis partem & Agrippinenſem Coloniam coluerunt. Marſi, antequam Druſiana foſſa, quæ eſt in Gelria, inter Arnhemum & Dusburgium, facta eſt, ſuperiorem Velaviam & Zutphanienſis Comitatus partem, qua opida ſunt *Dotechum*, *Grolle* & *Bredefort*, incoluerunt. Foſſa autem facta, pars eorum intra Rheni divortia incluſi novum vocabulum Marſacorum, ſive Marſatiorum, adſumſerunt; de quibus ſupra: pars autem veteri nomine ſervato in interiora conceſſerunt, inter Amiſiam & Luppiam amneis, opidumque *Dulmen*. Angrivarii Bructeris proximi, primum inter Amiſiam & Viſurgim amneis, qua eſt opidum *Minden* coluerunt: Chamavi vero, ſupra hos inter Amiſiam & Loam flumen, quod Amiſiæ paullo ſupra Emdam miſcetur. poſtea vero utraque gens Bructeris expulſis agros eorum occuparunt: Chamavi verſus Occidentem; Angrivarii verſus Septemtriones. Hinc Dulgibini

tenuerunt inter opidum Paterbornam & Viſurgim, qua *Flotow* ei opidum appoſitum. In his Quintilius Varus, cum tribus legionibus, cæſus ab Arminio Cheruſcorum Duce, inter opida *Dietmelle* & *Horn*. His proximi verſus Meridiem fuere Chaſſuarii, qui & Chattuari, inter Paterbornam & Viſurgim, qua ei opidum *Huter* impoſitum; pars quondam fuere Chattorum. At Anſibatii tenuerunt inter Viſurgim & lacum *Dommel*, apud quem opidum *Diepholt*. Tubantum varia ſemper fuit ſedes, ad ſuperiorem Amiſiæ partem. Sicambri Rheni ripam tenuerunt à Colonia Agrippinenſi ad Rheni uſque divortium; ab Oriente vero uſque ad Cattos, circa fontes Luppiæ, & opidum *Medebach*; poſtea à Tiberio in Galliam tranſportati, ubi inter Moſam & Rhenum Gugerni dicti. horum agri portiones deinde tenuerunt in Rheni ripa Uſipii, ſive Uſipetes, & Tencteri: hi apud Coloniam, illi ad Rheni divortia. Ubii in Germania Rheni Mœnique dextras ripas tenuere, ad Coloniam uſque, ab Oriente Chattis contermini. Horum agros, Chattorum poſtea partes, occuparunt Juhones & Mattiaci. horum fuit ſuperior ripa & Naſſovienſis Comitatus, cum Wetteravia & Haſſiæ parte, qua Marpurgium nunc eſt, quondam Mattium dictum; unde genti nomen; illi inferiora tenuere, cum Weſterwaldia. Marco-

manni, antequam cum Seduſiis & Harudibus in Boiohæmum migrarent, fines habuere inter Rhenum, Danubium, Cocharum & Nicrum amneis. Seduſii inter Cocharum, Nicrum, Rhenum & Mœnum: proximi his fuere Harudes, ad lineam à fonte Mœni ad Danubium uſque & opidum Ingolſtadium ductam. Alemanni Gallorum fuere colluvies, ſub Cæſare Auguſto, quum Maroboduus Marcomannos, Seduſioſque & Harudes, in Boiohæmum deduceret, in horum fineis inter Danubium, Rhenum ac Mœnum transgreſſi; unde nomen.

Hermiones.

Hermiones verſus Meridiem ad Danubii uſque ripam incoluerunt. in his populi fuere iſti: Cheruſci, Chatti, Hermunduri, Nariſci, Marcomanni, Quadi, Oſi, Gothini, Lugii, Burii, Marſigni. Cheruſcorum agros nunc tenent Brunſwicenſes, ac Luneburgenſes: Chattorum Haſſi & Thuringi. Hermunduri, ab initio inter Salam & Albim & Boiohæmum incoluere Voitlandiam, & Miſniæ Saxoniæque ſuperioris parteis; deinde quum Harudes cum Marcomannis ac Seduſiis in Boiohæmum transgreſſi, Harudum porro agros illi occuparunt ad Danubium uſque. hi poſtea proprie Suevi dicti ſunt. Nariſci tenuerunt inter Boiohæmi Occidentale latus

& Da-

& Danubium lineamque à Mœni fontibus ad opidum Ingolſtadium ductam: poſtmodum Armalauſi dicti. Marcomanni, Seduſii atque Harudes, Maroboduo Duce, à Rheno in Boiohæmum tranſgreſſi ſunt: ubi tamen Seduſiorum Harudumque nomina obſcurata vel prorſus exſtincta. Quadi antiquitus inter Boiohæmum, Danubium & Marum flumen incoluerunt; poſtea vero nomen eorum ad Sarmatica uſque juga, quæ ſunt in Hungaria, inter duo celebria quondam opida, *Erlam* & *Vaciam*, protenſum fuit. Oſi Moraviæ ac Sileſiæ parteis coluere, inter opida *Oſtram* & *Oſwieczijm*; quorum hoc Viſtulæ, illud Maro impoſitum. Infra hos fuere Gothini, itidem Sileſiæ partem inter Mari Vartæque fluminum fonteis colentes. Hinc Lugii, magna gens inter Vartam & Viſtulam, Poloniæ partem tenuere, ad opidum uſque Vladiſlaum Viſtulæ adpoſitum. His contermini verſus Occidentem Burii, inter Vartam & Viadrum; his Marſigni inter Viadrum & Boiohæmum; utrique finitimi Semnonibus ſupra dictis.

Baſtarnæ, ſive *Peucini*.

Baſtarnas quondam à Viſtulæ dextra ripa ad oſtia uſque Iſtri incoluiſſe, ſupra dictum eſt. Ipſos quoque oſtiorum inſulas tenuiſſe, quarum maxima dicebatur Peuce, nomen eorum alterum Peucini indicat.

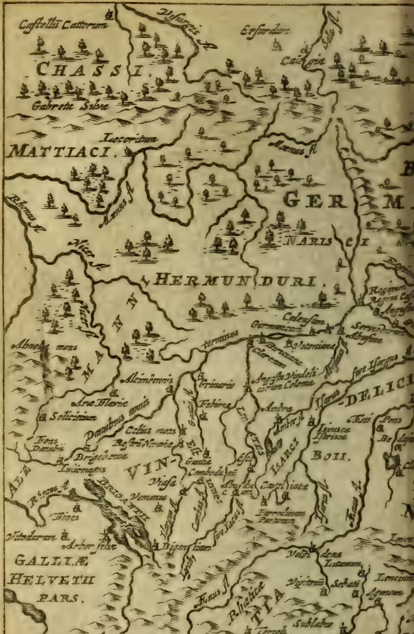
Æſtii, quos Livoniam Pruſſiamque inhabitaſſe ſupra dixi, cui quinque generum adſcribendi ſint, dubito: quum ab Rheno quondam in has ſedes inter Ingævones Baſtarnaſque profecti fuerint. Diſtinguebantur in Hirros atque Scyros ſive Sceros: hi Pruſſiam, illi Livoniam habuere.

Suevia.

Cæterum, Suevia antiquiſſimis temporibus erat quicquid ab Occidente Boiohæmicis montibus, Sala, Albi, & Trava amnibus, ſinu Codano, ac mox mari Germanico; à Septemtrionibus mari glaciali; ab Oriente ſinu Albo, lacu Albo, ſinu Botnico, mari Codano, & Viſtula Maroque; à Meridie Danubio includebatur, quod ſpatium Suevi incoluerunt, in nationes ſupra memoratas diſtincti. Eorum antiquiſſimi nobiliſſimique Semnones fuere, utramque late accolentes ripam Viadri, qui amnis antea Suevus dictus; unde genti nomen, & à gente poſtea mari cognomen Suevico, vulgo nunc *die Ooſt-ſee.* Sed poſterioribus ſæculis Suevi proprie habiti ſunt, ceu peculiari nomine Suevorum pars, Hermunduri: quorum nunc etiam poſteritas durat in regione, quæ vulgo dicitur *Schwaben.*

Priſcorum Germanorum habitationes.

Nullas, inquit Tacitus, *Germanorum populis*

CHASSI.
MATTIACI.
GER
HERMUNDURI.
NARIS
GALLIÆ
HELVETII
PARS.
VIN-
BOII.
RHÆ
TIA
LEPONTII

VINDELICIÆ
et
NORICI
Conterminarumque terrarum antiqua deſcriptio.
Albis fl.
Viader amnis
et Saltus
Albis fontes
MARCOMANNI.
NIA.
Parienna
Eburum
Eburodunum
QUA
DI.
Caſurgis
Celemantia
Medoſlanium
Imperii
Carnuntum
Gerulata
Ad Flexu
Vindobona
Vindomana
PAN.
Scarabantia Iulia
BOIORUM Deſerta.
Sabarea Colonia
Muracla
Arrabo fl.
Raclitenia
NONIA.
RICUM.
Noreia
Virunum
Teurnia
Pretorio
Dravus fluvius
Iuenna
Colatio
Celeia
Upellæ
Nauportum
Tergeſte
Tarſatica
ISTRI.
Parentia
Pola
ATICUS.

pulis urbeis habitari, ſatis notum eſt: ne quidem pati inter ſe junctas ſedes. colunt diſcreti ac diverſi, ut fons, ut campus, ut nemus placuit.

CAP. IV.

De Vindelicia & Norico.

ANtequam hodierna Germaniæ explicentur, terrarum inter Alpes & Danubium primum exponenda erit antiquitas; nam hæ jam circa annum Dom. CCC. ab Alemannis, Marcomannis ac Quadis occupari cœperunt, perpetuoque in hunc uſque diem ab iiſdem nationibus poſſeſſæ ſunt. unde etiam partes factæ Germanici Imperii. Inter Rhenum igitur, ſive quèm Rhenus tranſit lacum Brigantinum, & Lichum amnem, Rhætos: inter Lichum & Ænum Vindelicos: inter hos & Cethium montem, qui ad Viennam deſinit, in Danubii ripa, Noricos ponit Ptolemæus: ſed falſo: ut ex Strabonis Pliniique patet Geographia, ſimulque ſitu regionum. namque Rhæti Alpes tantum incoluere, & earum valles, à Septemtrione ad lacum uſque Brigantinum. Sub Alpibus ad Danubium uſque fuere inter dictum lacum & Ænum flumen Vindelici. Hinc ad Cethium uſque montem Norici: quorum hi etiam ipſas Alpeis tenuerunt apud Fori Julii regionem.

Nomen habuerunt à Noreia, urbe ſupra Aquileiam ſita. Reliqua opida clara fuere iſta: Ovilia, *Wels* nunc; in Danubii ripa Vindoniana quod corrupte Vindobona, & apud Ptolemæum corruptius Juliobona, vulgo nunc *Wien*, Lauriacum, nunc *Lorck*. Vindelicorum caput fuit Damaſia, quæ poſtea, colonia Auguſti Cæſaris auſpiciis deducta, Auguſta Vindelicorum dicta eſt. Cætera loca maxime celebria fuere: Juvavium, ſive Colonia Jovavia, vulgo nunc *Saltzburg*. Dein Reginum, ſive Regina caſtra, vulgo nunc *Regensburg*; nomine à flumine Regino, vulgo nunc *Regen*, olim tracto. Hinc Batava caſtra, vulgo *Paſſaw*: & prope hoc opidum, apud Danubii Ænique confluenteis, Boiodurum; quod nomen accepit à Boiorum trajectu, qui à Marcomannis è Boiohæmo pulſi in has oras tranſmigrarunt, quas etiam nunc eorum poſteri tenent, nomine nunc vitiato, Bavari; ſuperioribus ſæculis Boioarii, & Boiuvarii dicti. Reliqua opida fuere, Abuſena, *Abenſperg*: Guntia, *Guntzperg*: Campodunum, *Kempten*: Abudiacum, *Füeſſen*, Iſiniſca, *München*.

CAP.

CAP. V.

De fluviis, ſilvis ac montibus Germaniæ.

CElebriores Germaniæ fluvii, iidemque navigiorum capaces ſunt: Oceanum petentes; Rhenus, ſecundus claritudine Europæ: qui lacum Brigantinum, vulgo *der Bodenſee*, tranſiens, recipit Nicrum, vulgo *der Necker*; & Mœnum, vulgo *der Meyn*; Luppiamque, vulgo *die Lippe.* Hinc Amiſius ſive Amiſia, vulgo *die Ems*; Viſurgis, *die Weſer*, ſuperiore ſui parte *die Werre.* Inde Albis, nunc vulgo *die Elbe*, Salam, vulgo *die Sale*, una ſecum devehit. In ſinum Codanum ſeſe effundunt; Chaluſus ſive Trava, vulgo *die Trave*: Viadrus, antea Suevus, & Plinio Guttalus dictus, vulgo nunc *die Oder*: Viſtula ſive Viſtillus, *die Weixel.* At Danubius, vulgo *die Donaw*, & *Danaw*, omnium Europæ maximus, à dextra ripa ex Vindelicia Lichum, vulgo *die Lech*, & Ænum, vulgo *der In*, à læva Navam, vulgo *die Nabe*, & Marum, *die March*, in Pontum Euxinum defert.

Sylvarum Romanis monumentis celebratæ ſunt; Hercinia, totam fere olim Germaniam occupans; proprie tamen ſic circum Boiohæmum adpellata, vulgo nunc, *der Bo-*

haymer wald. Bacenis, quæ & Semana, vulgo nunc in Brunſwicenſi Ducatu *der Hartz*, antiquam Herciniæ memoriam ſervans. Gabreta, vulgo *der Düringer waldt*. Luna, inter Moraviam, Poloniam & Hungariam. Martiana, ſeu forte rectius Hartiana, nunc *der Schwartz waldt*. Cæſia, ad dextram Luppiæ amnis ripam, haud procul Veſalia.

Montium nobiliſſimum jugum Hercinium, Boiohæmum cingens, qui & Suditi montes. Dein Abnoba in Ducatu Wirtebergenſi circa Danubii Nicrique fonteis. Taunus, ex adverſo Moguntiaci, vulgo *der Hayrich*. Rhætico, ex adverſo Bonnæ, *das Siebengebirge*. Meliobocus in Brunſwicenſi Ducatu, apud Semanam Silvam, vulgo *der Blockesbergh*.

Cap. VI.

De Incolis Germaniæ.

DE origine gentis Germanorum; multi hoc noſtro ſæculo multa fabulati ſunt nugatique Germani ſcriptores. Antiquus juxta & gravis inprimis auctor Romanus Tacitus, in libro quem de hac gente conſcripſit: *Celebrant* (inquit) *carminibus antiquis*, (*quod unum apud illos memoriæ & annalium genus eſt*) *Tuitonem Deum, terra editum, & filium Mannum, originem gentis con-*

conditoreſque. Mannus hic erat Adam, *Theut* vero, ſive *Tuit*, ipſe Deus rerum omnium auctor, qui è terra condidit formavitque primum hominem, Germanis *Man*, Hebræis *Adam* dictum. ab hujus igitur *Theut* nomine tota gens ſibi nomen adſcivit, *Theutiſci*, ſive, variante Dialecto, à *Tuit*, *Tuitiſci*. vulgo *die Teutſche* & *Duytſche*. Unam eandemque linguam antiquiſſimis temporibus fuiſſe per univerſam Hiſpaniam, Galliam, Britannicas inſulas, Germaniam & Illyricum, omneſque has nationes in univerſum Græcis dictos fuiſſe Celtas, ſupra in deſcriptione Galliæ dictum. Cæſar in Comm. de Bell. Gall. *Gallos* ait *à Dite patre ſe prognatos prædicaſſe*: quem illi haud dubie intellexere eundem *Tuitonem* Germanum: quando Lucanus illorum Deum *Teutatem* memorat. Eundem vero Teutatem Mercurium coluiſſe Hiſpanos, auctor eſt Livius. Ex hoc igitur argumento, ſimulque ex illo de lingua Celtica, colligere licet, omnes prædictas quinque nationes uno vocabulo olim dictas fuiſſe Teutiſcos, *die Teutiſſche*. Aſchenazem Noachi pronepotem ab urbe Babylone in diſperſione gentium huc deduxiſſe ſuos, alibi demonſtratum eſt. Hinc poſtmodum Hebræis ſemper gens Germanorum dicta fuit *Askenazim*. Cæterum, nationes nonnullas jam antiquiſſimis temporibus à Germania

in Gallias commigraſſe, Gallos in Germaniam transgreſſos, tradunt apud Romanos maxime Cæſar & Tacitus. Helvetii inter Danubium, Rhenum & Mœnum, Boiohæmumque, loca tenuere. ipſum Boiohæmum Boii; unde nomen regioni. Poſterioribus ſæculis, quum Germanorum diverſæ nationes, Gothii, Burgundi, Rugii, Vandali, Longobardi, Marcomanni, Quadi, alii in Italiam, in Galliam alii & Hiſpaniam, proficiſcerentur; contermina olim trans Viſtulam gens Venedi, ſive Vinidi, quæ iidem & Slavi, magnam Germaniæ partem occuparunt, ad Albim uſque. hinc crebra in Sileſia, Luſatia, Miſnia, Marchia Brandeburgenſi, Meckelburgenſi Ducatu, ac Pomerania, Slavonica urbium, caſtellorum ac vicorum nomina. Gens ipſa adhuc incolit totum Boiohæmum atque Moraviam, Luſatiæ item agros magna ex parte.

CAP. VII.

Quota pars Germaniæ ſubjecta fuerit Imperio Romano.

AT operæ pretium fuerit, antequam ad hæc noſtra ſæcula pergam, primum indicaſſe, quota pars olim Germaniæ Romanorum armis debellata fuerit. Primi igitur Germanorum Romanis nomen ſuum dederunt, armaque noſcenda, Cimbri atque Teutoni,

toni, ultro Galliam Italiamque petentes: quos C. Marius partim in Gallia, partim in Italia ſub ipſis Alpibus vicit. Cæſar poſthinc, dum Gallia domita Rhenum tranſgreſſus Germanos irritavit, perpetuum Romanis bellum cum Germanorum gente concitavit. Reliqua omnia, quocunque arma tulerunt, prona illis fuerunt. Germanos ingentibus ſæpe exercitibus triumphatos magis, quam victos, ipſimet Romanorum fatentur ſcriptores. At quota pars horum armis tot ſæcula Germaniam petentibus perdomita fuit? Maximis equidem ipſorum Romanorum cladibus debellati fuerunt populi Rhenum inter & Albim, Auguſti Tiberiique auſpiciis: at poſt hos nihil ſub imperio ſuo retinuerunt, niſi Rheno proximos Friſios, Uſipios, Tencteros, Juhones, Mattiacos, & his conterminos Alemannos: qui tamen non origine Germani, ſed Galli fuerunt, ut ſupra dixi. Sed & hi mox circa annum Chriſti c c rebellarunt, Galliamque crebris incurſionibus vexarunt. quo tempore quoque natum Francorum nomen: quod ſibi omnes populi inter Rhenum Albimque incolentes, in unum corpus congreſſi, novum à libertatis argumento impoſuerunt; protinus & ipſi Galliam crebris incurſionibus depopulantes. Reliqua ultra Albim Danubiumque Germania intacta ſemper manſit: quæ & ipſa poſtmodum

Suevis,

Suevis,ut ſupra dixi,Gothis, Burgundis, Vandalis & Longobardis, aliiſque nationibus emiſſis, ultro Romanorum imperium petiit, totumque propemodum occupavit. Marcomanni & Quadi, Danubii accolæ, jam inde à M. Antonini Imperio, Vindeliciam, Noricum & Pannoniam Romanorum provincias petere cœperunt. Nec ante Martia hæc Germanorum gens quievit, donec toto Romano Imperio per varias provincias occupato, ipſum tandem Imperii nomen decuſque in fines ſuos pertraheret.

CAP. VIII.

De variis Germaniæ Regnis, ac noviſſima ejus diviſione.

CÆterum, liberis olim rebuſpubl. Germani, inter Rhenum, Danubium, Viſtulam & ſinum Codanum, egerunt. principes tamen plerique ſuos habuere: quos falſo nomine ſæpe Reges vocant Romani. Ultra ſinum Codanum duo fuere jam inde ingentia regna, Sitonum in Norvegia, & Sueonum in Suedia: quæ etiam nunc durant: niſi quod Norvagiorum Imperium tranſlatum eſt ad Danos. His poſtea acceſſerunt Czechorum in Boiohæmo & Polonorum ad Viſtulam amnem. At Saxonum, Duringorum, Francorum Orientalium, Suevorum ad fontes Danu-

Nova Totius
GERMANIÆ
Deſcriptio.
28
MARE GERMA=
NI=
CUM.
GAL
LIÆ
PARS.
Texel Inſ
Vlieland Inſ
Scelling I
Ameland
Boſch
Hinderooge
Langer ooge
Allis flu
Emden
Oldenburg
Westfa
len.
Groningen
Leeuwerde
Haerlem
Leyden
Briele
Schouwen I
Siericxee
Middelburg
Amſterdam
Arnhem
Deventer
Munſter
Weſel
Boſch
DER
Antwerpen
Loeven
Ghent
Duynkerck
LANT
Bruſſel
Maeſtricht
Arras
Namur
Aken
Coln
Duſſeldorf
Caſſel
Hessen.
Coblentz
Andernach
Marburg
Francfurt
Lutzenburg
Trier
Mentz
Wormis
Heidelberg
Metz
Lotring.
Nancy
Straſburg
Salin
Vaucouleur
Wirtesberg.
Schwabe
Ulm
Basel
Schw
zer
lant
Lucern
Biel
Brauns
wei
Bremen
Lunenb
Hol
ſtein
Lubeck
Zwei
brucken
Paltz
Rhein flu
Moſel flu

De Ooſt See.
Bornholm
Koningſperg
Balga
PRUYS
SEN
Melſack
Dantzig
Holland
Margenburg
Seeburg
Preuſſiſchmarck
Iohanneſburg
Neumarckt
Culm
Strasburg
Torn
Warzow
Stetin
Stargard
POME
REN
Bromberg
Colberg
Belbuk
Garde
Slage
Coslin
Pyla
Landsperg
Schweren
Kustrin
Francfort
Gembicza
POLO
NIA.
Iezow
Kalisch
Novemiaſto
Weiſſel flu
Swolen
Radoſchyce
Przedbarz
Vidana
Breslaw
Buſenin
Schleſi
Sandomiria
Raczanow
Oppelen
Ratibor
Crakow
Vistula flu
Marhe
Olmuntz
Beſtritzka
Behem
Igla
Brin
ren.
Mistelbach
Haimburg
Kremnitz
Presburg
Wirwil
Komara
Navaz
Oſtenrijch
Wein
Maros
Saltzburg
Dyllng
Gesthes
HUN
GARIA.
Buda
Czyglet
Tykan
Zentha
Steir
marck
Quinque Eccleſie
Pettaw
Chasma
Craiburg
Crasso
Peterwarden
Sofet
Dabroniwa
Goffo de Trieſt
40
48
54
50
46

Danubii, ac Boioariorum, quæ iiſdem fere tempeſtatibus orta fuerant, circa Caroli M. tempora abolita ſunt. Hic, tandem Romanorum Imperio in Germaniam delato, in varias provincias atque Ducatus eam diviſit; Norvagia, Suedia, Daniæque parte, trans mare Suevicum, ac Polonia cis Viſtulam, jam tum à Germania avulſis. Hinc Germania in duas parteis, id eſt, in ſuperiorem & inferiorem diviſa eſt. In Superiore ſunt regiones iſtæ: Helvetia, Alſatia, Suevia, Wirtenbergenſis Ducatus, Bavaria, Franconia, ſive Francia Orientalis, Palatinatus Rheni, Boiohæmum, Moravia, Auſtria, Stiria, Carinthia, Carniola, Tirolis. In Inferiore, præter XVII provincias, quas vulgari nunc vocabulo vocant Belgium, ſunt: Leodicenſis Epiſcopatus, Lotharingia, Juliacenſis Ducatus, Colonienſis, Treverenſis, Moguntiacenſis Archiepiſcopatus; Clivia. Weſtfalia, Haſſia, Duringia, Saxonia, Miſnia, Luſatia, Sileſia, Marchia Brandeburgenſis, Pomerania, Meckelburgenſis Ducatus, Holſatia. Helvetii, poſtquam Iↄcccc prope annis in Germania, ac noviſſime ſub Germanorum Imperio computati eſſent, jugo tandem imperii excuſſo, ccxx circiter annos libere agunt. Cæterum, Othone III imperante, (ut vulgaris opinio eſt) inter Germaniæ Principes conventum atque decretum fuit, ne quis, niſi Germanici nominis

nis Princeps, Rom.Imperator crearetur. Atque tum Septemviri conſtituti, quibus ob eligendi Imperatorem poteſtatem Electorum nomen inditum. Horum tres Eccleſiaſtici, iidemque Archiepiſcopi, & Archicancellarii S. Imperii. Primus, Moguntiacus in Germania: Secundus, Colonienſis in Italia: Tertius, Treverenſis in Gallia. Quatuor reliqui ſunt ſeculares. Primus, Rex Boiohemiæ, pocillator; Secundus, Palatinus Rheni, dapifer: Tertius, Saxo, enſifer: Quartus, Marchio Brandeburgenſis, cubicularius.

Cap. IX.

De Imperii Germanici provinciis, citra Rhenum in Gallico Solo ſitis.

Leodicenſis *Provincia*, Gall. *Liege*, ſuper. German. *Lüttich*, infer. *Luyck*.

Leodicenſis provincia, quamvis Belgicis undique cincta, tamen ad S. Imperium ſpectat, Colonienſi Epiſcopo ſubjecta. Caput ejus eſt Leodicum, urbs ampla & ſuperba, magnificis ædificiis inſtructa; ob amœnitatem deliciaſque varias paradiſus ſacerdotum nuncupata. *Huy*, nitidum cum arce opidum. *Bullion*, ſui quondam juris Ducatus; nunc Leodicenſi Epiſcopo ſubjectus; arcem habet ejus nominis munitiſſimam.

Ducatus Juliacenſis, *Gülich.*

Caput Ducatus Juliacenſis, quod ei nomen dedit, eſt Juliacum, opidum antiquum atque munitum. In Juliacenſi agro ſita eſt urbs Aquæ Grani, ſive, ut vulgo uſurpatur, Aquisgranum; German. ſuper. *Aach*, inferioribus *Aken*, Gallis *Aix* dicta; ſaluberrimis calidarum aquarum fontibus clara; Caroli M. primi Germanorum Imperatoris aula ac ſepulchro inſignis. Mos erat olim, Imperatores heic inaugurare ſub corona ferrea in templo pendente.

Colonienſis Archiepiſcopatus.

Colonienſis Diœceſis veterum Ubiorum ad utramque Rheni ripam ſedes olim fuit. Ipſa urbs Colonia Agrippinenſis, ſeu, ut vulgo uſurpatur, *Colonia Agrippina*, Ubiorum caput, à Colonia, Agrippinæ Claudii Imperatoris uxoris auſpiciis deducta, nomen cognomento traxit. Urbs nunc eſt Germanicarum maxima, Emporiumque ad Rhenum celeberrimum. Cæterum, libera eſt Imperii civitas. Bonna antiquum munitumque opidum, Archiepiſcopi Colonienſis, Electoris Imperii, ſedes.

Lotharingia; *Lottheringen.*

Lotharingiæ Ducatus à Lothario, Caroli M.

li M. nepote, nomen accepit, caput ejus quondam fuit Divodurum Mediomatricorum, vulgo *Metz*, libera Imperii civitas: at nunc Galliæ Rex eam tenet, una cum Viroduno, *Verdun*, & Tullo, *Toul*. Nanſium, vulgo *Nanſy*, ſedes nunc Ducum & caput provinciæ, egregia munitaque urbs.

Auſtraſia, *Weſtreych*.

Auſtraſia complectitur Diœceſes Treverenſem & Moguntinam; item Ducatum Bipontinum, vulgo *Zweybrucken*, Comitatuſque, *Sarbrucken*, *Leyningen*, *Bitſch*.

Treverenſis Archiepiſcopatus caput eſt Auguſta Treverorum, vulgo *Trier*, Gallis *Treves*: urbs antiquitatem ſuam præ ſe ferens. Confluentes, *Coblentz*, urbs ad Rheni Moſellæque confluentes poſita, haud exigui eſt momenti. Vitellicum, *Witlich*, Treverenſis Archiepiſcopi atque Electoris ſedes.

Moguntini Archiepiſcopatus caput eſt Moguntiacum, ſive Moguntia, *Mentz*, urbs inter præclaras Germaniæ computata. At ſedes Archiepiſcopi Electoriſque eſt trans Rhenum in Germanico ſolo, Aſciburgii, *Aſcheburg*. Sunt præterea in Auſtraſia liberæ Imperii urbes; Wormatia, vulgo *Wormbs*: *Oppenheym*: & *Spira*, Juridico totius Imperii conventu clara; Cameram Imperialem vulgo vocant. *Franckenthal*, nitidiſſimum eſt

à Bel-

à Belgis excultum opidum, Electori Palatino ſubditum.

Alſatia, *Elſaſs.*

Alſatia Auſtriacæ ditionis regio, in duos Landtgraviatus, ſuperiorem & inferiorem diviſa eſt. In ſuperiori opida ſunt; Colmaria, Seleſtadium, Rufacum, haud ignobilia. Inferior habet; Tabernas, vulgo *Zabern*; & Hagenoam. Argentoratum in eodem tractu, vulgo *Straſsburg*, in clariſſimis Germaniæ civitatibus. turris, quæ eſt ad Cathedralem Eccleſiam, mirifica & magnifica ſtructura; item armamentario inſtructiſſimo, maxime inſignis eſt.

Montbeliard.

Eſt in confiniis Alſatiæ ac Burgundiæ Comitatus *Montbeliard*, German. *Mümpelgard*, Wirtembergenſi Duci ſubjectus. opidum *Montbeliard* tutiſſimo munimento clarum eſt.

CAP. X.

Suevia, Franconia, Palatinatus Rheni.

Briſigavia, *Briſgaw.*

PRima trans Rhenum eſt Briſigavia regio, Elſatiæ quondam pars. Caput hujus Provinciæ eſt Friburgium, ſplendida atque amœna urbs; ſecunda eſt Briſiacum, *Breiſach.*

Suevia,

Suevia, *Schwaben.*

Suevia, vaſtæ quondam illius gentis exiguæ reliquiæ, ad ſupremam Danubii parten conſtitit. Urbium hujus Ducatus prima eſ Auguſta Vindelicorum, *Augsburg*, opulentiſſimum Emporium: urbs ſplendida inprimis ac magnifica, munitione tuta, libera Imperii civitas. Ulma, munitiſſima & ipſa, ſimulque ditiſſima Imperii civitas, ædificiorum ſplendore facile finitimas præſtat. Reliqua loca nobiliora ſunt; *Nordlingen*, *Memmingen*, *Lindaw*, *Füeſſen*, *Rottweil*, ubi Juridicus Imperii conventus eſt.

Wirtembergenſis Ducatus.

Wirtembergenſis Ducatus, ab arce Wirtemberga cognominatus, pars erat Sueviæ at quum nuper Ducatus factus ſit, provinci. ſeorſim cenſetur. Urbes inibi claræ ſunt *Canſtat*, mercatu celebris: *Stutgart*, Ducum ſedes: Rotenburgium; quæque reliquas anteſtat, Tubinga.

Franconia, *ſive* Francia Orientalis, *Franckenlandt.*

Dux eſt, qui & Epiſcopus, cognomin Herbipolitanus, ab Herbipoli, vulgo *Würtzburg*, capite provinciæ, dictus. Urbs eſt inter primas præclara. At Francofurtum ad

Mœnum

lœnum libera imperii civitas, celeberrimis
tius Europæ, nedum Germaniæ, nundinis
obilitatur. Bamberga Epiſcopali dignitate
elebris urbs, centrum Germaniæ obſidere
detur. Eſt in Franconienſi agro Arx *Ans-
ach*, Marchionatus titulo gaudens.

Palatinatus Rheni, *die Pfaltz*.

Franconiæ quondam pars, nunc Palatina-
us Rheni, caput habet provinciæ Heidelber-
am, eandem Electorum Palatinorum ſedem.
d confluentes Rheni Nicrique Manhe-
nium opidum munitiſſimum, provinciæ
ropugnaculum eſt. Eſt eodem tractu, inter
lſatiam & Palatinatum, Marchionatus Ba-
enſis, ab aquis totius Germaniæ celeberri-
nis cognominatus. Sedes Marchionis eſt
Durlacum, opidum cum arce.

CAP. XI.

*Palatinatus ſuperior, Bavaria, Salisburgen-
ſis Archiepiſcopatus, Tirolis Comitatus.*

Nortgavia, *Nortgaw*; qui & Palatinatus Bavariæ, ſive ſuperior Palatinatus, *die Ober Pfaltz*.

NOrimberga, *Nürnberg*, in confiniis
Franconiæ, Sueviæ, ac Bavariæ poſi-
ta, nullius Soli eſſe cupit. Urbs eſt magnifica,
ſplen-

ſplendida, potens ac totius Germaniæ ſuperbiſſima. Caput Nortgaviæ nunc cenſetur Amberga. *Neuburg* & *Sultzbach* Principum Palatinorum ſunt ſedes. Eſt circa hæc loca Landtgraviatus Leuchtenbergicus, cujus ſedes *Pfriembt*. Eſt & Egra, *Eger*, libera Imperii civitas. Item Comitatus *Ellenbogen*, qui ad Boiohæmiam ſpectat.

Bavaria, *Baieren.*

Bavariæ Ducatus dividitur in Superiorem & Inferiorem. hic ad Ortum: ille ad Occaſum ſpectat. In ſuperiori ſunt urbes claræ Monacum, *München*, Ducum ſedes, omnium Germanicarum pulcherrima. Secunda eſt Ingolſtadium: hanc ſequitur Friſinga. In inferiori Auguſta Tiberii, quod nomen illi falſo tribuerunt olim fabuloſi Grammatici; alias Ratisbona dicta, vulgo *Regensburg*, comitiis imperii, quæ heic haberi conſueverunt, antiquitatum reliquiis, & ponte prælongo clara. Reliquæ memoratu dignæ ſunt, Patavium, vulgo *Paſſaw*, *Landshut*, *Straubing*.

Salisburgienſis Archiepiſcopatus.

Bavariæ pars eſt Salisburgienſis Archiepiſcopatus, cujus caput ſedeſque Archiepiſcoporum Salisburgium, *Saltzburg*, urbs ſatis elegans.

Tirolis

Tirolis Comitatus.

Terioli, vulgo *Tyrol*, eſt arx, unde maximus Europæ Comitatus in ipſis Alpibus, in Germania Norici, in Italia Rhætiæ partem obtinens, nomen habet. Urbes claræ ſunt, OEnipons, vulgo *Inſpruck*, quondam Comitum, nunc Auſtriæ Archiducum in his oris ſedes. Tridentum, Italis *Trento*, Germanis *Trient*, concilio OEcumenico clara. Bolzanum, mercatus non incelebris. Brixia etiam, vulgo *Brixen*, nobilis in hoc tractu Epiſcopatus eſt.

Cap. XII.

Croatia, Vinidorum Marchia, Carniola, Carinthia, Stiria & Auſtria.

Croatia, Marchia Vinidorum, Carniola, Carinthia, Stiria & Auſtria ſuperior, quia hodie domui Auſtriacæ parent, in Germania hodie cenſentur; quum olim Pannoniæ portiones fuerint.

Croatia, & Vinidorum Marchia.

Croatia, Germ. *Krabaten* regni titulo decora, & Vinidorum Marchia, Germ. *Windiſch Marck*; nihil in ſe habent memoratu dignum. Cæterum incolæ utriuſque ſunt Slavonici generis. In Vinidorum tamen Marchia ſunt etiam Germani.

Carniola, *Krain.*

Caput hujus Ducatus eſt opidum Lub
cum, *Laubach*, & Lubiana dictum. *Kra*
burg locus eſt munitiſſimus. Celeia, *Ci*
Comitatus titulo inſignitur. Cæterum in
læ partim ſunt Germani, partim Slavi.

Carinthia, *Kernten.*

Ducatus hic Stiriæ Ducatui conjunct
urbes inſigniores habet, *Villach*, *Claghenſi*
Ducum quondam ſedem; *Volckmarck*, *S.V*
Judenburg.

Stiria, *Steirmarck.*

Dividitur Stiria in ſuperiorem atque in
riorem. In hac caput totius Stiriæ & ſe
Archiducum Auſtriacorum, eſt Grætia, *Gr*
admodum magnifica. Sunt præterea celeb
Rackelſpurg, *Pettaw*, *Marpurg*: *Kermen*
Caniſia duo munitiſſima erant contra T
carum irruptiones propugnacula; ſed l
jam ſuperioribus annis Chriſtianis erept
eſt. In ſuperiori Stiria urbs primaria eſt M
ripons, *Pruck an der Mure.*

Auſtria, *Ooſt-reich.*

Unicus totius Europæ Archiducatus
Auſtria, in Superiorem ac Inferiorem div
Inferior inter Danubium, Boiohæmia

& Te

& Teiam flumen ſita, urbem præcipuam habet *Krembs*. Superioris, quæ inter Danubium & Stiriam poſita, caput eſt Vindoniana, ſive, ut vulgo uſurpatur, Vienna, *Wien*; urbs magnifica ac ſplendida, tutiſſimum in his oris contra Turcarum incurſiones munimentum. Lincium, *Lintz*, nobile eſt ad Danubium Emporium.

CAP. XIII.

Boiohæmia, Moravia, Sileſia, Luſatia.

BOiohæmiæ regnum, Germ. *Böhaimb*, montibus ac ſylvis, ceu munitiſſimo vallo undique cinctum, ab initio incoluere Germanorum quidam: quibus pulſis Boii, Gallica gens, obſederunt; nomenque de ſuo regioni reliquerunt. Boios pepulerunt Marcomanni, Germanica gens; hos, circa annum à nato Jeſu IↃ L, Slavonica gens, quæ etiam nunc tenet, Boiohæmi, *die Böhmen*, à ſolo quod occuparunt, Germanis dicti; at *Czechi* ſuo ſibi patrio vocabulo nuncupantur. Principio adventus à ducibus populus regebatur; donec circa annum CIↃ LXXXVI Vratiſlaus primus Boiohæmiæ Rex crearetur. Hunc poſtea continua ſerie ſecuti ſunt alii Reges, donec Regia ſtirpe prorſus exſtincta, ad Auſtriacam domum regnum devolutum eſt. Regio ipſa eſt omnium rerum ad uſum vitæ

humanæ neceſſariarum fertiliſſima ; argent æriſque metallis abundans : quibuſdam in locis etiam auri ſunt venæ. Urbium clariſſima eſt Praga , regni caput , Regumque ſedes , totius Boiohæmiæ compendium : urbs ſane magnificentiſſima , ſuperbis ædificiis frequens exteris nationibus adfluentiſſima. Secundum locum tenet *Pilſen.* Reliqua opida nobiliora ſunt *Kralowihradetz* , Germanis *Königingrätz*; *Kutnahora*, German.*Kuttenberg*;*Nympurck*, German.*Limburg*; *Tabor*, *Budieiowice*, Germ. *Budweiſs*; *Lanij*, Germ. *Laun*;*Satetz*, Germ. *Satz* : *Litomierzitze*, German. *Leitmeritz*;*Chomutow*, Germ. *Commetaw*; Thermæ Carolinæ , *Karlsbad* , ſaluberrimis aquis opidulum eſt celebratiſſimum.

Moravia , *Mähren.*

Sub Boiohæmiæ regno cenſentur Moravia , Sileſia ac Luſatia. Moravia Marchionatus nomen habuit à flumine in Danubium exeunte, quod Plinius Morum, Tacitus Marum vocat. Gens incolit Slavonica , Germanis miſta. Urbium clariſſima eſt *Olmitz*, Slavonice *Olomuce* ; caput regionis , elegans ac dives. *Brin* & *Znaim* inter ſplendidiſſimas haud poſtremæ. *Iglaw* & *Kremſier* , non negligenda opida.

Sileſia,

Sileſia, German. *Schleſingen* & *Schleſien.*

Sileſiæ ampla ac dives regio, ſub Ducatus titulo XVI Principatus in ſeſe complectitur; quorum nomina ſunt; *Breſlaw*, *Glogaw*, *Sagan*, *Schweinitz*, *Lignitz*, *Briege*, *Neiſſe*, *Croſſen*, *Teſchen*, *Oppelen*, *Ratibor*, *Münſterberg*, *Troppe*, *Jaur*, *Olſſe* & *Jägerndorff.* Poloniæ regibus ſubjecta fuit primum univerſa Sileſia: poſtea circa annum cIↃ ccc. in Bohæmiæ Regum fidem ſe contulit, à quorum Imperio etiamnunc pendet. Urbium Princeps eſt Vratiſlavia, Boiohæmis *Wratzlaw.* Germ. *Breſlaw*, opulentiſſimum in his oris Emporium, ſplendida ſane urbs, ac merito inter tres pulcherrimas Germaniæ (quarum alteræ Monacum & Lipſia) computata. Secunda ab hac eſt Glogovia cognomine Major, *Groſs Glogaw.* Sequuntur hinc *Sagan*, *Schweinitz*, *Neiſſe*, *Lignitz*, *Briege*, *Olaw*, *Oppelen*, *Troppaw*, *Teſchen.* Eſt præterea in his oris, inter Boiohæmiam & Sileſiam, ſui quondam juris Comitatus Glacenſis, *Glatz*; cujus titulo, Comitum ſtirpe extincta, Boiohæmiæ Rex nunc gaudet.

Luſatia, *Lauſnitz.*

Sileſiæ ab Solis æſtivi occaſu contermina eſt Luſatia, Hexapolitano agro, *die Sechs-*

ſtätte, à ſenario opidorum numero ſic adpellata, clara. Nomina eorum ſunt, ***Bautzen***, *Görlitz*, *Sittaw*, *Kamitz*, ***Luben***, ***Guben***. quorum tria priora ſatis lauta.

Cap. XIV.

Marchia Brandeburgienſis, *Pomerania*, *Meckeloburgium*, *Holſatia*.

Marchia Brandeburgienſis.

Regio hæc eſt ſpatioſa, ingentibus ſilvis, lacubuſque atque paludibus invia, ab opido Brandeburgio cognominata. Dividitur in duas potiſſimum parteis, Veterem ac Novam Marchiam. Veteris caput eſt ***Brandeburg***. Novæ Francofurtum ad Oderam, celebris civitas, mercatu nobilis. Berlinum in medio Provinciæ ſitum, ſedes eſt Principum Electorum Brandeburgenſium: urbs amœniſſima. Coſtrinum, vulgo ***Köſtrin***, mirando munimento nobile opidum. Alterum munimentum eſt ***Spandaw***, prope Berlinum. Cætero ***Croſſen*** Ducatus, qui antea in Sileſia cenſebatur, nunc Marchionibus Brandeburgenſibus paret.

Pomerania, *Pomern*.

Pomeraniæ Ducatus ſolo fertiliſſimo juxta litus maris Codani longo tractu expanditur, in ſeptem parteis, quarum quæque Ducatus

catus dignitate cenſetur, diviſus. Nomina Ducatuum ſunt, *Wenden*, *Stetin*, *Gütſchkow*, *Wolgaſt*, *Uſedom*, *Rügen*, *Bart*. Ex his *Rügen* & *Uſedom* ſunt Inſulæ. Caput Pomeraniæ eſt Stetinum, urbs haud exigui momenti, Emporiumque celebre. Sequuntur *Straleſond*, *Wolgaſt*, *Gripeswold*; *Wollin*, celeberrimum quondam in his oris emporium; *Stargard*, *Colberg*, *Camin*, *Cöslin*, *Stolpe*, opida nobilia.

Meckelburgienſis *Ducatus*.

Meckelburgienſis Ducatus, quem vulgus Latinorum inepte Megalopolitanum adpellat, urbes habet claras Lubecam, *Lübeck*; Roſtochium, *Roſtock*; Viſmariam, *Wiſmar*. Lubeca opulentiſſima quondam marique potentiſſima imperii civitas, nunc etiam Suedicis Moſcoviticiſque commerciis celeberrimum Emporium. Urbs eſt ampla, ſplendida & magnifica.

Holſatia, *Holſtein*.

Dividitur hæc regio in Holſatiam proprie dictam, & Ditmarſiam ac Sleſovicenſem Ducatum. Ditmarſi, *die Ditmerſen*, libera nuper gens, nunc ſub Danorum Regum imperio vicatim incolunt. Clariſſima totius Holſatiæ urbs eſt Hamburgium, opulentiſſimum ad Albim flumen Emporium, quo adverſo

naves ex variis mundi partibus adpellunt. *Kiel*, item, *Ekelnförde*, & *Huſem*, nitida opida portuſque celebres. In mediterraneis ſunt *Flensburg*, *Rensburg*, & *Sleſwijck*. huic contigua fere arx *Gottorp*, Ducum ſedes eſt.

CAP. XV.

Luneburgenſis Ducatus, Bremenſis Archiepiſcopatus, Friſia Orientalis, Weſtfalia, Clivia & Montanus Ducatus.

Luneburgenſis *Ducatus.*

DUcatus hic cognominatur à capite ſuo Luneburgio, *Lüneburg*, urbe lautiſſima, ſalis fontibus maxime clara. Cella, *Cell*, Ducum ſedes eſt. *Danneberga*, Comitatus titulo decorata.

Bremenſis *Archiepiſcopatus.*

Bremenſis Archiepiſcopatus caput Brema eſt, *Bremen*, civitas egregia & magnifica, Emporiumque haud ignobile, Viſurgi fluvio navium adpulſum commodante. *Stade*, opidum prope Albim, Anglorum, qui per univerſam Germaniam pannis negotiantur, celebre nuper fuit Emporium. *Vorde* ſive *Bremerförde*, arx cum vico, Archiepiſcoporum Bremenſium ſedes eſt,

Friſia

Friſia Orientalis.

Friſia Orientalis, *Ooſt-Frieſland*, alio nomine Comitatus Embdanus nuncupatur, à capite ſuo Emda, *Embden*; urbe haud equidem ampla; at portu celeberrimo. Auricum; *Aurick*, Comitum ſedes eſt.

Weſtfalia, *Weſtfalen*.

Weſtfalia ſatis ampla regio, gregibus quam hominibus alendis benignior eſt; ſilvis horrida, ac paludibus crebris fœda, veterem illam Germaniam referre videtur. Epiſcopatibus & Comitatibus frequentibus diſtinguitur. Epiſcopatus ſunt; Monaſterienſis, Paderbornenſis, Mindenſis, Oſnabrugienſis, Verdenſis. Monaſterium, *Münſter*, caput totius Weſtfaliæ, nobilis & magnifica civitas, in amœniſſimis agris ſita, annis ſuperioribus Anabaptiſtarum lymphatico regno celebris. Secunda à Monaſterio Weſtfalicarum eſt Suſatum, *Soeſt*, nulla re, quam amplitudine ſua clara. Deinde Tremonia, *Dortmund*, *Minden*, *Oſenbrugge*, *Paderborn*, cultorum frequentes ſunt urbes. Comitatus nobiliores ſunt, *Marck*, *Oldenburg*, *Delmenhorſt*, *Benthem*, *Arnsberg*, *Lingen*, *Teckelenburg*, *Waldeck*, *&c*. *Lingen* opidum eſt munitiſſimum.

Clivia, *Cleve.*

Clivia, ad utramque Rheni ripam porrecta, à *Clivis* capite totius Ducatus, cognominatur: junctaque eſt Juliacenſi Ducatui. Colles ſive Clivi, in quibus condita, nomen urbi præbuiſſe, vulgo putantur. At clariſſima omnium eſt Veſalia, *Weſel*, ſecunda Emeriacum, *Emmerick*; *Santen*, antiquitatum Romanarum reliquiis priſcam originem claritatemque indicat. *Mörs* Comitatus titulo inſignitum opidum, munimine maxime clarum eſt.

Montenſis *Ducatus.*

Montenſis Ducatus Clivenſi Ducatui conterminus eſt, vulgo *Berg*, cujus caput *Düſſeldorp*, opidum cum arce, Ducum Juliaci, Cliviæ & Bergæ ſedes.

Cap. XVI.

Haſſia, Wetteravia, Buchovia, Thuringia.

Haſſia, *Heſſen.*

Haſſia Landtgraviatus, Comitatus in ſe habet nobiles hos, *Zigenhaim* & *Nidda*; caput provinciæ eſt Caſtellum Cattorum, ſive, ut vulgo nunc uſurpatur, Caſſella, *Caſſel*; lauta ſane civitas cum ſplendida arce, Land-

gra-

ıviorum ſedes. Secunda eſt *Marpurgium*, :rarum ſtudiis maxime clara. *Gieſſen* mu-iſſimum totius Provinciæ opidum.

Wetteravia, *Wetteraw.*

Inter Haſſiam ac Rhenum fluvium eſt tteravia regio, quam maxime nobilitat ɔiliſſimus Comitatus Naſſovicus; unde us illud gentis, Belgicæ fœderatæ muni-a ac gloria, PRINCEPS MAURI-us originem ducit.

Buchovia, *Buchow.*

:nter Haſſiam, Franconiam atque Thu-ɡiam media ſita eſt regio Buchovia, cujus ut *Fulda*, opidum celebre, præſtantiſſima ·opæ, nedum Germaniæ, Abbatia inſi-ıtum.

Thuringia, *Düringen.*

Thuringiæ Landgraviatus omnium nobi-.mus, inter Salam Viſurgimque amneis ɔtenſus, familiæ Saxonicæ paret. Caput re-ɔnis eſt Erfordia, *Erfurt*, ingens urbs, & ıſi compendium totius provinciæ, Acade-â quondam clara: & Vinaria, *Weimar*, incipum ſedes; urbs eſt amœniſſima. *Go-r* cum diruta arce *Grimmenſteyn*, Auguſti ectoris obſidio arciſque everſione clara eſt. *na* Muſarum eſt domicilium. Iſenacum, *ſenach*, Ducum ſedes eſt.

Clivia, *Cleve.*

Clivia, ad utramque Rheni ripam po꞉ ꞇa, à *Clivis* capite totius Ducatus, cog minatur: junꞇaque eſt Juliacenſi Duc꞉ Colles ſive Clivi, in quibus condita, no꞉ urbi præbuiſſe, vulgo putantur. At clariſſ omnium eſt Veſalia, *Weſel*, ſecunda Eme cum, *Emmerick*; *Santen*, antiquitatum manarum reliquiis priſcam originem c tatemque indicat. *Mörs* Comitatus ti inſignitum opidum, munimine maxime rum eſt.

Montenſis *Ducatus.*

Montenſis Ducatus Clivenſi Ducatui terminus eſt, vulgo *Berg*, cujus caput *Dü dorp*, opidum cum arce, Ducum Juliaci, viæ & Bergæ ſedes.

CAP. XVI.

Haſſia, Wetteravia, Buchovia, Thuringia.

Haſſia, *Heſſen.*

HAſſia Landtgraviatus, Comitatus i habet nobiles hos, *Zigenhaim* & *Nid* caput provinciæ eſt Caſtellum Cattorum ve, ut vulgo nunc uſurpatur, Caſſella, *Ca* lauta ſane civitas cum ſplendida arce, La

g

graviorum ſedes. Secunda eſt *Marpurgium*, literarum ſtudiis maxime clara. *Gieſſen* munitiſſimum totius Provinciæ opidum.

Wetteravia, *Wetteraw*.

Inter Haſſiam ac Rhenum fluvium eſt Wetteravia regio, quam maxime nobilitat nobiliſſimus Comitatus Naſſovicus; unde decus illud gentis, Belgicæ fœderatæ munimen ac gloria, PRINCEPS MAURITIUS originem ducit.

Buchovia, *Buchow*.

Inter Haſſiam, Franconiam atque Thuringiam media ſita eſt regio Buchovia, cujus caput *Fulda*, opidum celebre, præſtantiſſima Europæ, nedum Germaniæ, Abbatia inſignitum.

Thuringia, *Düringen*.

Thuringiæ Landgraviatus omnium nobiliſſimus, inter Salam Viſurgimque amneis protenſus, familiæ Saxonicæ paret. Caput regionis eſt Erfordia, *Erfurt*, ingens urbs, & quaſi compendium totius provinciæ, Academiâ quondam clara: & Vinaria, *Weimar*, Principum ſedes; urbs eſt amœniſſima. *Gotha* cum diruta arce *Grimmenſteyn*, Auguſti Electoris obſidio arciſque everſione clara eſt. *Jena* Muſarum eſt domicilium. Iſenacum, *Eiſenach*, Ducum ſedes eſt.

Præterea eſt in hac provincia Ducatus Coburgienſis, cujus caput *Coburgium* urbs, cum egregia arce, Ducum ſede. Item Comitatus Swartzeburgienſis, cujus caput *Arnſtad*, haud ſpernendum opidum.

Cap. XVII.

Miſnia, Saxonia, Brunſvicenſis Ducatus.

Miſnia, *Meiſſen.*

MIſniæ Marchionatus, Ducum Saxoniæ domicilium, agro amœniſſimo, argenti venis ditiſſima, urbibus ſplendidiſſima eſt regio. Urbium quondam prima erat Miſna ad Albim amnem ſita, unde Provinciæ nomen: at nunc clariſſima omnium eſt Lipſia, *Leipzig*, haud ita magna, verum ædificiorum nitorem, incolarum mores, agri circumjecti amœnitatem ſi ſpectes, nihil adeo feſtivum in tota Germania reperiri poſſe credas; nundinis, quæ hic ter in anno habentur, poſt Francofurtum ad Mœnum, celeberrima. major eſt Noviburgium, *Naumburg*, at minus ſplendida, & ipſa nundinis celebris. Dreſda, *Dreſden*, urbs eſt cum arce magnificentiſſima, Ducum Electorum ſedes. Celebrantur hic maxime pons ſuper Albim, ſtabulum equorum, armamentarium, & quod incolæ vocant *die Kunſt-kammer*; ubi notatu digna viſuntur plurima. *Freiberg*, *Anneberg*, *Marieberg*, argenti

argenti metallis fœcunda opida. *Weiſſenfels*, *Swicka*, *Zeitz*, *Chemnitz*, *Torga*, *Jochimsthal*, haud contemnenda opida: quorum poſtremum eſt feudum regni Boiohæmiæ. Eſt præterea in Miſnico agro Principatus Snebergenſis, ab opido arceque *Sneberg* cognominatus; cui conjunctus eſt Comitatus *Hennebergenſis*. *Aldenburgium* Ducum ſedes eſt. Miſnicæ etiam ditionis eſt *Voytlandia*, cujus caput eſt opidum *Hoff*, ſatis nobile.

Saxonia, *Sachſen*.

Saxoniæ Ducatus ad utramque Albis fluvii ripam eſt, in varias ditiones diſcerptus. Urbium clariſſima ampliſſimaque eſt Magdeburgium, *Meyburg*, Burchgraviatus S. Imperii, & Archiepiſcopatus titulo maxime inſignis.

Wittenberga opidum nitidum ac munitum, Ducum Saxoniæ quondam ſedes, Martini Lutheri Theologica profeſſione maxime clara. Halla, vulgo *Hall in Sachſen*, elegans urbs, ſalis coctione maxime celebris. Eſt in Saxonia, ſui juris Principatus Anhaltinus, ab arce *Anhalt* ita cognominatus; huic ſubſunt duo Comitatus, *Aſcanien* & *Barbi*, Baronatuſque *Bernburg*. *Deſſaw*, Principum ſedes, urbs eſt lauta. hac quidem major eſt Serveſta, *Zerbſt*, at minus polita. Eſt in eadem Saxonia clariſſimus omnium Comitatus Mansfeldicus, ab opido *Mansfeld* denominatus,

natus, quatuor alios intra ſe Comitatus includens.

Brunſvicenſis Ducatus; *Brunſwick.*

Caput eſt, unde Ducatui nomen, *Brunſvicum*, libertate imperii fruens; urbs dives ac probe munita, fortiſſimâ contra Ducum Brunſvicenſium crebras obſidiones defenſione maxime nobilis. Secundum locum obtinet *Halberſtadium*, inde *Hildesheim*, *Hannover*, *Goſlar*, *Helmſtadt*, haud ſpernenda opida. *Wolfenbüttel*, arce munitiſſima, Ducum ſedes eſt.

Cap. XVIII.

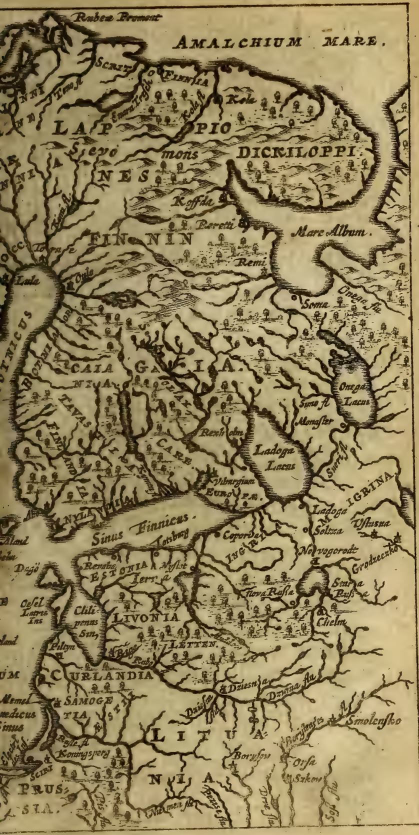
De Archiepiſcopatibus & Academiis Germaniæ.

ARchiepiſcopatus in Germania ſunt VII: Moguntinus, Colonienſis, Treverenſis, Magdeburgienſis, Salisburgienſis, Bremenſis & Pragenſis. Epiſcopatuum in tam vaſta regione incertus eſt numerus. Præcipui ſunt: Herbipolitanus, Bambergenſis, Argentoratenſis, Spirenſis, Leodicenſis, Monaſterienſis, Paderbornenſis, Hildesheimenſis, Mindenſis, Oſnabrugienſis, Verdenſis, Halberſtadienſis, Hallenſis in Saxonia, Vratiſlavienſis, &c.

Academiæ illuſtres ſunt; Baſileæ, Friburgii in Briſgavia, Argentorati, Heidelbergæ, Tubingæ,

Cronium Mare
DANIA, SVECIA et NORVEGIA
OCEANUS
SEPTENTRIO-
NALIS,
Samen Inſ.
Tromnes
Pitha marck
Nidroſia
NORVAGIA
SVE
Vulgo Mare
Morimaruſa
Die
Noord See
OCEANUS
GERMANI-
CUS.
Bergi
TELLEMAR
Skagen
Wensuſſel
GUT
Engelholm
Elſenör
Bornholm
Rugia Inſ.
Stralſundt
FRISIA
Tranſiſulan
Bremen
Hamburg
HOLSATIA
POME
Stettin
die Ooſt Sea

Rubeæ Promont
AMALCHIUM MARE.
FINNIA
Kola
LAP
PIO
DICKILOPPI.
mons
NES
Koffda
FIN NIN
Mare Album.
Remi
Lula
Soma
Onega flu
CAIA
GA
I A.
Onega Lacus
Monaſter
Ladoga Lacus
Viburgum
EURO PÆ.
Ladoga
Solzza
IGRINA
Uſtiuna
Sinus Finnicus.
Coporia
Novogorodt
Grodzeczko
ESTONIA
Nova Ruſſia
Ruſſa
Chelm
LIVONIA
LETTEN.
CURLANDIA
Dziesna
Dwina flu
SAMOGE TIA
LITUA
NIA
Smolensko
Borysſow
Orsa
Szkow
PRUS SIA.

bingæ, Ingolſtadii, Altorfenſis, Pragæ, Viennæ, Francofurti ad Oderam, Gripswoldiæ, Roſtochii, Helmſtadii, Wittembergæ, Lipſiæ, Ienæ, Erfordiæ, Marpurgii, Gieſſæ, Coloniæ.

CAP. XIX.

Daniæ Regnum.

DAnia nomen habet à Danis, ſive Codanis populis, qui & Teutoni olim dicti fuere. Codano ſinu, ſive mari Suevico, in plures ſecatur portiones. Partem ejus cis ſinum in Germaniæ continenti ſitam, Cimbricam peninſulam Romanam vocitatam, ante diximus. Cimbri ab initio incoluere: poſtea Jutæ, unde regioni nomen in hunc uſque diem, *Jütlandt*, præter unum opidum *Flensborg* nihil clarum habens. Alteram partem, trans ſinum ſitam, veteres inſulam putarunt eſſe, nomine Scandinaviam, ſive Scandiam; at continentem eſſe, una cum Suedia, & Norvagia, ſatis nunc conſtat. Dividitur in tres partes, *Halland*, & *Scanen*, & *Bleicking*. Urbes in ea, ſeu potius opidula, litori prætenſa, ſunt, *Elleboge*, *Lands-kroon*, & *Elſenborg*, freto Danico, quod vulgo dicitur *der Sondt*, adpoſitum. In mediterraneis eſt *Lunde*, Archiepiſcopali ſede decoratum. Tertia pars regni in inſulis diſperſa medium ſitum obſidet. In his Codanonia; ab ipſis incolis Co-

danis, qui alio nomine fuere Teutoni, veteribus ſic dicta, nunc *Seelandia*, ut magnitudine ſic fœcunditate alias anteſtat. In hac totius regni caput Hafnia, vulgo incolis *Kiöbenhaffn*, & *Kiöbinghaffn*, Germ. *Copenhaven* & *Kopenhagen*, celebre Emporium Regumque ſedes. *Elſenör* celebris ad dictum fretum navium adpulſu locus eſt: hic namque vectigal Regibus à tranſeuntibus navibus penditur. Contigua eſt ſplendidiſſima & munitiſſima arx *Cronenburg*, contra vim ex Oceano vel ipſo ſinu irruentium exſtructa. In mediterraneis eſt *Rotſchild*, dives quondam urbs, nunc opidum Regum ſepulchris clarum. *Fredrichsborg*, arx in amœniſſimo agro condita, Regum ſeceſſibus frequentatur.

Eſt præterea in hoc ſinu inſula *Bornholm*, hacque multo major Gothia, vulgo *Gottland*, ſaxo albo ad exſtruenda ædificia utilis, utraque Daniæ regno ſubmiſſa.

CAP. XX.

Norvagia, *Finnomarchia*, *Iſlandia*, *Gronlandia*, *Frieſlandia*.

NORVAGIA.

NOrvagia, vulgo incolis *Norrige*, & contracte *Norge*; Germ. *Noortwegen*, & *Norwegen*, (Timæo apud Plinium Nerigon, qui inſulam omnium Septemtrionalium maximam

ximam falſo credidit) nomen à ſitu accepit: quidpe *Nort* German. eſt quod Latinis Septemtrio. Sevone monte Orientale ejus latus, Meridionale ſinus Codani faucibus & Oceano, Occiduum eodem Oceano clauditur: à Septemtrione Finnomarchia ei obtenditur. Terra ipſa vaſta, ſed maxime aſpera, ſaxoque ſterili aut ſylvis ingentibus horrida. Antiquiſſimi Sitones incoluiſſe traduntur. Poſtmodo potens Norvagiorum in Danos etiam & Friſios imperium fuit: at nunc ipſi Daniæ regibus parent. Urbes in ea ſunt, Nidroſia, vulgo *Drunthem*, caput regni, Regumque quondam ſedes, ubi ſuperbiſſimi olim totius Septemtrionis templi rudera viſuntur. Bergi, vulgo *Bergen*, celeberrimum in his oris Emporium: prædicto Timæo pro inſula memoratur. Hinc eſt *Anſlo* ſive *Opſlo*, haud ignobile Emporium.

Finnorum Marchia.

Norvagiæ ab Septemtrionibus continuatur Finnomarchia, ſatis ampla & ipſa regio, duobus diverſis imperiis in duas partes diſtracta. Pars Meridionalis Daniæ: Septemtrionalis Suediæ regno ſubjecta eſt.

Iſlandia.

A Norvagiæ littore in occaſum verſus ad L mill. German. navigantibus occurrit in

Oceano

Oceano Hyperboreo inſula Britannicarum olim ultima, Thule; vulgo nunc *Iſland*, ab immenſis frigoribus & perpetua glacie, quibus damnata eſt, ſic dicta; magnitudine ſua, Melitæis catellis,& monte Hecla, perpetuum ignem eructante, maxime clara: De cætero Daniæ regibus ſubjecta.

Gronia.

Iſlandiæ ab occaſu æſtivo proxime objacet Gronia, vulgo *Groenland*: immenſo terrarum ſpatio, incertum inſula an continens terra ſit cum Americæ terris; quibus propinquior longe quam Europæ. Imperium in litora hactenus cognita ſibi vendicarunt Daniæ Reges. Balænarum captura regio maxime nobilitatur.

Frieſlandia.

A meridie eidem Iſlandiæ oppoſita eſt inſula *Frieſland*; & ipſa à frigoribus ac perpetua fere hyeme nomen habens, nulla re alia Regibus Angliæ, quibus paret, quam piſcium captura utilis.

Cap. XXI.

Suedia, Botnia, Scrickfinnia, Lappia, Finnia.

Suedia.

At in continenti rurſus Norvagiæ Daniæque regnis jungitur Suedia, continua certaque ſerie antiquiſſimum in orbe terrarum regnum; quod ſemper Suiones ſive Sueones incoluere. Clauditur ab Ortu, Finnico ſinu, Codanoque mari: à Meridie Daniæ confinio: ab Occaſu Sevonis immenſi montis jugo à Norvagia ſubmovetur: à Septemtrione eſt Botnia. Pars regni Auſtralis antiquo nomine Guthia, vulgo *Gutland* vocatur, reliquis partibus longe celebrior lætiorque. Caput regni univerſi Regumque ſedes eſt *Stockholm*; urbs poſita in ſtagnis marinis, palis ſuperſtructa, unde etiam nomen traxit, natura operibuſque munitiſſima, emporiumque celeberrimum. Secunda eſt *Upſalia*, Academia Archiepiſcopatuque inſignis. *Calmar* in confiniis Daniæ, cum arce validiſſima, urbs eſt ſatis magna, portuſque celebris. Eſt item *Nicopen*, munitum opidum Emporiumque clarum.

Botnia.

Botniam ſinus Botnicus in duas ſecat partes,

tes,

tes, Orientalem & Occidentalem. Nihil in ea notatu dignum præter Emporium *Torniam* ad intimum ſinus receſſum ſitum.

Scrickfinnia.

Supra Botniam Scrikfinni ſive Scritfinni incolunt, una cum Botnis, Suediæ regibus ſubjecti.

Lappia.

Hinc verſus Orientem in extimo veteris Germaniæ angulo Lappia, vulgo *Lappenland*, & incolæ ejus Germanis *Lappen*, Ruſſis *Loppi*; in duo genera diſtincti. Occidentales Suediæ regibus parent. Orientales Ruſſico vocabulo *Dickiloppi*, id eſt, feri Lappones, magno Moſcoviæ Duci ſubjecti ſunt.

Finnia.

Infra Lappiam Botniamque verſus Meridiem eſt Finnia, inter Botnicum Finnicumque ſinum poſita. Plinio Fenningia, (qui inſulam eſſe credidit,) vulgo nunc *Finland*, dicta; haud parva Suedici Imperii portio, fertilis arvis, paſcuiſque læta. Urbium clariſſimæ ſunt: *Abo* Epiſcopalis ſedes, ac *Viburgium* in intimo ſinus Finnici receſſu nobile Emporium.

Cap. XXII.

De Italia *& variis ejus nominibus.*

EXplicatis veteris novæque Germaniæ partibus, commodiſſimus nunc videtur locus, à Septemtrionibus verſus meridiem pedem referre, ac tranſgreſſis hinc Alpium jugis Italiam introſpicere. Quin pigeat, quæ omnium dignitate prima erat, eam poſteriore loco dici: quidpe terra olim fuit omnium terrarum alumna ſimul & parens; divina providentia electa, quæ ſparſa congregaret imperia, rituſque molliret; & tot populorum diſcordes feraſque linguas ſermonis commercio contraheret ad colloquia, & humanitatem homini daret; breviterque una cunctarum gentium in toto orbe patria fieret. Jam vero locorum ſalubritatem, cœli temperiem, aprica collium, opaca nemorum, tantam frugum & vitium olearumque fertilitatem, pecorum fœcunditatem, tam innoxios ſaltus, tot munifica ſilvarum genera, tot lacus, tot amnium fontiumque ubertatem, colonias tam frequenteis, tam adſiduam novarum urbium gratiam, tam clarum decus veterum opidorum, virorum denique ingenia, mores ac ritus, linguaque ac manu res geſtas ſi repures; nihil toto orbe terrarum commemores quod huic conferri, nedum præferri, queat.

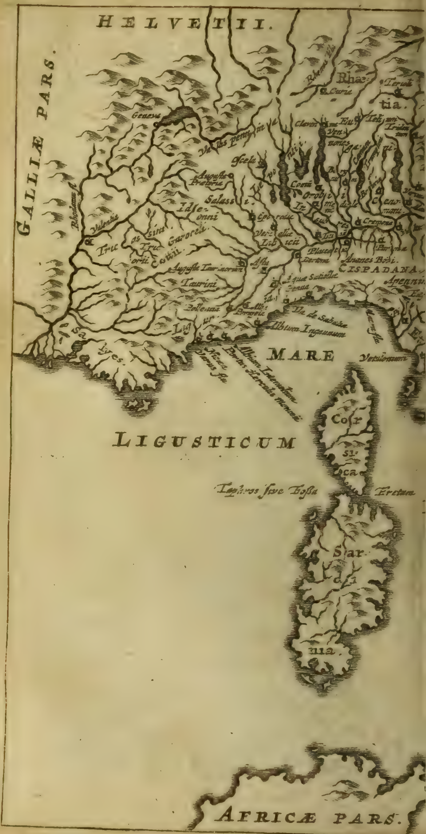
Nomen

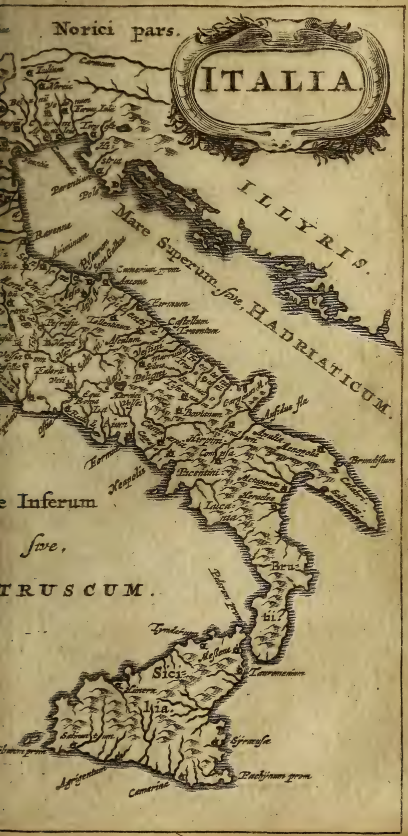
Nomen unde ſortita ſit, varie auctores tradunt. alii quidpe à bobus, quorum magnitudine pulchritudineque fœcunda eſt, vocitatam Italiam exiſtimant: nam Iταλὸς veteri ſua lingua dixiſſe Græcos, quos Latini Tauros; alii verius ab Italo, Rege Siculorum; qui primum agrum Sabinorum & Latium incoluere, hanc terrarum partem adpellatam tradunt Italiam: quod poſtea nomen in totam terram, inter Alpeis & Siculum fretum, transiit. Heſperia etiam dicta fuit Græcis, à veſpertino ſidere Heſpero; quia illis in occaſum ſita erat. Saturnia, Auſonia, OEnotria, Latium, quanquam ab antiquiſſimis Græcis, poſtea etiam à Latinis poëtis pro univerſa Italia ponantur, partium duntaxat fuere nomina.

Cæterum natura Imperio Romano proſpiciens, mari Supero Inferoque & altiſſimis Alpium jugis, ceu firmiſſimo vallo, foſſaque latiſſima totam undique cinxit.

Terminos igitur habet à Septemtrionibus Alpes; ab Ortu Arſiam Hiſtriæ flumen & mare Superum, qui & Hadriaticus ſinus dicitur: à Meridie mare Infernum ſive Tuſcum; ab occaſu iterum Alpeis & Varum amnem.

Longitudo ejus ſumma eſt ab Alpino fine Auguſtæ Prætoriæ, quæ vulgo nunc *Aoſta*, per urbem Romam Capuamque meante curſu ad Rhegium opidum & Leucopetram promonto-

HELVETII.
GALLIÆ PARS.
Rha: tia.
Geneva
Valentia
Augusta Pretoria
Salass i.
Cottii.
Augusta Taurinorum
Taurini
CISPADANA
Cremona
Parma
Albium Ingaunum
MARE
Vetulonium
LIGUSTICUM
Cor si ca
Taphros ſive Boſſa
Fretum
Sar nia.
AFRICÆ PARS.

ITALIA.
Norici pars.
ILLYRIS.
Mare Superum, ſive, HADRIATICUM.
e Inferum
ſive,
TRUSCUM.
Ravenna
Ariminum
Ancona
Neapolis
Picentini
Lucania
Apulia
Brundiſium
Salentini
Bruttii
Sicilia.
Meſſana
Tauromenium
Syracuſæ
Pachynum prom
Camarina
Agrigentum
Himera
Tyndarium
Aufidus flu
Garganus M.
Bovianum
Metapontum
Heraclea
Tergeſte
Iſtria
Pola
Calabri

ontorium, quod vulgo, *Capo dell' Arme*, illium paſſuum I ɔ c c c c, id eſt, mill. German. c c x x v. Latitudo varia eſt. at ſubter lpes millium paſſuum I ɔ L x, id eſt, mill. erman. c x L. medio curſu inter Anconam oſtia Tiberina millia paſſuum cxxxvi, id t, mill. German. xxxiv. Veteres querno lio eam aſſimilarunt, at noſtri ævi homies cruri humano.

CAP. XXIII.

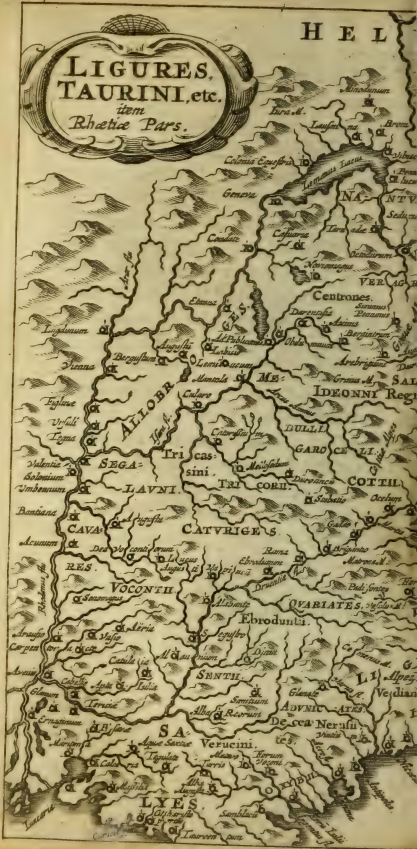
De diviſione veteris Italiæ.

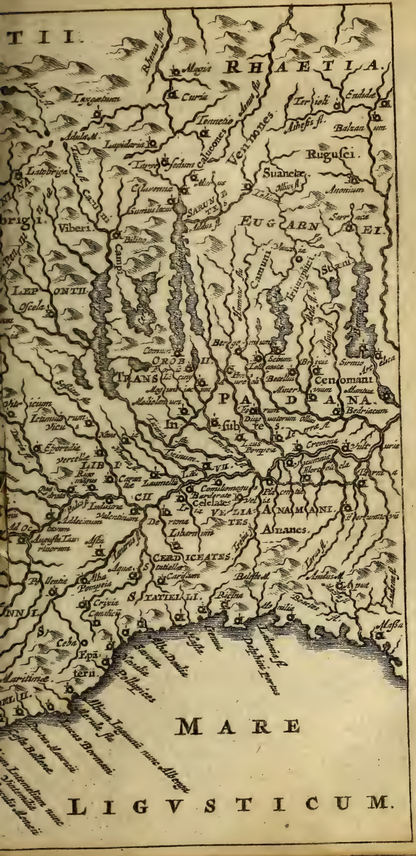
DIviſa fuit olim Italia aliter aliis ſubinde temporibus; prout gentium migrationes finiumque commutationes factæ ſunt. Nos eam maxime diviſionem ſequemur, quæ ub primis Romanorum Imperatoribus fuit.

Poſtquam Gallorum inter Oceanum, Rhenum, Alpes, Internum mare & Pyrenæos montes incolentium, ingens multitudo, variæque nationes trans Alpeis profectæ, eam Italiæ partem obſederunt, quæ inter Alpeis & Apenninum ad Æſum uſque flumen prope Anconam porrecta eſt; GALLIA hæc Romanis dicta eſt ITALICA: item Gallia Citerior, & Ciſalpina, item Gallia Circumpadana, & Togata à toga Romana, quia veſtitum rituſque Romanorum aſſumſerat: quum trans Alpeis ulterior Gallia diceretur Comata, à coma

ma ſeu cæſarie, quam incolæ ejus alebant
pars autem Transalpinæ Galliæ à Braccis,f
morum tegumento, Braccata; quæ eade
Narbonenſis provincia. Sed ſub eadem Ga
liæ Togatæ provincia comprehendebant
etiam alii populi; ut ad mare Inferum, L
gures; ad Superum, Veneti, Carni, Hiſtri
in Alpibus, Taurini, Salaſſi, Lepontii, Eug
nei: & qui poſtea provinciam per ſe una cu
Transalpinis populis, Vindelicis atque Nori
cis conficiebant, Rhæti. Poſt Galliam Toga
tam primi ſequebantur ſub Apennino Etru
ſci, ſive Tuſci: ultra hos ad utrumque Apen
nini latus Umbri: Infra hos Sabini ac Lati
ni, Æqui, Volſci, atque Hernici: Juxta Um-
bros ad mare Superum erant Picentes; dei
Marrucini, Veſtini, Frentani, Peligni, Marſi
ultra hos in mediterraneo Samnites & Hir-
pini: infra Samnites ad mare Inferum Cam-
pani; mox Picentini. Frentanis Hirpiniſque
jungebantur Apuli. inde Calabri & Sallenti-
ni lævum Italiæ cornu inſidebant. Sub Apu-
lis erant Lucani, ad utrumque mare. Sub his
in dextro cornu & extimo Italiæ angulo
erant Brutii.

CAP.

LIGURES, TAURINI, etc. item Rhætiæ Pars.
HEL
Leman̄us Lacus
Geneva
Lugdunum
Vienna
ALLOBR
Centrones.
IDEONNI Regn
SEGA-
LAVNI.
Tri cas-
sini.
TRI CORII.
COTTII.
CAVA-
RES.
CATVRIGES.
VOCONTII.
QVARIATES.
Ebroduntii.
SENTII.
ADVNIC ATES.
SA-
LYES.
Verucini.
Rhodanus fl.
Arar fl.
Isara fl.
Druentia fl.
Lugdunum
Valentia
Arausio
Ocelum
Brigantio
Ebrodunum
Aquæ Sextiæ
Massilia
Glanum
Cabellio
Apta Iulia
Alba Augusta
Tauroentum
Citharista
Vedian

RHAETIA.
Rhenus fl.
Curia
Tergætium
Adula M.
Lapidaria
Caluccones
Venones
Suanetæ.
Rugusci.
Anonium
Viberi.
LEPONTII.
Oscela
Comum
OROBII.
TRANS
PADANA.
Cenomani
Bedriacum
Cremona
Ticinum
Laumellu
Placentiæ
Anamanes.
Libarnum
CERDICIATES.
STATIELLI.
Genua
Massa
Maritimæ.
Ceba
Alba Pompeia
Asta
Eporedia
Mediolanum
Laus Pompeia
MARE
LIGVSTICUM.

Cap. XXIV.

Ligures, Taurini, Cottii & Ideonni regna, Salaſſi, Lepontii, Euganei, Rhæti, Veneti, Carni, Hiſtri.

Liguria inter Varum & Macram amneis, mareque Liguſticum & Padum fluvium ad Placentiam uſque porrecta, caput gentis Ligurum habuit Genuam, vulgo nunc *Genova*. Reliqua inde opida clara fuere in ora maritima, Nicæa & portus Herculis. Monœci à Græcis Maſſilienſibus condita; inde Liguſtica opida Albium Intemelium, & Albium Ingaunum, quæ vulgo contracte dicebantur Albintemelium, Albingaunum, nunc *Vintimilia* & *Albenga*. Hinc Vada Sabatia, nunc *Savona*. Intus fuere Pollentia, Alba Pompeia, Aſta, Aquæ Statiellæ, Dertona, Iria, quæ vulgo nunc dicuntur, *Polenza*, *Alba*, *Aſte*, *Acqui* ſive *Aich*, *Tortona*, *Voghera*.

Liguribus jungebantur Taurini inter Padi lævam ripam, Alpium radices & Orgum fluvium. Caput gentis olim Auguſta Taurinorum, nunc vulgo *Turino*.

His finitimi erant Cottii & Ideonni Regulorum regna in Alpibus. Cottiani regni caput fuit Seguſio, ſive Seguſium, nunc *Suſa*.

His iterum continuabantur Salaſſi, in val-

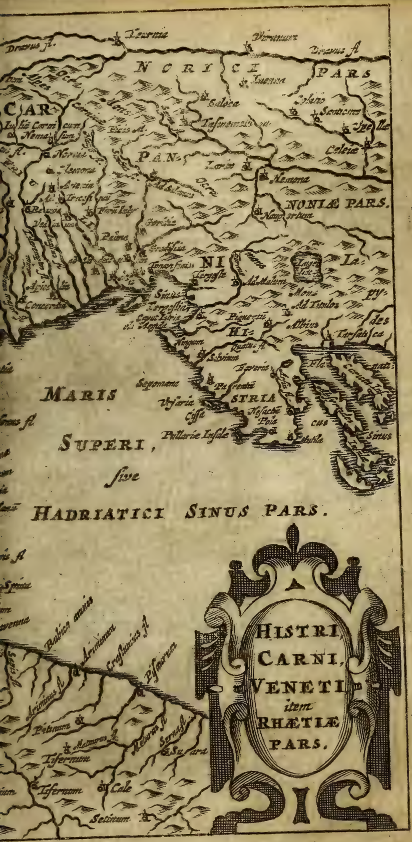
le quam Duria amnis mediam ſecat. Horum caput Auguſta Prætoria, nunc vulgo *Aoſta* inde Eporedia, nunc *Ivréa.*

Salaſſis contermini erant porro Lepontii circa lacum Verbanum, vulgo nunc *Lag Maggiore*, & flumina quæ is recipit. Capu fuit Oſcela, vulgo nunc ad Toſam amnem *Domo d'Oſcela.*

Lepontios ſequebantur in Alpibus Euganei inter Larium ſive Comenſem Lacum & Atheſim fluvium. horum opida fuere Anaunia, ſive Anonium, Sarraca & Vannia, vulgo nunc *Caſtel Nân*, ſive *Nôn*; *Sarca* & *Cividà* ad Ollium fluvium, dein Clavenna; & item Telium in Valle Telina. Nobiliſſimi Euganeorum populi fuere Sarunetes in vallibus Clavennenſi & Telina; Vennones; ad ortus Atheſis amnis; Camuni, nunc *Val Camonica*; ad Ollium fluvium Triumplini, ſive Trumplini, nunc *Val Troppia* ad Melam amnem. Supra Euganeos fuere Rhæti, Duce Rhæto ex Tuſcis, quum hi pellerentur Circumpadana regione à Gallis, orti. Fines habuere à Rheni fontibus ad fontes uſque Dravi amnis, in Danubium defluentis. Caput eorum Tridentum, nunc vulgo *Trento.* reliqua opida clariora; Curia vulgo nunc *Chûr*, Italis *Coira*: Feltria, Belunum, nunc *Feltre, Belluno.* At Verona celeberrima omni ævo urbs, ab Euganeis ſimul & Rhætis condita fuit.

Rhæ-

RHÆ
Alpes
Tridentinæ
TIA
Pons Druſi
Ruguſci.
Suane tæ
Anonium
Tridentum
Verona
Sermio
CINOMANI.
TRANS
PADANA
Brixia
Cremona
Mantua
Ollius fl.
GALLIA
CIS
PADANA.
BOII
Parma
Lingones
Bononia
Pistoria
Florentia
Arnus fl.
LIGURES
APUANI
Luca
Piſæ
ETRURIÆ PARS

HISTRI,
CARNI,
VENETI
item
RHÆTIÆ
PARS.
MARIS
SUPERI,
ſive
HADRIATICI SINUS PARS.
N O R I C I
PARS
CAR
PAN
NONIÆ PARS.
NI
STRIA
Dravus fl.
Celeia
Hemona
Tergeſte
Concordia
Pola
Tarſatica
Tifernum
Cale
Setitum
Piſaurum
Ariminum
Crustumius fl.
Ariminus fl.
Pitinum
Sinus

Rhætis ab ortu Solis proximi fuere Veneti; quos fabuloſa Græcorum antiquitas ex Paphlagonum ad Pontum Euxinum gente, Duce Antenore à Trojæ excidio huc deduxit. Alii verius Illyricum fecere populum. Euganeorum, qui inde in Alpeis ſeceſſerunt, occuparunt agrum ad mare Hadriaticum, inter Padum amnem & Timavi fonteis. Caput Venetorum Patavium, nunc *Padoua*, ab Antenore Trojano conditum vel auctum. Inde opida celebria, Atria ſive Adria, nunc *Adri*, à Tuſcis quondam conditum; unde mari ſeu ſinui Adriatico cognomen: tum Ateſte, nunc *Eſte*: Vicentia, nunc *Vicenza*; & Altinum, ex quo præter nomen & tenuia quædam ruinarum veſtigia apud Silim fluvium nihil nunc reliquum eſt. Hinc ſequebantur Tarviſium, Opitergium; nunc *Treviſo* & *Oderzo*: & Concordia, cujus nomen manet.

Reliquam hinc Euganeorum ſeu Venetorum oram ad Formionem uſque amnem, qui nunc *Riſano* eſt, apud opidum *Capo d'Iſtria*, Carnorum poſtea obtinuit populus. Urbs heic, quondam potens atque ingens inter primas Italiæ, Aquileia, nunc *Aquiléa*, deſerta plane. Inde clara opida, Forum Julii, nunc vulgo *Cividâd di Friuli*: Julium Carnicum, nunc *Zuglio*, in ruinis inter Tilaveruptum fluvium & Alpeis: Vedinum, vulgo

Germanis nunc *Weiden*, Italis *Udene*. Circa Venzonum Noreia fuit Tauriſcorum urbs, qui inde poſtea Norici trans Alpeis dicti. Tergeſte item, vulgo nunc *Trieſte*, clara olim Hiſtrorum primum urbs, poſt Romanorum fuit colonia, Carnorum provinciæ attributa. Sed inprimis celebratus in hac ora fuit Græcis pariter ac Latinis monumentis Timavus amnis, inter Aquileiam & Tergeſte, ſeptem capitibus exoriens, uno oſtio poſt mille haud amplius paſſus in mare emiſſus.

Poſt Carnos igitur eſt Hiſtria, & populi Hiſtri. Regio ceu peninſula inter Formionem & Arſiam amneis in mare procurrit. Caput gentis fuit Pola, à Colchis, Jaſonem & Medeam perſequentibus, olim condita. Inde celebria opida, Parentium & Ægida, nunc *Parenzo* & *Cabo d'Iſtria*: item Neſactium ad Arſiam fluvium, nunc *Caſtel Nuovo*.

Cap. XXV.

De Gallis Ciſalpinis.

Gallicæ gentes trans Padum fuere, Libici, Lævi, Inſubres, Orobii, Cenomani. Libicorum caput fuere Vercellæ, nunc *Vercelli*: Lævorum Ticinum, nunc *Pavia*; eorundem fuit Novaria, nunc *Novara*. Inſubres omnium Gallicarum in Italia gentium fuere validiſſimi. Caput eorum Mediolanum, vulgo

go nunc Italis *Milan*, German. *Meyland.* Opida hinc clara; Laus Pompeia, nunc *Lodi*; Forum Diuguntorum, nunc *Crema*; Moguntiacum ſive Modicia, nunc *Monza.* Orobiorum fuere Comum, Bergomum, Forum Licinii, nunc vulgo *Como*, *Bergamo*, *Berlaſina.* Ultra Inſubres Orobioſque incoluere ad Venetiam uſque Cenomani; quorum caput Brixia, nunc *Breſcia*, ſive *Breſſa.* Præterea celeberrimæ urbes, Cremona & Mantua, à Tuſcis quondam condita. At cis Padum Gallici populi fuere Ananes, Boii, Senones. Ananes Liguriæ continuabantur circa Placentiam Romanorum coloniam, vulgo nunc *Piacenza.* Inde ſequebantur Boii, ſecundum Inſubres maxima potentiſſimaque Gallorum Italicorum gens. Caput eorum fuit Bononia, nunc vulgo *Bologna*; Felſina ante dicta, cum caput Hetruſcorum eſſet. Inde opida nobilia; Parma, Brixellum, Regium Lepidi, Mutina, Forum Cornelii, Faventia, Forum Livii; quæ nunc vulgo, *Parma*, *Briſſello*, *Reggio*, *Modena*, *Imola*, *Faënza*, *Forli.* Poſtremi Gallorum in Italia fuere Senones, inter Ravennam & Æſim flumen, quod nunc *Ieſi.* prope Anconam, partem Umbrorum agri incolentes. Caput heic gentis conſtituere Senam Gallicam, ſive Senogalliam, vulgo *Sinigaglia.* Reliqua hujus oræ opida in Umbris dicemus.

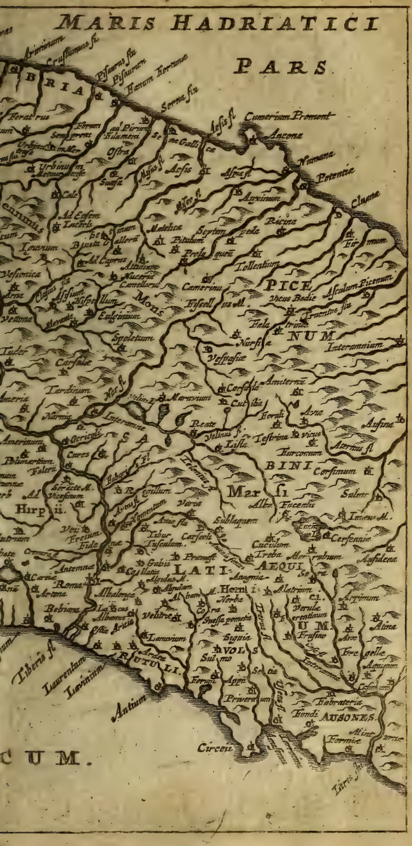
Cap. XXVI.

Etruria & Umbria.

GAlliæ Togatæ jungebatur à meridie Etruria, ſub Apennino monte. ejus incolæ Etruſci ſive Tuſci; Græcis Tyrrheni dicti. Sed horum prima ſedes fuit, ut ante dictum, trans Apenninum, ab utraque Padi ripa; unde à Gallis expulſi, intra Apenninum, mare Inferum & Tiberim Macramque amneis conſederunt, duodecim urbibus, totidemque Principatibus inter ſe conſtitutis. Urbium nomina hæc ſunt; Veii, Volſinii, Cluſium, Peruſia, Crotona, Aretium, Falerii, Volaterræ, Vetulonii, Ruſellæ, Tarquinii, Cære. Ex his hodieque extant, nominaque vulgaria habent iſta; *Bolſena*, *Chiuſi*, *Perugia*, *Cortona*, *Arezzo*, *Città Caſtellana*, *Volterra*, *Cerveteri*. Reliquarum Veii ad XII lapidem ab urbe Roma fuere, circa opidum nunc *Scrofano*; Vetulonii fuere prope litus inter *Plombinum* & *Maſſam* opida; vulgo nunc dicitur *Bagni di Roſelle*, id eſt, Aquæ Roſellarum. Tarquiniorum veſtigia jacent ſupra Cornetum opidum.

Celebres præterea urbes in Etruria fuerunt, in littore; Luna trans Macram fluv. ſed Etruſcorum tamen opidum, portu nobile, nunc *l'Erici*; inde Piſæ, nunc *Piſa*; Portus Libur-

ETRURIA,
LATIUM,
UMBRIA. etc.
MARE
TUSCUM;
LIGO NUM PARS.
Apenninus Mons
Sapinia tribus.
ETRURIA.
APUANI
Ravenna
Pistoria
Florentia
Luca
Pisæ
Arretium
Cortona
Clusium
Populonium
Ilva
Aethalia
Planaria
Igilium
Oglaſſa
Artemiſia
Centumcellæ
ETRU

MARIS HADRIATICI
PARS
CUM.
Ancona
Numana
Potentiæ
Cluane
Auximum
Ricina
Tollentum
Camerinu
PICE
NUM
Interamnium
Asculum Picenum
Spoletium
Carsulæ
Tuder
Ameria
Narnia
Interamnæ
Reate
Amiternū
Corsinum
Sulmo
BINI
Mar si
Sublaquem
Tibur
Tusculum
LATI
AEQUI
Roma
Antemnæ
Ostia Aricia
Velitræ
Lanuvium
Ardea
RUTULI
Antium
Laurentum
Lavinium
Circeii
Signia
VOLS
Privera
Fundi
AUSONES.
Formiæ
Fabrateria
Aquinum
Fregellæ
Arpinum
Atina
Alatrium
Anagnia
Cerfennia
Aufidena
Hirp ii.

Liburnus, ſive Hercules Liburnus, nunc *Livorno*: Populonia, cujus veſtigia extant prope *Plombinum*: Telamon, nunc *Telamone*: Coſa, nunc *Anſidonia*: Graviſcæ, quondam infra Cornetum; Centum Cellæ, nunc *Cività Vecchia*; & Alſium, nunc *Palo*.

Intus in mediterraneo, Nepete, Sutrium, Falerii Faliſcorum, Fanum Voltumnæ, Hortanum; quæ vulgo nunc *Nepe, Sutri, Cività Caſtellana*, *Viterbo* & *Horti*. Inde Herbanum; quæ poſtea Urbs vetus, nunc *Orvieto*. Suana & Suturnia, Senæ, Florentia, Piſtoria, Luca, nomina antiqua retinent.

Umbria.

Tuſcis jungebantur ad Tiberim fluv. Umbri. Sed hi ab initio ad utrumque mare late incoluerunt. unde fluvius, mediam poſtea Etruriam ſecans, Umbro olim, nunc *Umbrone*. Ab Infero mari eos rejecerunt Etruſci, à Supero Senones Galli. at his à Romanis deletis, Umbriæ fines fuere in Romano Imperio ab Auſtro Nar amnis, vulgo *Nera*, in Tiberim confluens; ab occaſu Tiberis, & trans Apenninum Bedeſis, nunc *Ronco*, apud Ravennam mare Hadriaticum petens; à Septemtrionibus ipſum hoc mare; ab ortu Æſis fluvius, & inde linea ducta ad Naris fonteis.

Urbes in ora Hadriatici ſinus; Ravenna, Ariminum, Piſaurum, Fanum Fortunæ,

& Sena Gallica, ſupra dicta: nomina vulgaria nunc ſunt, *Ravenna, Rimino, Péſaro, Fano, Sinigaglia.* Intus Cæſena, Saſſina, Urbinum, Sentinum, Æſis, Camerinum; vulgo nunc, *Céſena, Sarſina, Urbino, Sentino, Ieſi, Camerino.* Cis Apenninum; Iguvium, Mevania, Spoletium, Tifernum, Nuceria, Camellaria, Aſiſium, Hiſpellum, Fulginium, Tuder, Interamnium, Narnia, Ameria, & citra Narem Ocriculi: quæ vulgo nunc, *Angubio, Bevagna, Spoleti, Città di Caſtello, Nocera, Aſſiſi, Iſpello, Fuligno, Todi, Térani*, ſive *Terni, Narni, Amelia, Otricoli.*

Cap. XXVII.

De Sabinis & Latio.

INfra Umbros ad mare uſque antiquiſſimis temporibus incoluere Siculi; à quorum Rege Italo, hæc regio primum dicta eſt Italia; quæ deinde ab Aboriginibus, pulſis inde Siculis, Saturnia vocata eſt, & mox item Latium: unde Aboriginibus novum nomen Latini. Sed in partem Antiqui Latii poſtea ſucceſſerunt Sabini, inter Narem & Anienem, quorum hic *Teuerone* dicitur. Caput Sabinorum fuit Reate, nunc *Rieti*; & ante hanc Cures, nunc *il Vecovio di Sabina*, cœnobium, cum ingentibus veteris urbis reliquiis; hinc Romani dicti fuere Quirites.

Reli-

Reliqua opida celebria ſunt; Nurſia, nunc *Norcia*; Cutiliæ, cujus ruinæ prope opidum *Città Ducale*; Amiternum, cujus veſtigia prope Aquilam. Inde Eretum & Nomentum, prope Anienem, vulgo nunc *Monte Eretondo* & *Lamentario*.

Sub Sabinis itaque juxta Tuſcos fuere Latini, non totius Italiæ ſolum, ſed & orbis univerſi gens nobiliſſima. Terra eorum Latium dicta, arctis initio finibus incluſa, ab Aniene ac Tiberi ad Circæum uſque promontorium, quod vulgo nunc eſt *Circelli*. At poſtquam finitimi etiam populi Æqui, Hernici, Volſci, & Auſones ſub eodem Latinorum nomine computati ſunt, finis novi Latii fuit Liris amnis, vulgo nunc *Garigliano*.

Caput Latii omni ævo fuit Roma, urbs, ab Aboriginibus, qui antea OEnotrii dicebantur, cum ex Græcia in Italiam adveniſſent, condita; ab Æneæ poſteris, ut tradunt, aucta: urbium ſane Regina, orbiſque terrarum caput ac domina. Reliqua opida, antiquitate & claritudine, præcipua fuere; Tibur, nunc *Tivoli*; Præneſte, nunc *Pilaſtrina*; Gabii, medio inter Præneſte & Romam itinere quondam; Tuſculum, nunc *Fraſcati*; Aricia, nunc *l'Aricia*; Lanuvium, nunc *Città Lavinia*; Alba longa, inter Albanum quondam montem & Lacum; & Albæ mater Lavinium, prope litus, nunc *Patrica*; inde Laurentum,

nunc *Paterno*; & tandem Oſtia ab Oſtiis Tiberinis nomen habens. Circa Anienis Tiberiſque confluenteis opida Antemnæ, Collatia, Fidenæ, in tenuibus incertiſque veſtigiis oſtenduntur. Rutuli pars fuere Latinorum; caput eorum Ardea.

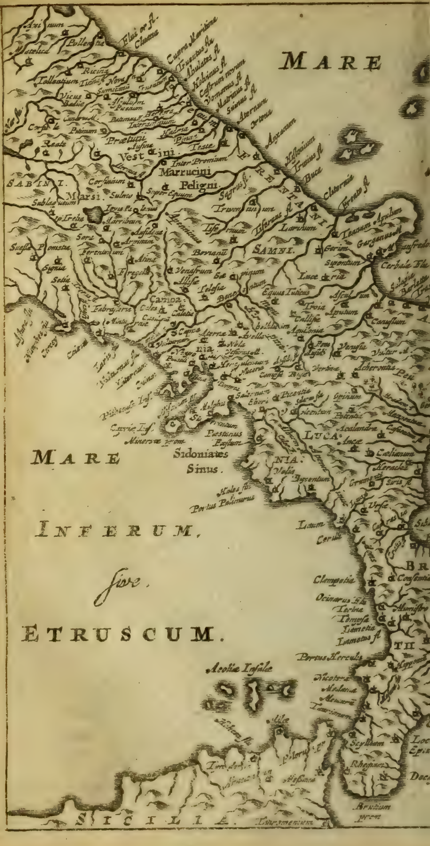
In Æquis fuere Carſeoli ſive Carſula, nunc *Arſuli*, & Valeria, quæ & Varia, nunc *Vico Varo*; tum Sublaqueum, nunc *Suliaca*; Algidum, in Algido monte & nemore, nunc *Selva d'Algieri*.

Hernicorum fuere; Anagnia, Alatrium, Veruli, Ferentinum, nunc *Anagni*, *Alatri*, *Veroli*, *Ferentino*, dicta.

Sub Hernicis ad mare fuerunt Volſci, opida eorum in litore Antium, Circæi, Tarracina, quod antea Anxur. intus ſtatim celeberrimus Pomtinus ager, & Pomtinæ Paludes, à capite olim Volſcorum Sueſſa Pometia dictæ. inde Velitræ, Cora, Norba, Privernum, Setia, Signia, Sulmo, Fruſino, Fabrateria, Aquinum, Caſinum, Atina, Arpinum, Arx, Sora: vulgo nunc dicuntur; *Belitri*, *Cora*, *Norma*, *Piperno*, *Sezza*, *Segni*, *Sermonetta*, *Fraſelona*, *Falvatera*, *Aquino*, *Monte Caſino*, *Atina*, *Arpino*, *Arce*, *Sora*. At Fregellæ, nunc *Ponto Corvo* eſt; & Interamna, *l'Iſola* nunc dicta.

Auſonum fuere Caieta, Fundi, Formiæ; nunc vulgo dicuntur *Gaéta*, *Fondi*, *Mola*.

CAP.

MARE
MARE
INFERUM,
ſive.
ETRUSCUM.
SICILIA.
SABINI.
Marſi.
Veſtini
Prætutii
Marrucini
Peligni.
FRENTANI
SAMNI.
Campania
LUCANIA.
Sidoniates Sinus.
Æoliæ Inſulæ
Reate
Corfinium
Teate
Hadria
Larinum
Sipontum
Beneventum
Capua
Nola
Salernum
Picentia
Pæſtanus
Pæſtum
Minervæ prom.
Velia
Buxentum
Portus Palinurus
Cerilli
Clampetia
Terina
Scyllæum
Rhegium
Locri
Canuſium
Venuſia
Acheruntia
Conſentia

ILLYRIS.
Epidaurus
PERUM
ſive,
Epidamnus
Egnatia
Monopolis
HADRIA
Brundiſium
Valetium
Aletium
Rudia
Uria
ME
SA
PIA.
Calabri
Salen
tini.
TI
Hydruntum
Sinus
Tarentinus.
Gallipolis
Baſta
Veretum
Leuca
CUM.
Sallentinum prom
Mare
Siculum.
Crimiſa
Crotona
PICENTES, VESTINI etc. CAMPANIA, APULIA, LUCANIA. BRUTII. etc.

Cap. XXVIII.

Picentes, Veſtini, Marrucini, Peligni, Marſi, Frentani, Samnites, Hirpini.

ULtra Apenninum rurſus juxta Sabinos & Umbros fuere Picentes, inter Æſim & Aternum amneis: quorum hic nunc *Peſcára* dicitur. Regio eorum vocabatur Picenum. gens à Sabinis fertur orta. Opida in littore; Ancona, Græcorum colonia, à Syracuſanis condita: Caſtrum novum, nunc *Flaviano*, Caſtellum Truentinum, ad Truentum amnem. Intus Auximum, nunc *Oſmo*; Septempeda, nunc *S. Severino*; Tollentinum, Firmum Picenum, & Aſculum Picenum, Interamnium, Atria; quæ nunc, *Tollentino*, *Fermo*, *Aſcoli*, *Téramo*, *Atri*. Picentibus continuabantur Veſtini, quorum opida Angulus & Pinna, vulgo nunc *Città di Sant Angelo*, & *Città di Penna*; Avia ſive Avella, nunc eſt *Aquila*.

Veſtinis ad mare contermini erant Marrucini, quorum opidum Teate, nunc *Tieti* & *Chieti*.

Marrucinis ſimul & Veſtinis finitimi erant Peligni, quorum caput olim Corfinium, nunc deſtructum; deinde Sulmo, nunc *Sulmona*.

Pelignis & Veſtinis in mediterraneo con-

tinuabantur Marſi. quorum Alba Fucentis, ad Fucinum lacum; quæ hodieque nomen antiquum in ruinis retinet; vulgo *Albe*, & *Albi* dicta. & Marrubium, nunc *Morréa*.

Rurſus in littore ultra Marrucinos & Pelignos incolebant Frentani; quorum opida Ortona, Anxanum, Hiſtonium; nunc *Ortona*, *Lanzano*, *Guaſto d'Amone*.

Infra Frentanos fuere Samnites, Sabelli etiam dicti, à Sabinis orti: & à Samnitibus orti Hirpini. Illorum regio Samnium; in quo opida, Bovianum, Æſernia, Sæpinum, Allifæ, Teleſia; nunc vulgo *Boiano*, *Iſernia*, *Sepino*, *Aliſi*, *Teleſe*. Horum opida Beneventum, Equus Tuticus, Abellinum, Compſa, nunc *Benivento*, *Iriano*, *Avellino*, *Conza*.

Cap. XXIX.

De Campania & Picentinis, Apulia, Calabria.

JUxta Samnites Hirpinoſque ad mare Inferum erat Campania, vulgo nunc *Terra di Lavoro*: in qua ſummum Liberi patris cum Cerere certamen. Opida in litore, Liternum, Scipionis Africani voluntario exſilio clarum; nunc vulgo *la Torre di Patria*: Baiæ, deliciæ, an corruptelæ populi Romani: Miſenum, nunc *Monte Miſeno*; ſtatio quondam

claſſis

claſſis Romanæ ad Inferum mare: Puteoli, *Puzzuolo*, portus ad hoc mare totius Italiæ celeberrimus: Neapolis, Parthenope ante dicta, nunc *Napoli*; litterarum ſtudiis Ciceronis Virgiliique ætate clara: Herculanium, vulgo *Torre di Greco*; & Pompeii vulgo *Scafáti*; Veſuvii montis incendio nota opida. Inde Surrentum, nunc *Sorrento*. Intus in mediterraneo, unde Campaniæ nomen, Capua, à Tuſcis condita; æmula quondam Romæ, atque ob id ipſum perdita. nunc ruinæ ejus viſuntur duobus amplius millibus paſſuum à Nova Capua. Sueſſa Aurunca, nunc *Seſſa*; Venafrum, nunc *Venafri*; Caſilinum, nunc *Nova Capua* ad Vulturnum amnem: Teanum Sidicinum, nunc *Tiano*: Calatia, nunc *Cajazzo*; Cales, *Calvi*; Atella, nunc *Averſa*; Acerræ, nunc *Acerra*; Nola, nomen retinens: Nuceria, nunc *Nocera*.

Juxta Campanos fuere Picentini, à Surrento, ſive Minervæ promontorio, ad Silarum uſque amnem; pars quondam Picentium, huc à Romanis à ſupero mari traducti. caput eorum Salernum, vulgo *Salerno*.

Apulia, Calabria.

Juxta Frentanos, Samnites atque Hirpinos fuere Apuli, quorum regio Apulia, longiſſimo tractu à Frentone fluvio, vulgo nunc *Fortore*, ad fauces uſque Hadriatici maris

excurrens. Diviſa fuit in treis parteis. Daunia dicebatur à Frentone ad Aufidum amnem, vulgo nunc *Loſanto*: inde ad Brundiſium, & Tarentum, Peucetia; cujus partem Pœdiculi incoluere. hinc reliquum ſub peninſulæ forma tenuere Meſſapii. Sed Meſſapia poſt dicta fuit Calabria, & incolæ Calabri. Calabriæ rurſus dimidia pars, Tarentino ſinui contermina, Salentinorum fuit regio. Atque tum Apulia proprie dicta conſiſtebat inter Frentanos & Calabriam. Opida in Apulia fuere clara, Teanum Apulum; nunc exiguum murorum veſtigium dicitur, *Civitate* vulgo: Gerion, nunc *Tragonara*; Sipuntum, nunc *Siponto*; Luceria, nunc *Lucera*; Æquulanum, nunc *Troja*; Arpi, cujus ruinæ apud *Foggiam* opidum: Aſculum Apulum, nunc *Aſcoli*; Venuſia Horatio Alumno nobilis, nunc *Venoſa*; Acherontia, nunc *Acirenza*; Canuſium, nunc *Canoſa*; & clade Romanorum inſignis vicus, Cannæ, nunc *Canna*; Salapia, *Salpe*; Rubi, *Ruvo*; Butunti, nunc *Bitonto*; Barium, *Bari*; Egnatia, nunc *Torre d'Anazzo*.

In Calabria Brundiſium, trajectu in Græciam olim clara; nunc *Brindiſi*; Hydruntum, *Otranto*; Caſtrum Minervæ, *Caſtro*; Callipolis, *Gallipoli*; & omnium clariſſima Tarentum, *Taranto*. Intus in peninſula, Neritum, *Nardo*; Aletium, *Lezze*: & prope hanc

hanc quondam Rudiæ; Ennio cive nobile opidum.

Cap. XXX.

De Lucanis, Brutiis & Magna Græcia.

INfra Apulos, Hirpinos atque Picentinos ad utrumque mare fuere Lucani & ipſi à Samnitibus orti Duce Lucio: fineis habuere ad Laum & Sybarim uſque amneis; quorum hic in Tarentino ſinu nunc vulgo dicitur *Cochile*; ille ad mare Inferum, *Laino*. Opida in littore hæc: Pæſtum, Græcis Poſidonia adpellatum, nunc in ruinis *Peſto*; Velia, nunc *Piſciotta*, celebris quondam portus; Buxentum, nunc *Policaſtro*; à Tarentino ſinu Metapontum, nunc *Torre di Mare*; Heraclea, ante Siris dicta, nunc in veſtigio ruinarum, *Policoro*; Sybaris, poſtea Thurii, ac tandem Copiæ urbs dicta, inter Sybarim Crathimque amneis non extat. Intus Potentia, nunc *Potenza*; Grumentum, nunc *Clarimonte*.

Poſt Lucanos extimum Italiæ, ad fretum uſque Siculum, angulum tenuere Brutii, à Lucanis orti. Opida in litore verſus occaſum, Cerilli, nunc *Cirella*; Clampetia, nunc *Amantéa*; Temſa ſive Tempſa, cujus ſitus fuit prope ſpeculam maritimam, cui nomen vulgare *Torre Loppa*; Terina, nunc *Nocera*; Lametia, nunc *Santa Eufemia*; Scyllæum

in cervice Scyllæ ſcopuli, nunc *Sciglio*; & ultra fretum, Rhegium, nunc *Reggio*; ab altero mari Locri cognomine Epizephyrii, nunc *Ierace*; Caulonia, nunc *Caſtel Vetri*: Scylacium, nunc *Squillaci*; Croto, nunc *Crotone*; Petelia, nunc *Belicaſtro*; Ruſcianum, nunc *Roſſano*. Intus caput Brutiorum Conſentia, nunc *Conſenza*; & haud procul inde verſus Septemtrionem, quondam Pandoſia, cum Acheronte fluv: quæ duo nomina cum Alexander Epirotarum Rex in Epiro ancipiti oraculo monitus fatalia evitare vellet, heic in eadem incidit atque periit. Fuit præterea potens quondam civitas Hipponium, Romanis Vibo Valentia dictum, nunc *Monte Leône*.

Atque hactenus populos enarravimus, qui univerſam Italiam olim incoluerunt, præcipuaſque eorum urbeis recenſuimus. Cæterum quum Græci omnem fere oram maritimam, Coloniis ſuis è Græcia deductis, obſiderent, ipſa hæc terra una cum Sicilia dicta eſt Magna Græcia, duravitque hoc nomen multis ſæculis, donec inter fretum Siculum conſtitit & Tarentum; quæ pars Italici littoris poſtea proprie eo nomine indigitata eſt, teſtibus Cicerone, Plinio, Ptolemæo & aliis.

CAP.

CAP. XXXI.

De fluviis Italiæ.

FLuviorum princeps Italiæ eſt Padus, vulgo *Pò*, nulli amnium claritate inferior, Græcis Eridanus dictus; ac Phaëthontis, ut fabulata eſt antiquitas, pœna illuſtratus. E gremio Veſuli, celſiſſimi inter Alpium juga montis profluens, triginta amplius flumina, lacuſque immenſos, ſeptem oſtiis, quæ ſeptem maria perhibebantur, in mare Adriaticum defert. Fluminum nobiliora; ſunt ex Alpibus orta; Duria, nunc *Dora*; Seſſites, *Séſſia*; Ticinum, *Teſino*, lacum Verbanum, nunc *Lago Maggiore*, tranſiens; Addua, nunc *Adda*, Larium lacum, nunc *Lago di Como*, perfluens: Ollius, nunc *Oglio*, lacum Sebinum, nunc *Lago d'Iſéo*, tranſiens: Mincius, nunc *Menzo*, lacum Benacum, nunc *Lago di Garda*, tranſmittens. At à dextra ripa recipit idem Padus ex Apenninis jugis, Tanarum, nunc *Tanaro*; Trebiam, qui nomen ſervat, Romanorum clade illuſtrem: & Rhenum Bononienſem, vulgo, *Reno*.

Ex Alpibus item profluit Atheſis, Italis nunc *Adeſe*; German. autem *Etſch*. Reliqua quæ ſequuntur, cuncta Apenninus fundit: quorum Arnus, vulgo *Arno*, Florentiam ac Piſas perfluit; Tiberis, quem urbs Roma, Ro-

Romæque conditor Romulus, totius terrarum orbis illuſtriſſimum fecerunt, à dextra ripa Clanim, vulgo *Chiana*; à ſiniſtra Narem, vulgo *Nera*, atque Anienem, nunc *Teverone*, in mare Inferum defert.

Inter Latium & Campaniam eſt Liris, nunc *Garigliano*, in ipſa Campania Volturnus, *Volturno*; inter Picentinos ac Lucanos Silarus, *Silaro*. In magna Græcia Sybaris, nunc *Cochile*, & Crathis, *Crati*; in Apulia Aufidus, nunc *Lofanto*, Romanorum ſiniſtra pugna adverſus Annibalem nobilitatus. Inter Præcutios & Picenum Aternus, nunc *Peſcára*. In Gallis Senonibus Metaurus, nunc *Metro*; Haſdrubalis fratris Annibalis clade atque interitu inſignitus.

Cap. XXXII.

De montibus Italiæ.

ALpes Italiam à Gallia, Vindelicia, Norico ac Pannonia ſubmovent. Initium earum à vadis Sabatiis: finis ad Flanaticum ſinum, vulgo *Golfo di Carnaro*, & Colapis, vulgo *di Kulpe*, fluminis fonteis. Dividuntur in varias parteis atque nomina. A vadis Sabatiis ad Vari amnis fontes, qua Liguſtico mari objacent, maritimæ cognominantur: hinc ad Seguſium uſque, vulgo *Suſa*, Cottiæ: inde ad S. Bernardum minorem Graiæ: dein

ad

uſque S. Gothardum Penninæ: his conti-
nuantur Rhæticæ, ad Plavis uſque fontem:
quarum pars Tridentinæ perhibentur, ſupra
Tridentum. His junguntur ad Doblacum uſ-
que Noricæ, ſupra Tilavemptum amnem,
vulgo *Taiamento*: inde jam Carnicæ ſupra
Carnos, uſque ad Savi fontes: moxque ulti-
mæ, ad Colapis fonteis uſque, Pannonicæ,
eædem & Juliæ dictæ. Sunt tamen qui ſupra
Dalmatiam Alpium nomen protendant, ubi
Dalmaticas dici volunt: aliique in Thraciam
& Pontum uſque. Sed prior finis ad Colapis
fontes à pleriſque receptus eſt.

Cæterum intus in Italia Apenninus mons
ampliſſimus Alpibus ad Vada Sabatia anne-
xus, perpetuis jugis lunatoque curſu, ad Sicu-
lum fretum Leucopetramque promontorium
tendens, Italiam quaſi mediam ſecat. Prope
Sueſſam, Liris fluminis ſiniſtræ ripæ prætexi-
tur Maſſicus mons: hinc inter Baias & Puteo-
los eſt Gaurus. ſupra Capuam, eſt Tifata
mons, vulgo *monte di Capua*. Ultra Neapo-
lim Nolæ vicinus eſt Veſuvius, nunc *monte
di Somma*, ignium eruptione ac Plinii inter-
itu clarus. In Apulia eſt Garganus, in mare
Superum ingenti promontorio excurrens,
nunc *monte di S. Angelo*.

Cap. XXXIII.

De variis Italiæ incolis.

TErram Italiam à freto Siculo ad Alpes uſque porrectam, qui ab initio habuerint mortales, parum in tanta temporum longinquitate compertum eſt: nec conſtat, unus poſt inundationem terrarum ab urbe Babylonica profectus in diſperſione gentium populus hanc regionem occupaverit omnem, unumque univerſæ nomen impoſuerit; an aliæ ſubinde atque aliæ in terras cultoribus vacuas invectæ gentes, ſuis quæque ſedibus vocabula dederint diverſa. Sane varii atque genere plane diverſi in ea memorantur auctoribus populi. quorum antiquiſſimi ſunt iſti: Auſones, Brutiorum Lucanorumque agrum quondam tenentes: hinc Opici ſive Oſci, in Samnio atque Campania; Siculi in Sabinis & Latio: Umbri ad utrumque mare; ad Inferum, in parte Tuſciæ inter Tiberim & Umbrorum amneis. Inde Tuſci ad Alpeis uſque: juxta hos Ligures in Galliam uſque ad Rhodanum extenſi. Ultra Tuſcos Veneti: quos alii à proximo Illyrico, alii ab Henetis, Paphlagonica gente, ortos tradiderunt. Tuſcos expulerunt inter Alpeis & Apenninum ſupra dicti Galli: Umbros ab Infero mari removerunt Tuſci. Græca gens ex

Arca-

Arcadia Duce OEnotro profecti, unde dicti OEnotrii, primum Auſones ſupradictis ſedibus pepulerunt, ulterioraque verſus Septemtrionem Italiæ, circa Vulturnum Lirimque amneis petere coëgerunt, nec ea terrarum parte contenti, mox Siculos etiam ſedibus ejecerunt, jam tum mutato nomine Aborigenes dicti: Sed cum ſolum, quod tum occupaverant, Latium vocaretur, mutato jam iterum vocabulo, Latinos inde ſeſe adpellarunt. Sabini Opicorum fuere progenies; genueruntque ipſi ex ſeſe Picentes, Veſtinos, Marſos, Pelignos, Frentanos, Marrucinos, Samnites. quorum hi poſtea Hirpinos, Campanos, Lucanos, atque Brutios condiderunt. Interim Græcorum nationes, aliæ aliis temporibus in Italiam invectæ, urbes in ea paſſim condiderunt, ſuiſque coloniis, ut ſupra dictum eſt, omnem oram maritimam Superi Inferique maris impleverunt. Hinc Italia una cum Sicilia, ut ex Strabone & Trogo liquet, Magna Græcia adpellata fuit. At cum alii populi aliis ex locis Græcos expellerent, maxime vero Lucani eam partem, quam de ſuo nomine Lucaniam dixerunt, oppreſſis illis, occuparent, & ab his orti Brutii Brutiam, paulatim Græcum nomen per Italiam imminui cœpit; donec in ea parte conſiſteret, quæ tum Magna Græcia, nunc Calabria ſuperior dicitur.

At

At poſtquam Romanorum crevit potentia, tota tandem Italia horum armis ſubjugata eſt; ſtetitque ſub Romæ urbis imperio, regionibus ac populis ſupra explicatis diſtincta, ad Honorii Imperatoris uſque tempeſtatem. Exhinc alii aliique ſubinde, Gothi, Vandali, Heruli, Germanicæ gentes, tum Hunni, ſuperatis Alpium jugis totam invadentes, in varia regna atque imperia diſtribuerunt. His tandem à ducibus Juſtiniani Imp. pulſis, Exarchatus in Italia magiſtratus conſtitutus eſt, cujus ſedes Ravenna; Roma tum in ruinis jacente. Ultimi hinc Longobardi expugnatâ Ravennâ, regnum in Togata Gallia conſtituerunt, quod etiam nunc de gentis vocabulo corrupte *Lombardia*, quaſi Longobardia adpellatur. Hos tandem debellavit Pipinus Franciæ Rex, à Pontifice Romano contra eos in Italiam vocatus.

Cap. XXXIV.

De noviſſima Italiæ diviſione.

POſtquam imperii Romani dignitas atque ſedes in Germaniam delata eſt, Italia varie ab aliis aliiſque divexata, atque in varios titulos atque dominia diſcerpta eſt. Hinc noviſſimæ diviſionis regiones nunc ſunt: Hiſtriæ Marchionatus, Fori Julii Ducatus, & haud exigua Italiæ portio Lombardia, ſub

ıa Marchia Tarviſiana, Ducatus Mantua-
ıs, Ducatus Mediolanenſis, Tirolis Comi-
tus dimidia pars, Griſones in ipſis Alpibus;
his contermini Helvetiorum ſtipendiarii,
:demontium, Ducatus Montis-Ferrati, Par-
ıenſis Ducatus, Romania ſive Romaniola,
larchia Anconitana, jamque extra Lombar-
am, Ager Genuenſis, Tuſcia, in qua patri-
onium D. Petri, Tiberis dextræ ripæ ad-
tum; Ducatus Spoletanus, Ager Roma-
ıs; inde Regnum Neapolitanum, inque eo
giones Aprutium, Apulia, Laborinus ager,
ıſilicata, Calabriæ duæ, Ager Baritanus, &
ger Hydruntinus.

At eandem Italiam in partes ſingulis Do-
iniis diſtinxeris hoc modo:

I. Dominium eſt Hiſpaniarum Regis, ſub
io Regnum Neapolitanum, Ducatus Me-
olanenſis, ac quædam opida in Tuſciæ lito-
, Inſulæque Italiæ adjacentes, Sicilia &
ırdinia.

II. Pontificis Romani, ſub quo ager Ro-
ıanus, Patrimonium D. Petri, Ducatus Spo-
tanus, Marchia Anconitana, Romaniola, &
rbs in agro Neapolitano Beneventum.

III. Venetæ Reipublicæ, ſub qua Hiſtria,
orum Julii, Marchia Tarviſiana, & inde
ombardiæ pars ad uſque Bergomum.

IV. Magni Ducis Tuſciæ in Tuſcia.

V. Genuenſis Reipublicæ; ſub qua Ligu-
ria

ria intra Apenninum & Liguſticum mare, ac portiuncula Tuſciæ Liguriæ proxima, cum Inſula Corſica.

VI. Ducis Parmenſis in Lombardia Ciſpadana.

VII. Ducis Sabaudiæ, ſub quo Pedemontium.

VIII. Helvetiorum, ſupra lacum Verbanum & Larium.

IX. Rhætorum ſive Griſonum in Alpibus.

X. Archiducum Auſtriæ in Comitatu Tirolenſi, ubi Tridentum, & in partibus Alpinis Fori Julii ac Hiſtriæ.

XI. Ducis Mantuani, in Ducatibus Mantuæ ac Montis-Ferrati.

XII. Ducis Mutinenſis.

XIII. Ducis Urbinatis.

XIV. Civitatis Lucenſis in urbe Luca.

XV. Comitis Mirandulani.

Cap. XXXV.

Hiſtria, Forum Julium, Marchia Tarviſiana, Griſones, Helvetiorum ſtipendiarii, & Pedemontium.

NOviſſima Italiæ diviſione tradita, ſingulas partes inſpicere haud pigeat. Prima ab Arſia amne eſt Hiſtria, German. *Iſterreich* dicta. Opida nunc clariora ſunt: Pola, Parentium, & Caput Hiſtriæ, vulgo *Capo d'Iſtria*.

Forum

Forum Julium, vulgo *Friuli*, & *Patria di Friuli.*

Fori Julii caput eſt Vedinum, nunc *Udene*;
eliqua opida clara ſunt: *Cividad di Friuli*,
ergeſtum, Gradiſcia, ac nuper à Venetis
ondita *Palma*, egregium Fori Julii atque
taliæ ab hac parte propugnaculum. Cæte-
um eſt in Foro Julio Auſtriacæ ditionis Pa-
tinatus Goricienſis, cujus caput *Goricia*,
pidum ſatis nobile.

Marchia Tarviſiana.

Cognominatur Marchia hæc ab Tarviſio,
ulgo *Treviſo*, ſplendida urbe. At princeps
on modo Marchiæ Tarviſianæ, ſed totius
cile Italiæ urbs eſt Venetiæ, in ipſo ſalo, pa-
ſuperſtructa, Emporium toto orbe terra-
m celeberrimum, ac reſpubl. potentiſſima,
agnificis ædificiis ſplendens, ac templo D.
arci, atque armamentario, maxime con-
icua.

Patavium, urbs ſpatioſa magis quam po-
uloſa, Academia totius Europæ celeberrima
axime gloriatur: de cætero munitiſſima.

Verona ampla, ſplendida, magnifica ac po-
uloſa, amphitheatri reliquiis nota eſt. Vi-
entia Equeſtris ordinis viris gratiſſimum
omicilium.

Rhæti, vulgo *Griſones.*

Griſones, quos Latine vulgato nomine Rhætos, German. *die Graupünter* vocant Rheni, OEni, Atheſis ac Adduæ fonteis accolunt. Opida habent tenuia; quorum caput Curia, German. *Chûr*; Ital. *Coira*: *Meyenfeld*, *Ilandz*. Sub Rhætis eſt vallis Telina, & Comitatus Clavennenſis; cujus caput Clavenna, Germ. *Claven*, Ital. *Chiavenna*. In valle Telina ſunt Sundrium, Tiranum, Peſclavium, Morbenium.

Helvetiorum ſtipendiarii.

Griſonibus contermini ſunt Helvetiorum ſtipendiarii; quorum opida haud illepida, Lucanum, Locarnum, & Belliſona.

Pedemontium.

Pedemontii Dominus eſt Dux Sabaudiæ. Caput provinciæ ac Ducum Sabaudicorum ſedes eſt Auguſta Taurinorum, vulgo *Turino*: Reliqua opida clara ſunt: Vercellæ, Eporedia, Auguſta Prætoria, Aſta, Alba, Salutium & Nicæa, licet non magna, at incolis valida. Prope eſt Nicæenſium portus, *Villa Franca*, triremium Ducis ſtatio.

C A P

Cap. XXXVI.

Lombardia, & Genuenſis ager.

Lombardia *Tranſpadana.*

EA quæ nunc Lombardia proprie dicitur, pars eſt Italiæ, urbium ſplendore, agro-
ımque cultu lætiſſima. Dividitur autem Pa-
o amne in Cispadanam & Transpadanam.
ranspadana rurſus diſpertitur in Ducatum
lediolanenſem, Mantuanum & Venetorum
itionem.

Mediolanenſis *Ducatus.*

Caput eſt Mediolanum, unde Ducatui no-
ıen ac dignitas; urbs magnitudine ſua, arcis
ıunitione, atque incolarum numeroſitate
ariſſima; armorum bellicorum officina tota
uropa celeberrima. Secunda à Mediolanò
t Cremona, magnificis ædificiis ſuperba.
equuntur Comum, Papia, Novaria; & in
ispadana Lombardia ſub eadem ditione
lexandria ac Dertona.

Mantuanus *Ducatus.*

Mantua, quæ nomen Ducatui dedit, in
alude vel lacu ſita eſt, urbs amœniſſima, ſe-
es & domicilium nobiliſſimæ Gonzagarum
ımiliæ.

Veneta *ditio in Lombardia.*

Venetæ ditionis ſunt in Lombardia Brixia, Bergomum, Crema & Peſchiera, urbes celeberrimæ: quarum duæ poſteriores munimina habent validiſſima.

Lombardia *Ciſpadana.*

In Lombardia Ciſpadana ſunt Ducatus tres: Parmenſis, Mutinenſis, & Montisferratenſis Ferrarienſiſque ditionis loca.

Parmenſis *Ducatus.*

Parmenſis Ducatus caput eſt Parma, urbs egregia, illuſtriſſimæ Farneſiorum familiæ domicilium. Secunda eſt Placentia, illi nulla re, niſi dignitate, inferior.

Mutinenſis *Ducatus.*

Hujus caput eſt Mutina. Alterum ejus clarum opidum eſt Regium Lepidum.

Ager Genuenſis, vulgo *Riviera di Genova.*

Caput regionis eſt Genua; urbs omnium Italicarum ædificiorum ſplendore ac magnificentia ſuperbiſſima; quippe in eo vico, qui novus, vulgo *Strada nuova*, dicitur, nulla eſt domus, quin digna regem vel potentiſſimum excipere. Hujuſmodi autem plures paſſim

in

urbe, maximeque in ſuburbiis invenias, nni deliciarum genere, ut ſunt Italorum genia, inſtructiſſimas. Cæterum Genuenſ in Regis Hiſpaniarum clientela ſunt. Seında à Genua eſt *Savona*, lepida ſane ac uta. Sequuntur *Vintimiglia*, *Albenga*, & *rezzana* in Tuſco ſolo ſita, egregio munimento, ac militum præſidio.

CAP. XXXVII.

Tuſcia, Romaniola, Marchia Anconitana, Romanus ager, & Ducatus Spoletanus.

Tuſcia, vulgo *Toſcana*.

TUſcia, magni Ducatus titulo ad ſublimem inter Italicas regiones dignitatem lata, caput habet ac Ducum ſedem Florenıam, vulgo *Fiorenza*, vel *Firenze*, urbem, ı unam Antverpiam excipias, totius Europæ ulcherrimam, templorum ſplendore maxine conſpicuam. Libera atque opulenta fuit ivitas antequam Medicæorum familia Principatum occuparet.

Luca ſui juris civitas opulenta ac maxime ſplendida munitaque, Imperiali libertate gaulet. Haud procul marmora magnâ copiâ cæduntur, totius Italiæ nobiliſſima.

Piſæ, libera quondam ac potens terrâ marique civitas, nunc propemodum incolis de-

ſerta, Magno Etruriæ Duci paret. Liburno portui, vulgo *Livorno*, ſive *Ligorno*, & *Liorno*, ad antiquam claritatem hoc novum decus accedit, quod recens à Magno Duce in ſummum ſplendorem reſtaurata eſt. Portus eſt in celeberrimis Italiæ haud poſtremus, Magni Ducis ſeceſſu ac triremium ſtatione inſignis.

Plombinum, Telamon, Orbetellum, & portus Herculis, Hiſpani Regis imperio ſubjecta opida, validis Hiſpanorum præſidiis cuſtodiuntur.

Senæ, vulgo *Siena*, in medio ferme Tuſciæ ſita urbs, merito inter principes Italiæ connumeratur. Libera quondam ac latiſſimo territorio potens civitas, nunc Etruriæ Duci dicto audiens eſt.

Reliqua Tuſciæ opida ſunt Aretium, Cortona, Volaterræ, Piræ, Piſtoria: quarum hæc inter amœniſſimas Italiæ cenſetur. Pratum item & Poggium ſummarum deliciarum ſunt loca.

Maſſa, olim Herculis fanum, nunc novum Genuenſis familiæ Ciborum opus, Principatus titulo cenſetur; opidum feſtivum ac amœnum.

Patrimonium D. Petri.

Etruriæ pars eſt patrimonium D. Petri à Machtilde illuſtri muliere Eccleſiæ Romanæ legatum; hinc vulgo *Lo ſtato della Chieſa* indi-

tatur. Urbium in eo clariſſimæ, Peru-
rvietum, Aquapendens, Horti, Viter-
Opidum in litore vetuſtiſſimum, quod
lam Centumcellæ, nunc *Cività Vec-*
id eſt, Vetus civitas, dicitur, portu egre-
: triremium Pontificiarum ſtatione no-
ſt. Bracianum ad Sabatinum lacum, il-
ſſimæ Urſinorum familiæ Ducatus eſt.

Romaniola, vulgo *Romagna*.

omaniolæ fines ſunt intra Foliam a-
m, montem Apenninum, Panarum flu-
& Padi extremum verſus Septemtriones
im. Urbium clariſſima ac celeberrima
ononia, ædificiorum ſplendore ac ma-
centia inprimis cenſenda. Sequuntur
enna ac Ferraria. Hæc ſuum nuper ha-
Ducem; at nunc Romanæ Eccleſiæ ſub-
. Inde Ariminum, Ceſena, Faventia,
la, egregia atque haud ignobilia opida.

Marchia Anconitana, *Ducatus Urbinas*.

Jrbium in Anconitana regione opulen-
na eſt Firmum. At portu celebri notiſſi-
Ancona. Cætera loca notatu digna, Æſis,
go *Ieſi*, Macerata. Hinc in Ducatu Ur-
iti Urbinum, Fanum, Senogallia, S. Leo,
um Sempronii.

ſerta, Magno Etruriæ Duci paret. L
portui, vulgo *Livorno*, ſive *Ligorno*,
no, ad antiquam claritatem hoc novur
accedit, quod recens à Magno Duce i
mum ſplendorem reſtaurata eſt. Po
in celeberrimis Italiæ haud poſtremus,
Ducis ſeceſſu ac triremium ſtatione ir

Plombinum, Telamon, Orbetellu
portus Herculis, Hiſpani Regis imper
jecta opida, validis Hiſpanorum præſi
ſtodiuntur.

Senæ, vulgo *Siena*, in medio ferme
ſita urbs, merito inter principes Itali
numeratur. Libera quondam ac la
territorio potens civitas, nunc Etruri
dicto audiens eſt.

Reliqua Tuſciæ opida ſunt Aretium
tona, Volaterræ, Piræ, Piſtoria: quaru
inter amœniſſimas Italiæ cenſetur. P
item & Poggium ſummarum deli
ſunt loca.

Maſſa, olim Herculis fanum, nunc r
Genuenſis familiæ Ciborum opus, Pri
tus titulo cenſetur; opidum feſtiv
amœnum.

Patrimonium D. Petri.

Etruriæ pars eſt patrimonium D. I
Machtilde illuſtri muliere Eccleſiæ Rc
legatum; hinc vulgo *Lo ſtato della*

indigitatur. Urbium in eo clariſſimæ, Peruſia, Orvietum, Aquapendens, Horti, Viterbum. Opidum in litore vetuſtiſſimum, quod quondam Centumcellæ, nunc *Cività Vecchia*, id eſt, Vetus civitas, dicitur, portu egregio ac triremium Pontificiarum ſtatione nobile eſt. Bracianum ad Sabatinum lacum, illuſtriſſimæ Urſinorum familiæ Ducatus eſt.

Romaniola, vulgo *Romagna*.

Romaniolæ fines ſunt intra Foliam amnem, montem Apenninum, Panarum flumen & Padi extremum verſus Septemtriones alveum. Urbium clariſſima ac celeberrima eſt Bononia, ædificiorum ſplendore ac magnificentia inprimis cenſenda. Sequuntur Ravenna ac Ferraria. Hæc ſuum nuper habuit Ducem; at nunc Romanæ Eccleſiæ ſubjecta. Inde Ariminum, Ceſena, Faventia, Imola, egregia atque haud ignobilia opida.

Marchia Anconitana, *Ducatus Urbinas*.

Urbium in Anconitana regione opulentiſſima eſt Firmum. At portu celebri notiſſima Ancona. Cætera loca notatu digna, Æſis, vulgo *Ieſi*, Macerata. Hinc in Ducatu Urbinati Urbinum, Fanum, Senogallia, S. Leo, Forum Sempronii.

Romanus ager, vulgo *Campagna di Roma*.

Princeps agri Romani eſt Roma, Orbi terræ quondam caput, at nunc etiam ob Pontificis maximi ſedem, omnium illuſtriſſima atque celeberrima. de qua præſtat tacere, quam pauca dicere.

Reliqua opida agri Romani, alioquin nobilia ſatis, Romanæ urbis propinquo ſplendore obſcurantur. In his Tibur, nunc *Tivoli*, hortus Ateſtini Cardinalis multiplici amœnitate, ac vario genere deliciarum, clarum per totam Italiam reddit: ſed ipſum opidum longe anteëunt Tarracina & Præneſte.

Ducatus Spoletanus.

In Ducatu Spoletano ſunt Spoletum, Augubium, Fulginium, Interamnia, Narnia.

Cap. XXXVIII.

De Regno Neapolitano.

HInc reliquum Italiæ, quicquid à Fundis opido, & Liris fluvii fontibus Apennino monte, Truento amne & utroque mari Infero Superoque includitur, Neapolitanum vocatur Regnum, ab urbe Neapoli, capite ſuo: Longitudo ejus eſt à Truenti amnis oſtio ad Brutium uſque promontorium, vulgo *Capo Spar-*

Spartivento, mill. German. xc. Latitudo ab Athenæo ſive Minervæ promontorio, vulgo *Maſſa*, haud procul Neapoli, ad promontorium Gargani montis, vulgo, *Monte di S. Angelo*, mill. German. xxx.

In regni formam redacta eſt hæc regio hoc modo. Cum circa annum Chriſti c I ɔ, Saraceni hoc terrarum, una cum Sicilia inſula occupaſſent, Tancredus quidam Normannus, prognatis duodecim filiis, egeſtate compulſus, Italiam adſumtis liberis petiit, operamque ſuam contra Saracenos obtulit. Ibi tum re bene geſta, Saraceniſque Italia ac Sicilia ejectis, portiones ei & filiis aſſignantur in utraque terra. Poſtea Robertus, unus ex filiis, primus Apuliæ & Calabriæ Dux pronunciatur. Dein hujus filius Rogerius primus terrarum Neapolis & Siciliæ ſub uno regno comprehenſarum Rex creatur. Regnum ipſum geminatum Siciliarum nomine adpellabatur. nam quod nunc in Italia Neapolitanum dicitur regnum, tunc Sicilia cis pharum ſeu fretum vocabatur; ipſa autem inſula Sicilia, trans pharum. At diviſum mox in duo regna, duos pariter Reges accepit: quorum alter in Italia, Apuliæ ſive Neapolis; alter in inſula, Siciliæ Rex adpellatus eſt. Dehinc variam utrumque regnum Dominorum mutationem paſſum eſt. Quidpe in Neapolitano regno primi Normanni Galli Reges fuere:

poſt Suevi Germani; mox iterum Galli Angolemenſes; dein Arragonenſes Hiſpani: Jamque tertio Galli; iterumque Arragonenſes: tandem Caſtiliani Reges obtento totius Hiſpaniæ Imperio, in Neapolitano etiam regno in Arragonenſium locum ſucceſſerunt.

Cap. XXXIX.

De urbibus Regni Neapolitani.

URbes in Neapolitano regno non æque cultæ ſunt ac in ſuperiori Italia. una tamen Neapolis regni caput, ſedeſque Præfecti, quem Hiſpaniarum Rex Vice-regis titulo mittit, nulli clariſſimarum urbium, neque ædificiorum magnificentia, neque palatiorum ſuperbia, neque civium opulentia cedit; multitudine vero incolentium, habita amplitudinis ſuæ ratione, reliquas omnes vincit. Reliquæ urbes celebriores ſunt iſtæ: in Laborino agro, Capua, Surrentum, Salernum, & Melphis, vulgo *Amalfi*, in qua primum inventus eſt Pyxidis ſive magnetis nautici uſus. In Calabria Conſentia, Regii Præfecti ſedes: Mons Leonis, Regium. Tum in Hydruntino agro Hydruntum, nunc *Otranto*, Gallipolis & Aletium, vulgo *Lezzo*, conventu Juridico nobile opidum; item Tarentum. In Baritano agro Barium, Monopolis, Tranium. In Apulia Manfredonia, Luceria, Troja, Aſculum.

lum Apulum: In Aprutio, Aquila, Beneventum, Anxanum, Theate, Pinna, Sulmo, Aſculum Picenum.

Cæterum cum tam varium fuerit tamque frequens de hoc regno inter varios populos certamen, cumque crebris Saracenorum ac Turcarum incurſionibus petitum; effectum eſt uti crebra ac frequentia munimenta contra ingruentem hoſtilitatem paſſim excitarentur: quorum firmiſſima nunc ſunt Conſentiæ, Cantazari, Mantéæ, Crotone, & Tarenti in Calabria: Gallipoli, Hydrunti, ac Brundiſii in agro Hydruntino: Monopoli, Barii, Tranii, Barlettæ, Manfredoniæ in Apulia: Aquilæ in Aprutio. At Caietæ munimentum, ob ſingularem firmitudinem, ſitumque loci, clavis totius regni adpellatur.

Cap. XL.

De Epiſcopatibus Italiæ, Academiis, & urbium clariſſimarum Epithetis.

ARchiepiſcopatus in univerſa Italia ſunt triginta: quorum in Neapolitano regno viginti & unus; Neapolitanus, Capuanus, Salernitanus, Melphitanus, Surrentinus, Beneventanus, Theatinus, Acheruntinus, Sipontinus, Manfredonienſis, Canuſinus, Tranienſis, Baritanus, Tarentinus, Maderenſis, Brundiſinus, Hydruntinus, Roſſanenſis, Con-

ſentinus, Sanctoſeverinenſis & Reginus. In reliqua Italia novem; Senenſis, Florentinus, Piſanus, Ravennenſis, Genuenſis, Taurinenſis, Mediolanenſis, Venetus, & Gradiſcienſis.

Epiſcopatus, ut admodum tenues, ſic innumeri. nam quoties opidum aliquod civitatis jure donatur, Epiſcopus ſimul eidem contribuitur; ita ut nulla civitas perhiberi poſſit, quæ Epiſcopum non habeat, & reciproce, quæ Epiſcopum habeat, civitas negari nequeat.

Cæterum Patriarchatus, qui Aquileiæ erat, Venetias tranſlatus eſt.

Academia.

Academiæ illuſtres ſunt: Patavii, Bononiæ, Piſis, Senis, Peruſiæ. At minus celebres, Auguſtæ Taurinorum, Ferrariæ, Romæ, Firmi, Neapoli, Salerni, Maceratæ in Marchia Anconitana.

Urbium clariſſimarum Epitheta.

Urbium Italicarum tantus eſt ſplendor, nitor, tanta feſtivitas & magnificentia, uti haud facile toto terrarum orbe quidquam invenias, quod cum his conferri poſſit: at eximiæ claritudinis ſunt novem; quarum Epitheta, ut in Italia per ora hominum feruntur, hic adponam.

Roma dicitur ſancta, vulgo *Roma la Santa*, ob Pontificis maximi ſedem. Neapolis, nobi-

SICILIÆ
ANTIQUÆ
Tabula.
MARE THYRR
ſive
TUSCU
Panormus
Solis
Himera
Parthenicũ
Macella
Segeſta
Entella
Schera
Gemelli
Aegades
Lilybæum
Eryx
Drepana
Aegithallus
Acellus
Lilybæum promont
Soſsius flu
Mazarus fl
Mazarum
Selinus
Selinus flu
Thermæ Selinuntiæ
Heraclea
Minoa
Camicus fl
Triocala
Camicus
Emporium Agrigentinorum
Adranus
Halicya
Legum
ELY MI
MARE LIBYCUM
ſive AFRI
35
38
37
36

37
38
39
NUM
Didyme
Lipari
Strongyle
Herculis Ins
Euonymos
Æoliæ insulæ
quæ et Vulcaniæ
ac Liparææ
Mylæ
Tyndarium
Agathyrnum
Aleſa
Calacta
Galata
Capitium
Nau lochus
Meſſana
Pelorus
Chalcidicus mons
Neptunius
Freti Siculum
Rhegiũ
Pelorus prom.
Argennum promont
Tauromeniũ in Tauro monte
Veneris Fanum
Asines flu
Callipolis vel Bidis
Acis fluvius
Cyclopum ſcopuli
Ulyſſis portus
Catana
Centuripæ
Adranum
Hybla maior
Symæthum
Imachara
Herbita
Agyrium
Enna
Simæthus flu
Erices flu
SICU
Taurus promont
Xiphoni
Tapſis
LUM
Syracuſæ
Ortygia inſula
Plemmyrium
Promont et Caſtellum
Gyas Ager
Longum prom
Erineus fl
MARE.
Aſinarus fl
Phœnicus flu et portus
Elorum Oppidum et Caſtellum
Ichana
Pachynum
promont
Pachyni portus
Odyſſea promont
Gela
Geloica campi
Camarina
Mesopotamium
Motyca
Caſmene
U M.
37
38
39

nobilis; vulgo *Napoli la gentile*, ob frequentiam Principum, Comitum atque Equeſtris ordinis virorum. Venetiæ opulentæ, vulgo *Venetia la ricca*; ob potentiam atque opes immenſas. Genua ſuperba, vulgo *Genova la ſuperba*; ob ſuperbam ædificiorum magnificentiam. Mediolanum magnum, vulgo *Milano la grande*; ob amplitudinem urbis, civiumque numeroſitatem. Florentia pulcra, vulgo *Fiorenza la bella*; ob ædificiorum ſplendorem, vicorum munditiem, latitudinem ac directionem. Bononia pinguis, vulgo *Bologna la graſſa*; ob laſcivam agri fertilitatem. Ravenna antiqua, vulgo *Ravenna l'antica*; ob ædificiorum totiuſque urbis vetuſtatem. Patavium doctum, vulgo *Padova la dotta*; ob celebre literarum ſtudium.

Cap. XLI.

De Sicilia.

Omnes Interni maris inſulas magnitudine juxta ac claritate anteſtat Sicilia; quondam, ſi veteribus credimus, continens & Italiæ annexa: poſt, interfuſo Siculi maris freto, avulſa: cœli clementia ac ſoli ubertate adeo felix, uti horreum Romanorum adpellaretur. Nomen Siciliæ à Siculis, Latii quondam in Italia incolis, habuit: ante fuit dicta Sicania, à Sicano Rege, qui ante Trojana bella,

cum ampliſſima Iberorum ſive Hiſpanorum manu advectus, inſulam de ſuo nomine Sicaniam populumque Sicanos adpellavit. Trinacria item, & Triquetra, à triangula forma, Græcis atque Latinis dicta eſt. quidpe tribus promontoriis in diverſa procurrens, Græcæ literæ, quæ Δέλτα dicitur, imaginem efficit. Pachynum vocatur promontorium, vulgo nunc *Capo Páſſaro*, quod Græciam ſpectat, Lilybæum, nunc *Capo Boéo*, quod Africam; Pelorum, nunc *il Faro*, quod in Italiam vergens freto alluitur. Id anguſtum & anceps, alterno curſu atrox, ſævum, & Scyllæ Charybdiſque horrendis nominibus inclytum eſt. Scylla eſt ſcopulus verſus Septemtrionem. Charybdis mare vorticoſum verſus meridiem; utrumque noxium adpulſis.

Cæterum ipſius inſulæ ſumma longitudo eſt inter Pelorum Lilybæumque promontoria, mill. German. L. latitudo à Pachyno ad Cephalœdim opidum mill. German. XXXV.

Urbes olim in hac claræ, in litoribus Meſſana, civium Romanorum, qui Mamertini vocabantur, Zancle, id eſt, *Falx*, ante dicta, nunc *Meſſina*; Tauromenium, nunc *Taormína*; Catona ſive *Catina*; nunc *Cátana*; Syracuſæ, urbs omnium totius inſulæ clariſſima, nunc *Saraguſa*; Camarina, nunc *Torre di Camarána*; Agrigentum, quod Græcis Acragas, nunc *Gergenti*; Selinuntum,

Græcis

[G]ræcis Selinus, nunc *Torre di Pulici*, vel [T]*erra de li Pulci*; Lilybæum, litterarum [q]uondam ſtudiis celebre, nunc *Marſalla*; [D]repanum, nunc *Trápani*; Panormum vel [P]anormus, nunc *Palermo*; Soluntum, Græcis [S]olûs, nunc *Sólante*; Himera, nunc *Términi*; [C]ephalœdis, nunc *Cifalú*; Tyndaris ſive Tyn[d]arium, nunc *Santa Maria di Tindári*; My[l]æ, nunc *Milazzo*.

Intus Centuripe, nunc *Centorve*; Agy[r]ium, nunc *S. Filippo d'Agirone*; Aſſorus, [n]unc *Azaro*; Enna, nunc *Caſtro Janna*; [L]eontini, nomen retinet; Neetum, *Noto*; [M]otyca, *Módica*.

Flumina ac Montes Siciliæ.

Fluviorum nobiliſſimi ſunt, Onobala, qui [&] Taurominius, nunc *Cántara*; Symæthus, [n]unc *la Jaretta*; Cyamoſorum ab Centuri[p]is & Chryſam ab Aſſoro devehens; Terias, [n]unc *Fiume di S. Leonardo*; Anapus, hodie *Alféo*, cum Cyane fonte, nunc *la Piſma*, apud Syracuſas; Florus, nunc *Abiſo*; Cela, nunc *Fiume di Terra nuova*; Hypſa, Belici; duoque Himeræ, quorum alter, nunc *Salſa*, in Libycum pelagus; alter, nunc *Termini*, in Tyrrhenum mare devolvitur, ambo ex iiſdem fontibus orti, inſulam in duas parteis ſecare falſo à veteribus traduntur.

Montium clariſſimus maximuſque eſt Ætna,

Ætna, nunc *Monte Gibello*, nocturnis mirus incendiis; cujus crater xx ſtadia patet. inde eſt Eryx, vulgo nunc *Monte di Trapani.*

Cap. XLII.

De incolis Siciliæ & nova ejus deſcriptione.

INcolas habuit Sicilia primos Cyclopas, & Leſtrigonas, id eſt, gigantes, gentes barbaras atque truces, ut hiſtoriis ac fabulis oſſa immania paſſim in inſula reperta fidem faciunt. Dein Iberi, ex Hiſpania, Duce Sicano, inſulam obſediſſe feruntur. Poſt hos Siculi ex Sicilia Italiæ. Dein Phœnices à Tyro ac Sidone litora ejus occuparunt: hos Græci ejecerunt; cum quibus lingua etiam Græca invecta eſt.

Imperium ab initio penes Reges ac Tyrannos ſtetit, donec maxima pars inſulæ in Carthaginienſium poteſtatem incideret. His devictis Romani ſibi vindicarunt, primaque fuit quam in Provinciæ formam redegerunt. Juſtiniani Imperatoris tempeſtate Vandali ex Africa eam occuparunt; quibus à Beliſario Juſtiniani Duce pulſis, Saraceni poſtea invaſerunt. Hos tandem ejecit Tancredus Normannus; cujus nepos Rogerius, ut ante memoravimus, primus Apuliæ & Siciliæ Rex creatus eſt. At poſtquam hoc regnum in duo

capita

capita diviſum, Suevi Germani Siciliæ regno potiti ſunt. quibus pulſis Galli recuperarunt. Sed trucidatis his ab incolis ad Veſperas, quas vocant, Siculas, ad Arragoniæ, tandemque ad Caſtiliæ reges devolutum eſt.

Tota nunc in tres regiones, quas valles vocant, diviſa eſt; quarum una Vallis Demona, Pelorum promontorium ſpectat; altera vallis Neeti, Pachynum; tertia Vallis Mazaræ, Lilybæum.

Urbes nunc claræ.

Urbium clariſſima eſt Panormus, caput regni ac Proregis, quem Hiſpaniarum Rex mittit, ſedes: urbs eſt ampla ac ſpatioſa; hominum multitudine, ædificiorum ſuperbia, civium opulentia inſignis. Secunda eſt Meſſana, & ipſa magna, opulenta ac ſplendida. Reliquæ urbes illuſtres ſunt: Catana, Syracuſæ, Tauromenium, Agrigentum, Neetum, Sciacca, Mazara, Marſalla, Drepanum, Termini, Enna. Drepanenſes nautica ſcientia reliquos Siculos præſtant.

Archiepiſcopatus ſunt tres; Panormitanus, Meſſanenſis, & Montiregalenſis. Academia publica eſt Catanæ.

CAP.

CAP. XLIII.

De Sardinia, & Corſica.

SEcunda magnitudine maris interni eſt Sardinia, fertilis inſula & ſoli quam cœli melioris, atque ut fœcunda, ſic pene peſtilens. A Sardo Herculis filio nomen ſortitam eſſe fabulantur Græci, cum ante Sandaliotis & Ichnuſa, à soleæ effigie ipſis diceretur. Longitudo ejus à *Calari*, ad fretum quod eſt inter Sardiniam & Corſicam, complectitur mill. Germ. XLV. Latitudo à Gorditano promontorio, *Capo di Monte Falcone*, & *Capo di Argentera*, ad promontorium Columbarium, juxta Olbiam, mill. German. XXVI.

Urbium quondam celeberrimæ, Caralis, nunc *Cagliari* Italis, & Sardis *Caglier*; Sulci, Carthaginienſium quondam colonia, nunc *Palma di Sole*; Olbia nomen in veſtigiis retinet.

Colonos in eam deduxiſſe dicuntur Sardus Herculis filius, ex Libya, & Norax Mercurii à Tarteſſo Hiſpaniæ urbe; & item Iolaus, à quo populi Iolaenſes. deinde Ilienſes, & Locrenſes, Corſique in eandem pervenerunt. Poſtea Carthaginienſes occuparunt. at his primo bello Punico expulſis, Romani ſuo imperio adjecerunt: cui paruit uſque dum declinante Romano Imperio Sarraceni invaſerunt.

CORSICÆ ANTIQUÆ Tabula.
Gorgo
Tuſciæ pars
MARE LIGUSTICUM.
Capraria
Sacrum promontorium
Centurinorum opidum
Clunium
Aethalia Ilva
MARE TUSCUM.
Ara Tutelæ
Rothanus fl.
Præſidium
Alista
Palla
Taphros ſive Foſſa Fretum
Foſſa
Sardiniæ pars

DINIÆ
IQUÆ
bula.
Corſicæ pars.
Palla
Foſſa Fretum
Erebantium promont
Foſſa
Urſi promont
Tibula
Cor
ſi.
Inſani montes
Bala
ri.
Olbianus portus
Nymphæus portus
Diage
brenſes
Olbia
Corax
MA-
Sardi Pelliti.
Saralapis
Feronia
Boſa
Oſcea
Cornus
Thyrſis flu.
Valentia
Sulpicius portus
Sæprus flu
Neapolis
Nora
RE
Uſellus colonia
Belerides
Leſa
Caralis
Collodes
Ficaria
Caralitanus ſinus.
Herculis portus
Pupulum
Sulchi
UM.
TUSCUM.
Enoſis
Biothi
Boaria

erunt. His ejectis Genuenſes ac Piſani aliquamdiu de ejus dominio contenderunt, donec Pontifex Romanus, utrorumque ereptam manibus, Arragoniæ regibus aſſignaret; quo titulo tandem ad Hiſpaniarum Reges pervenit.

Urbium nunc clariſſima Calaris, caput Inſulæ, portu nobilis. Præterea Oriſtana & Saſſaris.

Corſica.

At minor eſt Corſica ſeſquimill. German. ab Sardinia verſus Septemtrionem diſtans: omni ævo maligne culta, qui aſpera & multis in locis aditu difficilis. Dicta eſt primum Terapne: mox Cyrnus Græcis, à Cyrno Rege, quem Herculis filium volunt. Denique Corſica à Corſa Bubulca, muliere ex Liguria; qua Duce Ligurum manus in eam ingreſſa eſt: & Corſi à Duce, dicti coloni. Longitudo Inſulæ eſt à Sacro promontorio, nunc *Punta di Marono*, ſive *Capo Corſo*, ad promontorium Graniacum, *Capo di Manza*, mill. Germ. xxx. Latitudo à promontorio, quod hodie *Capo di Foro*, uſque ad Aleriam, mill. Germ. xx.

Urbes quondam claræ Aleria & Mariana, quarum nomina nunc in ruinis jacent.

Tuſci primi inſulæ imperium occuparunt. poſt hos Carthaginienſes; mox Romani: dein

dein Saraceni: quibus profligatis Genuenſes ac Piſani, utris dominium maneret, inter ſe certarunt, tandem Genuenſibus ceſſit.

Urbes in ea nullæ nunc claræ. præcipua tamen loca ſunt; *Adiazzo*, *Nebbio*, *Calvi*, *Bonifacio*. Calvi eſt celeberrimus inſulæ portus.

LIBER QVARTVS.

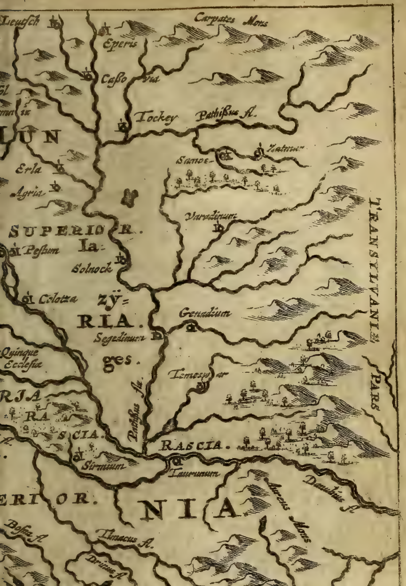
CAP. I.

De Pannonia.

TRansgreſſis ex Italia Julias Alpeis, Pannonia conſpicitur, ſolo fœcunda, viris fortis, armiſque ac opibus maxime valida quondam regio. Nominis origo incerta. Limites ab occaſu habuit Cethium montem; is nunc ampliſſimis jugis, ab Savi Dravique fontibus ad Danubium uſque variis nominibus pertexitur, primum *Pleyſz*, modo *Hengſtberg*, mox *Dembberg*, dein *Herzberg*, *Schneeberg*, & *Kalenberg* dictus, ab Septemtrione, Danubium amnem; ab ortu eundem Danubium & Aureum montem, nunc Hungaris *Macheck*; à meridie lineam ductam ab Aureo monte per confluentes Timaci, nunc *Lim*, & Drini, nunc *Drina*, ad fontes

PANNONIA
et
ILLYRICUM.
MORAVIÆ
PARS.
Tyrna
Posonium
Carnuntum
Vindobona
Danubius
AUSTRIÆ
PARS.
SU
PE
Scarabantia
PAN
INFER
Arrabo
Strigonium
Comaru
Dotis
Nitria
Muroela
Sabaria
Palotta
Papa
Vesperium
Symeck
Styria.
Carinthia.
Patavium
Copranitz
GA
Dravus fl.
CARNI
Nauportum
Cillei
Sclavo-
Zagrabia
nia.
VA
RI
OLA.
Ocra M.
Alpes
Iuliæ Alpes
Tergeste
Vinidorum
Marchia.
OR
Segesta
Gradiskia
Croa-
tia.
NO
Metulum
LIBUR-
Tarsaticages
Senia
Histria.
Parentium
Pola
Una fl.
Iaytza
Bo
Warbos
Argyruntum
-NIA.
Enona
Scardona
Iadera
Titius fl.
DAL
Sicum
Salona
Spalatum
Tragurium
ADRIATICUM
Laburnicum Mare.
ILLYRICUM
Dalmaticum
MARE
Ancona
Sena Gallica
Æsis
Auximum
ITA
LIA
Truentus fl.
Aternum
Ortona
Sagrus fl.
PARS

Leutſch
Carpates Mons
Eperis
Caſſo
Tockey
Pathiſſus fl.
Zatmar
Erla
Agria
SUPERIOR.
Peſtum
Solnock
Varadinum
TRANSYLVANIÆ PARS
Colotza
Genadium
Segedinum
RIA.
Quinque Eccleſiæ
ges.
Temeſwar
Pathiſſus fl.
RASCIA.
Sirmium
Taurunum
Danubius fl.
Aureus Mons
NIA.
Boſna fl.
Timacus fl.
Drinus fl.
Dalminium
Scodrus Mons
Servia.
Narona
Onceum
Bizinum
Epidaurus
Aemus ſive Argentatus Mons.
Drilo flu.
Scodra
Budua
Olchinium
Liſſus

æ fluminis. Inde *Caravancas* mons, &
nonicæ Carnicæque Alpes ad Savi uſque
tes. Complectitur hodie Carniolam,
oatiam, Vindorum Marchiam, Carin-
am, Stririam, majorem partem Auſtriæ, di-
dium Hungariæ, Sclavoniam, Boſniam,
temque Serviæ.
Diviſa fuit in Superiorem & Inferiorem.
perior, quæ & prima Conſularis, verſus Oc-
lentem eſt: in qua nunc Carniola, Croatia,
ndorum Marchia, Carinthia, Stiria, Au-
iæque major pars. Inferior, quæ & ſecunda
onſularis, in Orientem vergens, comple-
itur Boſniam, Sclavoniam, & quantum
ungariæ Danubium, Dravum, Arrabonem-
e amneis interjacet. At ea utriuſque Pan-
oniæ pars, quæ inter Dravum Savumque
vios porrecta, Valeria, ſive Pannonia Inter-
mnia & Riparenſis dicta eſt.
Sic igitur hodie Hungaria vix tertiam ſui
rtem in veteri Pannonia habet; cum re-
quum trans Danubium in Iazygibus Daciſ-
ue obtineat.
Urbium clariſſimæ; Segeſta, quæ & Siſcia,
unc *Siſeck*, in Croatia; Petovio, vel Pata-
ium, *Pettaw*, in Stiria; Amona, *Unterlau-
ach*, Romanorum colonia; Nauportum,
Oberlaubach, in Carniola; Vindoniana, quæ
& Vindobona, nunc Vienna, in Auſtria: Sca-
rabantia, nunc *Scarbing*; Sirmium, nunc
Simach;

Simach, in Hungaria; Taurunum, vulg
Belgrad, & Germanis *Griechsweiſſenburg*.

Cap. II.

De incolis Pannoniarum & de regno Hungariæ.

PRimi, quos veterum monumenta tradun
incoluere Pannoniam Pannonii, Celti
gens: quos Græci Pæones vocarunt. Juli
Cæſar primus terram ingreſſus; poſt eu
item alii: at Tiberius tandem perdomui
Tulerunt inde Imperii Romani jugum, don
poſt inclinationem ejus Gothi invaderent
quos Hunni expulerunt; hos Longobardi
rurſumque hos Hunni, tandem circa annu
I ɔcccc ſub Arnolpho Imperatore, gen
quædam è Scythia profecta, oppreſſis Hun
nis, totum quod nunc Hungariæ dicitur re
gnum, occupavit, Hunnorumque reliquii
miſta, nomen in eo conſtituit, quo etian
nunc Hungari indigitantur. At termin
Hungariæ ſunt, à Septemtrionibus Carpate
mons, quo à Polonia ac Ruſſia ſeparatur; a
Oriente eſt Transſilvania, & Valachia;
Meridie Dravus fluvius; ab Occidente Stiria
Auſtria atque Moravia.

Figura ejus quadra eſt, cujus latera qua-
tuor mundi cardines ſpectant. At maxima
ejus longitudo, à Patiſſi fontibus, vulgo *di*
Teiſſe,

ſſe, ad Muræ, *die Muer*, confluentem, mill.
rman. LX porrigitur, ac par ferme eſt la-
ido.

Dividitur in Superiorem, quæ trans Danu-
m Poloniæ ac Transſilvaniæ contermina;
nferiorem, quæ cis Danubium eſt. Comi-
us in univerſa cenſentur L. At maximam
gni partem hodie Turcarum atrox impe-
m miſere divexat.

Opida in ea plurimum diruta, vel quæ ex-
nt, admodum tenuia, niſi quæ Moraviæ
loniæque propius accedunt, vulgo *die Berg-
itte*. Clariora tamen ſunt in ſuperiori Hun-
ria: *Temeſwar*; Genadium, vulgo *Cho-
d*; Segedinum; Varadinum, vulgo *War-
yen*; *Solnock*; Agria, cum arce *Erla*; duo-
e firmiſſima munimenta *Zatmar* & *Toc-
y*. At in Montanis, *die Bergſtätte*; Caſſo-
a, *Kaſſaw*, caput ſuperioris Hungariæ;
peris; *Leutſch*; *Neuſol*; *Altſol*; *Kremmitz*,
itria; omniumque amœniſſima *Tyrna*: &
iæ caput regni, poſt amiſſam Budam, Poſo-
ium, vulgo *Preſsburg*; urbs ad Germani-
m modum ſatis culta.

In inferiori ſunt; Arrabo, vulgo *Rabe*;
colis *Tawarzin*, inde Latine Javarinum;
Comara, vulgo *Komarno*; Strigonium, vul-
o *Graan*; Alba regalis, vulgo *Stuelweiſ-
enburg*; Veſperinum, *Veſperin*; Quinque
Eccleſiæ, *Fünfkirchen*; & caput quondam,
regia-

regiaque totius regni Buda, Germanis *Ofe*
cui in adverſa ripa objacet Peſtum. Clara ſu
munimenta, *Dotis*, *Pappa*, *Palotta*. Archi
piſcopatus ſunt duo, Strigonienſis & Colo
ſenſis in opido *Kolotza*.

Cap. III.

De Sclavonia & Boſnia.

SClavoniæ equidem nomine vulgo, confu ſis Pannoniæ Illyricique limitibus, accip tur quidquid terrarum ab Dravo amne ad A driaticum mare protenditur. At proprie Scla vonia dicitur ea regio, quæ Dravum Savum que amnes interjacet, ab Occaſu Stiria, a Ortu Danubio clauſa. Longitudo ejus eſt a opido *Kopranitz* ad Dravi confluentem, mill Germ. L. Latitudo à Dravo ad Savum, XII

Ad inferiorem Savi partem ultra Danu bium protenſi incolunt Raſci populi, Germ *die Ratzen*. At totam hanc regionem ali quando Pannonii, mox Gothi tenuerunt noviſſimi Slavi, ſive ii Sclavonii qui ad han noſtram ætatem manent. Hi quondam re gnum in ea conſtituentes, poſtea Hungari vectigales facti ſunt. Nunc major pars Tur cico Imperio paret.

Opida notiora ſunt, *Poſega*, *Gradiskia*, *Zagabria*, & *Kopranitz*, validiſſimum contra Turcarum incurſiones munimentum.

Boſnia

Boſniæ regnum.

Boſniæ regnum inter Unam, Savum at-
ue Drinum amneis Bebioſque montes ſi-
um, nomen accepit à Boſna flumine. Lon-
itudo ejus inter duo flumina Unam & Dri-
um, porrigitur milliar. Germ. XL. Latitu-
o vero inter Boſnæ fonteis ac confluentem
ill. Germ. XV.

Hæc quoque olim Pannoniæ pars fuit:
oſtmodum Gothi occuparunt; quibus e-
reſſis, Slavoni obſederunt. Hungaris dein-
principatus titulo ſtipendiaria facta. At
um Turca potiretur, Præfectus, quem ille
nſtituerat, regio titulo ac Diademate ſum-
, principatum in regni formam redegit:
od Hungari recuperatum, haud diu tenue-
nt quin Turca repeteret.

Caput regni erat *Iaytza*: nunc Metropo-
s eſt *Warboſanin*.

CAP. IV.

De Illyrico.

AB Arſia fluvio, Italiæ termino, verſus O-
rientem, Illyricum eſt, Græcis Illyris:
gio aprica atque amœna, ſolum fertile, ac
itiferum, niſi quod ubi Pannoniis proxi-
um, aſperum ac durum. Terminatur ab
ccaſu Arſia flumine, ac linea ab Arſiæ fon-

tibus ad Colapis ortus ducta; à Septemtrione perpetuis montium jugis, quibus Illyrii à Pannoniis diſcernuntur, ad fontes uſque Unæ, atque inde linea ducta ad Timaci, nunc *Lim*, & Drini confluentes: ab Oriente eſt ipſe Timacus, Scodrus mons, & Drilo fluvius, quo à Macedonia ſubmovetur: à Meridie Adriaticus ſinus. Longitudo ejus patet ab Arſia ad Drilonem mill. German. xc. Latitudo maxima eſt juxta Naronem fluvium à fontibus ejus ad oſtium milliar. xx.

Diviſa fuit olim in duas potiſſimum partes ſive regiones; quarum una ab Arſia ad Titium amnem, qui nunc eſt *Cherca*, Liburnia dicitur; inde altera ad Drilonem uſque fluvium, ſive Liſſum opidum, quod nunc vulgo dicitur *Aleſſia*, Dalmatia.

Liburniæ populorum clariſſimi fuerunt Iapyges. Opida per oram, Flanona, nunc *Fianona*; Tarſatica, *Terſatz*; Senia, *Zegna*; Lopſica, *Lopur*; Ortopula, *Starigrad*; Argyruntum, *Peſcha*; Ænona, *Nona*; Jadera, *Zara Vecchia*; Scardona nomen retinet.

Dalmatiæ populi etiam fuere varii. Opida in litore Sicum, nunc *Sebenico*; Tragurium, nunc *Traw*; Salona prope Spalatum; Narona, *Narenta*; Onæum, *Sabioncello*; Epidaurus, *Raguſi Vecchia*; Rizinum, *Riſine*; Budua, *Budoa*; Olchinium, ante Colchinium dictum, nunc *Dolcigno*; Liſſus, *Aleſſia*. Intus

Scodra,

Scodra, *Scutari*; Dalminium ſive Delminium, *Delminio*, unde Delmatiæ ſive Dalmatiæ nomen.

Cap. V.

De incolis Illyrici, & nova ejus deſcriptione.

Illyriorum gens fera fuit, atrox, & latrociniis piraticaque infamis. Edomita a Romanis ea pars quæ Liburnia dicitur, anno ab urbe condita IↃXXV, annis decem ante ſecundum bellum Punicum; Dalmatia ſub Auguſto Imperatore. Stetit inde ſub urbis Romæ imperio, donec Gothi eam vaſtarent. Poſt hos Sclavonii, à Mæoti palude profecti, occuparunt. In quos deinde Hungari imperium habuere: ac noviſſime Turcæ oppreſſis Hungaris, interiora ſibi vindicarunt; Venetis in hunc uſque diem maritimam oram obtinentibus, exceptis duabus civitatibus, Scardona, quæ Turcici juris, & *Raguſi*, quæ ſui juris. Regio ipſa quæ olim in duas parteis, Liburniam ac Dalmatiam diviſa, nunc uno nomine Dalmatia adpellatur, eademque pars Sclavoniæ. At quæ quondam Liburnia, ea nunc Comitatus Jadera, vulgo *Contado di Zara* nuncupatur. In hoc urbes nunc claræ; *Segna*, *Nona*, *Zara*; hæc haud exigui momenti, nec ultimi ſplendoris civitas. *Sabenicum*

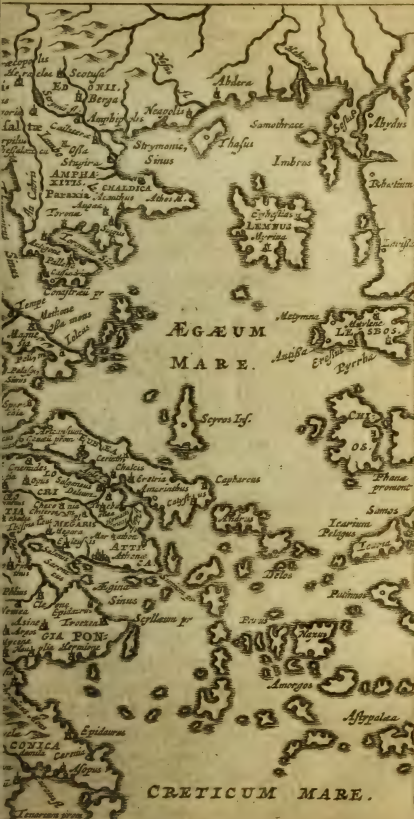
ſatis amœna urbs, at parum culta, ob vexationes vicinorum Turcarum, qui Scardonam tenent. *Raguſa*, haud magna urbs cum arce, ſui quidem juris eſt, at ſtipendium pendit Turcæ: Emporium alioquin, ab hoc latere maris Adriatici, Turcicis mercibus celeberrimum. *Scutari* quoque, Turcicum opidum, Emporium eſt haud ignobile.

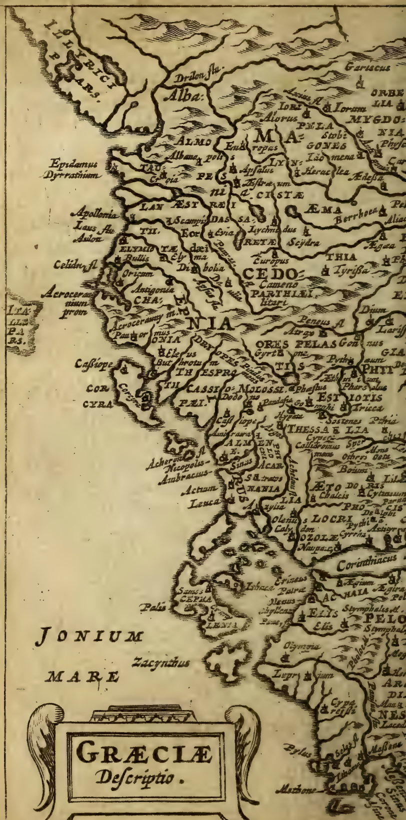
Cap. VI.

De Græcia, *& ſumma ejus diviſione.*

ILlyrico conjuncta eſt Græcia, antequam Orbis imperio Romani potirentur, terrarum omnium dictis factiſque celeberrima. Hinc quidpe omnis litterarum claritas primum effulſit. hinc frequentes coloniæ ad illuſtrandum totum terræ orbem in diverſas regiones exiverunt. Nunc tota à Turcis devaſtata, in exiguis ruderibus deſerta & ipſa barbarie magis barbara jacet. Dicta eſt terra Græcia à Rege Græco; eadem ab alio Rege Hellene, Hellas, & incolæ Hellenes. At nomen Græciæ diverſe accipitur. Primum enim Græciæ nomine dictæ fuerunt binæ terræ, quæ poſtea ſeparatim altera Theſſalia, altera Græcia ſive Hellas proprie dicta. Dein Græciæ titulo acceſſit Peloponneſus; mox item Epirus, ſimulque Macedonia tota; denique Creta inſula & quicquid inſularum Græ-

ciæ

ÆGÆUM MARE.
CRETICUM MARE.
Abdera
Samothrace
Abydus
Sestus
Thasus
Imbros
Strymonic, Sinus
Neapolis
Amphipolis
Berga
Scotusa
Heraclea
Stagira
Caliscera
Ossa
AMPHAXITIS.
CHALDICA
Paraxia
Acanthus
Athos M.
Torone
Lemnus
Myrina
Tempe
Methone
Iolcus
Metymna
Mytilene
LESBOS.
Antissa
Eressus
Pyrrha
Scyros Ins.
CHIOS.
Phanæ promont
Samos
Icarium Pelagus
Icaria
Caphareus
EUBŒA
Chalcis
Eretria
Amarinthus
Carystus
Andrus
Delos
Patmos
Naxus
Amorgos
Astypalæa
MEGARIS
Megara
ATTICA
Athenæ
Ægina
Sinus
Scyllæum pr
Troezena
Epidaurus
Hermione
Argos
Asine
Nemea
Phlius
LACONICA
Asopus
Tenarum prom

GRÆCIÆ Deſcriptio.
JONIUM
MARE
Zacynthus
ILLYRICI PARS.
Drilon flu.
Alba:
Epidamus Dyrrathium
Apollonia
Laus flu.
Celidn fl.
Acroceraunium prom
Acroceraunij m.
Caſſiope
CORCYRA
Corcyra
Acheron fl.
Nicopolis
Ambracius
Actium
Leuca
Sinus
CEPHA
Palis
MACEDONIA
CEDO
PARTHIÆI
NIA
THESSA LIA
PELASGIA
ESTIOTIS
Tricca
MOLOSSI
THESPRO
CASSIO
ALMENIA
ACAR NANIA
ÆTO LIA
LOCRI OZOLÆ
PHO CIS
Corinthiacus
ACHAIA
ELIS
PELO
Olympia
Pylus
Methone
Peneus fl.
Dium
Lariſſa
Pella
Berrhoea
Ædeſſa
Europus
Tyriſſa
Lychnidus
Scydra
Gariscus
Cypariſſia
Patræ
Ægium
Lepreum
Naupactus
Chalcis
Delphi

ciæ adjacet. Quin etiam in Italiam & Siciliam, ut ſupra dictum eſt, Græcum nomen uſquequaque tranſiit, ubi Græcia magna; & item in Aſiam, ubi Græcia Aſiatica. Sed de hac in ipſa Aſia; nunc Europæ primum terræ explicandæ ſunt.

Totum igitur hoc, quod ſub uno Græciæ nomine computavimus, terminis includitur, ab ortu Ægæo mari; à meridie Cretico; ab occaſu Ionio; à Septemtrione Scardicis jugis ab Illyriis ac Mœſis ſeparatur, Strymoneque amne à Thracibus. Longitudo ejus eſt à Tenario Peloponneſi promontorio, per Iſthmum ad Strymonis fontes, milliar. German. c. Latitudo maxima ab Sunio promontorio per Græciam proprie dictam & Epirum, Acroceraunium uſque promontorium, milliar. Germanicor. LXXX.

Partes ſive regiones, in quas univerſa Græcia potiſſimum dividitur, ſunt iſtæ; Epirus, Peloponneſus, Græcia proprie dicta, Theſſalia & Macedonia. Quanquam Acarnaniam quæ ſub Epiro, & Ætoliam quæ ſub Græcia, nonnulli veterum Geographorum ſeparatim cenſeant.

At Romani univerſam Græciam in duas provincias diviſerunt; Macedoniam, ſub qua ipſa Macedonia, Epirus & Theſſalia; & Achaiam, ſub qua Græcia proprie dicta, Peloponneſus & Inſulæ circumjacentes.

CAP. VII.

De Epiro & Peloponneſo.

Epirus.

EPirus, quæ nunc *Canina* dicitur, ſeparatur à Macedonibus Celidno amne & Pindo monte; ab Græcis Acheloo flumine. Populi clari fuere Moloſſi, quorum opidum Dodone, apud quos Jovis Dodonæi templum, oraculo illuſtre; Dryopes; Chaones, quorum regio Chaonia; opida, Oricum, Antigonia, Panormus, Elæus; Theſprotii, quorum Buthrotum, Pyrrhi regia; Caſſiopæi, quorum Caſſiope; regio Almene, opidum Nicopolis; Amphilochi, opidum Argos, cognomine Amphilochicum; Acarnanes, regio Acarnania, opidum Ambracia, Æacidarum regia: unde Ambracius ſinus, quo nihil in Epiro nobilius: Actium, Leucas, Stratos.

Peloponneſus.

Peloponneſus à Pelope Rege dicta, quæ nunc *Morea*, haud ulli terrarum quondam nobilitate poſtferenda, quaſi peninſula inter duo maria Ægæum & Ionium extenditur; ob ſinus & promontoria, queis ut fibris litora ejus inciſa ſunt, ſimul quod tenui tramite in latus effunditur, platani folio ſimillima.

Partes ſeu regiones in ipſa, Achaia propriedicta,

dicta, Elis, Meſſenia, Arcadia, Laconica, & Argolis ſive Argia.

Urbium clariſſimæ; in Achaia, Corinthus in ipſo Iſthmo, olim clara opibus, poſt clade notior; cujus potentiam Romani cum vererentur, funditus everterunt. In Elide Olympia, certamine Gymnico maxime nobilis; Cyllene, quod Mercurium ibi natum arbitrabantur, inſignis; unde Mercurius Cyllenius. In Meſſenia, Meſſene, Pylus, unde Neſtor ille Pylius; Corone. In Arcadia, Tegea, Stymphalus, Mantinea, & Megalopolis, Polybii patria. In Laconica, Lacedæmon, totius Græciæ quondam potentiſſima, eadem & Sparta; Leuctrum, Amyclæ. In Argia, Argos, Hippium cognomine, templi Junonis, unde Juno Argiva, vetuſtate & religione percelebre: Nemea, Mycenæ, Nauplia, Trœzen, fide ſocietatis Atticæ illuſtris; Epidaurus, Æſculapii templo inclyta.

Cap. VIII.

De Hellade, ſeu Græcia proprie dicta, & Theſſalia.

Peloponneſo anguſto tramite ſeu Iſthmo adnectitur regio, quæ Hellas Græcis, Latinis Græcia proprie dicta eſt. Limites ab occaſu habet Acheloum amnem, quo ab Epiro ſubmovetur; à Septemtrione Othrym & OEtam

OEtam montes,quibus à Theſſalia dirimitur ab ortu mare Ægæum: à meridie Saronicum Corinthiacumque ſinus, & in medio utriuſque Iſthmum, quo Peloponneſo adhæret.

Partes ſeu regiones Græciæ ſunt; Ætolia, Doris,Locris,Ozolæa, Phocis,Megaris,Attis ſeu Attica, Bœotia, & Locris Epicnemidia.

Urbes claræ fuerunt; Ætolorum, Chalcis, Calydon, Olenus. In Doride Boium, Cytinium, Pindus. In Locris Ozolis, Naupactus, quæ nunc *Lepanto*, Turcarum clade illuſtrata. In Phocide, Anticyra, Chyrrha, Pythia, Delphi ſub monte Parnaſſo, clariſſimum quondam in terris oraculo Apollinis opidum. In Bœotia Orchomenum, Theſpiæ, Lebadia, Chæronea Plutarcho clara; Platææ, Thebæ cognomine Bœotiæ, duobus diis alumnis Hercule & Libero maxime celebres, potens quondam civitas; Delium, Aulis portu clara, Agamemnoniæ Graiorumque in Trojam conjurantium claſſis ſtatio: Leuctra, Epaminondæ Thebani pugna adverſus Lacedæmonios victoriaque clara. In Megaride, unde regioni nomen, Megara & Eleuſis. In Attide Marathon, magnarum multarumque virtutum teſtis; &, clariores quam ut indicari egeant, Athenæ. In Locris Epicnemidiis, Cnemides, unde regioni cognomen, Opus, Thronium, Elatia, Lilæa.

Theſſa-

Theſſalia.

Græciæ proprie dictæ à Septemtrione jungitur mutatis ſæpe nominibus Æmonia, Macedoniæ quondam pars, at poſtea avulſa, moxque iterum juncta. Eadem Pelaſgicum, Argos, Hellas, Theſſalia & Dryopis, ſemper à regibus cognominata. Ibi genitus Rex nomine Græcus, à quo Græcia; ibi Hellen, à quo Hellenes. Hos eoſdem Homerus tribus nominibus adpellavit, Myrmidonas, Hellenas & Achæos. At Theſſaliæ nomen tandem invaluit, in Theſſalos proprie dictos, Eſtiotas, Pelaſgos, Magneſios ac Phthiotas populos diviſum.

Opida in Theſſalia proprie dicta; Hypata, ioſtenes, Cypera. In Eſtiotide, Gomphi, heſtus, Tricca, Ætinium, & Philippici campi, iidem & Pharſalici, civilibus Romanorum ladibus nobilitati. In Pelaſgia, Pythæum, trax. In Magneſia, Iolcus, Hermenium, Caanea, Melibœa, & Methone, Philippi Macedonis Alexandri Magni patris obſidione, in ua ſagittæ ictu oculum amiſit, clara; & in Ialliaco ſinu cæſorum etiam Laconum Leoida duce trophæa Thermopylæ. In Phthiode, Pthia, Thebæ cognomine Theſſalicæ, chinus, Lariſſa, Demetrias, Pagaſæ, & ſacro emore nobilia Tempe, locus ad Peneum amen.

Cap. IX.

Macedonia.

SUpra Theſſaliam atque Epirum, verſus Septemtrionem regiones, quæ diverſis populorum nominibus ac regibus antea ſejungebantur, poſtea uni Macedoniæ nomini contributæ, factæ ſunt corpus unum. Terra ipſa, duobus inclyta Regibus, Philippo patre & Alexandro filio, per quos terrarum Imperio quondam potita, magna eſt ac ſpatioſa ad utrumque mare, qua Sol oritur, Ægæum, qua occidit, Ionium extenſa. Æmathia ante dicta fuit pars ejus ab Æmathio Rege; unde in totam terram nomen dimanavit. Macedoniam à Macedone Deucalionis materno nepote adpellatam vult Solinus. at ego ſuſpicor à parte ejus Mygdonia natum nomen eſſe Macedoniæ, cum exigua ſit pronunciationis differentia in Μακεδονία & Μυγδονία.

Limites habet ab ortu Ægæum; à meridie Theſſaliam & Epirum; ab occaſu Ionium ſive Adriaticum mare; ab Septemtrione eoſdem quos univerſæ Græciæ ſtatuimus.

Centum quinquaginta in hac olim populos fuiſſe, auctor eſt Plinius. At quorum nomina ad nos clara pervenerunt, ad Adriaticum mare Taulantii, quorum opida Epidamnus vel Epidamnum, propter inauſpicatum nomen,

nen, quia vel in damnum ituris omen id
ım eſt, à Romanis Dyrrachium adpella-
ı, nunc *Durazzo*; Apollonia & Aulon.
miotæ, quorum opida Elyma & Bullis.
ſtis regio Epiro juncta; opidum Grytone.
ſaretæ; opida Lychnidos, Evia. Regio
athia, ſeu Æmathia proprie dicta; opida
a, quam omnium Macedonicarum ur-
n maxime illuſtrem effecerunt duo alu-
, Philippus Græciæ domitor, & Alexan-
etiam Aſiæ; Ægæa, in qua mos erat Re-
epelire; Ædeſſa, Idomena, Scydra, Eu-
ıs, Tyriſſa. Regio Pieria, Muſarum pa-
domuſque; opida Pidna, Phylace, Dion.
gdones, regioque Mygdonia; opida An-
nia, Phyſ. æ, Carrhabia, Letæ, Terpilus.
xis; opida Antigone, Pallene, Caſſan-
, Torone. Regio Chaldica; opida, Au-
, Singus, Acanthus. Amphaxitis regio,
um Theſſalonica, Ciceronis exilio inſi-
, & Stagira, Ariſtotelis principis Philo-
orum cunis clara. Biſaltæ; opida Eupo-
Oſſa, Calliteræ. Edonii; opida, Amphi-
, Scotuſa, Berga. Orbeli; opidum Ga-
s. Sintici; opida, Heraclea, Paræcopo-
riſtolus. Pelagones; opidum Stobi. Lyn-
rum, Heraclea. Iororum, Iorum & Alo-
lmopum, Europas, Albanopolis, Apſa-
Æſtræorum, Æſtræum: Eordeorum,
lia, Dibolia, Scampis.

C a p. IX.

Macedonia.

SUpra Theſſaliam atque Epirum, verſi
ptemtrionem regiones, quæ diverſis p
lorum nominibus ac regibus antea ſeju
bantur, poſtea uni Macedoniæ nomini
tributæ, factæ ſunt corpus unum. Terra
duobus inclyta Regibus, Philippo pa
Alexandro filio, per quos terrarum Im
quondam potita, magna eſt ac ſpatioſa
trumque mare, qua Sol oritur, Ægæum
occidit, Ionium extenſa. Æmathia ante
fuit pars ejus ab Æmathio Rege; unde i
tam terram nomen dimanavit. Macedo
à Macedone Deucalionis materno nepo
pellatam vult Solinus. at ego ſuſpicor à
ejus Mygdonia natum nomen eſſe Ma
niæ, cum exigua ſit pronunciationis diff
tia in Μακεδονία & Μυγδονία.

Limites habet ab ortu Ægæum; à
die Theſſaliam & Epirum; ab occaſu Io
ſive Adriaticum mare; ab Septemtrion
dem quos univerſæ Græciæ ſtatuimus.

Centum quinquaginta in hac olim
los fuiſſe, auctor eſt Plinius. At quoru
mina ad nos clara pervenerunt, ad Ad
cum mare Taulantii, quorum opida E
mnus vel Epidamnum, propter inauſpi
ne

nomen, quia vel in damnum ituris omen id viſum eſt, à Romanis Dyrrachium adpellatum, nunc *Durazzo*; Apollonia & Aulon. Elymiotæ, quorum opida Elyma & Bullis. Oreſtis regio Epiro juncta; opidum Grytone. Daſſaretæ; opida Lychnidos, Evia. Regio Emathia, ſeu Æmathia propriedicta; opida Pella, quam omnium Macedonicarum urbium maxime illuſtrem effecerunt duo alumni, Philippus Græciæ domitor, & Alexander etiam Aſiæ; Ægæa, in qua mos erat Reges ſepelire; Ædeſſa, Idomena, Scydra, Europus, Tyriſſa. Regio Pieria, Muſarum parens domuſque; opida Pidna, Phylace, Dion. Mygdones, regioque Mygdonia; opida Antigonia, Phyſcæ, Carrhabia, Letæ, Terpilus. Paraxis; opida Antigone, Pallene, Caſſandria, Torone. Regio Chaldica; opida, Augæa, Singus, Acanthus. Amphaxitis regio, opidum Theſſalonica, Ciceronis exilio inſignis, & Stagira, Ariſtotelis principis Philoſophorum cunis clara. Biſaltæ; opida Euporia, Oſſa, Calliteræ. Edonii; opida, Amphipolis, Scotuſa, Berga. Orbeli; opidum Gariſcus. Sintici; opida, Heraclea, Paræcopolis, Triſtolus. Pelagones; opidum Stobi. Lynciſtarum, Heraclea. Iororum, Iorum & Alorus. Almopum, Europas, Albanopolis, Apſalus. Æſtræorum, Æſtræum: Eordeorum, Daulia, Dibolia, Scampis.

C A P. X.

De Fluviis, Montibus ac Inſulis Græciæ adjacentibus.

Fluvii.

FLuvii univerſæ Græciæ celebriores ſunt iſti; In Epiro Acheron, cui Pandoſia opidum adpoſitum: quæ duo nomina cum Alexander Rex ancipiti oraculo monitus fatalia vitare vellet, in Brutiis Italiæ populis in eadem incidit atque interiit. In Acarnania Achelous. In Peloponneſo Peneus, Alpheus, Paniſus, Eurotas & Inachus. In Græcia Cephiſſus, in duo cornua ſciſſus, quorum dextrum Aſopus fluvius, lævum Iſmenus vocatur. In Theſſalia Sperchius & Peneus. In Macedonia Ægæum mare petentes, Aliacmon, Erigon, Axius, Chabris, Strymon. at in Adriaticum ſinum ſeſe exonerantes, Panyaſus, Apſus, Laus, Celidnus.

Montes.

Montium nobiliſſimi ſunt; in Epiro Acroceraunii & Pindus. In Peloponneſo, Stymphalus, Pholoë, Chronicus, Taygetus. In Græcia Callidromus. Inter Græciam & Theſſaliam, Othrys & OEta. In Phocide Helicon & Parnaſſus. In Bœotia Cithæron, fabulis carminibuſque celebratiſſimus. In Attica Hy-

Hymetto meritiſſime tribuitur principatus, quod adprime florulentus, eximio mellis ſapore, & externos omnes & ſuos vincit. In Theſſalia Olympus, Pelius atque Oſſa, Gigantum fabula belloque memorati. In Macedonia Athos, quem Xerxes, Græciæ bellum inferens, perfoſſum velificavit.

Inſulæ ad Græciam.

Inſulæ Græciæ littori adjacent innumeræ. Harum præter Cretam, quæ ſeparatim dicetur, clariſſimæ Ionio in mari Corcyra, cum opido ejuſdem nominis, nunc *Corfu*, Venetæ ditionis una cum Cephalenia & Zacyntho; quarum hæc nunc *Zante*; illa *Ceſalogna.* Prope Cephaleniam inter non ignobiles eſt Ithaca, Ulyſſis nomine maxime illuſtris, nunc *Iſola del Compare.* In Ægæo mari Eubœa, vulgo nunc *Negroponte*, Bœotiæ avulſa putatur, tam modico interfluente euripo, ut ponte jungatur. opida in ea quondam opulentiſſima, Calyſtus & Chalcis. Hinc verſus Septemtriones eſt Scyrus, vulgo *Sciro*; & ultra Lemnos, nunc *Stalimene*: inter hanc & Thracium littus Samothrace, vulgo *Samandrachi.* Lesbus, nunc *Metellino*, & Chius, *Scio*, Aſiæ attribuuntur. In Lesbo quondam opidum nobiliſſimum Mitylene, unde hodie inſulæ nomen. In Saronico ſinu Ægina; nunc *Engia*; & Salamis, nunc *Coluri*, excidio

claſſis Perſicæ nota. Dein quæ in medio mari veluti in orbem jacent, Cyclades, in quibus notiores Andrus, nunc *Andri*; Delus, *Sdille*, & Paros, Pario marmore nobilis. Et circum Cycladas, quia diſperſæ, Sporades; in quibus clariores Icaria, nunc *Nicaria*, & Pathmus, *Palmoſſa*, Joannis Theologi exilio inſignita. Nobiles præterea ſunt, Samus, vulgo *Samo*, Côs, nunc *Lango*, & Carpathus, *Scarpanto*, quæ contribuuntur Aſiæ.

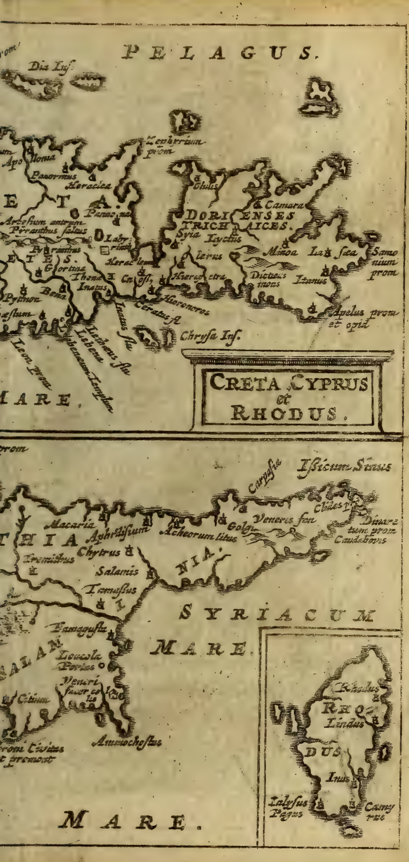
Cap. XI.

De Incolis Græciæ & nova ejus deſcriptione.

GRæciam omnium Europæ terrarum primam habitatam fuiſſe, cum multa alia, tum inprimis ſitus argumento eſt; quidpe quæ proxima accedit Aſiæ, ubi primum hominem formatum ſcimus. Inde igitur brevis ac facilis in Græciam trajectus. Suis ſibi Regibus, Ducibus ac Magiſtratibus diſcreti populi ac civitates egerunt, donec Philippo Macedone debellante tota Græcia Macedonico imperio ſubjecta eſt. Dein Romani ejus imperio potiti; poſt hos Gothi ac Hunni devaſtarunt magis, quam coluerunt: noviſſimi Saraceni ac Turcæ in hunc uſque diem tenent. Hinc Græcia, abolitis priſcis regionum ac populorum vocabulis, in nova nomi-

AEGAEUM
Pſacum prom
Drepanum prom
Dictamnū et Dictynna
Ciſamus
Elea
CYDONES.
Dictynæum
Templum
Aptera
Asterusia M.
Leuci vel Albi montes
Tarba
Lisſus
Claudos
Arietis frons promont
Hermæa promont
Phœnicus Portus
Psychium
AFRICUM

Callinuſa prom
Acamas Promont
Arſinoe
CYPRUS
PAPHIA.
Cythera
Paphos nova
Hierocepia
Paphos Antique
Veneres Templū
Boſura
Treta
Phrurii prom
Curium
Arſinoe
AMATHUSIA.
Olympus M.
Lycus flu
Apollinis lucus
Amathus
Veneris Templum
Isidis Templ
Limenia
Agidos
ÆGYP TICUM

P E L A G U S.
Dia Inſ.
Zephyrium prom
Panormus
Heraclea
Camara
Lyctus
Minoa
Samonium prom
Itanus
Gortina
Pythnon
Hieronoros
Chryſa Inſ.
Apelus prom et opid
Lethæus flu
Leon prom
MARE.
CRETA, CYPRUS et RHODUS.
Iſsicum Sinus
Carpaſia
Veneris fan
Macaria
Aphrodiſium
Acheorum litus
Chytrus
Salamis
Tamaſſus
Famaguſta
Citium
Ammochoſtus
S Y R I A C U M
M A R E.
Rhodus
Lindus
Ialyſus
Camyrus
M A R E.

na diviſa eſt: quæ olim Peloponneſus erat, nunc *Morea* dicitur; quæ Græcia proprie, nunc *Livadia*; quæ Theſſalia, nunc *Janna*; & Epirus, *Canina*. Macedonia vero in quatuor parteis; quæ Thraciæ contermina, *Jamboli* vocatur; quæ Theſſaliæ proxima, *Camenolitari*; quæ Illyrico ſive Dalmatiæ jungitur, *Albania*, proxima, antiquus ac nobiliſſimus Principatus, equitum ſuorum robore atque virtute nunc maxime clarus; & in omnium medio, ipſum Macedoniæ priſcum nomen.

Urbium in univerſa Græcia nunc celeberrima eſt Theſſalonica, vulgo *Salonichi*, ingens atque opulenta; emporium mercatoribus Indicis frequentiſſimum. Secunda eſt Dyrrachium Albaniæ, vulgo *Durazzo*, urbs validiſſima, at minus culta ob gravitatem cœli. *Croia*, Scanderbegi patria, item eſt urbs munitiſſima in mediterraneis Albaniæ.

CAP. XII.

De Creta inſula.

AT inſularum Græco littori objacentium maxima omnium eſt Creta, Græcis Latiniſque monumentis plurimum celebrata. Hæc quidpe prima potuit navibus & ſagittis; prima Minoe duce claſſe pugnavit; equeſtres pugnas prima docuit laſcivas vertigines implicare;

plicare; prima litteris jura junxit; ſtudium item Muſicum hinc initium cepit. Nomen deducunt alii à Crete Nympha, Heſperidis filia; alii à Crete, rege Curetum; quidam primum Aëriam, deinde Curetim, & Μακαρόννησον nonnulli, id eſt, beatam inſulam à temperie cœli adpellatam exiſtimavêre. Incolæ Græcis dicuntur Cretes, Latinis Cretenſes. Inter ortum porrigitur Inſula & occaſum tractu longiſſimo, hinc Aſia illinc Africa objacentibus: à Septemtrione Ægæis & ſuis, id eſt, Creticis æſtibus verberatur; ab Auſtro Libycis undis perfunditur & Ægyptiis. Longitudo ejus maxima à Samonio promontorio, nunc *C. Salamoni*, ad promontorium Corycum, nunc *Cornico*, milliar. Germ. LXX. Latitudo circa mediam ſui partem maxime patens milliar. German. XV.

Centum in ea urbium clara fama eſt. Sunt tamen etiam in antiquis auctoribus, qui non centum urbibus, ut prodiderunt qui prodige lingua largiti ſunt, ſed magnis & ambitioſis ſtipatam exiſtiment.

Clariſſimæ fuerunt, Cortyna, caput inſulæ; Cydon, quam Græci matrem urbium adpellavere; Cnoſſus Minois regia, Therapnæ, Dium, Lyctus, Lycaſtus, Phæſtus, Manethuſa, Dictynna.

Montes item celebres, Dictæus, Idæus, Corycus, Cadiſcus. Labyrinthus in medio ferme fuit,

THRACIÆ
Deſcriptio.
DACIA
ALPESTRIS.
Ordeſſus flu.
Danubius fl.
Nicopolis
MOESIA
SUPE
RIOR.
Triballi.
BUL
Ternobum
Nicopolis
THRA
Suemus flu
Priantæ.
Sophia
Philippopolis
Trimontium
Hebrus flu
Pergamum
Beſſi.
Bryſæ.
Sapæi.
Degei.
Orbelus Mons
Den
ſe
letæ.
Moe
di.
Neapolis
Perne
Oeſime
Thaſus
MACE
DONIÆ
PARS.
Theſſalonica
Denſeletæ.
Stagyra
Acte
Athos M.
ÆGÆI

Peucestæ.
Eleutheræ
Troglodytæ.
Iſtropolis
Tomi
PONTI
Callatis
Timogetia
T Æ.
INFERIOR.
Caria
EUXINI
Beroë
Dionyſopolis
Sarpedonia
Erginus flu
Meſembria
Anchialo
PARS.
Apollonia
Teza
Develtus
Hypſa
lti.
Sadama
Peronticum
Bizya
Cæni
ci.
Salmidiſſus
Salmidiſſus flu
Orcelis
Phinopolis
Carpudemum
Druge
Delta
Odom
antes.
Bergula
Phrygia
Thracius
Thi
ni.
Byzantium
Druſipara
Turullus
Heraclea
Selimb
ria
Perinthus
Daonium
Athyras
Rhegium
Boſporus
Apros
PROPON
TIS.
C
I A.
Reſistos
Biſanthe
Pactia
Cyzicus
Beſbicus
Cele
tæ.
Cico
nes.
Ænus
Apamea
Dascylos
Zerinthus
Sestus
NATOLIÆ
Samos
Dardanum
PARS.
Imbros

fuit, mirandum Dædali opus, itinerum ambages, occurſuſque ac recurſus inexplicabiles continens, lapide polito, ac fornicibus tectum.

Incolæ perpetuo vitioſiſſimi & piratica infames, initio rerum regibus regebantur, poſt Ducibus. Q. Metellus inſulam edomitam in Provinciæ formam redegit; manſitque ſub imperio, primum Romano, mox Conſtantinopolitano, donec cum reliqua Græcia à Saracenis occupata fuit. Recuperatam deinde Balduinus Flandriæ Comes & Imperator Conſtantinopolitanus, Bonifacio Marchioni Montisferrati dedit; à quo tandem Veneti grandi pecunia mercati etiam nunc tenent. *Candia* nunc à Metropoli ſua indigitatur: habetque urbes claras quatuor, contra Turcarum irruptiones munitiſſimas; Candiam, Caneam, Rethymum & Sittiam. Archiepiſcopatus eſt unus Candiæ; Epiſcopatus octo.

Cap. XIII.

De Thracia.

Poſt Strymona amnem Macedoniæ proxima eſt Thracia, inter validiſſimas Europæ gentes maxime fera & barbara; Regio nec cœlo læta, nec ſolo; &, niſi qua mari propior, infœcunda, frigida, eorumque quæ feruntur, maligne admodum patiens.

Nomen

Nomen habere putatur vel à Thrace Martis filio; vel, ut aliis videtur, ab aſperitate ſoli cœlique, & gentis feritate, quaſi Τραχεῖα. Terminos habet, à Septemtrione Æmum montem, quo à Mœſis diſterminatur; ab Oriente Pontum & Propontidem; à Meridie Ægæum mare: ab Occidente Strymona amnem. Longitudine occupat à Strymonis fontibus ad Panyſi oſtium & opidum Meſembriam mill. German. LXXX. Latitudine vero ab Æmo monte juxta Nicopolim ad Maſtuſiam Cherſoneſi promontorium mill. German. LX.

Diviſam quondam fuiſſe in quinquaginta ſtrategias, auctor eſt Plinius. Is populos in ea recenſet, Strymonem amnem accolentes, Denſeletas, Mœdos: ad Neſtum amnem, Digeos, Beſſorumque multa nomina inter Eleos, Diobeſos, Carbileſos, Bryſas, Sapæos, Hebrum accolentes. Odryſarum numeroſam gentem, Odomantas, Carbiletas, Pyrogeros, Drugeros, Cænicos, Hypſaltos, Benos, Carpillos, Botiæos, Edones, Cicones, Biſtones, Selletas, Priantas, Doloncas, Thynos, Celetas: omnium autem ſæviſſimos Scordiſcos memorat Florus.

CAP.

Cap. XIV.

De Urbibus veteris Thraciæ, Fluviis ac Montibus.

OPida clara olim in Thracia fuere à Strymone amne in litore Ægæo, OEſyme, ...eapolis, Abdera, à Diomedis ſorore condi... ...m opidum, unde & nomen habuit, idem & ...lazomene dictum. fuit in eadem regione ...pidum Tinda, Diomedis equorum ſtabulis ...rum; Maronea: inter hanc & Hebrum flu... ...ium Doriſcus locus, ubi Xerxem Perſarum ...egem copias ſuas, quia numero non pote... ...nt, ſpatio dimenſum ferunt. Ænus ab Ænea ...rofugo condita; paulumque à mari rece... ...ens ingens quondam Cypſella. In Cherſo... ...eſo, quam Thraciæ cognominant, Cardia, ...leus & Seſtus, cui objacet ex Aſia Abydus, ...traque Leandri amore nota. Prope regio, ... qua Xerxes diviſas pelago terras ponte ...mirum atque ingens facinus) auſus jungere, ... copias ex Aſia in Græciam traduxit: Cal... ...polis, cui oppoſita in Aſiæ litore Lampſa... ...us: & in radice Cherſoneſi ſedens Lyſima... ...hia. Inde in Propontide Pactya, Biſanthe, ...erinthus, mirifico amphitheatri ſplendore ...lara; Selymbria, atque in ipſo Boſphoro ...yzantium, ante Lygus, poſtmodum Nova ...oma, & noviſſime Conſtantinopolis dictum.

ctum. Urbs omni ævo clariſſima, à Conſtantino Imperatore in ſedem Imperii electa: manſitque eadem dignitate, donec Turcarum impia gens ann. cIↄccccLIII occupavit, neque tunc decus ſuum perdidit, cum etiam nunc imperii Turcici caput colatur nomine *Stambol*. De reliquo opida in Ponto, Phinopolis, Salmydiſſus, Peronticum, Apollonia paullum à mari recedens, magna quondam; Toza, Anchialus & Meſembria, terminus Thraciæ. Intus Byzya arx Regum Thraciæ, à Terei nefaſto crimine, ſic opinati veteres, inviſa hirundinibus. Philopolis, ante Poneropolis, dein à ſitu Trimontium; Trajanopolis, Adrianopolis. à conditoribus dicta opida. Præterea Olynthus; vel clariſſima Heraclea, Topiris & Philippi.

Fluvii & montes.

Fluvii celebres ſunt, Neſtus ſeu Neſſus, Hebrus, Athyras, Bathynias. In montibus Æmus, Rhodope & Orbelus principatum tenent.

C A P. XV.

De incolis Thraciæ, & urbibus nunc claris: item de Patriarchis Græcanicæ religionis.

INcolarum Thraciæ antiquiſſima habetur origo. Una gens habitarunt Thraces, alii

alii

iſque diſcreti & nominibus & moribus, in
iverſum feri, ſævi, atroces & cruenti. Suis
te parebant Regibus; poſtea Macedo-
m tributarii facti: rurſumque ſuo juri red-
ti, multis præliis à Romanis fuſi, tandem
C. Scribonio Curione Procoſ. perdomiti,
perioque Romano ſubjecti ſunt. Dehinc
dem qua Græcia ac Macedonia, uſa eſt
hracia fortuna, donec in Turcarum manus
rvenit; quorum imperio omne decus di-
itatemque præſtat. quidpe heic Turcarum
put ac ſedes eſt Conſtantinopolis, ante me-
rata, urbium tota Europa omnium ma-
na ac populoſiſſima; quam Conſtantinus
nperator Novam Romam adpellavit: unde
vum nomen Thraciæ ortum, quo nunc
omania indigitatur.

Secundum à Conſtantinopoli locum inter
hracias urbes obtinet Hadrianopolis, Tur-
is *Endrem* dicta, magna quidem atque in-
ens, at mœnibus haud cincta, ædificiiſque
ilibus exſtructa. Tertia Philippopolis ſatis
umeroſe incolitur. nec cedit huic Trajano-
olis. Seſtus & Abydus ſibi invicem objectæ,
lauſtra Turcici imperii in his oris perhi-
entur.

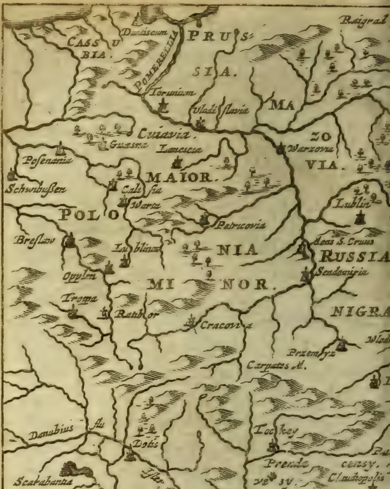
Cæterum quia ad hoc loci perventum eſt,
iti Græciæ ſtatum præſentem conſidere-
nus, operæ pretium eſt cognoſcere, Græcos
am olim à Romana Eccleſia receſſiſſe, nec
Pon-

Pontificem Romanum ceu caput agnoſcere. Religionem quidpe peculiarem inter ſe habent. diverſam ab ea quam Romana Eccleſia profitetur. Nec ſoli Græci hanc ſequuntur, ſed complures aliæ nationes, Bulgari, Servi, Boſni, Sclavoni, Illyrii, Albani, Moldavi, Valachi, Ruſſi, Muſcovitæ Tattari, Circaſſi, Mengreli, cunctæque nationes Ponticæ, & Tattarorum interior pars. Capita jam inde quatuor ſibi conſtituerunt, quos Patriarcharum titulo reverentur. Horum, ut diverſæ ſunt ſedes, ſic in diverſas regiones inſpectio & regimen. Princeps & caput univerſæ Eccleſiæ Græcanicæ eſt Patriarcha Conſtantinopolitanus, à quo dependent quotquot Græcanicæ religionis Chriſtiani per omnem Europam diſperſi degunt. Alexandrinus, cujus *Cairo* in Ægypto ſedes; qui & Arabiæ Eccleſias regit. Hieroſolymitanus in Syria ſupremus agnoſcitur. In reliqua Aſia Antiochenus.

C A P. XVI.

De Mœſia.

SUpra Macedoniam ac Thraciam Mœſia eſt, quam Romani Cereris horreum ob fertilitatem ſoli adpellavere, ab Aureo & Scodro montibus intra Iſtrum & Æmum ad Pontum uſque extenſa; in Superiorem, quæ nunc

Dantiscum
CASS U BIA.
PRUS SIA.
POMERELLIA
Raigrad
Torunium
Uladiſlavia
MA ZO VIA.
Cuiavia.
Guasna
Lancicia
Warzovia
Poſenania
Schwibuſſen
MAIOR.
Caliſia
Warta
POLO NIA
Lublin
Patricovia
Breſlaw
Lublinz
Mons S. Crucis
RUSSIA
Opplen
MI NOR.
Sendomiria
Tropa
Ratibor
Cracovia
NIGRA
Przemysl
Carpates M.
Danubius flu
Dotis
Tockey
Prenda vesy.
censy.
Claudiopolis
Scarabantia
Veſperinum
Peſtum
Buda
HUN GA RIA.
Biephi
Alba Julia
Copranitz
Cillei
Dravus flu
Segeſta
Albocensy
DA CIA RI PEN
CRO A TIA
Gradiska
Savus flu
Una fl.
Sirmium
Saldegſy
BOSNIA
Warboſania
MOESIA
Servia
Salona
Dalminium
Narona
Novagrad
ADRIATICI MARIS PARS

MOESIÆ et DACIÆ
Tabula Continens una Poloniam, Ruſſiam nigram. etc.
VOLYNIA.
Czudnow
Krzeminie
Hypanis fl.
Braclaw
PODOLIA.
Carpiani
Kamyniecz
Tyras flu
Carpates M
Arpy.
Grauceny.
Tyragetæ.
Moncastro
MOLDAVIA.
Ciswbocyst
Margosa
Cacoensy.
Stephanopolis
ALPESTRIS
Tuphali.
Grutungi.
Poladia
Danubius flu
Cotensy
DACIA
WALACHIA
Arubium
Eleuthere
PONTI
Peucestæ.
Iſtropolis
Tomo
Troglodytæ.
EUXINI
Dionyſopolis
Sarpedonia
PARS.
MOESIA INFERIOR.
Siginni.
Dombroviza
Bartlow
GETÆ.
Capidava
BULGARIA.
Triballi.
Philippopolis
THRACIÆ PARS.
Sophia
Mons

nc Servia eſt, & Inferiorem, quæ Bulgaria,
viſa. Terminus in medio utriuſque eſt Cia-
us fluvius. In ſuperiori populorum quon-
n clariſſimi Dardani, regioque ipſa Dar-
ia, Macedoniæ contermina; In inferiori
iballi omnium nobiliſſimi: poſt hos Peu-
ſtæ & Troglodytæ, jam Scythicæ gentes:
mam quidpe inferioris Mœſiæ partem,
æ ad Pontum accedit, Scythæ tenuerunt:
uorum pars validiſſima Getæ ad utramque
anubii ripam, hinc in Mœſos, illinc in Da-
s tranſeuntes.

In Mœſia dextram Danubii ripam fre-
uentibus olim opidis ſtipatam fuiſſe, Ptole-
æi teſtatur Geographia, idemque in medi-
erraneis haud modicum eorum numerum
ecenſet. At in litore Pontico clara maxime
ere, Sarpedonia, Dionyſopolis, Timogetia,
omi, Ovidii Poëtæ exilio nobiles, Iſtropo-
& Eleutheræ.

De Iſtro amne.

Iſter fluvius omnium Europæ maximus,
Germaniæ jugis Abnobæ montis ortus,
er multas lapſus gentes Danubii nomine,
nmenſo aquarum auctu, & unde primum
llyricum alluit, id eſt, ad Savi confluentem,
ſter quondam adpellatus, ſexaginta circiter
mnibus receptis, medio ferme eorum nu-
ero navigabili, in Pontum vaſtis ſex flu-
mini-

minibus ſive oſtiis evolvitur. Singula autem oſtia tanta ſunt, ut prodatur, in quadraginta millia paſſuum, id eſt, mill. German. x longitudinis, vinci mare, dulcemque intelligi hauſtum. German. vulgo *die Donaw*, Sarmatis ac Scythis *Dunay*.

De incolis Mœſiæ, & duobus noviſſimis in ea regnis, Serviæ ac Bulgaria.

Mœſos populos feros, truces, Barbarorumque barbaros, à Thracibus genus duxiſſe, tradunt auctores: cum ipſa Mœſia pars aliquando Thraciæ fuerit. M. Licinius Craſſus perdomitos imperio Romano ſubjecit. Deinde in Superiorem Mœſiam Servi, Inferiorem Bulgari, utraque ex Sarmatia Aſiatica advena gens, invecti, duo inibi regna de ſuo nomine, hi Bulgariæ, illi Serviæ, condiderunt. At noviſſimi Turcæ in utrumque effuſi etiamnunc tenent.

Caput regni Serviæ regumque quondam ſedes, Senderovia, Ungaris *Zendrew*, Turcis *Semender*, ad Iſtri ripam ſita: Præterea *Vidna*, *Bodon* & *Novograd* nobilia ſunt opida; quorum hoc arce munitum inexpugnabili. At Bulgariæ regni caput eſt *Sophia*, urbs magna & populoſa.

Cap. XVII.

Summa univerſæ Scythiæ deſcriptio. Item de veteri Scythia Europæa.

TRans Iſtrum Mœſis contermina eſt Scytharum gens omnium toto orbe vaſtiſſima, quidpe ex Mœſia Inferiori in Aſiam ad *Tabin* uſque promontorium & fretum *Anian*, longitudine terrarum mill. Germ. cIↄ amplius occupat. Latitudine vero ab Oceano Septemtrionali ad Caucaſum montem fonteſque Indi fluminis mill. Germ. circiter LX. Dividitur autem univerſa Scythia in Europæam & Aſiaticam. De hac poſterius in ipſa Aſia; nunc Europæam prius expediamus.

Scythia Europæa.

Terminatur Europæa ab Occaſu Patiſſo flumine, ab Septemtrione linea à Patiſſi fontibus per Amadocam paludem (quæ eſt in Lituania) ad Boryſthenis fonteis, atque inde alia linea ad Tanaïs ortus ducta; ab ortu ipſo Tanaï & Ponto Euxino: à Meridie Iſtro, & ubi is ad Nicopolim inflectitur, recta linea ab Occaſu in Orientem ad Pontum ducta.

Totum hoc terrarum variis gentibus ac populis diſtinguitur; quorum clariſſimi, præter Troglodytas in Inferiore Mœſia commemoratos, Daci; quorum regionem nunc

tenent Moldavi, Valachi, Transſilvani, & Hungarorum pars inter Patiſſum amnem & Transſilvaniam; Getæ, quos ad utramque Iſtri ripam in Mœſiam & Daciam extendi ante diximus; nunc Bulgarorum & Moldavorum pars: Tyragetæ & Arpii inter Tyram flumen & Iſtrum; nunc inferior Moldaviæ pars Ponto objacens: Inter Tyram & Hypanim amneis, Carpiani, Callipides, Iſtrici, Axiaces & Iazyges Eneocadlæ; quorum omnium ſolum nunc Podolia: Baſtarnæ, iidem & Peucini, quorum pars una in Germania, pars altera in Scythia Europæa; nunc Ruſſia minor ſeu Nigra: Boryſthenitæ, inferior Lituaniæ pars verſus Pontum: Neuri, ad Boryſthenis fonteis: inde Geloni, Thuſſagetæ, Budini & Agathyrſi, in Moſcovia inter Boryſthenis fonteis & Tattariam minorem: Alani ac Roxalani in Moſcovia, ad ſiniſtram *Donetz*, id eſt, minoris Tanaïs ripam: Hamaxobii ſive Hamaxobitæ, ad Gerrhi fluminis fonteis in Tattaria minore: Georgi, Nomades, Baſilides & Tauroſcythæ ſive Scythotauri, itidem in Tattaria minori: Tauri ſive Taurici, qui Tauricam ſive Scythicam Cherſoneſum incoluerunt: In his Boſphorani utrimque Boſphorum Cimmerium accolentes: Iazyges Mœotæ, juxta Mœotim paludem ad Tanaïm uſque protenſi: Arimaſpi & Eſſedones ac Tanaïtæ ipſo Tanaïs flexu cincti.

Cap. XVIII.

Dacia.

TRans Iſtrum igitur Mœſis contermini fuerunt Daci Scythica gens, fera, atrox & barbara. Regio ipſa Dacia terminatur à Septemtrione Carpathicis jugis & Hieraſo amne; ab Oriente eodem Hieraſo & Iſtro; à Meridie itidem Iſtro; ab Occidente Patiſſo. Complectitur hodie Hungariæ partem, prædictam Transſilvaniam, Valachiam & Moldaviam fere totam.

Diviſa fuit olim in Ripenſem, Alpeſtrem & mediterraneam. Ripenſis eſt, quæ hodie dictam Hungariæ partem complectitur, cum parte Valachiæ. In hac populi Prendaveſii, Albocenſii, Saldenſii, Tervingi, Burrhi, Cingeſi. Alpeſtrem nunc incolunt major pars Valachorum & Moldavi. Quondam in ea populi Piephigi, Siginni, Sinſii, Cotenſii, Taiphali, Cacoenſii, Ciſtoboci. Mediterranea, quæ & Gepidia, tota nunc eſt Transſilvania. In hac olim populi Potulatenſii, Burienſii, Biephi, Ratacenſii, Tauriſci.

Urbs olim clara fuit Ulpia Trajana, ante armiſogethuſa dicta; nunc *Varheli* eodem u eſt in Valachia.

Fluviorum celeberrimi: Mariſus, Germ. *riſch*, Hung. *Maros*; & Aluta, Germ. *die* , Hung. *Olt.*

De incolis Daciæ.

Incolas ante Getas fuiſſe tradit Plinius; Dacos poſtea à Romanis adpellatos. Getarum nomen manſit circa utramque Iſtri ripam, ut ante dictum. Regibus illi ſuis regebantur, donec Trajanus Imperator Daciam perdomitam in provinciæ formam redegit. Poſtea Sarmatæ invecti. dein Gothi, moxque Hunni. Poſt hos Saxones Germanica gens, à Carolo M. devicti, cum leges victoris ferre nequirent aut nollent, in univerſam Daciam tranſierunt. Hinc etiamnum frequens, licet corruptus, in iis oris durat Germanicus ſermo. Exinde eadem gens, quæ Pannoniæ partes occupaverat, Hungari Saxonibus ſeſe miſcuerunt. unde mixta nunc utriuſque gentis lingua. Tum vero diviſa fuit univerſa Dacia in nova nomina. Ea pars quæ Patiſſo amni annexa, *Hungariæ* titulo acceſſit. Quæ ante Dacia mediterranea erat, Transſilvania adpellata: Inter hanc & Iſtrum Valachia: Inter hanc & Hieraſum Moldavia; cujus titulo etiam adjectum quicquid inter Hieraſum & Tyram amneis interjacet.

CAP.

Cap. XIX.

Transſilvaniæ, Valachiæ & Moldaviæ deſcriptio.

Transſilvania.

TRansſilvaniæ Principatus, qui ſilvis undique, unde ei nomen Latinum, & montium jugis clauditur, Hungarice *Erdeli*, Germanice *Siebenbürgen*, Saxonibus haud dubie à ſeptem opidorum numero dictus eſt. Qua ratione etiam nunc Sarmatis ſeu Sclavis *Siedm groska ziemia*, hoc eſt, Septemcaſtrenſis regio, indigitatur. Poſtquam Saxones colonos recepit, cultius habitari cœpit. Namque opida in ea illi condiderunt, quæ in hanc diem clara ſunt.

Cibinium ſive Hermanopolis, vulgo *Hermanſtadt*, caput provinciæ eſt: Alba Julia, Germ. *Weyſſenburg*, Hung. *Gulaſeirwar*, Principis ſuperioribus annis ſedes: Claudiopolis, Germ. *Clauſenburg*, Hung. *Coloſwar*: Biſtricia, Germ. *Biſtriz*, Hung. *Beſterze*: Sciburgium, Germ. *Schiesburg*, Hung. *Segeſwar*: Medieſus, German. *Medwiſch*, Hung. *Megies*: Stephanopolis ſeu Corona. German. *Croonſtadt*, Hung. *Breſlaw*.

Valachia ac *Moldavia*.

Quæ nunc duæ regiones Valachiæ ac Mol-

daviæ nominibus diſtinguuntur, ſuperiori ætate uno Valachiæ vocabulo cenſebantur. Incolis *Woloska Zemla*, id eſt, Valachia terra, & gens ipſa *Wolochy*. Dividebatur autem tota provincia in Majorem & Minorem; Major poſtea Moldaviæ nomen recepit. Minori Valachiæ titulus remanſit. Quæque ſuo parebat Principi ſeu Duci, quem Sarmaticæ gentis vocabulo *Waywodam* adpellant. Polonis quondam utraque ſtipendiaria. Nunc partem Hungariæ Rex, partem Turcarum Imperator tenet. Valachiæ caput ac ſedes Vaivodæ eſt *Targowisko*. reliqua loca ſunt *Brailow*, & *Dombrowitza*. Moldaviæ caput eſt ac Vaivodæ ſedes *Czukaw*. reliqua opida ſunt, *Margoſeſt*, *Tarisko*, *Moncaſtro*.

C a p. XX.

Tattaria minor; ubi Taurica Cherſoneſus.

TAttarorum nomen longe lateque per Aſiam & Europam diſperſum eſt; cujus limites poſtea in Aſia dicemus. at nunc de parte ejus agamus, quæ Tattaria Europæa ſive Minor dicitur.

Tattaria igitur minor, ſive Præcopenſium Tattarorum regnum, eſt ea Scythiæ Europææ pars quæ fluviis Boryſthene & Pſola ac Deſna (quæ duo in Boryſthenem exeunt) &

Tanaï

Tanaï minori, vulgo *Donetz*, ipſoque Tanaï, Mæoti palude ac Ponto cingitur. Quinam antiquitus populi has oras incoluerint, ſupra demonſtratum eſt. Cæterum omne litus hujus tractus Græcorum coloniis juxta atque monumentis inclytum fuit: maxime vero Taurica Cherſoneſus, non minus quam ipſa Græcia celebrata. In hac Græcorum urbes claræ, Panticapæum, nunc vulgo *Pontico*; Cimmerium, in medio Cherſoneſi; Taphros, nunc *Przekop*; & Theodoſia, nunc *Kaffa*.

Scythæ in univerſum tenuerunt: at poſtquam *Tattari*, ex Aſia profecti, occuparunt, *Tattaria* dicta eſt, Minorque cognominata, ad differentiam Majoris quæ eſt in ipſa Aſia.

Diviſa eſt in Præcopenſem & Cremeam. Præcopenſis, quæ Sarmatis *Przecopska* dicitur, eſt ipſa Cherſoneſus Taurica, à *Przecop*, id eſt, foſſa, quæ in Iſthmo facta eſt, ſeu ab opido ejuſdem nominis huic adpoſito, cognominata, Cremea, *Krymska* incolis, eſt reliqua pars extra Cherſoneſum, à *Krym* opido, quod olim Cremnos, dicta. At quia imperii ſedes eſt in Cherſoneſo, tota Tattaria Minor Præcopenſium Tattarorum regnum adpellatur. Ipſa gens fera, atrox ac rapida, non in opidis vel civitatibus, ſed campis ac ſilvis vaga agit. Unius regis Imperio parent; cujus regia eſt *Przekop*.

Cap. XXI.

Sarmatia Europæa.

ULtimi Europæarum gentium fuere Sarmatæ, Græcis dicti Sauromatæ, regionem totius Europæ latiſſimam incolentes, in Scythiam quoque Europæam protenſi: quin etiam in Aſiam uſque ad Hyrcanum mare nomen eorum pertinebat; ubi Sarmatæ Aſiatici dicebantur.

Sed Europææ Sarmatiæ limites fuerunt, ab Occidente Viſtula amnis, Suevicum mare, Finnicus ſinus, & linea ab hoc ſinu ad ſinum Granvicum ſive lacum Album perducta; quibus à Germania ſeparatur: à Septemtrione Oceanus Sarmaticus, ſive mare concretum: ab Ortu iidem limites qui Europæ: à Meridie Mæotis palus, Iſthmus Tauricæ Cherſoneſi, Pontus, Iſter, & Hieraſus; dein Carpatici montes, ubi in cuneum inter Patiſſum Iſtrumque procedit.

Longitudo ejus porrigitur ab Iſtri ac Patiſſi confluentibus ad Obii oſtium mill. German. IↃXL. Latitudo vero inter Rha fluvium & dictum ſinum Granvicum CCCLX.

Complectitur hodie Moldaviæ partem, inter Tyram, Iſtrum & Hieraſum amnes; Hungariæ partem inter Patiſſum & Iſtrum; Poloniæ regnum ultra Viſtulam, Boruſſiam, Livoniam,

voniam, Lituaniam, Ruſſiam Albam, hoc eſt, Magni Ducis Moſcoviæ imperium, & minoris Tattariæ partem, quæ Cremea dicitur.

Populorum in univerſa Sarmatia Ptolemæus complura nomina recenſet. at ut regio hæc Romanis pariter ac Græcis parum nota, ſic illa incerta. Clariſſimi tamen ac notiſſimi, præter eos quos in Scythia Europæa explicuimus, erant Germanis contermini Venedi, qui nunc ſunt Livones, Boruſſi ac Poloni inter Viſtulam, Lituaniam & Podoliam, tum Iazyges inter Iſtrum & Patiſſum, quos Ptolemæus Metanaſtas cognominat, id eſt, Vagos: Plinius Sarmatas affirmat: Tabula itineraria Sarmatas Vagos.

CAP. XXII.

De incolis Sarmatiæ, fluviis ac montibus: item de Hyperboreïs.

GEns quidem univerſa Græcis Sarmatæ dicta fuit, habitu, armis, moribus vivendique ratione Scythicæ ac Parthicæ ſimilis; ideoque ejuſdem originis cum his fuiſſe conjicere licebit. Verum quum ſibi ipſis dicti ſint *Ruſſacy*, & ad Riphæos uſque montes incoluerint, eoſdem eſſe credibile eſt, quos Mela Riphaces adpellat, tanquam poſteri Riphati Noachi abnepotis. Cæterum de rebus geſtis ipſorum, antequam ſub Slavorum no-

mine noſci cœperunt, parum in veterum monumentis reperitur.

Sarmatiæ fluvii.

Flumina in Sarmatia, præter ea quæ in Pontum defluere diximus, fuere, Suevicum mare ſive Codanum ſinum petentes, Chronus, vulgo Germanis accolis *Mämmel*, Polonis *Niemen:* Rubo in Venedicum ſinum, qui nunc accolis *der Riegiſche Bodem*, prope Rigam ſeſe exonerans; nunc *Diviná* Polonis, *die Dune* German. Turuntus in Moſcovia, nunc *Weli karzeká:* & Cheſinus, in Clylipenum ſive Granvicum ſinum ſeſe evolvens; nunc Ruſſis accolis *Lowat*, & poſtquam emenſus aliquod ſpatium, *Wolchow*.

Montes.

Montes ſunt, Carpates, nunc *Krápak*, Poloniam ab Hungaria ſubmovens: Riphæi, qui & Obii, à ſinu Albo ad Obii oſtium extenſi; Ruſſis ſive Moſchis nunc *Weliki kameny poyas*, id eſt, magnum lapideum cingulum dicti, quia orbis cingulum eos perhibent.

Hyperborei.

Sed operæ pretium fuerit hoc loco cognoſcere ea, quæ de Hyperboreis, fabuloſis celebrata miraculis gente, veteres tradiderunt. Hos alii Europæ, alii Aſiæ dederunt, pleri-

plerique utrique. Fuerunt (ſi fuiſſe credimus) ſupra LX gradum in litore Septemtrionalis Oceani, ultra Aquilonem (unde & nomen eis à Græcis quæſitum) Riphæoſque montes ſub ipſo ſiderum cardine. Regio aprica, felici temperie, omni afflatu noxio carens, per ſe fertilis. Cultores juſtiſſimi & diutius quam ulli mortalium & beatius vivebant. Quidpe feſto ſemper otio læti non bella noverant, non jurgia, non ægritudinem ullam: ad innocentiam omnem æquale votum. Domus iis nemora lucique, & Deorum cultus viritim gregatimque. in diem arbores victum ſubminiſtrabant. Mors non niſi ſatietate vitæ. ubi eos vivendi tædium ceperat, mortem ultro accerſebant & voluntario interitu caſtigabant obeundi tarditatem. Epulati delibutique ſenes luxu ac ſertis redimiti, ſemetipſos in pelagus ex certa rupe præcipites dabant. quod genus ſepulturæ beatiſſimum exiſtimabant.

Cap. XXIII.

De Polonia regno Provinciiſque ei ſubjectis.

Polonicum regnum, quod vaſtum nunc obtinet terrarum ſpatium, à principio arctis includebatur finibus; quidpe cujus ſumma longitudo inter occaſum & ortum

à *Schwibuſſen* proximo Sileſiæ opido juxta *Croſſen* ad *Leucznam* proximum Ruſſiæ opidum, non excedebat mill. German. LXXX. Latitudo vero maxime ſinuata inter fontem Viſtulæ,& opidum Moſcoviæ *Wongrow*, mill. LX. Verum acceſſerunt poſtmodo ejus titulo, Lituania, Ruſſia Nigra ſive Minor, Podolia, Volinia, Podelaſſia, Maſovia, Pruſſia, Samogitia & Livoniæ major pars.

Sarmatæ, ut ante retuli, hæc omnia primo tenuerunt, præter eam Poloniæ partem, quæ in veteris Germaniæ ſolo citra Viſtulam ſita eſt. Quanquam & Pruſſiam & Livoniam Germanica gens, ut in Germaniæ deſcriptione ex Tacito demonſtravimus, ab initio incoluit; quæ in hanc diem perpetuo manſit. Solum eſt in univerſum frumento fertiliſſimum; niſi qua ſilvæ vaſtiores intercedunt.

Termini autem totius regni Poloniæ ſunt, à Septemtrione mare Suevicum & ſinus Venedicus, lineaque à Pernavia Livoniæ opido ad Dunæ fontes ducta; qua Sol exoritur, Boryſthenes, ſive *Dnieper*; à meridie Tyras, ſive *Nyeſter*, & Carpates mons; qua occidit Sol, Sileſiæ & Marchiæ Brandeburgicæ Pomeraniæque junguntur.

Longitudo harum finium ſumma eſt, inter duo opida *Schwibuſſen* ante dictum & *Czynkaſſy* in ripa Boryſthenis ſitum, mill. German. CC. Latitudo inter Pernaviam Livoniæ opidum

opidum & Carpatem montem ſupra Transſilvaniam milliar. CL.

Dividitur in regiones ac Provincias ſupra dictas: quarum ſingulas explicare aggrediemur.

CAP. XXIV.

Polonia proprie dicta.

POlonia proprie dicta, incolis *Polska*, à vocabulo *Pole*, quod Slavonica lingua campum ſignificat, notationem accepit; quia tota campeſtris eſt ac plana.

Dividitur in Majorem & Minorem. Major Germaniæ contermina eſt; Minor Moraviæ, Hungariæ ac Ruſſiæ. Minor ſupremam nunc fert dignitatem ab urbe Cracovia regni capite. At Major dicta fuit altera, cum divideretur regnum, quia illic ſedem fixit Lechus gentis conditor.

Polonia Major.

Majoris caput eſt Poſenania, incolis *Poſnan*, German. *Poſen*, urbs præclara ac ſupra Polonorum cultum ſplendida, emporiumque celeberrimum. Secunda eſt Gnæſna, incolis *Gniezno*, German. *Gnieſen*, mercatu nobilis, antiquiſſima Polonicarum, primaque ſedes Principum. Reliqua opida ſunt, Caliſia Ptolemæo memorata, Polonis nunc *Kaliſz*: Lanci-

cia, *Plotsko*, & Petricovia, vulgo *Piotrkow*, Juridico conventu (tribunal incolæ vocant) maxime celebris.

Polonia Minor.

Princeps Minoris eſt Cracovia, vulgo *Krákow*, caput decuſque totiús regni ac ſedes regia: urbs magna atque ingens, & licet inter incultas, ipſa tamen magnifica admodum & ſuperba. Corrodunum eſſe Ptolemæi, haud male conjiciunt docti viri. Secunda à Cracovia eſt Lublinum, vulgo *Lublin*, urbs egregia ac lauta, negotiationibus ſublevata. quidpe mercatus eſt totius regni nobiliſſimus Tertia eſt Sendomiria, Polonis *Sendomierz*.

Cæterum à Lecho primo gentis conditore Principes populum rexerunt aduſque Boleſlaum Chabrium, qui primus Poloniæ Rex ab Othone III Roman. Imperatore circa ann. c I ↄ pronunciatus eſt.

Cap. XXV.

Lituania, Ruſſia & Podolia.

Lituania, Polon. *Litwa*, German. *Littawen*, ſuos habuit antea Principes, magni Ducis titulo illuſtres, donec Iagello ann. cIↄccclxxxvi in Regem Poloniæ electus magnum Lituaniæ Ducatum Polonico regno adjunxit. Regio eſt totius regni vaſtiſſima,

ma, ſilvis horrida, paludibus fœda. Longitudo ejus maxima inter Polotæ fluv. fontes (qui ſunt in confinibus Livoniæ & Moſcoviæ) & *Daſſow* proximum Ponto opid. milliar. German. CCLX. Latitudo inter Chronum & Boryſthenem amnes milliar. LXXX.

Urbibus, vicis atque ædificiis tota regio plane inculta eſt. Caput eſt Vilna, German. *Wilde*, ampla ac ſpatioſa, Cracoviæ magnitudinem exæquans, at ligneis plurimum conſtans ædificiis. Major equidem hac, at incultior, Novogardia, vulgo *Nowigrod*. Clara item atque magna eſt Kiovia, vulgo *Kijow*, ad Boryſthenem ſita. *Daſſow*, ad Pontum accedens, veterum eſt Ordeſſus. *Kawno*, German. *Kawen*, Mulſo quod vulgo *Medum* vocant, nobile eſt opidum.

Ruſſia Nigra.

Provincia hæc inter Poloniam Minorem, Voliniam, Lituaniam, Podoliam, Moldaviam, Transſilvaniam & Hungariam ſita, Minor dicitur Ruſſia, ſive Ruſſia Nigra, Pol. *Czarna Ruſz*, ad differentiam Majoris ſive Albæ, quod eſt Moſcoviticum Imperium. Latine Ruſſos & Ruthenos vocant incolas, quos à Roxolanis originem atque nomen habere putant. Ea pars quæ Carpaticis affixa jugis, incolis *Podogorze*, quaſi ſubmontana, indigitatur.

Sues

Suos aliquando Ruſſia habuit Duces: poſtmodum Poloniæ regno adjecta.

Caput Ducatus eſt Leopolis, Pol. *Lwow*, German. *Lewenburg*, quod contracte *Lemburg* efferunt; emporium Turcicis mercibus celeberrimum. Reliqua opida ſunt, *Przemyſl*, *Halycx*, *Chelm*.

Podolia.

Podolia, Pol. *Podole*, inter Moldaviam, Ruſſiam Nigram, Voliniam & Lituaniam ſita, vaſtiſſimis campis, pecori quam hominibus alendis benignior, paſcuis gaudet mirum in modum luxuriantibus; adeo ut boum ingentium immania cornua vix è gramine appareant.

Caput regionis eſt *Kámienijecz*, urbs mira ac ſtupenda ratione in arduo ſaxo condita; qua re, cum ſæpius à Tattaris, Turcis ac Valachis peteretur, inexpugnabilis exſtitit. Reliqua loca ſunt, *Chmielnik*, *Tzudnow*, *Bratzlaw* & *Orczakow*, quod Tattari occupatum tenent.

CAP. XXVI.

Volinia, Podelaſſia, Maſovia, Livonia, Samogitia.

Volinia.

VOlinia, Pol. *Wolin.* inter Poloniam, Lituaniam & Ruſſiam Nigram porrecta, opida præcipua habet, *Lutzko*, *Wlodimirz*, & *Krzemieniec*.

Podelaſſia.

Podelaſſia, Pol. *Podlaſze*, inter Lituaniam, Maſoviam & Boruſſiam poſita, Lituaniæ quondam pars, ſingularis poſtea provincia facta, Poloniæ titulo acceſſit. Loca notiora ſunt, *Bielsko, Tykoczijn, Auguſtow*.

Maſovia.

Maſovia, Pol. *Mozowſze*, German. *die Maſaw*, inter Boruſſiam, Poloniam & Podelaſſiam ſita, ſuos habuit ante Duces; quorum ſtirpe exſtincta, Ducatus ann. cIↃIↃxxvi. Poloniæ titulo inſertus eſt. Caput provinciæ eſt Varſavia; Pol. *Wárſzawa*. German. *Warſaw* regni comitiis, quæ heic haberi conſueverunt, celebris.

Livonia.

Livonia, German. incolis *Liefland*, nobiliſſimâ

liſſima atque ampliſſima regio, ab Septemtrione Finnico ſinu terminatur; ab Oriente Narva amne & *Peybas* lacu, & Magnæ Ruſſiæ Lituaniæque latere Occidentali; à Meridie linea ab opido Lituaniæ *Dodina*, in ripa Duinæ fluvii poſito, ad *Memmel* Boruſſiæ opidum perducta; ab Occaſu mari Suevico. Longitudo ſumma inter Narvam & *Memmel* mill. XC. Latitudo inter mare & *Dodina* mill. LX. Dividitur in quatuor partes, quarum nomina incolis, *Eſten*, *Letten*, *Curland* & *Semigallen*. Harum prima Suedicæ eſt ditionis, reliquæ Polono parent: Inſula *Ooſel* ad Danum ſpectat.

Princeps urbium eſt *Riga*, nobile emporium, nec inferior commerciis Rivalia, vulgo *Revel*, Eſteniæ caput. Tertia eſt Dorpatum, vulgo *Derpt*; Veneda, vulgo *Wenden*, Venedico obverſa ſinui, Magiſtri militiæ ordinis Teutonici ſede nobilitata. Curlandiæ, quæ ſuperioribus annis in Ducatum una cum Semigallia elata, caput *Goldingen*. Ducum autem ſedes *Mittow*.

Samogitia.

Samogitiæ Ducatus inter Livoniam & Boruſſiam ſitus, nullo neque opido, neque caſtello, neque eximio aliquo ædificio inſignis, ſilvis ac nemoribus horridus, ſolo melle, quod heic præſtantiſſimum colligitur, notus eſt.

CAP.

CAP. XXVII.

De Boruſſia & Caſſubia: item de Epiſcopatibus & Academiis regni Polonici.

Ruſſia, vulgo *Preuſſen*, ampliſſima atque illuſtriſſima regio, fluviis ac lacubus ſtaiſque frequenter rigua, frumento maxime ax, quibuſdam dicitur perperam Boruſſia, aſi à Boruſcorum antiqua gente, quam olemæus in Moſcoviæ tractu ponit. hanc c tranſiiſſe ſuſpicantur. Alluitur à Septemone ſinu Codano & Chrono flumine; ab tu clauditur Lituania & Podelaſſia; à Meie Maſovia & Polonia: ab Occaſu Caſſu-. Porrigitur in longum à Chroni oſtio, Toruntum urbem in ripa Viſtulæ, mill. rman. XLV. In latum ab opido Podelaſſiæ *igrod*, ad Viſtulæ oſtium, totidem.

Diviſa hodie eſt in Regalem, quæ immete Regi paret; & Ducalem, quæ Marchious Brandeburgicis in feudum conceſſa.

Regalis Boruſſia.

In Boruſſia Regali clariſſima urbium Geum, quæ & Dantiſcum, vulgo *Danzighe*, iliſſimum Suevici maris Emporium, toregni granarium, civitas dives & opua; mœnibus, foſſa ac vallo munitiſſima. ında ab hac eſt Torunium, vulgo *Thoorn*: cele-

liſſima atque ampliſſima regio, ab Septer trione Finnico ſinu terminatur; ab Orier Narva amne & *Peybas* lacu, & Magnæ Rı ſiæ Lituaniæque latere Occidentali; à Meı die linea ab opido Lituaniæ *Dodina*, in ri Duinæ fluvii poſito, ad *Memmel* Boruſſiæ pidum perducta; ab Occaſu mari Suevic Longitudo ſumma inter Narvam & *Memn* mill. xc. Latitudo inter mare & *Dodi* mill. lx. Dividitur in quatuor partes, qu rum nomina incolis, *Eſten*, *Letten*, *Curla* & *Semigallen*. Harum prima Suedicæ eſt c tionis, reliquæ Polono parent: Inſula *Oc* ad Danum ſpectat.

Princeps urbium eſt *Riga*, nobile emp rium, nec inferior commerciis Rivalia, vul *Revel*, Eſteniæ caput. Tertia eſt Dorpatuı vulgo *Derpt*; Veneda, vulgo *Wenden*, Ver dico obverſa ſinui, Magiſtri militiæ ordiı Teutonici ſede nobilitata. Curlandiæ, quæ ſ perioribus annis in Ducatum una cum Sen gallia elata, caput *Goldingen*. Ducum aut ſedes *Mittow*.

Samogitia.

Samogitiæ Ducatus inter Livoniam &] ruſſiam ſitus, nullo neque opido, neque caſ lo, neque eximio aliquo ædificio inſignis, vis ac nemoribus horridus, ſolo melle, q heic præſtantiſſimum colligitur, notus eſ

C.

CAP. XXVII.

De Boruſſia & Caſſubia: item de Epiſcopatibus & Academiis regni Polonici.

PRuſſia, vulgo *Preuſſen*, ampliſſima atque illuſtriſſima regio, fluviis ac lacubus ſtagniſque frequenter rigua, frumento maxime ferax, quibuſdam dicitur perperam Boruſſia, quaſi à Boruſcorum antiqua gente, quam Ptolemæus in Moſcoviæ tractu ponit. hanc huc tranſiiſſe ſuſpicantur. Alluitur à Septemtrione ſinu Codano & Chrono flumine; ab Ortu clauditur Lituania & Podelaſſia; à Meridie Maſovia & Polonia: ab Occaſu Caſſubia. Porrigitur in longum à Chroni oſtio, ad Toruntum urbem in ripa Viſtulæ, mill. German. XLV. In latum ab opido Podelaſſiæ *Raigrod*, ad Viſtulæ oſtium, totidem.

Diviſa hodie eſt in Regalem, quæ immediate Regi paret; & Ducalem, quæ Marchionibus Brandeburgicis in feudum conceſſa.

Regalis Boruſſia.

In Boruſſia Regali clariſſima urbium Gedanum, quæ & Dantiſcum, vulgo *Danzighe*, nobiliſſimum Suevici maris Emporium, totius regni granarium, civitas dives & opulenta; mœnibus, foſſa ac vallo munitiſſima. Secunda ab hac eſt Torunium, vulgo *Thoorn:* cele-

celebre quondam emporium, antequam Gedanum ad id faſtigium perveniret; nunc nundinis maxime clarum. Elbingium, vulgo *Elbing*, Anglorum opibus, qui pannis heic negotiantur, in ſingularem nitorem indies creſcit.

Reliqua opida notiora ſunt, Mariæburgum, firmiſſimum munimentum; Grudontia, Bromberga, Culmia, hæc antiquiſſima & opulentiſſima quondam urbs. Braunsberga publico Jeſuitarum collegio famigeratum opidum.

Boruſſia Ducalis.

Ducalis Boruſſiæ caput ac ſedes Ducum eſt Regius mons, vulgo German. *Königsberg*, Pol. *Krolewiec*; urbs nobilis & celebre maritimis mercimoniis emporium. Eſt præterea verſus Septemtrionem ultima *Memel*, arx munitiſſima.

Caſſubia.

Caſſubiæ Ducatus, inter Boruſſiam ac Pomeraniam ſitus, latior olim erat, quam nunc patet. Quidpe tota ea Boruſſiæ pars quæ circa Viſtulam Pomerellia nunc dicitur, Caſſubiæ Ducibus ante parebat.

At ejus quæ nunc Caſſubia nuncupatur, caput eſt Conicia, Polon. ſive Caſſubiis incolis *Chonitza*, German. *Konitz*. Reliqua opida ſunt, *Slochow, Butow, Lavenburg*.

Epiſco-

Epiſcopatus & Academiæ Polonici regni.

Archiepiſcopatus in univerſo regno ſunt tres, Gnæſnenſis, Leopolitanus & Rigenſis. Epiſcopatus XVI. Academiæ duæ, Cracovienſis & Regiomontana.

CAP. XXVIII.

Moſcoviæ ſive Ruſſiæ Albæ Magnus Ducatus.

ULtima Europæ regio eſt Ruſſia Alba ſive Major, omnium vaſtiſſima; inculta, ac paludibus ſilviſque invia. Eadem Moſcovia à capite ſuo. Gens ipſa rudis, perfida, ſervituti ſupra modum addicta, vulgato nomine nunc Moſcovitæ adpellantur.

Finitur ipſa regio à Septemtrione mari concreto, ab ortu iiſdem finibus quibus Europa, hoc eſt, Obio ac Tanaï amnibus: à Meridie Tanaï minore, vulgo *Donetz*, Deſna & Pſola; ab Occaſu Boryſthene & Narva, lineaque inter horum fontes ducta.

Longitudo ſumma inter promontorium Litamin, vulgo *Capo Oby*, & Pſolæ confluentem, ad opidum *Czerkaſſy*, implet mill. German. CCCLXXX. Latitudo inter *Corelenberg* opidum in confinio Finlandiæ, & Obium flumen, juxta opidum *Lepin*, mill. CCC.

Divi-

Dividitur in complures Ducatus ac provincias, quæ plerumque à præcipuis urbibus denominantur.

Ducatuum princeps eſt Moſcovia, incolis *Moskowa*; cæteri, *Wolodimir*, *Moſaysko*, *Twer*, *Ruſzowa*, *Niſſy Nowogorod*, id eſt, inferior Novogardia, *Zezan*, *Worotin*, *Smolensko*, *Biela*, *Pleskow*, *Weliki Nowogorod*, hoc eſt, Novogardia magna, *Bieleiezero*, *Iaroſlaw*, *Swiera*.

Principatus, *Roſtow* & *Suldal*.

Provinciæ, *Wolska*, *Corella*, *Wologda*, *Uſtiug*, *Dwina*, *Wiatka*, *Iuhora*, *Petzora*, *Condora*, *Permen*, *Czeremyſſi gorni*, *Czeremyſſi Lugowi*, *Mordwa*, *Kargapole*, *Meſchora*.

Urbes Moſcoviæ.

Urbes in hac regione cunctæ conſtant ligneis ædificiis, ac luto illitis; amplæ quidem ſunt, ſed quarum viis ſæpe latiſſimi campi intercedant.

Caput imperii eſt *Moskwa*; urbs ſupra modum atque fidem magna, ut quæ quadraginta unum & quingenta ædificiorum millia complectitur. Arx eſt in ea magni Ducis, quem incolæ *Czar*, id eſt, Imperatorem vocant, domicilium viginti millium hominum capax; quos præſidii cauſa Magnus Dux perpetuo alit.

Reli-

Reliquæ urbes ſunt totidem fere, iiſdem-
ue nominibus, quos Ducatus ac provinciæ.
Quarum *Wolodimir* caput erat ante imperii.
Uſtiug celeberrimum totius Ruſſiæ in medi-
erraneis emporium. Maritima emporia ſunt
. Nicolai & S. Michaëlis Archangeli opida,
Belgis, Anglis, & Germanici Suevicique
naris accolis frequentata. In opidum *Bieleie-
zero*, quod in lacu conditum, bello ingruen-
e, theſauros Magnus Dux abſcondit.

Sunt præterea Magni Moſcoviæ Ducis
mperio ſubjectæ Tattarorum quædam na-
iones Aſiaticæ, de quibus poſtea in ipſa Aſia.

LIBER QUINTUS.

CAP. I.

Summa Aſiæ deſcriptio.

EXplicatis omnibus Europæ par-
tibus, tempus eſt Tanaï traje-
cto Aſiam ingredi. hæc quidpe
Europæ connexa, imo innexa,
cum & Scythæ Aſiatica gens in
Europam ampliſſimo tractu protendantur, &
Sarmatæ gens Europæa ultimos fines in A-
ſiam non minori tractu extendant.

Ipſa terra Aſia ab initio rerum omnium
nobiliſſima; ut quæ prima genus mortalium
intra

intra ſe conſpexit & in alias mundi parte
emiſit. Prima gentium, ritus, ſacra, mores
rationemque vivendi alias docuit. hæc deni-
que eſt quæ Deum ipſum humana ſpecie tulit

Dictam Græcorum alii volunt ab Aſi
Nympha, Oceani & Tethyos filia, Japeth
conjuge, alii ab Aſio Manei Lydi filio.

Fines ſunt ab Septemtrione Oceanus Scy-
thicus; ab Oriente mare Eoum; à Meridi
mare Indicum, ſive Rubrum; ab Occident
ſinus Arabicus & Iſthmus qui eſt inter ſinum
Arabicum & mare internum; atque ind
maria Phœnicium & Ægæum, Propontis,
Pontus, Mœotis lacus, Tanaïs amnis & O-
bium flumen.

Longitudo ejus ſumma eſt inter Helles-
pontum & Malaccam extremum Indiæ em-
porium mill. German. c I ɔ c c c. Latitudo
inter fauces Arabici ſinus & *Tabin* promon-
torium, quod eſt ad fretum *Anian*, milliar.
cIɔccxx.

Diviſa fuit olim univerſa in Majorem &
Minorem. Regiones quas Major complecti-
tur, ſunt iſtæ: Sarmatia Aſiatica, Scythia Aſia-
tica, Serica, Sinæ, Indiæ, inſulæ ad Indias, in
continenti rurſus Gedroſia, Carmania, Dran-
giana, Arachoſia, Sogdiana, Paropamiſis, Ba-
ctriana, Hyrcania, Margiana, Parthia, Perſis,
Suſiana, Media, Albania, Iberia, Colchis, Ar-
menia, Meſopotamia, Aſſyria, Babylonia,
Ara-

Arabia, Syria, Palæſtina, Phœnice, Cilicia, Cappadocia, Galatia, Pontus, Bithynia, Pamphylia, Lycia, & inſula Cyprus. In minori ſunt hæ: Phrygia, Myſia, Lydia, Caria, Æolis, Ionia, Doris, & inſula Rhodus.

At hodie tota Aſia in quinque potiſſimum dividitur partes; quarum I Tattaria; II China; III Indiæ, ſub quibus inſulæ adjacentes; IV Perſarum ſive Sophorum imperium, ſub quo comprehenditur Armuziæ peculiare regnum; V Turcicum imperium.

Cap. II.

Scythia Aſiatica & Sarmatia Aſiatica; item Serica & Sogdiana.

PRima igitur Aſiæ, poſt Tanaïm, eſt Scythia, ipſaque gens Scythæ, quos Perſæ Sacas adpellavere à proxima gente: antiqui Arimeos dixerunt. In Europam uſque ad Iſtri oſtia extendi, ſupra demonſtravimus, ubi etiam fines eorum explicuimus.

At Scythia Aſiatica fines habet ab Occaſu eoſdem quos ipſa Aſia atque Europa: ab Septemtrione mare Scythicum ſive concretum ad *Tabin* uſque promontorium; ab Ortu mare Eoum & Auxatios Caſioſque montes, quibus à Serica hodie Cataiæ regno diſterminatur; & Ottorocoram montem, quo à Sinis ſive Chinenſibus diſcernitur: à Meri-

die Emodos montes, quibus ab Indiis: & Sagdia Oxiaque juga, quibus à Perſarum ſubmovetur imperio; dein mare Caſpium; mox Caucaſum montem, quo ab Albania; & Coracem, quo ab Iberia & Colchide ſeparatur.

Longitudo ejus atque latitudo nobis in Europa dictæ ſunt. Complectitur autem hodie totum Tattariæ Aſiaticæ nomen, ſi regnum Cataiæ excipias, quod Seres populi olim tenuere; & Zagataiæ partem nomine *Ocrage*, quam Sogdii. Diviſa fuit in Sarmatiam Aſiaticam, Scythiam intra Imaüm montem & Scythiam extra Imaüm montem.

Sarmatia Aſiatica.

Sarmatarum Aſiaticorum regio includitur fluminibus Tanaï & Rha, ſive *Volga*, mari Hyrcano Ponticoque, & montibus Corace Caucaſoque. Nunc Tattari Czerkaſſi eas terras tenent.

Populi in ea à veteribus Geographis recenſentur innumeri; at clari Turcæ, ſive Turci, qui Turcicum condiderunt imperium. Præterea Amazonum muliebre genus, omnium clariſſimum.

Scythia intra & extra Imaüm montem.

Reliqua Scythia Aſiatica in duas dividitur partes; quæ occaſum ſpectat, Scythia intra

Imaüm

Imaüm montem; quæ ortum, Scythia extra Imaüm dicitur.

In Scythia intra Imaüm montem populi inter alios fuere Saſſones, unde quidam Saxones in Germania ortos nugantur; & Sacarum gens magna, nunc *Turckeſtan* & *Tagaliſtan*, in confinibus Indiæ. Atque in his populi omnium Scytharum nobiliſſimi Maſſagetæ.

Fluvii.

Fluvii univerſæ Scythiæ celebres ſunt Obius & Paropamiſus, ad quem nunc urbs *Canul*, uterque mare Septemtrionale petentes: Iaxartes, nunc *Cheſel*; & Rha, nunc *Volga*; ſive *Volha*; & *Edel*, in mare Hyrcanum erumpentes.

Imaüs.

Montium maximus atque celeberrimus eſt Imaüs; cujus Septemtrionalis pars nunc *Alkai* perhibetur; ubi Tattariæ Imperatorum ſepulchra. inde ad Gangis fluvii fontes Indiæque fines ccccl. mill. German. longitudine protenditur.

Serica & Sogdiana.

At Tattariæ nunc extremæ ad Eoum mare pars, quæ Cataiæ regnum dicitur, olim fuit Serica regio, quam gens clariſſima Seres in-

coluerunt. Horum metropolim Seram eodem nomine etiam nunc exſtare quidam contendunt.

Sogdiana etiam regio, inter Oxi dexteram ripam & Sogdios montes ſita; quæ Perſici olim Imperii fuit, nunc Tattariæ pars eſt, ſub nomine *Ocrage*.

C A P. III.

Summa Tattariæ deſcriptio.

TAttarorum igitur nomen hodie totâ Aſiâ ampliſſimum eſt, in Europam etiam, ut ante Scythicum, extenſum, ubi Tattaria Minor ſupra memorata. Gens ipſa fera, atrox, cruenta, inconditis moribus & omnium barbarorum maximè barbara. Regio plurimum inculta, triſtis, ſquallida atque deſerta. Nomen accepit à flumine *Tattar*, quod *Mongul* regionem irrigans in mare Septemtrionale effunditur.

Univerſæ longitudo eſt à Boryſthenis oſtiis ad *Tabin* uſque promontorium mill. German. circiter cIↄ. Latitudo ab Obii oſtio ad finem *Bramas* regni in confinibus Indiæ ac Sinarum, mill. Iↄc.

Univerſa dividitur in Aſiaticam & Europæam, quam ſupra explicuimus.

Aſiatica quinque potiſſimum partibus diſtribuitur, quarum nomina hæc; Tattaria deſer-

deſerta, Tattaria *Zagataia*, *Turckeſtan* regnum, Cataïni Magni Imperatoris imperium, & Tattaria vetus.

CAP. IV.

Tattaria deſerta, Zagataia & Turckeſtan.

DEſerta Tattaria inter Tanaïm, Volgam, Iaxartem amnes, Tapyros, Sebyos Imaümque montes ſita, Sarmatiæ Aſiaticæ partem, partemque maximam Scythiæ intra Imaüm montem complectitur, in hordas complures diſtributa; quarum præcipuæ ſunt: Zavolhenſis, quæ & Bulgarorum Tattarorum eſt horda; Caſanenſis, Nohaigenſis, Tumenſis, Schibanskenſis, Coſakenſis, Aſtracanenſis, quæ quondam peculiare regnum; & Baskirdenſis; pleræque ab opidis cognominatæ.

Harum incolæ cum omnes liberi ante eſſent, nunc Moſcovitarum imperio audientes ſunt; exceptis unis Tumenſibus, qui magno Chano Cataïno parent.

Zavolhenſis horda magna quondam dicebatur, quia ex hac cæteræ ortum duxerant; unde etiam Imperator eorum *Vluchan* adpellabatur, id eſt, Magnus Dominus, ſive Magnus Imperator.

Aſtracanenſis regni caput eſt urbs *Aſtracan* ſive *Citrachan* prope oſtia Volgæ, ſali-

nis atque emporio clara ; qua de cauſa mercatores innumeri ex Moſcovia, Turcico Imperio, Armeniis & Perſide eo confluunt.

Sunt præterea in deſerta Tattaria *Czyrkaſſi* inter Tanaïm & Volgam, in Aſiatica Sarmatia ; & verſus Oceanum in Scythia intra Imaüm, *Mecriti* ac *Samoiedi*, quos Latine dicas ſemet ipſos devorantes ; aliique eodem tractu, *Molgomſai*, *Badai*que ; utrique Solem, vel rubrum pannum in ſublime elatum, venerantes. Cæterum dexteræ Obii ripæ, circa mediam fluminis partem, adpoſita eſt urbs magnitudine & incolarum numeroſitate ingens *Gruſtina*, Tattaris & Moſcoviticis negotiatoribus frequentiſſimum emporium.

Tattari Zagatai.

Deſertæ Tattariæ à meridie conjuncti ſunt Tattari *Zagatai*, agro, opidis moribuſque cæteris cultiores ac nobiliores. Fines eorum à Septemtrione Iaxartes flumen ; ab ortu *Turckeſtan* regnum ; à meridie Perſicum imperium ; ab occaſu mare Hyrcanum.

Caput regionis ac ſedes regum eſt *Samarcanda*, Tamburlane bellicoſiſſimo Tattarorum Imperatore maxime celebris ; urbs magna ac lapide exſtructa ; at parum frequens. *Zahaſpa* ad Oxi oſtia & *Bikent* in mediterraneis clara ſunt emporia, quo Indi & Cataiæ regni incolæ mercandi cauſa conveniunt.

Tur-

Turkeſtan regnum.

Proximum ab ortu eſt *Turkeſtan* regnum, veterum Sacarum regio; cujus incolæ ſatis civiles & culti. Urbium notiſſimæ, *Taskent*, *Cotam*, *Caſcar*, *Iarkem*.

CAP. V.

Cantaini Magni Chani Imperium; item Tattaria vetus.

POtentiſſimum inter Tattaros imperium eſt Magni Chani in regnis *Cataia*, *Tangut*, *Tainfu*: & in provinciis *Tenduc*, *Camul*, *Ciarciam*, *Cara kitay*, id eſt, Nigra Cataia, & *Teber*. Initium ejus eſt à Noruſſis montibus in confinibus Tattariæ deſertæ, extenditurque ad *Tabin* uſque promontorium & fretum *Anian* longitudine Ioc circiter mill. German. Occupat veterem Sericam, majorem partem Scythiæ extra Imaüm montem, partemque Scythiæ intra Imaüm.

Regnum Cataiæ.

Serica eſt ipſum nunc regnum Cataiæ, vulgo *Kitay*; incolis (ut ferunt) adeo frequens, & agrorum cultu adeo læta, urbiumque ſplendore, ædificiorum nitore, atque omni denique divitiarum genere adeo affluens, uti neque Græciæ veteri neque Italiæ cedat.

 Ur-

Urbium opulentiſſima eſt *Cambalu*, regia ſedes & caput totius imperii Magni Chani, quinque milliar. German. ambitu comprehendens; quam duodecim ſuburbia, juxta numerum portarum, circumjacent, frequentiſſimum Indis ac Sinenſibus mercatoribus emporium.

Caindu urbs velis ſubtiliſſimis, quæ ex arborum corticibus ad uſum fœminarum conficiunt, maxime eſt clara. Qua re tota olim Serica nota erat. Unde Plinius; *Seres*, inquit, *lanificio nobiles, perfuſam aqua depectentes frondium canitiem.*

In regno *Tangut* artem typographicam ante c I ɔ annos inventam fuiſſe nonnulli contendunt.

Tenduc provincia, magni ac potentis Regis Presbyteri Joannis (quod nomen poſtea Abiſſinorum Regi in Africa per errorem datum fuit) quondam regnum fuit.

Tainfu regnum amplum atque cultum vitibuſque fertile, artificibus ac negotiatoribus refertum, armorum bellicorum nobiliſſima inter Tattaros officina. Quin Serico ferro jam inde Plinius palmam tribuit.

Tattaria Vetus.

Poſtrema univerſæ Tattariæ pars eſt Vetus Tattaria, inter Paropamiſum amnem & Sericam ſive Cataiæ regnum, ad uſque Septem-

ptemtrionalem Oceanum & fretum *Anian* extenſa.

Dicitur vetus Tattaria, quia hinc primo nomen Tattarorum, ut ſupra demonſtravimus, exortum eſt. Regiones heic & hordæ complures, quarum nomina vix nota aut certa. At *Ung* & *Mongul* regiones, *Gog* & *Magog* eſſe, viri docti docent.

Cap. VI.

De Sinarum regione ſive China.

Tattariæ, qua ortum Solis proſpicit, adnexum eſt Chinæ regnum, Cœli temperie, fertilitate ſoli, amplitudine, opibus ac potentia haud cuiquam alii cedens. Gens ipſa (ſi credimus) ingenio omnes alias ſuperans. Sinas eſſe Ptolemæi, cum ſitus, tum ipſum vocabulum maxime convincit. Quidpe quod Hiſpanis *China*, id Italis Tuſcis *Cina*, & Germanis *Tſchina* ſcribitur: ubi exiguam in pronunciatione deprendas differentiam inter *China* & *Sina*. At ignorantia Hiſpanicæ pronunciationis, quæ eſt in Ch, Græcæ literæ χ pronunciatio in vocabulo iſto apud alias nationes invaluit. Limites habet ab Occaſu Damaſios montes, quibus ab India & Tattaria ſeparatur; ab Septemtrionibus Ottorocoram, & murum ccc milliar. German. inter hujus crepidines contra Tattarorum

irruptiones exſtructum: ab ortu Oceanum Sinenſem ſive Eoum; à meridie eundem Oceanum & regnum *Sian*. Longitudo ſumma eſt à Tattarorum finibus, qua mare Eoum tangunt, uſque ad regnum *Sian*, mill. German. Iↄc. Latitudo inter Damaſia juga & Oceanum milliar. ccc.

Dividitur totum regnum in complures provincias, quas illi præfecturas vocant: quarum maritimæ ſunt, *Cantan*, *Foquiem*, *Chiqueam*, *Nanquin*, *Xantum*, *Paquin*; mediterraneæ, *Xiamſii*, *Canſii*, *Sancii*, *Suchnam*, *Huanum*, *Juana*, *Fuquam*, *Suinam*, *Quicheu*, *Quiancii*, *Cochinchina*, *Quancii*.

Urbes per univerſum regnum eſſe tradunt celebres ccxl, foſſis muriſque probe munitas, præter opida & pagos quorum infinitus numerus. Amplitudo autem urbium ex eo conjicitur, quod *Cantan*, una ex minoribus, tria amplius milliaria Germanica circuitu amplecti dicatur.

De regia varia eſt auctorum traditio; alii quidpe *Paquin* eam vocant, alii *Xantum*, quam eandem putant eſſe *Quinſaï*. In Tattariæ finibus verſus Septemtriones ſitam eſſe, omnes conſentiunt. Ante erat regio *Nanquin*, magna urbs, in medio regni verſus Oceanum poſita. At de urbe *Quinſaï* (ſive ea Tattarorum Magni Chani, ſive Sinarum Regis regia; utrumque enim traditur) merito

pruden-

prudentiſſimi cujuſque fidem excedunt ea quæ M. Polus Venetus tradidit: continere ſcilicet eam circuitu mill. Ital. circiter centum, id eſt, German. communia viginti quinque, & pontium in ea lapideorum duodecim millia, quorum quidam tantæ altitudinis, uti majores naves erecto malo ſubtermeare queant: lacum item intra mœnia ambitu mill. German. circiter ſeptem continere; in quo duæ inſulæ ſingulas regias ſuperbiſſimo opere ſuſtinentes, per univerſam autem urbem præſidium triginta millium militum. Verum tamen urbem hanc poſt Marci Poli tempora bello dirutam vel alia gravi calamitate deſtructam eſſe, quidam putant.

Japan Inſula.

Inſulæ ab ortu Sinarum regno objacent innumeræ; at duæ inſigniores: *Corea*, incolis *Caoli*, longitudine CCXXX milliar. Germ. latitudine L; & multo nobilior *Japan*, longitudine milliar. CL. latitudine LXX; utraque in complures ditiones, quas Reguli verius quam Reges obtinent, diſtributa. Hujus tamen potentior Rex eſt *Meaci*, urbis totius inſulæ principis.

Cap. VII.

De India Veteri.

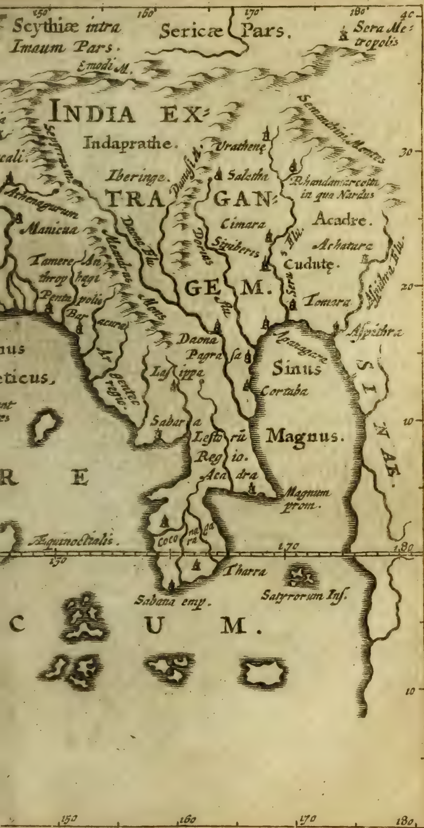
SInarum regno conjuncta eſt ab Occaſu Meridieque India, terra omnium nobiliſſima, auri argentique adeo fœcunda, uti ſolum ejus aureum argenteumque eſſe veteres crediderint.

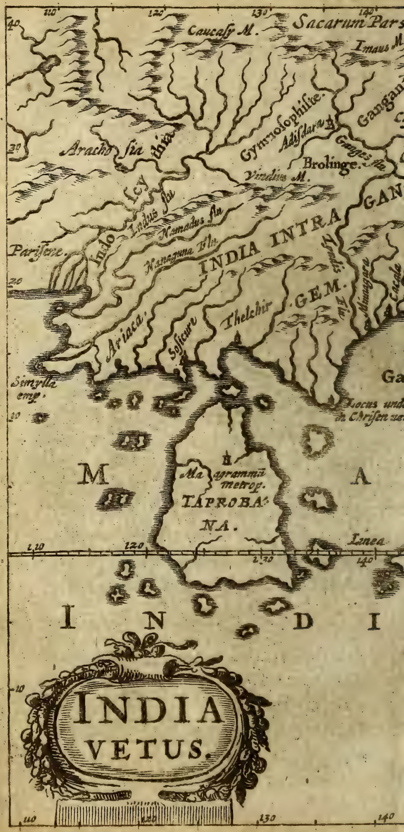
Nomen accepit ab Indo nobiliſſimo flumine. Clauditur ab Occaſu Indo; à Septemtrione Emodis montibus; ab Ortu itidem montibus Damaſiis & Meandro; à meridie ſuum mare, quod Indicum adpellatur, magnis ſinubus recipit; in quod, ceu duo cornua, longiſſimo excurſu ſeſe emittit.

Longitudo ejus ſumma eſt ab Indi fontibus uſque ad extremum aureæ Cherſoneſi promontorium mill. German. circiter Iɔc; Latitudo maxima à Damaſiis jugis in finibus Sinarum ac Tattarorum ad Simyllam promontorium, nunc *C. Comori*, mill. ccccL.

Diviſa fuit olim Gange flumine in duas partes; quarum una verſus Occaſum India intra Gangem, altera verſus Ortum India extra Gangem, adpellabatur.

Tradunt veteres Geographi, fuiſſe in India populorum novem millia, quorum clariſſimi Brachmanes, Indorum Philoſophi, Græcis Gymnoſophiſtæ dicti; & Gangaridæ, quo-

Scythiæ intra Imaum Pars.
Sericæ Pars.
Sera Metropolis
Emodi M.
INDIA EX:
Indaprathe.
Semanthini Montes
Vrathene
Saletha
Rhandamarcotta in qua Nardus
Iberinge.
TRA
GAN:
Athenagurum
Manicua
Cimara
Acadre.
Siriberes
Achatura
Tamere
Cudute.
Penta polis
GE
M.
Tomara
Asspithra
Daona
Pagra
Sinus
Cortaba
Magnus.
Lasippa
Sabara
Regio.
Magnum prom.
Æquinoctialis.
Tharra
Satyrorum Insf.
Sabana emp.
U
M.
SINÆ.

INDIA VETUS.
Sacarum Pars
Caucasy M.
Imaus M.
Gymnosophistæ.
Adisdara
Ganges flu.
Brolinge.
Vindius M.
Arachosia
Indus flu.
Namadus flu.
Nanaguna Flu.
INDIA INTRA
GAN
Pariſene.
Indo
Ariaca.
Soſicure
Thelchir
GEM.
Tyndis Flu.
Simylla emp.
TAPROBA-NA.
metrop.
M
A
Linea
I N D I

quorum regem potentiſſimum Alexander Magnus invadere non auſus eſt.

Urbium fuiſſe quinque millia, iidem auctores prodiderunt præcipua capacitate; quarum omnium clariſſima Nyſa, in qua genitum Liberum patrem Indi arbitrabantur.

Fluvii.

Fluviorum nobiliſſimi ſunt Indus & Ganges: Indus, quem accolæ quondam Sandum, nunc diverſis nominibus diverſi adpellant populi, *Hynd*, *Duil*, *Inder*, & *Caercede*, in Paropamiſo monte effuſus undeviginti recipit amnes; ſed clariſſimos Hydaſpen & Hypaſin, qui Alexandri iter terminavit. nuſquam latior quinquaginta ſtadia, aut altior xv paſſus, ſeptem oſtiis in mare Indicum evolvitur. Ganges gemmifer & auri fœcundus, ex Scythicis exoritur montibus, cujus latitudo minima duo mill. German. maxima quinque, ubi vadoſiſſimus, menſuram centum pedum devorat.

De Incolis.

Indorum gens vetuſtiſſima nunquam à natali ſolo receſſit. quare nemini fas ſit mirari vel hominum vel urbium copiam. Indiam Liber pater (quem illi apud ſe natum arbitrati) primus cum exercitu ingreſſus eſt, primuſq; omnium Indis ſubactis triumphavit.

Dehinc Perſæ proxima inter Indum & Gangem armis occupata tenuerunt, donec Alexander, Dario ſuperato, Porum Indorum Regem debellavit. Poſt hunc in pace, ſuis quique Regibus obedientes, egerunt; donec, diu ignoti, tandem Portugallenſibus ſuperiori ſæculo rurſus cogniti fuerunt. Longinquitas regionis occaſionem præbuit fabulis, uti ex veteribus graves etiam ſcriptores, hominum varias monſtroſaſque ſpecies crediderint.

C A P. V I I I.

Summa Indiæ novæ deſcriptio.

CUm ſuperioribus ſæculis ob feritatem intercedentium populorum terra adiri India nequiret, tam longinqui vero maris navigatio nondum experta eſſet, diu Europæis incognita manſit, cum non niſi ex veterum ſcriptis noſceretur. At primus Guaſco Gama Portugallenſis ann. cIↃ cccc xcvii ab Hiſpaniis profectus, ſuperato Bonæ ſpei promontorio atque univerſa Africa circumnavigata, Indiæ oram maritimam perluſtravit. Poſt hunc idem ab aliis feliciter tentatum; miſſique alii aliique ſubinde à Regibus Portugalliæ, qui oram maritimam vi occupatam, arcibus ac propugnaculis munirent. Deprehenſum tunc eſt, varia nationum genera Indias incolere, Hebræos, Perſas, Scy-

thas,

PERSIÆ
PARS.
Cabul
Cabul.
Indus fluv.
Ganges fluv.
INDIA INTRA GANGEM
Aracan
nunc
MOGO-
RES.
DOSTAN.
IN
INDIA EXTRA GANGE
M. Ava
Ava
BENGALA
CAMBAIA
Cambaia
Surat
Delli
Orixa
ORIXA.
Dio
Decam
Goa
Malabar
Narsinga
Cormandel
Golfo de Bengala
Bengala
Calicut
Cochin
Comori
Negapatam
Colombo
Ceylon
Insulæ Maldivæ
PEGU
Pegu
SIAM.
Siam
CAM
IA.
Ligor
Malacca
SUMA
TRA.
Straet van Sunda
MAR DI
INDIA.
INDIA
ORIENTALIS
NOVA.
Tropicus

140
150
160
170
Corea Ins.
IAPAN.
30
Tropicus Cancri
I. Formoſo
OCEANUS
CHINENSIS.
I Tinhoa
El Pracel
20
Luconia
Philippinæ
Inſulæ
Tandaia
Iſlas de
las Velas
10
S. Iuan
Borneo
Morotay
Gilolo
NEO.
Linea Æquinoctialis
Nova Guinea
Celebes
Ceram
I Timor
HOLLANDIA
Capricorni
NOVA.

thas, Arabas, ipſoſque Indos, quorum exigua quædam pars poſt D. Thomæ, ut ferunt, inſtitutionem in fide Chriſtiana permanſerunt. Hanc navigationem diu Portugallenſes & Hiſpani, conſtituto in Indiis ab Portugalliæ Hiſpaniæque Regibus Prorege, ſoli obtinuerunt; donec ſuperioribus annis Hollandis etiam frequentata eſt.

Iiſdem finibus, quibus olim, India nunc etiam circumſcribitur. nam & citra Indum amnem populi quidam, ut olim, nunc etiam Indi dicuntur.

Dividitur etiam nunc, ut olim, Gange fluvio in duas parteis: quarum una *Indoſtan*, quæ olim India intra Gangem; altera *Mangi*, India extra Gangem. Regna univerſam continere tradunt XLVII, quorum quædam nimium modica & arctis admodum finibus conſtricta.

At noviſſimi tamen Geographorum in novem potiſſimum partes ſive regiones univerſam Indiam diviſerunt; quarum nomina ſunt: *Cambaia*, *Narſinga*, *Malabar*, *Orixa*, *Bengala*, *Pegu*, *Sian*, *Camboia*, & Septemtrionalis pars, quæ ferme tertia univerſæ.

CAP.

Cap. IX.

Cambaia, *Narſinga*, *Malabar*, *Orixa*.

CAmbaiæ regnum in dextro Indiæ cornu ad Indi oſtia ſitum, longitudine occupat mill. German. circiter CLX, Latitudine fere totidem.

Urbium prima eſt, quæ regno nomen dedit, *Cambaia*, omnium Indicarum cultu atque magnitudine præſtantiſſima; qua de cauſa *Cairum* Indiæ vocitata. Regia ſedes eſt *Campanel*, in edito loco ſeptenis mœnibus cincta. *Goa* in inſula Indi poſita, emporii celebritate, agrorum ubertate, incolarum multitudine atque ædificiorum magnificentia inſignis urbs, ob munitionis firmitudinem locique ſitum clauſtra regni vocitata.

In eadem inſula *Dio* arx, atque in continenti alia *Damaom*, Hiſpanorum præſidiis cuſtodiuntur.

Celebres quoque ſunt *Beder* & *Decan* urbes; quarum hæc regno quondam nomen dederat. At citra Indum in Provincia *Guzarate*, quæ pars eſt regni Cambaiæ, præcipua urbs eſt *Ardavat*, Indi ripæ adpoſita.

Narſinga.

Narſingam, in dextro itidem cornu ſitam, duobus lateribus, Occidentali ac Orientali, mare

mare abluit. Longitudo ejus à confinibus Cambaiæ & Orixæ, ad promontorium *Comori*, milliar. occupat German. circiter CL. Latitudo ſumma inter duo maria mill. XC.

Regiæ ſunt duæ: *Narſinga*, unde regno nomen, & *Biſnagar*.

Onor, *Batecala* & *Mangalor*, Luſitanæ ſunt ditionis. *Colmandel* & *Maliapor* ab Indis Chriſtianis habitantur: Quarum hæc D. Thomæ ſepulchro clara.

Malabar.

Malabar regio in extremitate dicti cornu ſita, in longum LXXX, in latum XLV mill. German. regna continet, ab ſingulis urbibus denominata; *Cananor*, *Calicut*, *Coulete*, *Cranganor*, *Cochin*, *Coulam* & *Travancor*. Horum *Calicut* cætera præſtat; cujus Rex *Samory* incolis, id eſt, ſummus Imperator ac Deus in terris vocatur. Ipſa urbs *Calicut* ampla eſt, at humiliter exſtructa.

In hac provincia Luſitani tria habent munimenta.

Orixa.

Orixæ regnum, in ſinu Gangetico inter Narſingæ & Bengalæ regna protenſum, caput habet Orixam urbem. At regia eſt *Ramana*.

CAP.

CAP. X.

Bengala, Pegu, Sian, Camboia, India Septemtrionalis.

Bengala.

BEngalæ regnum ab urbe *Bengala* dictum, ad Gangis aliorumque amnium oſtia, in longum CL, in latum CLXX mill. German. obtinet.

Ipſa urbs *Bengala*, magna, celeberrimo emporio inſignis, in inſula fluvii *Coſmin* ſita eſt.

Pegu.

Regia hujus regni eſt *Pegu* urbs in inſula poſita, totius Indiæ clariſſima, mœnibus munita, ædificiis elegantiſſimis ornata.

Subjecta autem ſunt Regi *Pegu* & alia regna, quorum *Ava* verſus Septemtrionem, gemmis, equis & elephantis abundat.

Sian.

Sian potentiſſimum regnum, cujus longitudo CCC. lat. CLX. conficit mill. urbes inſigniores habet *Sian* regiam, admodum amplam, & *Malacca* in Cherſoneſo aurea ſitam; emporium aromatibus nobiliſſimum; quatuor mill. Germ. amplecti dicitur.

Cam-

Camboia.

Hujus regni caput eſt *Camboia*; at ſedes regia *Diam*, quæ quibuſdam *Odia*.

India Septemtrionalis.

Borealem Indiæ partem, quam tertiam univerſæ diximus, quondam in varia regna diviſam, nunc Tattari ex Tattaria huc transgreſſi obſident. Hi Mogores dicuntur, & eorum rex Magnus Mogor; cujus regia *Delly*, in confinibus Cambaiæ & Narſingæ regnorum. Sub hoc Rege urbes claræ, *Mandao*, *Sanga*, *Moltan*, *Citor* & *Aracan*, ſingulorum regnorum capita.

CAP. XI.

Inſulæ in Indico mari.

INſularum in Indico mari tantus eſt numerus, ut haud facile iniri queat; quare præſtantiores ſolum dicendæ.

Princeps eſt atque omnium toto Oriente nobiliſſima *Sumatra*, in complura regna diviſa; Secunda eſt *Borneo*; Tertia *Java* Major, incognitæ magnitudinis; quam Jul. Cæſar Scaliger omnium rerum facili ubereque proventu compendium Orbis adpellavit. In hac celeberrimum Emporium *Bantam*.

Dein inſulæ *Celebes*, *Gilolo*, *Ceiram*, quas Sin-

Sindas eſſe putant Ptolemæi: & inter has ſparſæ Moluccæ; parvæ, at felici aromatum productu nobiles, *Bachian*, *Tidor*, *Ternate*, *Motir*, *Machian.* Jamque Sinarum regno adproximantes Philippinæ, quas Baruſſas Ptolemæi interpretantur. Harum maxima *Lutzon*; in qua Hiſpani urbem condiderunt *Manilliam*. Secunda eſt *Mindana.* Tertia *Calamianes.* Dein reliquæ minores inter has diſſipatæ. Hinc vero verſus Orientem ſunt aliæ complures, in univerſum Hiſpanis *Iſlas de las Velas* dictæ. Hinc rurſus meridiem verſus CL diſtans mill. German. eſt nova *Guinea*; quæ an ſit inſula, an vero pars continentis terræ Auſtralis, nondum ſatis compertum habemus. At in ſinu Gangetico Narſingæ regno adverſa *Ceylon*, novem regnis diſtincta, antiquis Taprobana dicta.

CAP. XII.

De Perſarum imperio.

PErſarum regnum antiquitus occupabat quicquid præter explicatas terras in Aſia reliquum eſt, quin etiam Indiæ partem & Ægyptum, quæ antiquitus in Aſia cenſebatur, longitudine ab Helleſponto ultra Indi oſtia mill. Germ. IↃCC. latitudine à Ponto ad ſinus Arabici fauces IↃ. quo ſpatio multæ regiones atque regna recenſentur, de quibus ordine erit

PERSIA
Ex Adamo
oleario.
PONTUS EUXINUS.
Caucaſus Mons
Aſtrachan
Bantina
Colchis
Pambek
Reo
Paphlagonia
Congi
Amaſia
Tocato
Tabaka San
Sober
Urumi
ASIA MINOR.
ARMENIA.
Tiflis
Akiskui
Nigdia
Cappadocia
PAMPHILIA
Addizis
Martiana
Nachtzuan
Zangli
Carpurt
Wan
Chui
Cilicia.
mallon
Heran
Bitlis
Besbetin
Rumie
Raga
Sabar
Niniue
Arbel
MARE MEDITERRAN PARS
Antiochia
Cyprus
Damascus
Suberkan
Meſopotamia.
Aſſyria.
Scherb
Anna
Bagdaht
Tigris Flu.
M.Galilea
Meſchet
Ierusalem
Rahemah Lac.
M.Mortum
ARABIA
Chaldæa.
ARABIA DESERTA.
ARABIA PETRÆA.
MARE RUBRUM.
Kalife
ARABIA FELIX.
Hitziſi
70
80
45
35
25

90
100
Noroſſus Mons
Boglatan
Baluiaty
Thecar
Tanais fl.
45
Orxantes flu.
Almalag
Moku
CATA
LÆ
PABS
Portus Mirkiſchalck
Chua-
Kurkentel
Gien
Nikeb
MARE
BUCH-
Chetzend
Rath
Sebgu
CASPIUM.
reſſem.
Tzes
Bucharà
ARA.
Terment
Demkan
Ferawe
Neſeff
Erbizi
Oxus fl.
CHETH
Maſſageta
Babacambe
Lacus
Abia flu.
Meſſinan
BACTRI-
Eiruſca
Meſchet
LAN.
Merweruth
Taurus
Semnekan
CHO
RA SAN.
35
Suſen
Izurtzan
Bamian
Taurus
Kain
Herat
Burgiâ
Lacus
Thebes
Meſina
Paniſys
Deſert
Salſum
Godana
Thebeſſi
Kileki
Grees
Sabluſtan
Sernich
Mut
Kabokaran M.
Tzeis
Aſtar
Sartzaan
Chaluk
Beſir
PER-
KIR
Permaſir
MAN
SIA
Pem
Ketſch
Lar
Mochuſtan
MEKERAN
Baſin
S PERSICVS.
Ormus
Calara
Tanke banka
Guadel
Paskin
Paſſi
Eugan
25
C Moſandaon
Zulfar
90
100

erit agendum. At primo loco eam partem narrabimus, quæ nunc Perſarum ſive Sophorum imperium dicitur. Hoc clauditur à Septemtrione Hyrcano ſive Caſpio mari, & Oxo flumine Caucaſoque monte; ab Oriente Indo; à Meridie mari ac ſinu Perſico; ab Occaſu Euphrate amne & Tigri, qui in illum immergitur, Niphaticis jugis, & Araxe fluvio, qui in Hyrcanum mare evolvitur. Longitudo ejus eſt ab Araxis oſtio ad Indi oſtia milliarium CCCCLX. Latitudo ab Oxo ad mare Perſicum CCLXX.

Regiones heic olim, Gedroſia, Carmania, Drangiana, Arachoſia, Paropamiſis, Bactriana, Margiana, Hyrcania, Aria, Parthia, Perſis, Suſiana, Aſſyria, Media.

Cap. XIII.

Gedroſia, Carmania, Drangiana, Arachoſia, Paropamiſis, Bactriana, Margiana, Hyrcania, Aria, Parthia.

Gedroſia.

Gedroſiæ, quæ nunc *Kheſimur* & *Guzarate*, populi fuerunt Orbitæ, Parſiræ, Muſarnæi, Rhamnæ. Regiones Paradene, Pariſene. Flumen nobile Arbis ſive Arabis. Urbes inclytæ Parſis, caput regionis, Arbis & Cuni.

Car-

Carmania.

Carmaniæ veteris nunc regiones ſunt *Kirman*, *Goadel* & *Ormuz* regnum. Populi in ea quondam Iſatichæ, Zuthi, Gadanopydres, Cameloboſci, Sozotæ dicti, Agdenites, Rhudianæ, Ares, Charadræ, Paſargadæ, & Armozæi. Regiones, Modomaſtice, Parepaphitis, Cabadina, Chantonice. Flumen, Samydaces. Mons, Semiramidis. Urbes Carmana, Samydace, Alexandria, Armuza.

Drangiana.

Drangianæ, nunc *Sigeſtan*, populi Darandæ & Batrii. Regio Tatacene, Urbes inclytæ Ariaſpe, Prophthaſia.

Arachoſia.

Arachoſiæ, nunc *Candahor*, populi Pargyetæ, qui ante Arimaſpi, poſtea Evergetæ dicti; Sydri, Roplutæ, Eortæ. Urbes Arachotus, Alexandria.

Paropamiſis.

Paropamiſidis, quæ nunc *Sableſtan*, populi Bolitæ, Ariſtophyli, Ambantæ, Parietæ, Pariſii. Urbes claræ, Carura, quæ & Ortoſpana, Naulibis.

Bactriana.

Bactriana nunc *Coraſan* dicitur; Populi olim

im Salataræ, Zariaſpæ, Chomati, Comi, cinacæ, Tambyzi, & Thocarorum magna ens; Maricai, Scordi, Varni, Savadii, Orſiti, marispi. Urbes duæ regiæ, Bactra & Ebuni. claræ item Maracanda, Charracharta.

Margiana.

Populi Margianæ, quæ nunc *Elſabar*, Dericæ, Maſſagetæ, è Scythia huc transgreſſi; arni, Daæ, Tapuri. Urbium clariſſima Aniochia Margiana, ante Alexandria dicta; poſt ero Seleucia.

Hyrcania.

Populi Hyrcaniæ, (unde proximum mare Hyrcanum dicitur,) Maxeræ, Aſtabeni, Chrindi, Regio Arſitis. Caput regionis Hyrcana; inde Amaruſa.

Aria.

Ariæ, nunc *Diargument*, populi, Niſæi, Aſtaveni, Muſdorani, Caſirotæ, Obares, Elymandri, Borgi. Urbes, Aria, Alexandria, Bitaxa.

Parthia.

Parthiæ, nunc *Arac*, regiones ſunt, Comiſene, Parthiene, Paratauticene, Tabiene, cujus gens Sobidæ. Caput regni ac regia Hecatompylus à centum portis dicta.

CAP.

Cap. XIV.

Perſis, Suſiana, Aſſyria, Media.

Perſis.

POpuli Perſidis, quæ nunc *Farſi*, Meſaba tæ, Rapſii, Hippophagi, Suzæi, Mægo res, Stabæi. Regiones Parætacene, Miſdia Mardiene, Toacene. Urbium clariſſimæ, Per ſepolis, caput quondam imperii Perſici, o mnium elegantiſſima; Axima, Maraſium Toace.

Suſiana.

Suſianæ, quæ nunc *Elaran*, gentes Elymæi, quorum regio Elymæa vel Elymaïs; Coſſæi, Regiones Melitene, Cabamene, Characene, Ciſſia. Chaltapitis, & campus Dera ſive Derius, omnium fertiliſſimus. Fluvii nobiles, Moſæus, Oroates & Eulæus, tam limpidis aquis, ut nullas alias reges bibere voluerint. Urbes claræ Suſa & Tariana.

Aſſyria.

Aſſyriæ, nunc *Cuſiſtan*, regiones notiores fuere, Arrapachitis, Sitacene, Adiabene, Apolloniates, Calacene, Arbelitis. Populi Garamæi & Sambatæ. Fluvii in Tigrim defluentes, Lycus, Caprus, & Gorgus. Urbes inſigniores, Ninus, quæ Ninive in Sacris literis quondam clariſſima, à Nino condita; Cteſiphon

hon Parthorum regia, & Arbela quondam vicus, ubi Darium vicit Alexander Magnus.

Media.

Mediæ, quæ nunc *Sarch* dicitur, populi celebres fuere Caſpii, à quibus mare proximum Caſpium vocatur, quod & Hyrcanum ab Hyrcanis; & Caſpiæ portæ ab illis; Cadufii, Geli, Dribyces, Avarici, Mardi, Carduchi, Gordieni poſtea dicti; Marundæ, Margaſi, Sagartii, Tapuri, Sidices, Vadaſſi. Regiones, Atropatia, Choromiterne, Sagrianica, Ragiana, Daritis, Zapavortene, Syromedia. Urbium notiſſimæ, Ecbatana, Arſacia, Cyropolis, Europus. Fluvii celebres, Cambyſes, Cyrus, Mardus, qui & Amardus; Strato, Corindas. Montes, Coronus, Jaſonius, Orontes, Zagrus, Choatras.

C a p. XV.

De varia imperii Aſiatici mutatione, nova Sophorum regni deſcriptione; item de regno Ormuz.

INitio rerum penes Aſſyrios Aſiæ, id eſt, terrarum quæ nunc ſub Turca & Sopho, imperium ſtetit. Poſtea ad Medos devolutum. ab his ad Perſas per Cyrum tranſlatum. Dein Macedones, Alexandro Darium debellante, occuparunt. mox cum pars Romanor.

PONTUS EUXINUS.
Sinope
Paphlagonia
Amiſus
Themiſcyra
Halis fl.
Trapezus
Satala
Ætulane.
Nicopolis
Erethica.
CAP.
P
A.
DOCI
A.
Sebaſtia
Horſene
ARMENIA
Pegian.
Orbiſine.
Bozoch.
Melas fl.
Morimene
mons Amanus M.
Laviana
Samoſata
Taurus
CILICIA.
Alexandria
Seleucia
Pieria
Zeugma
Comagene
Hierapolis
Chalcis
Antiochia
Apamea
Caſius M.
COE
SY
Beroea
Chalibon
Antiochene
Cyprus
MARE
Marathus
Eleuther. fl.
Tripolis
PHŒ
NICIA
Liban
Laodicea
LESYRIA
Palmyrene
Palmyra
SYRIA.
Berithus
Syro Phœnicia
Antilibanus M.
Tyrus
Ptolemais
Galilæa.
M. Carmelus
CUM.
Cæſarea Palæſtina
Apollonia
Joppe
Bethſemes
Gaza
Aſcalon
Samaria
Decapolis
Peræa
Bethſabara
PA
LÆ
STI
NA
Judæa
Idumæ
Boſtra
Medava
Sirbonis L.
Caſius M.
Pompey Sepulchr.
Petra
ARABI
PETRÆ
A.
Sinai M.
SINUS
ARABIC,
Arabiæ
Sophene
Baſiliſſe
Orbaliſſi
Moſchici
Antitaurus M.
Popul Thoſpites
Curdi.
Corinea.
Melitene
Niphates M.
Maſius M.
Edeſſa
Chalcitis
Carræ
Nicephorium
ALIDU
Sce
ARAB
DESER
ARM
SYRI
SOPO

Tote ne
MARE CASPIUM.
Sodu cene
Arſea
Aſtau nites.
Acilise ne
Artemita
Cortæa.
Tigranocerta
Mardi.
Mons
Niphates M.
Carduchi
MEDIÆ
PARS.
Niſibis
A S
O
Adiabene.
SYRIA.
Singaras M.
Acabene
Ninus
Labbane
T A
MIA.
Tigris fl.
Ingine
DIARBECH.
Ancobarites.
Seleucia
Ctesiphon
Auchanites.
Regius flu
Meſene.
Babylonia
B A
Mardocæa.
B Y L O
Chaldæa.
NIA.
SUSIANA.
Teredon
Urchoa vel Ur Chaldeorum
SINUS PERSIC,
Felicis pars.

bus celeberrimum. In *Kirman*, ipſa urbs *Kirman,* caput regionis.

Regnum Armuſiæ, vulgo *Ormuz*.

Cæterum veteris Carmaniæ nunc pars eſt regnum *Ormuz* admodum potens: quod Plinio Armuzia regio dicitur, populi Armozei. Ptolemæus refert hoc ſitu civitatem Armuzam, & Strabo Armozum, quo nomine hodie cenſeri poteſt *Ormuz* in inſula ejuſdem nominis.

Rex Saracenus eſt; olim Perſarum, nunc Hiſpaniarum Regis, qui arcem illic obtinet munitiſſimam, ſtipendiarius. Sed hujus regni pars altera eſt in proximo Arabiæ litore.

Caput regni eſt Armuza, vulgo *Ormuz*, urbs ſatis elegans, emporiumque gemmis, unionibus atque aromatibus, quæ India, Perſis & Arabia mittunt, celeberrimum.

C A P. XVI.

De reliquis veteris Aſiæ regionibus, quas nunc Turcarum Imperator obtinet: & ſpeciatim de Albania, Iberia, Colchide & Armenia.

QUod reliquum eſt Aſiæ, Turcicum Imperium totum obtinet. Regiones hic olim fuere, Albania, Iberia, Colchis, Armenia, Cappadocia, Galatia, Pontus & Bithynia,

Aſia minor ſive proprie dicta, Lycia, Pamphylia, Cilicia, Syria, Meſopotamia, Babylonia & Arabia. In inſulis celebriores Cyprus & Rhodus, Lesbos, Chios & Côs.

Albania.

Albania nunc Georgiæ pars Orientalis, inter Iberiam & mare Caſpium ſita, ab Albano flumine nomen habere videtur. Fluviorum nobiliſſimus eſt Cyrus, Caſpium mare abluens. Urbes inſigniores Chabala ſive Cabalaca, Albana & Getara.

Iberia.

Iberia, nunc pars Georgiæ Occidentalis, inter Albaniam & Colchidem ſita, gentis Iberorum clariſſimum ſolum, urbes celebres habuit Artaniſſam & Armacticam, ſive Harmaſtim.

Colchis.

In Colchide, quæ nunc *Mengrelia* dicitur, inter Iberiam & Pontum Euxinum ſita, populi fuere Ealæ & Manrali, unde regioni nunc nomen. Fluvii celebres, Phaſis, Cyaneus. Montes Caucaſus & Corax. Urbium clariſſimæ Phaſis & Dioſcurias, quæ poſtea Sebaſtopolis.

Arme-

Armenia Major.

Armenia univerſa dividitur Euphrate amne in Majorem & Minorem. Major eſt quæ nunc in tres partes diviſa, *Turcomannia*, *Popul*, & *Curdi* adpellatur. à Septemtrione Moſchicis montibus ſeparatur à Colchide & Iberia, Cyroque amne ab Albania; ab Oriente Caſpium mare habet & Caſpium montem; à Meridie, montem Taurum, quo à Meſopotamia, & Nyphatem, quo ab Aſſyria diſcernitur; ab Occidente Euphrate amne à minori Armenia diſterminatur. Mediam dividit Antitaurus mons. Fontes heic amnium toto Oriente nobiliſſimorum, Euphratis ac Tigris; montes Gordiæi & Pariedrus. Regiones ſunt Cotacene, Bocche, Toſarene, Totene, Colthene, Soducene, Syracene, Sacaſene, Baſiliſſene, Hobordene, Arſea, Acilisene, Aſtaunites, Sophene, Anzitene, Thoſpites, Corinea, Gordiene & Cortæa. Populi, Mardi, Gordiæi. Urbium notiſſimæ, Armauria, Artaxata, Thoſpia, Artemita, & Tigranocerta.

Armenia Minor.

Armenia Minor, quæ nunc *Pegian* & *Bozoch*, clauditur ab Ortu Euphrate amne, à Meridie Amano monte, ab Occaſu & Septemtrione monte Scordiſco. Mediam itidem ſecat Antitaurus. Regiones in ea, Orbaliſſine,

ne, Ætulane, Ærethica, Horſene, Orbiſene. item præfecturæ, Cataonia, Morimene, Laviana, Aravene. Fluvius inclytus Melas, qui Euphrati jungitur.

Urbium principes, Satala, Nicopolis, Melitene, Comana.

C A P. XVII.

Cappadocia, Galatia, Pontus & Bithynia.

CÆterum ſinus ille terrarum, qui eſt inter Ponticum & Cyprum maria, *Natolia* nunc dicitur, ab una provinciarum *Anadole*. Heic olim regiones, Cappadocia, Galatia, Paphlagonia, Pontus & Bithynia, Aſia minor, Lycia, Pamphylia & Cilicia.

Cappadocia.

Cappadocia, quæ nunc quatuor complectitur regiones, *Genech*, *Suas*, *Anadole* & *Amaſiam*, ab Ortu habet Armeniam Minorem, à Meridie Ciliciam, ab Occaſu Pamphyliam & Galatiam, à Septemtrione Pontum Euxinum. Fluvii nobiles Iris & Thermodon. Regiones Lycaonia, Themiſcyrene, Zelitica, Carmanene, Gargarauſene, Gargauritis, Antiochene, Tyranis. Gens Heniochorum magna, ac multis nominibus diſtincta. Urbes claræ, Comana Pontica cognomine, Neo-

cæſa-

cæſarea, Sebaſtia, Diocæſarea, Maza, quæ & Cæſarea, Iconium, Laranda, Tyana, Trapezûs, Amaſia, Strabonis Geographi cunis decorata.

Galatia.

Galatia, cujus nunc partes *Roni* & *Chiancare*, dicta eſt hæc regio à Gallis, ex Italia poſt incenſam Romam huc transgreſſis; eadem Gallogræcia & Græcogallia, quia Gallis Græca Gens miſta incoluit. Antea Phryges tenuere & Paphlagones. Paphlagoniæ nomen manſit in parte Galatiæ. Includitur autem Galatia à Septemtrione Pontico mari; ab Ortu Cappadocia, à Meridie Pamphylia, ab Occaſu Aſia minori & Ponto Bithyniaque. Regiones verſus Septemtrionem Paphlagonia, in qua Heneti populi, unde Veneti in Italia: verſus Meridiem Iſauria, ubi urbs Iſaura; & Piſidiæ pars: Cujus altera pars in Pamphylia memorabitur. Populi Chalybes, Trœmi, Proſerliminitæ, Byceni, Orondici: & Gallorum nationes, Tectoſagæ, quorum caput Ancyra urbs; Toliſtobogii, Voturi & Ambiani. Urbes inclytæ, Teuthrania, Sinope, Mithridatis & cunis & ſepulchro nobilitata; Amiſus, Therma, Peſſinûs, quæ Dindymene & Cybele ante dicta. Montes ſunt, Olgaſis, Didymus, & qui Cælenorum tumulus.

Pontus & Bithynia.

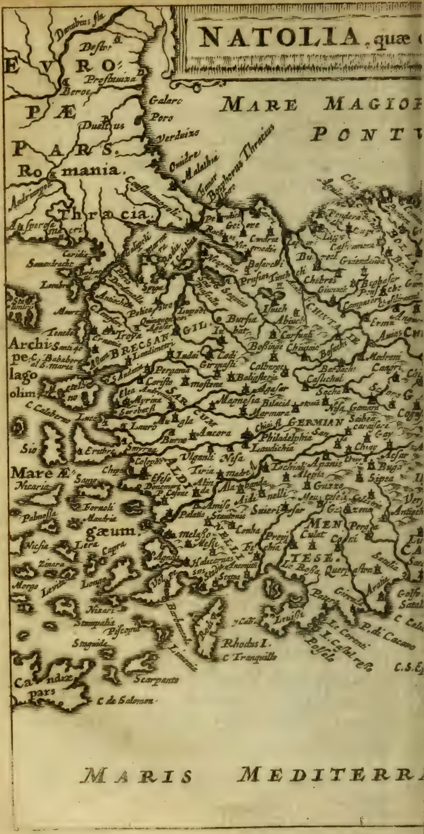
Quæ ante duæ erant regiones, Pontus ad Ortum Solis, Bithynia ad Occaſum, poſtea ſub una provincia cenſæ ſunt. Terminatur provincia à Septemtrione mari Pontico, ab Ortu Galatia, à Meridie Aſia minori, ab Occaſu Propontide. Mons clarus eſt Orminius; Flumina, Parthenius, Hippias, Sangarius, Aſcanius. Regiones, Bogdomanis, Timonitis. Populi, Chalcedonii, Mariandini, Caucones, Zygiani. Urbes inſignes, Chalcedon, quæ nunc *Scutari*, Conſtantinopoli adverſa; Nicomedia, Apamea, Heraclea, Nicæa, Pruſias, quæ nunc *Burſia*, & Libyſſa Annibalis interitu ac ſepulchro nota.

Cap. XVIII.

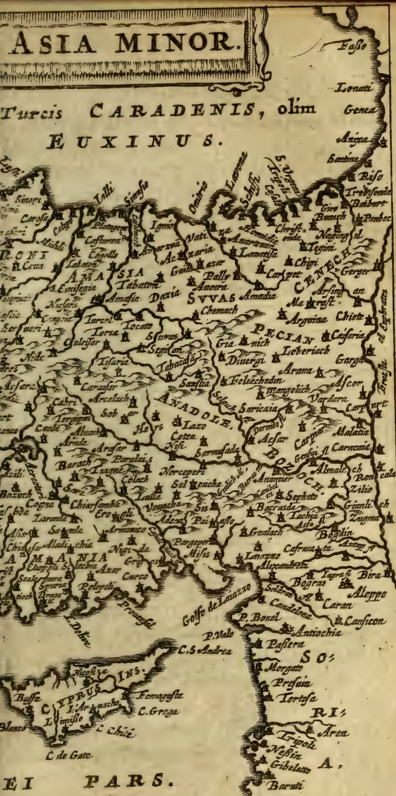
Aſia minor ſive proprie dicta.

Asia proprie dicta, quæ & minor (nunc tres ejus partes, *Chiutalem*, *Sarcum* & *Germian*), terminatur ab Septemtrione Bithynia ac Ponto, ab Ortu Galatia Pamphyliaque & Lycia, à Meridie eadem Lycia & Rhodienſi mari, ab Occaſu Ægæo pelago & Helleſponto. Regiones in quas dividitur, ſunt hæ; Phrygia, Myſia, Lydia & Caria: & quas Græcæ gentes in litore Ægæo incoluerunt, Æolis, Ionia & Doris.

Phry-

NATOLIA, quæ
MARE MAGIOR
PONTU
EVRO
PÆ
PARS.
Romania.
Thracia.
Bosphorus Thracius
Archipelago olim
Mare Ægæum.
Candiæ pars
Rhodus I.
C. Tranquillo
C de Salomon
Scarpanto
Nixari
Stampalia
Piscopia
Stagnida
Longo
Lera
Capra
Fornoli
Mandria
Palmosa
Nicaria
Samo
Sio
Tenedo
Mare
Lembro
Samandracht
Caridia
Andrinopoli
Constantinopoli
Galare
Poro
Verdeizo
Omidre
Malathia
Bursia
Prusias
Magnesia
Marmara
Philadelphia
Laudichia
GERMIAN
Smyrna
Erithre
Efeso
Colophon
Pergama
Troya
Antiochea
Dardanella
Melasso
Halicarnas
Rhodus I.
Satalia
Golfo di Satalia
P. di Cacamo
Ephesus
MEN
TESE.
C.S.Ep
MARIS MEDITERRA

ASIA MINOR.
Turcis CARADENIS, olim
EUXINUS.
EI PARS.
CYPRUS INS.
Golfo de Laiazzo
Faſſo
Lonati
Genea
Trebiſonda
Baibart
Amaſia
Tabaton
SVVAS
Chemach
PECIAN
Caſaria
ANADOLE.
BOZOCH.
Malatia
Caracnia
Aleppo
Bogras
Alexandreta
Candelona
Canſicon
Antiochia
Paſſera
Morgato
Preſuia
Tortoſa
Tripoli
Neſſin
Gibeletto
Baruti
Cæſarea
Tyrus
Aren
Famagoſta
C. Greca
Baffa
C. de Gate
C. S Andrea
P. Valo
P. Bonel
Eufrates

Phrygia Major.

Phrygia duplex eſt; altera Major, altera Minor, quæ & Troas.

Majoris Phrygiæ populi Olympeni, Moccadelii, Cydiſſes, Gipetini, Moxiani. Montium celeberrimus eſt Cadmus, quo à Lycia diſcernitur. Fluvii nobiles Meander & Marſyas. Urbes inſignes Synnada, & Apamia Cibotus cognomine, ante Celænæ dicta.

Phrygia Minor, ſive *Troas.*

Quæ ante Troas erat, à Phrygibus occupata Phrygia Minor dicta fuit; in ea amnis nobiliſſimus Scamandrus. Urbium notiſſima Graiorumque monumentis celebratiſſima Ilium ſive Troja, Græcorum decenni obſidio excidioque inclyta. Inde novum Ilium Al triginta ſtadiis ab veteri diſtans. item Alexandri Troas, quæ & Alexandria.

Myſia Major.

Myſia ſimiliter in Majorem ac Minorem dividitur. In Majori, inter Minorem & Phrygiam Majorem ſita, populi fuere Olympeni, Trimenothuritæ & Myſomacedones. Montes nobiles Olympus & Cimon. Fluvius Rhyndacus. Urbium notiſſimæ, Antandros, Adramitium, Pergamus, Trajanopolis, Alyda.

Myſia Minor.

In Minori Myſia, quam Helleſpontus & Propontis perfundunt, amnes ſunt celebres Æſepus, Granicus, Simoïs. Mons Ida, Paridis & OEnones amoribus notus. Urbes inſigniores Cyzicus, Parium, Lampſacus, Abydus & Dardanum.

Lydia.

Lydiæ pars altera dicitur Mœonia. Flumina in utraque Caïcus, Thermus, qui Pactolum auriferis arenis famigeratum (unde *χρυσορόας* dictus) recipit, & Caïſtrus, qui Lydiam à Caria diſpeſcit. Montes clari Sipylus, Tmolus, Meſogys, Mimas. Urbium nobiliſſimæ Thyatira, Sardes, Philadelphia.

Caria.

In Caria flumina Mæander, in Phrygia Majori ortum, & ab hoc receptum Lycus. Montes Phœnix, Mycale & Latmus. Urbes claræ Tripolis, Laodicéa, Antiochia, Magneſia, Priene, Alabanda, Stratonice, & in littore Miletus, dives quondam atque potens mari Græcorum civitas, Mynduſque.

Æolis, Ionia, Doris.

In Æolide urbes inclytæ, Cuma, Phocæa, Elea. In Ionia, Smyrna, Clazomenæ, Teos, Lebe-

Lebedus, Colophon, non tam Clarii Apollinis oraculo, quam Homeri natalibus nobilis; & Epheſus omnium clariſſima: cujus decus templum Dianæ, Amazonum opus, adeo magnificum, uti Xerxes cum omnia Aſiatica templa igni daret, huic uni pepercerit: quod poſtea Heroſtratus, ut nomen memoria ſceleris extenderet, incendio deſtruxit. Id poſtmodum ad auguſtiorem cultum Epheſii reformarunt. In Doride urbes fuere Halicarnaſſus & Cnidus.

Cap. XIX.

Lycia, Pamphylia & Cilicia.

Lycia, quæ nunc *Aldinelli*, terminatur ab Occaſu & Septemtrione Aſia Minore, ab Ortu Pamphylia, à Meridie mari ſuo, quod Lycium eſt. Montium celebratiſſimus Chimæra nocturnis æſtibus fumum exhalans: inde fabula triformis monſtri in vulgum data eſt, quod Chimæram animal putaverunt. Hinc Ovidius:

Quoque Chimæra jugo mediis in partibus hircum,
Pectus & ora leo, caudam ſerpentis habebat.

In cacumine quidpe Leones habitabant; in medio, ubi paſcuis abundat, capræ; in radicibus Dracones. Fluvii celebres, Xanthus,

Limyrus. Urbes, Patara, Andriace, Telmeſſus.

Pamphylia & *Taurus Mons.*

Pamphylia, quæ nunc *Menteſeli*, clauditur ab Septemtrione Galatia, ab Oriente Cilicia & Cappadocia, à Meridie ſuo mari, quod Pamphylium, ab Occidente Lycia ac Phrygia Majori. Regiones in ea ſunt Carbalia & Piſidiæ pars, cujus alteram partem in Galatia memoravimus. Piſidæ antea Solymi dicti fuere. Montium nobiliſſimus eſt Taurus; qui totius Orbis maximus, à Pamphylio mari juxta Chelidonias inſulas exoriens, per varias innumeraſque gentes, aliis aliiſque nominibus ab Occaſu in Ortum ad Scythiæ uſque & Indiarum fines extremos extenditur, pari longitudine fere qua ipſa Aſia, dividitque Aſiam univerſam in duas partes, quarum altera quæ Septemtrionem ſpectat, Aſia dicitur intra Taurum; altera quæ Meridiem, Aſia extra Taurum. Porro urbes in Pamphylia inſignes ſunt Side, Seleucia Piſidiæ, Antiochia, Termeſſus, & Perga.

Cilicia.

Cilicia, quæ nunc *Carmania*, longiſſimo tractu inter Taurum & Cilicium mare porrecta, fluvios celebres habet, Calycadnum, Lamum, Cydnum, Sarum & Pyramum. Urbes

Urbes claræ ſunt in litore, Selenus, Pompeiopolis, ante Solæ Cilicii dicta, Mallus & Iſſus, quæ ſinui cui adjacet, nomen Iſſici dedit: intus Tarſus, D. Pauli Apoſtoli natalibus clara.

Cap. XX.

Summa Syriæ deſcriptio: item Palæſtinæ; ſub qua Idumæa & Judæa.

Ciliciæ ab Ortu jungitur Syria, quondam terrarum maxima & pluribus diſtincta nominibus. Namque & Aſſyria, & Meſopotamia, & Babylonia, & Phœnice, & Palæſtina, partes ejus fuerunt. Olim ac diu potens; ſed cum eam regno Semiramis tenuit, longe potentiſſima. At poſtmodo Aſſyria, Meſopotamia & Babylonia avulſis, Syriæ fines fuere à Septemtrione Amanus mons, quo à Cappadocia & Armenia ſeparatur; ab Ortu Euphrates amnis, quo diſcernitur à Meſopotamia, uſque ad Thapſacum opidum, atque inde Arabia deſerta; à Meridie Arabia Petræa; ab Occaſu ejuſdem Arabiæ Petrææ parte & Mari Syriaco, ſive Phœnicio, Amanoque monte, quo à Cilicia ſubmovetur. Longitudo inter Sirbonis paludem & Taurum montem, qua eum perrumpit Euphrates, mill. cxl. Latitudo inter mare & Arabiam deſertam mill. l.

Dividitur in Palæſtinam, Phœnicen, Antiochenen, Comagenen & Cœlen.

Palæſtina.

Palæſtina clauditur à Septemtrione Phœnice, ab Ortu Cœleſyria, à Meridie Arabia Petræa, ab Occaſu ejuſdem Arabiæ parte & mari Syriaco. Dicta fuit quondam Terra Chanaan, à Chanaan filio Cham, qui eam obtinuit. poſteaquam vero Iſraëlitæ eam, pulſis antiquis cultoribus, ex divino mandato obſederunt, Judæa nuncupari cœpit. Romanis Græciſque ſcriptoribus dicta eſt Palæſtina, à magna olim gente Palæſtinorum, quos ſacræ literæ Philiſtim vocant. Dividitur iiſdem ſcriptoribus in Idumæam, Judæam, Samariam & Galilæam.

Idumæa.

Idumææ, quæ in ſacris litteris eſt Edom, inter Arabiam Petræam, Judæam & mare internum porrectæ urbs ingens fuit & munita admodum Gaza, (ſic Perſæ ærarium vocant) cui inde nomen, quod Cambyſes, cum armis Ægyptum peteret, huc belli & opes & pecuniam intulerat. Expugnatam Alexander vaſtavit.

Judæa.

Idumæam ſequitur Judæa, cujus caput Hiero-

MARE MEDI-
TERRANEUM.
Ceſaria
Antipatris
Lidda
Joppe
Gadr
El-Bethel
LÆST
Ieruſalem
Bethlem
Hebron
Aſcalon
Gaſe
Berſeba
Gerar
Mamre
Sodoma
Gomorra
Cades
C. Brutt
Patmeticum fl
Mendeſium flu
Taniticum flu
Peluſiacum flu
Pathros
Soan
Æ GYP TUS
Peluſium
Phacuſa
Pithon
Delta
Rameſes
Cairus
Pharan M.
Hor
Deſertum Zur
Deſertum Zin
Sina
Horeb
Mara
Zur
Migdol
Afroditopolis
Angira
Baalzephon
Dane
MARE RU
Eſiongeber

Proxoni
Laraca
Epiphania
PHOE-NI-CIA.
Gabila
Melipolis
Emeſſa
Abila
Sidon
Iabruda
Aroer
Damaſcus
COELE SYRIA.
Hemat
Hoba
Ceneret
Dan
Zora
Gera
Dotham
Tiberias
Cinneret
Adra
Elere
Succoth
Mahanaim
Abel
Heſbon
Rabba
Boſra
Iaboc flu
Surrata
Montes
Abarim
Cademoth
ARABIA DESERTA.
Eſbuta
Ziza
Ioana
Rabbath
Necla
ARABIA PETRÆA.
Anita
Moca
Adron
Elath
Maena
Onne
PALÆSTINA et PHOENICE cum parte Cœle-Syria.

Hieroſolyma, longe clariſſima urbium O-
rientis, non Judææ modo. Titus Veſpaſianus
captam totam diruit. Ælia Capitolina poſtea
dicta, cum ab Ælio Adriano, mutata nonni-
hil loci regione, reſtitueretur. Nunc Turcis
incolis *Chutz* eſt. Reliquæ Judæorum urbes
celebres fuere in litore Aſcalon, magna, &
non minor Azotus; item Jamnia, & Joppe,
Phœnicum urbs antiquiſſima, quam Mela ac
Plinius antiquiorem terrarum inundatione
prædicant. Hic Andromedam belluæ mari-
næ expoſitam fuiſſe, fabulati ſunt. Intus Em-
maüs, vicus ante, & Lidda & Hiericus, quæ
Jericho in ſacris litteris: & prope Hieroſo-
lyma Bethlehem, vel nobiliſſima in toto or-
be terrarum Jeſu Chriſti humani generis
Servatoris natalibus.

At pars Judææ Peræa dicta fuit, hoc eſt, Ulterior; quia πέραν τοῦ Ἰορδάνου, id eſt, trans Jordanem, ſita. In ea Macherûs, ſecunda quondam arx Judææ ab Hieroſolymis.

Jordanis fluvius & Aſphaltites lacus.

Sed de Jordane hoc loco retuliſſe conveniat. Jordanis igitur amnis, qui Hebræis *Jarden*, oritur, ut auctor eſt D. Hieronymus, ex duobus fontibus haud procul à ſe diſſitis, quorum alteri *Jor* nomen eſt, alteri *Dan*; conjuncti nomen amni faciunt *Jordan*, ſive Jordanis. Ipſe amœnus, & quatenus loco-

rum

rum ſitus patitur, ambitioſus; accoliſque ſe præbens, velut invitus Aſphaltiten lacum, dirum natura, petit, à quo poſtremo ebibitur, aquaſque laudatas perdit, peſtilentibus miſtas. At à fontibus CCCLXXXIV circiter ſtadia prolapſus, ubi prima vallium fuit occaſio, in lacum ſe fundit Samochoniten; inde in multo majorem, quem Latini Geneſaram, Græci Geneſaritin & Tiberiadem, ab opidis adpoſitis dixerunt. Sacrorum librorum ſcriptores eadem ratione ſtagnum Genezareth & mare Tiberiadis vel Galilææ vocant. Inde Samariam Judæamque perfundens, tandem Aſphaltite lacu retinetur.

Aſphaltites nihil præter bitumen gignit; unde & nomen ἀπὸ τοῦ ἀσφάλτου. Neque piſces, neque ſuetas aquis volucres patitur, ſapore corrupto & gravitate odoris peſtifer. Idem propter magnitudinem & aquæ immobilitatem, Mortuum mare dicitur. Nam neque ventis impellitur, reſiſtente turbinibus bitumine, quo aqua omnis ſtagnatur; neque navigationis patiens eſt, quoniam omnia vita carentia in profundum merguntur; nec materiam ullam ſuſtinet, niſi quæ alumine illinatur. At nullum corpus animalium recipit: tauri cameliqne fluitant, periti imperitique nandi perinde attolluntur.

CAP.

Cap. XXI.

Samaria, Galilæa, Phœnice & Libanus.

JUdææ jungitur Samaria, aliquanto latius juxta litus extenſa; quidpe & Joppe, & A-zotus, & Aſcalon Samariæ opida, ab aucto-ribus uſurpantur. Caput regionis eſt Sama-ria, quæ & Sebaſte; Neapolis & Gamala, at-que in litore Apollonia.

Galilæa.

Ultima Palæſtinæ eſt Galilæa, cujus caput in litore Turris Stratonis, eadem poſtea Cæ-ſarea Stratonis, ſive Cæſarea Palæſtinæ, ab Herode Rege de novo condita. Intus ad la-cum Geneſaram, ſeu mare Galilææ, Caper-naüm, Julias, Bethſaïda, Tiberias, Tarichea, nter lacum & mare Phœnicium Nazareth, Chriſti redemptoris noſtri domicilium: & Cana Galilææ, ſive Minor. At notandum ioc loco, unam equidem hanc eſſe Græcis Romaniſque ſcriptoribus Galilæam: in ſacris utem literis duas cenſeri; quarum altera jam xplicata, Inferior eſt cognomine; altera ve-o Phœnices pars eſt, Galilæa Superior dicta, u Galilæa Gentium.

Phœnice.

Phœnice ante erat, quidquid terrarum inter

rum ſitus patitur, ambitioſus; accoliſque ſe præbens, velut invitus Aſphaltiten lacum, dirum natura, petit, à quo poſtremo ebibitur, aquaſque laudatas perdit, peſtilentibus miſtas. At à fontibus CCCLXXXIV circiter ſtadia prolapſus, ubi prima vallium fuit occaſio, in lacum ſe fundit Samochoniten; inde in multo majorem, quem Latini Geneſaram, Græci Geneſaritin & Tiberiadem, ab opidis adpoſitis dixerunt. Sacrorum librorum ſcriptores eadem ratione ſtagnum Genezareth & mare Tiberiadis vel Galilææ vocant. Inde Samariam Judæamque perfundens, tandem Aſphaltite lacu retinetur.

Aſphaltites nihil præter bitumen gignit; unde & nomen ἀπὸ τοῦ ἀσφάλτου. Neque piſces, neque ſuetas aquis volucres patitur, ſapore corrupto & gravitate odoris peſtifer. Idem propter magnitudinem & aquæ immobilitatem, Mortuum mare dicitur. Nam neque ventis impellitur, reſiſtente turbinibus bitumine, quo aqua omnis ſtagnatur; neque navigationis patiens eſt, quoniam omnia vita carentia in profundum merguntur; nec materiam ullam ſuſtinet, niſi quæ alumine illinatur. At nullum corpus animalium recipit: tauri cameliqne fluitant, periti imperitique nandi perinde attolluntur.

Cap. XXI.

Samaria, Galilæa, Phœnice & Libanus.

JUdææ jungitur Samaria, aliquanto latius juxta litus extenſa; quidpe & Joppe, & Azotus, & Aſcalon Samariæ opida, ab auctoribus uſurpantur. Caput regionis eſt Samaria, quæ & Sebaſte; Neapolis & Gamala, atque in litore Apollonia.

Galilæa.

Ultima Palæſtinæ eſt Galilæa, cujus caput in litore Turris Stratonis, eadem poſtea Cæſarea Stratonis, ſive Cæſarea Palæſtinæ, ab Herode Rege de novo condita. Intus ad lacum Geneſaram, ſeu mare Galilææ, Capernaüm, Julias, Bethſaïda, Tiberias, Tarichea, inter lacum & mare Phœnicium Nazareth, Chriſti redemptoris noſtri domicilium: & Cana Galilææ, ſive Minor. At notandum hoc loco, unam equidem hanc eſſe Græcis Romaniſque ſcriptoribus Galilæam: in ſacris autem literis duas cenſeri; quarum altera jam explicata, Inferior eſt cognomine; altera vero Phœnices pars eſt, Galilæa Superior dicta, ſeu Galilæa Gentium.

Phœnice.

Phœnice ante erat, quidquid terrarum inter

inter Eleutherum flumen & Peluſium opidum
Ægypti mari interno objacet. At poſte
Phœnices termini conſignati ſunt duo a
mnes, à Meridie Cherſeus, à Septemtrione E
leutherus. Hæc igitur ſacris ſcriptoribus i
duas dividitur partes; Galilæam ſuperiorem
ſive Gentium, quæ eſt inter Cherſei flumini
oſtia & Antilibanum montem; & Syrophœ
nicen inter Antilibanum & Libanum. Urbe
in univerſa Phœnice claræ, in litore Ptole-
maïs, ante Ace dicta, ſacris litteris Acon
Tyrus, quondam inſula, poſtea vero Alexandr
oppugnantis operibus continens facta; Zo
dicitur in ſacris Scriptis; & nunc *Sur* incolis
olim portu clara, urbibus genitis in Africa
Lepti, Utica & illa Romani imperii æmula
Carthagine, etiam Gadibus extra orbem con-
ditis. Poſtea vero omnis ejus nobilitas con-
chylio atque purpura conſtitit. Sequitur Sare-
pta, Eliæ Prophetæ hoſpitio nota. Dein diu
opulenta Sidon; antequam à Perſis caperetur,
maritimarum maxima; artifex vitri; Theba-
rumque Bœotiarum parens. Berytus, quæ &
Felix Julia, nunc etiam clara *Baruto*; Byblus,
Botrys & Aradus. Inter hanc & Botryn Tri-
polis, quam Tyrii, Sidonii & Aradii condito-
res obtinuerunt: Dicta ex numero trium o-
pidûm, ſingulis inter ſe ſtadiis diſtantium.
Intus Antaradus, Palæobyblus, Marathus.
Mons nobilis Libanus, à tergo Sidonis orſus,

D ſtad. in Cœleſyriam uſque porrigitur. Huic par, interjacente valle, mons adverſus Antilibanus obtenditur, quondam muro conjunctus. In ea parte Phœnices, quæ Galilæa Gentium vocatur, mons eſt celebris Carmelus, & opidum in eo eodem nomine, quondam Ecatana dictum.

Cæterum ipſa gens Phœnicum ſollers hominum genus, & ad belli paciſque munia eximium. Litteras & litterarum operas, aliaſque etiam artes, maria navibus adire, claſſe confligere, imperitare gentibus, regnum præliumque commenti.

Cap. XXII.

Antiochene, Comagene, & Cœleſyria.

Antiochene.

Antiochenæ, quæ ſequitur Phœnicen, caput eſt ipſa Antiochia, cognomento Epidaphnes, urbs celeberrima, Syriam regentium ſedes. Inde non minori fama Apamia, Laodicea, & Seleucia cognomine Pieria; unde ipſa regio Tetrapolis dicta fuit, à quatuor urbium dictarum numero; eadem & Seleucis. Mons eſt Caſius, unde regio Caſiotis, & alius Pieria, regioque eodem nomine. Fluvii celebres, Belus, Lycus & Adonis.

Coma-

Comagene.

Ultima Syriæ eſt Comagene. Caput quondam regni, poſtea provinciæ Romanæ, Samoſata, Luciano alumno maxime nota.

Cœle-Syria.

A tergo dictarum Syriæ regionum, à Judæa Peræa ad Euphratem uſque protenditur alterius Syriæ pars *κοίλη Συρία* Græcis dicta, id eſt, Cava Syria. Partes ejus inſigniores ſunt Decapolis; Tetrarchiæ & Palmyrene.

Decapolis regio, à decem urbium numero dicta fuit. In his fuere Damaſcus caput, Otopon, Philadelphia, Raphana, Scythopolis deductis Scythis, antea Nyſa vocitata, à Libero ſepulta ibi nutrice, Gadara, Hippos Dios, Pella, Geraſa, Canatha.

Supra Decapolitanam regionem ſunt Tetrarchiæ numero XVII; regionum inſtar ſingulæ, & in regna deſcriptæ. Inſigniores ſunt Trachonitis & Paneas, in qua Jordanis fontes & urbs Cæſarea, cognomine Paneæ ſeu Philippi.

Palmyrene.

Libanum montem ab Oriente tangit Palmyrene; cujus caput Palmyra, urbs nobilis ſitu, vaſto undique ambitu arenis includit

agros:

gros : ac velut terris exemta à rerum natu-
, privata ſorte inter duo imperia ſumma,
omanorum Parthorumque , & prima in
ſcordia ſemper utrimque cura.

In reliqua vero Cœleſyria urbes inſignio-
s ſunt, Zeugma ad Euphratem, Bambyce,
ıæ & Hierapolis, Syris vero Magog, nunc
lepo. Chalcis , cognominata ad Belum,
nde regio Chalcidene fertiliſſima Syriæ ; &
yrrheſtica Cyrrhus : Beroë & Chalybon,
ıde regio Chalybonitis, Laodicea ad Liba-
um cognominata, & Thapſacus, in Euphra-
s ripa.

CAP. XXIII.

Meſopotamia & Babylonia.

INter Euphratem & Tigrim regio à ſitu
dicta eſt Meſopotamia ; quaſi μέση τῶν ποτα-
μῶν, id eſt, media inter amnes : pars quon-
lam Aſſyriorum regni. Nunc *Aliduli* & *Diar-
ɔecb* partes ejus. Clauditur ab Occaſu & Me-
idie Euphrate, ab Ortu Tigri, à Septem-
rione eodem Tigri & Niphaticis jugis. Lon-
gitudo ejus eſt inter Niphaten montem, qua
Comagenæ jungitur, & Seleuciam Partho-
rum cognominatam ad Tigrim. mill. CLXV.
Latitudo ſumma inter dictos amnes milliar.
LXXX. Regiones in ea ſunt Anthemuſia, Chal-
citis, Gauzanitis, Acabene, Ingine & Anco-
bari-

barites. Urbes præclaræ Edeſſa, quæ quondam Antiochia, Niſibis, ipſa etiam Antiochia ante dicta, Nicephorium, Labbana, Seleucia ad confluentem Tigris & Euphratis, jam ante dicta, Carræ, Craſſi clade nobiles. Montes ſunt Maſius & Singaras. Fluvii in Euphratem defluentes Chaboras & Saocoras.

Tigris & Euphrates.

Sed de Tigri & Euphrate, nobiliſſimis Orientis amnibus, hoc loco dixiſſe, aptiſſimum fuerit.

Oritur Tigris, qui nunc accolis *Tigil*, in Armenia Majore, fronte conſpicuo in planitie; qua tardior fluit, Diglito; unde concitatur, à celeritate Tigris (ita adpellant Medi ſagittam) incipit vocari, tranſvectus lacum Arethuſam, occurrente Tauro monte ſpecu mergitur, ſubterque lapſus à latere altero ejus erumpit. Alterum deinde tranſit lacum, qui Thoſpites adpellatur: rurſuſque in cuniculos merſus, poſt xxv. M. p. redditur. dein receptis aliis ex Armenia Aſſyriaque fluminibus, Aſſyriam Meſopotamiamque diſterminat: citraque Seleuciam diviſus in duos alveos, altero Seleuciam, altero Cteſiphontem, petens, inſulam efficit haud modicam. Ubi remeavere aquæ, Paſitigris adpellatur, moxque in lacus Chaldaïcos ſe fundit inde vaſto alveo profuſus binis oſtiis infertur mari Perſico.

At

ıt Euphrates, qui *Frat* nunc accolis; in
ori itidem Armenia exorſus, initio Py-
tes nominatur; ubi Taurum occurrentem
mpit, Omira. & mox: ubi perfregit, Eu-
ıtes dicitur. Inde læva Meſopotamiam,
era Syriam, Arabiam, Babyloniamque
ns, in plures alveos diſpeſcitur; quorum
Seleuciam & Tigrim petit; altero, qui
ius dicitur, Babylonem permeans, in pa-
s Chaldaïcas diſtrahitur: transvectuſque,
ndam ſuo ore in mare evolvebatur: poſt-
ero ab accolis agros rigantibus præclu-
non niſi per Tigrim delatus. Increſcit
m & ipſe Nili modo, ſtatis diebus, ac Me-
ıtamiam inundat.

Babylonia, nunc *Caldar*.

ſſyriæ Meſopotamiæque pars erat Baby-
a: poſtea vero in ſingularem provinciam
ripta. Clauditur à Septemtrione Euphra-
ab ortu Tigri, à Meridie Perſico mari &
ıtibus Arabiæ deſertæ, ab Occaſu iiſdem
s & Euphrate amne. Regionum illuſtriſ-
ı eſt Chaldæa, deinde Mardocæa & Au-
ıitis; quæ autem Tigri & Euphrate tan-
m inſula includitur, Meſene adpellatur.
ium clariſſima Babylon, Chaldæorum
ndam caput, à Semiramide in ſedem re-
Aſſyrii condita. nunc in exiguis ruinis
incta jacet. Secunda ab hac eſt Urchoa,
quæ

barites. Urbes præclaræ Edeſſa, quæ qu
dam Antiochia, Niſibis, ipſa etiam An
chia ante dicta, Nicephorium, Labbana,
leucia ad confluentem Tigris & Euphra
jam ante dicta, Carræ, Craſſi clade nob
Montes ſunt Maſius & Singaras. Fluvi
Euphratem defluentes Chaboras & Saoco

Tigris & Euphrates.

Sed de Tigri & Euphrate, nobiliſſi
Orientis amnibus, hoc loco dixiſſe, apt
mum fuerit.

Oritur Tigris, qui nunc accolis *Tigil*,
Armenia Majore, fronte conſpicuo in pla
tie; qua tardior fluit, Diglito; unde conc
tur, à celeritate Tigris (ita adpellant M
ſagittam) incipit vocari, tranſvectus lac
Arethuſam, occurrente Tauro monte ſp
mergitur, ſubterque lapſus à latere altero e
erumpit. Alterum deinde tranſit lacum,
Thoſpites adpellatur: rurſuſque in cunicu
merſus, poſt xxv. M. p. redditur. dein re
ptis aliis ex Armenia Aſſyriaque fluminib
Aſſyriam Meſopotamiamque diſterminat:
traque Seleuciam diviſus in duos alveos,
tero Seleuciam, altero Cteſiphontem,
tens, inſulam efficit haud modicam. Ubi
meavere aquæ, Paſitigris adpellatur, mox
in lacus Chaldaïcos ſe fundit inde vaſto al
profuſus binis oſtiis infertur mari Perſico.

At Euphrates, qui *Frat* nunc accolis; in Majori itidem Armenia exorſus, initio Pyxirates nominatur; ubi Taurum occurrentem errumpit, Omira. & mox: ubi perfregit, Euphrates dicitur. Inde læva Meſopotamiam, dextera Syriam, Arabiam, Babyloniamque radens, in plures alveos diſpeſcitur; quorum uno Seleuciam & Tigrim petit; altero, qui Regius dicitur, Babylonem permeans, in paludes Chaldaïcas diſtrahitur: transvectuſque, quondam ſuo ore in mare evolvebatur: poſtea vero ab accolis agros rigantibus præcluſus; non niſi per Tigrim delatus. Increſcit autem & ipſe Nili modo, ſtatis diebus, ac Meſopotamiam inundat.

Babylonia, nunc *Caldar.*

Aſſyriæ Meſopotamiæque pars erat Babylonia: poſtea vero in ſingularem provinciam deſcripta. Clauditur à Septemtrione Euphrate, ab ortu Tigri, à Meridie Perſico mari & montibus Arabiæ deſertæ, ab Occaſu iiſdem jugis & Euphrate amne. Regionum illuſtriſſima eſt Chaldæa, deinde Mardocæa & Auchanitis; quæ autem Tigri & Euphrate tanquam inſula includitur, Meſene adpellatur. Urbium clariſſima Babylon, Chaldæorum quondam caput, à Semiramide in ſedem regni Aſſyrii condita. nunc in exiguis ruinis exſtincta jacet. Secunda ab hac eſt Urchoa, quæ

quæ Ur Chaldæorum in ſacris ſcriptis. dein Borſippa ad paludes: & Teredon nobiliſſimus inter Tigris oſtia vicus.

Cap. XXIV.

Arabia.

ULtima Aſiæ proximaque Africæ eſt Arabia, terrarum nulli poſtferenda, amplitudine ſpatioſiſſima. Quidpe ultra proprios etiam fines, & Euphratem in Meſopotamiam ad Amanum uſque & Niphaten monteis, multas Arabum gentes Tigranes magnus deduxit. Hinc Plinio magna Meſopotamiæ pars Arabia dicitur. Quin & alia haud exigua Arabum pars fuit in Africa ſub Ægypto, totum illud ſinus Arabici latus cingentes; de quibus poſtea in ipſa Africa.

At propriæ Arabiæ fines fuere ab Ortu montium juga, quibus à Babylonia diſcernitur, & mare Perſicum; à Meridie mare rubrum, ab Occaſu Arabicus ſinus & Iſthmus, qui eſt inter hunc ſinum & mare Ægyptiacum, à Septemtrione clauditur Palæſtina Cœleſyriaque & Euphrate. Longitudo ejus ſumma eſt à mari Ægyptio ad fauces uſque Perſici ſinus & Corodamum promont. mill. Germ. ccccl. Latitudo maxima inter geminas, hinc Perſici, illinc Arabici, ſinuum fauces cccxl. minima circa mediam pe-

nin-

pinſulæ partem milliar. clxxx. Dividitur in Petræam, Deſertam, atque Felicem.

Petræa.

Petræa clauditur ab Occaſu intimo ſinu rubri maris & Ægypto; à Septemtrione Palæſtina & Cœleſyria; ab Ortu Arabia deſerta; à Meridie montium perpetuis jugis, quibus à Felice ſeparatur. Dicta Petræa, à Petra capite ſuo, urbe celeberrima, Nabatæorum gente incolente. Reliquæ urbes inſignes ſunt, Medava & Boſtra. Mons eſt nobilis Caſius, cum delubro Jovis Caſii; & haud procul Pompeii Magni tumulus.

Deſerta.

Deſerta, quæ nunc *Arden*, clauditur ab Occidente Petræa & Cœleſyria, à Septemtrione Euphrate, ab Ortu montibus, quibus à Babylonia ſubmovetur; à Meridie itidem montibus, quibus à Felice diſterminatur. Plana equidem maxima ex parte; at ſterilis, ideoque deſerta. Populi illuſtriores Nomades & Scenitæ; hi ultra Euphratem & Meſopotamiam protenſi, iidemque in Felicem.

Felix, quæ nunc *Ayman.*

Ipſa vero peninſula Arabia, inter duo maria, Rubrum Perſicumque, procurrens, reliquis partibus major eſt multoque lætior ac

ditior; cinnami ac thuris, aliorumque odorum maxime ferax; unde inclytum ei Beatæ cognomen. Fluvii nobiliores duo, Betius Arabicum, Lar Perſicum ſinus petentes. Populorum hic nomina innumera. at clariſſima, Saracenorum non modo Africam, ſed Europam etiam vaſtantium: Minæorum & Sabæorum, qui Soli thus mittunt. Urbes inſigniores, ad Arabicum ſinum Badeo regia, Pudnopolis, Muza, Ocelis: ad Rubrum mare Arabia & Cana: ad mare Perſicum Gerra. Intus Oſtama, Maraba, Sabe, Manambis Regia, Sapphar; Sabatha & Omanum.

Cap. XXV.

De Turcico imperio, urbibuſque ſub eo claris.

HÆ igitur ſunt regiones Aſiæ, quæ, cum antea ſub Aſſyriorum, Perſarum, Macedonum, Romanorum, ac ſuorum quæque Regum imperiis omnium nobiliſſimæ cenſerentur, Turcarum adventu prorſus devaſtatæ barbarieque poſtrema fœdatæ ſunt. Solent quidpe Turcæ capta aliqua urbe, fabricas omnes eminentiores demoliri mœniaque diruere. Horum autem imperium cœpit ſub annum Chriſti cIↃccc, Oſmane (quem alii Ottomannum vocant) primo conditore, tenuis conditionis homine Tattaro, Magni

gni Chani milite; à quo deſcendentes Oſmanides regnarunt continua ſerie an. cccix, ad uſque Murathem iv, qui nunc imperio potitur. Prima ſedes imperii fuit in Aſia, in Bithyniæ urbe Pruſa: hinc in Europam Adrianopolim Thraciæ tranſlata; denique Conſtantinopolim, ubi etiam nunc conſiſtit.

Cæterum urbes in tam vaſto imperio perpaucæ ſunt in Aſia memoratu dignæ. Omnium tamen princeps eſt Damaſcus Syriæ, magna, dives, ſplendida atque amœna; omni fructuum genere abundans; emporium celeberrimum, præſtantiſſimis artificibus refertum; officina armorum bellicorum totius imperii nobiliſſima. Sequuntur alia Syriæ emporia clara atque celebria; Alepum, vulgo *Alepo*, non inferior Damaſco urbs; magna & frequens. In litore Alexandriola, vulgo *Alexandretta*, Berytus, vulgo *Baruto*, Tripolis Syriæ, vulgo *Tripoli di Soria*, & Joppe, vulgo *Jaffa*. Ad Pontum in Cappadocia Trapezûs, vulgo *Trabezonda*, Imperii Trapezuntini quondam caput. In Arabia vero Felice *Medina Talnabi*, id eſt, urbs Prophetæ; quia Mahumetis Pſeudo-prophetæ delubrum atque ſepulchrum in ea viſuntur. *Mecca*, ejuſdem Mahometis natalibus maxime nota; *Zidem*, *Zibit*, & *Aden*, omnium pulcherrima & munitiſſima, ad fauces ſinus Arabici ſita.

Cap. XXVI.

Cyprus & Rhodus.

Cyprus.

INſulæ in Ægæo mari Aſiæ objacent complures, harum nobiliores Lesbum, Chium, Samum & Côn in Europa memoravimus. At in Aſiatico mari ſunt Cyprus & Rhodus. Cyprus, in Iſſico ſinu inter Ciliciam & Syriam, in quatuor majoribus Interni maris computata eſt, novem regnorum, ut referunt veteres auctores, quondam ſedes; cœli clementia ſolique fertilitate beatiſſima: unde Macaria ante dicta fuit. Cyprus autem dicitur ab æris copia, quod hic primum inventum creditur. Incolæ, viri pariter ac fœminæ, in libidinem laſciviamque omni ævo mire proni; unde olim Veneri inſula conſecrata fuit. Longitudo eſt inter duo promontoria, Dinaretum, vulgo *Capo S. Andrea*, & Acamanta, vulgo *Capo S. Epifanio*, mill. XL. Latitudo maxima XV.

Diviſa fuit quadripartito: in Salaminam, Paphiam, Amathuſiam & Lapithiam. Mons in ea nobilis Olympus. Fluvii Lycus & Pediæus. Urbium clariſſimæ Paphos & Salamis.

Inſula, antequam Romani occuparent, regibus regebatur, quorum ultimus Ptolemæus

mæus accepta fama de Romanorum in inſulam expeditione, veneno fata præcepit. Cæterum Por. Cato Cyprias opes Romam invexit: quæ res latius ærarium populi Romani, quam ullus triumphus, implevit. Poſt diviſum imperium Romanum ſub Græcis fuit Imperatoribus. Anno cIↄ clxxxi Richardus Angliæ Rex, cum copias Hieroſolyma contra Saracenos ducens, tempeſtate ad inſulam dejiceretur, inſulani vero non admitterent, vi & armis eam occupavit, & cuidam Gallo Guidoni dedit in regnum. Huic reges ſucceſſerunt continua ſerie, uſque dum in Genuenſium ditionem pervenit. Inde Veneti eam rexerunt ab anno cIↄ cccclxxiii ad cIↄ Iↄ lxx. quo anno Turca Selymus Chriſtianis eripuit.

Caput regni eſt *Nicoſia.* Secunda ab hac Famaguſta, vulgo *Famagoſta.* Tertia Ceraunia, vulgo *Cerines.*

Rhodus.

Minor eſt amplitudine, at par claritate Rhodus inſula, pluribus nominibus ante vocitata, re nautica maxime nobilis. Complectitur ambitu milliar. German. xxx. Urbes in ea fuere claræ, Lindus, Camirus & Ialyſus, quæ poſtea Rhodus.

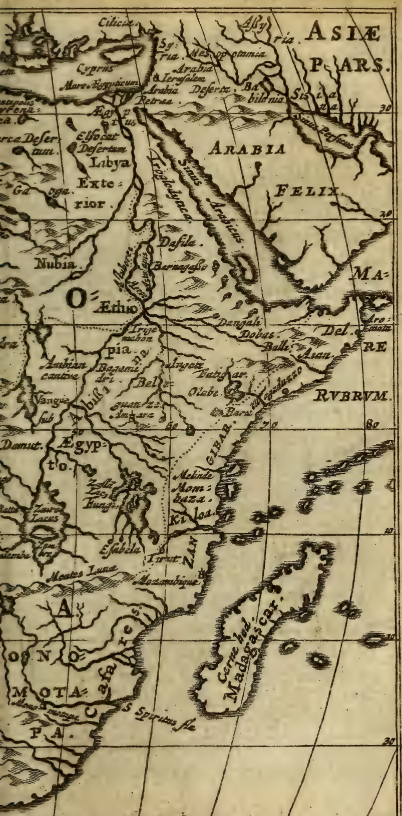
Ante omnia autem in admiratione fuit Solis Coloſſus Rhodi; lxx cubitorum altitudi-

tudinis. Hoc ſimulacrum poſt LVI annum terræ motu proſtratum, ſed jacens quoque miraculo fuit. Pauci pollicem ejus amplectebantur. Majores erant digiti, quam pleræque ſtatuæ. Vaſti ſpecus hiabant de fractis membris. Duodecim annis tradunt effectum ccc talentis, quæ contulerant ex apparatu Regis Demetrii, relicto moræ tædio. Fuerunt alii minores hoc in eadem urbe Coloſſi, centum numero, ſed ubicunque ſinguli fuiſſent, nobilitaturi locum. Majorem poſtea Sultanus Ægypti Rex, poſtquam Rhodum occupaverat, nongentis camelis ære impoſito, Alexandriam tranſportari curavit.

De cætero ipſa inſula regibus primum regebatur: poſtea in Romanorum, una cum Aſia, incidit poteſtatem. Diviſo imperio ſub Græcis fuit. Dein Saraceni occuparunt ann. IↃCXV. qui Coloſſum abſtulerunt. Recuperatam ann. CIↃCCCVIII Equites Joannitæ tenuerunt uſque ad ann. CIↃIↃXXII, quo Solimannus II Turcarum imp. occupavit. Pulſis tunc Melita conceſſa eſt.

AFRICA.
OCEANVS
ATLAN
TI
CVS.
HISPANIA.
Mare Africum
Herculis Fretum
Fortunatæ Insulæ
Cæsariensis. BARB
ARIA.
Numidia.
Tremisen.
Tunis
Africa minor
BI
LEDUL
Gætulia.
Liby a
Libya Deser
GERID.
Gualata.
Hoden.
Genoha.
Tombuti.
Interior.
Desertum
Niger flu
Nigr
Æ
TH
Dauma.
Benin.
Biafra
GUI
NEA.
Linea
Æquinoctialis
OCEANUS
Songo
Bamba
ÆTHIOPICUS.

ASIÆ
PARS.
Cilicia
Cyprus
Syria
Mesopotamia
Aſſyria
Arabia
& Jeruſalem
Arabia Petraa
Arabia Deſerta
Babilonia
Siſ ia na
Sinus Perſicus
Mare Ægypticum
Ægyptus
Elſocat Deſertum
Libya Exterior
ARABIA
FELIX
Sinus Arabicus
Troglodytica
Dafila
Barnagaſſo
Nubia
Æthiopia
MARE
Dangali
Dobas
Del
Aroma
Balli
Adan
RVBRVM
Angote
Bel
Olabi
Bara
Magadazo
ZANGIBAR
Ægypto
Melinde
Mombaza
Kiloa
Zaire Lacus
Eſabela
Montes Lunæ
Mozambique
Tirut
Madagaſcar
Cerne hod.
Cafares
MONOMOTAPA
S Spiritus flu

LIBER SEXTUS.

CAP. I.

Summa Africæ deſcriptio.

ASIÆ exiguo Iſthmo annectitur maxima Orbis terrarum peninſula Africa, tria millia & triginta circiter mill. German. ambitu complectens. Iſthmi intercapedo eſt mill. xxv. Pleraque Africæ inculta, & aut arenis ſterilibus obducta, aut ob ſitim cœli terrarumque deſerta ſunt, aut infeſtantur multo ac malefico genere animalium; in univerſum vaſta eſt magis quam frequens. Quædam tamen partes eximie fertiles. Græcis Libya dicitur, à Libya Epaphi filii Jovis filia: Africam autem ab Afro Libys Herculis filio dictam volunt. Maria eam cingunt, qua Sol oritur Rubrum, qua medius dies Æthiopicum, qua occidit Sol Atlanticum; ab Septemtrionibus Internum, Africum ſeu Libycum dictum, qua eam alluit. Longitudo ſumma computatur ab Herculis freto ad promontorium Bonæ Spei mill. Iɔcc. Latitudo inter duo promontoria, Heſperium, vulgo *C. Verde*, & Aromata, quod eſt juxta fauces Arabici ſinus, vulgo nunc *Goardafu*, mill. Iɔl. Terra ipſa, niſi qua interno mari

accedit, obſcure veteribus nota. Ultra autem Nili fontes ac montes Lunæ prorſus incognita.

Regiones atque gentes in quas diviſa fuit quondam, ſunt, Ægyptus, Cyrenaïca, Africa Minor, ſeu proprie dicta, Troglodytæ, Garamantes, Numidia, Mauritania, Gætulia, Libya interior, Arabia Troglodytica & Æthiopia.

Cap. II.

Ægyptus.

PRima Africæ Aſiæque proxima eſt Ægyptus; quam veteres Geographi in Aſiæ regionibus computarunt. At poſteriores, Arabico ſinu, ut ante dictum, inter Aſiam Africamque termino conſtituto, Africæ eam contribuerunt.

Nomen traxit ab Ægypto Danaï fratre; ante Aëria dicta. Terminatur à Septemtrione ſuo mari, id eſt, Ægyptio, ab Ortu Arabia Petræa & dicto ſinu; à Meridie Æthiopia, ab Occaſu Cyrenaïca. Longa eſt à Peluſiaco Nili oſtio ad Catabathmum opidum milliar. CL. Lata à Nili oſtiis, ad opidum Metacompſum Nilo adpoſitum, nunc *Conſo*; mill. C.

Diviſa fuit generatim in Superiorem, quæ in Meridiem vergit, & Inferiorem, quæ mari interno alluitur. Superiorem rurſus Nilus divi-

dividebat in Libycam, qua Occidentem, & Arabicam, qua Orientem ſpectat. Hinc populi Arabægyptii, illinc Libyægyptii, dicti. Inferioris pars eſt Mareotis, ſive Marmarica, ultima verſus Occidentem Cyrenaïcæ contermina. Speciatim vero univerſa Ægyptus in complures præfecturas deſcripta erat, quas Græco vocabulo Nomos vocarunt.

De urbibus Ægypti.

Ægyptus ſuper cæteram antiquitatis gloriam, viginti millia urbium ſibi Amaſe regnante habitata quondam prætulit; poſtea quoque ſub Romano imperio multis, etiamſi ignobilibus, frequens.

Clariſſima omnium fuit Alexandria, caput Ægypti totiuſque Africæ, poſt deletam Carthaginem prima; ab Alexandro Magno condita; poſtea in tantam aucta multitudinem atque frequentiam, uti uni tantum Romæ cederet. Secunda ab hac Dioſpolis, ſive Thebæ cognomine Ægyptiæ; quas centum portas habuiſſe ferunt; ſive, ut alii aiunt, centum aulas, totidem olim Principum domos; ſolitaſque ſingulas, ubi negotium exegerat, ducenos armatos milites effundere. Deinde Memphis, regia quondam: juxta quam pyramides, regum ſepulchra. Turres ſunt faſtigiatæ, ultra celſitudinem omnem, quæ fieri

manu poſſit; itaque menſuram umbrarum egreſſæ, nullas habent umbras, regum pecuniæ otioſa ac ſtulta oſtentatio. Reliquæ urbes ſunt, Syene, Saïs, Bubaſtis, Elephantis, Tentyris, Arſinoë & Abydus, Memnonis olim regia; poſtea Oſiris fano inclyta, & Arabiæ contermina, claritatis magnæ Heliopolis, id eſt, Solis urbs. In Marmarica vicus fuit Apis, nobilis religione Ægypti locus. Fuit & Labyrinthus nullo addito ligno exædificatus, domos mille & regias duodecim perpetuo parietis ambitu amplexus, marmore exſtructus & tectus, unum in ſe deſcenſum habens, intus pene innumerabiles vias, multis ambagibus huc & illuc remeantibus.

CAP. III.

De incolis Ægypti ac Nilo flumine; item de Libya exteriore.

IPſi Ægyptii, hominum vetuſtiſſimos ſe prædicantes, cum Scythis de gentis antiquitate olim contenderunt. Antiquiſſimos eſſe poſt Syros, vel ipſa Sacra Scriptura atteſtatur. Diſciplinarum complurium inventores rerumque divinarum ac ſiderum peritiſſimi dicti ſunt. quare ad eos Dædalus, Melampus, Pythagoras, Homerus & alii complures eruditionis cauſa profecti.

Sub regibus eſſe jam inde ab initio rerum con-

conſueverunt, modo ſuis, modo Æthiopibus; dein Perſis ac Macedonibus; moxque iterum ſuis, donec Romani, Auguſto debellante, in provinciam redegerunt Ægyptum. Poſt hoc Saraceni eam occuparunt: quibus ſucceſſit Sultanorum inclytum nomen, ex Circaſſis Tattarorum gente ortum. Poſtremi Turcæ ann. cIɔ Iɔxvi invaſerunt, qui etiam nunc tenent.

Nilus.

Sed de Nilo hoc loco pauca quædam retuliſſe haud abs re fuerit. Terra ipſa Ægyptus expers imbrium, mire tamen fertilis, & hominum aliorumque perfœcunda generatrix. Nilus id efficit, amnium in internum mare permeantium maximus. Hic in Africæ deſertis, montibus Lunæ ortus, haud ſtatim Nilus eſt, & primum ingentem lacum Nilidem, qui nunc *Zaire* & *Zembre* dicitur, cxx milliar. German. permeans, cum diu ſimplex ſævuſque receptis dextera magnis aquis deſcendit, Aſtapus cognominatus, quod Æthiopum lingua ſignificat aquam è tenebris profluentem, circa Meroën, Inſularum, quas innumeras lateque patentes ſpargit, clariſſimam, lævo alveo Aſtabores dictus eſt, hoc eſt, ramus aquæ venientis è tenebris; dextero vero Aſtuſapes, quod latentis ſignificationem adjicit, nec ante, quam ubi rurſum coït, Nilus

dictus eſt. Inde partim aſper, partim navigia patiens; mox præcipiti curſu progreſſus, inter occurſantes ſcopulos non fluere immenſo fragore creditur, ſed ruere. Poſtea lenis, & fractis aquis domitaque violentia, & ſpatio feſſus, tandem ad Δέλτα opidum per omnem Ægyptum vagus & diſperſus, ſeptem ingentibus oſtiis in mare Ægyptium ſe evomit. Bis in anno, certis diebus auctu magno per totam ſpatiatus Ægyptum, fœcundus innatat terris. Cauſas hujus incrementi varias prodidere; ſed maxime probabiles duas: Eteſiarum eo tempore ex adverſo flantium repercuſſum, ultro in ora acto mari, aut imbres Æthiopiæ æſtivos, iiſdem Eteſiis nubila illò ferentibus ex reliquo orbe. Idem amnis unus omnium nullas expirat auras.

Libya exterior.

Cæterum à tergo Ægypti verſus Meridiem, juxta ſiniſtram Nili ripam, Libya eſt exterior ad Æthiopiam extenſa. nunc eſt *Elfocat* deſertum, & *Gaoga.*

CAP. IV.

Cyrenaïca, Africa Minor, Libyæ deſerta, Troglodytæ & Garamantes.

ÆGypto annexa eſt Cyrenaïca regio, Ammonis oraculo maxime clara, nunc

Bar-

Apollonia
Catabathmus magnus
Cyrene
Ptolemais
Berenice
Pentapolis
CYRENAI-
CA
Apotimatæ
Buzes.
Adyrmachi
da.
Zygritæ
Apis
Nasamones
Ammon
Hammenica
reg.
Africum Pelagus
AFRICA
MINOR
Clupea
Adrumetum
Rhuſpina
Leptis parva
Thapſus
Taphrum
Numi-
dia.
Tanatada
Ozuti.
Capsa
Zuchis
Oeea
Abrotonum
Pſylli.
Tripolitana
reg.
Mauruſy.
Dolopes.
Ater M.
Bagradas fl.
MAURI-
TANIA.
Fretum
Herculeum
Iulia
Cæsarea
Saldæ
Tingi
Zilis
Lixus
Tingita-
na
Voiubilis
Cæſa rienſis.
Maſſæſyli
Atlas minor
Zuen ziga.

ÆGYPTIUM MARE.
Peluſiacum Oſtium
Alexandria
Mareotis.
Catabathmus parvus
Marœotis palus
Sciathis
Moeris ſtagnum
Sais
Bubaſtus
Phacuſa
Sirbonis Lacus
Arabia Petræa
Hera
Memphis
Heliopolis
Arſinoe
Troia
Arſinoe
Ceme
ARABICI SINUS PARS
Nilus flu.
Penſartemidos
Paſtalos
Hyſopis
Abydus
Arabæ
Tentyra
Memnonium
Dioſpolis
Tuphium
Leucothea
Syene
Elephantis
Metacompſus
Ætiopiæ Pars.
Libyci Montes
ÆGYPTUS.

archanæ provinciæ dimidia pars Orientalis, adem Pentapolitana dicta, à quinque inſi-gnium urbium numero, quæ Berenice, Arinoë, Ptolemaïs, Apollonia, & ipſa Cyrene, unde regioni nomen. Græci hanc conſiderunt, ex Thera inſula Ægæi maris profecti. Ipſi Cyrenenſes privata ſorte inter Ægyptios ac Pœnos diu egerunt; dein cum Carhaginienſibus de agrorum finibus magnum c diuturnum bellum geſſerunt. Mox Carhagine deleta, & ipſi cum reliqua Africa Roıano Imperio ceſſerunt. Poſthinc ſolum eoum Sultanis, tandem Turcis.

Africa Minor.

Sequitur Africa Minor ſive proprie dicta. erminatur à Septemtrione Africo pelago, Ortu ſinu magnæ Syrtis, à Meridie monım perpetuis jugis; quibus à Libyæ deſertis Gætulis diſcernitur: ab Occaſu Tuſca nne. Continet hodie Tunetanum regnum.

Fluvii in ea clari Cinyphus, Triton, Triɔnidem paludem trahens: Catada, ad Carıaginem ſe devolvens, & Bagradas omnium ıaximus ad Uticam, ac Tuſca terminus Aicæ Minoris.

Populorum varia nomina. Clariſſimi Namones, extra Africam propriam etiam Cynaïcæ & Marmaricæ contermini; quos ıtea Meſammones Græci adpellaverunt, ab

Barchanæ provinciæ dimidia pars Orientalis, eadem Pentapolitana dicta, à quinque inſignium urbium numero, quæ Berenice, Arſinoë, Ptolemaïs, Apollònia, & ipſa Cyrene, unde regioni nomen. Græci hanc condiderunt, ex Thera inſula Ægæi maris profecti. Ipſi Cyrenenſes privata ſorte inter Ægyptios ac Pœnos diu egerunt; dein cum Carthaginienſibus de agrorum finibus magnum ac diuturnum bellum geſſerunt. Mox Carthagine deleta, & ipſi cum reliqua Africa Romano Imperio ceſſerunt. Poſthinc ſolum eorum Sultanis, tandem Turcis.

Africa Minor.

Sequitur Africa Minor ſive proprie dicta. Terminatur à Septemtrione Africo pelago, ab Ortu ſinu magnæ Syrtis, à Meridie montium perpetuis jugis; quibus à Libyæ deſertis & Gætulis diſcernitur: ab Occaſu Tuſca amne. Continet hodie Tunetanum regnum.

Fluvii in ea clari Cinyphus, Triton, Tritonidem paludem trahens: Catada, ad Carthaginem ſe devolvens, & Bagradas omnium maximus ad Uticam, ac Tuſca terminus Africæ Minoris.

Populorum varia nomina: Clariſſimi Naſamones, extra Africam propriam etiam Cyrenaïcæ & Marmaricæ contermini; quos antea Meſammones Græci adpellaverunt,

ab argumento loci, medios inter arenas ſitos. & ab his ſublati Pſylli, quorum corpori ingenitum fuit virus exitiale ſerpentibus, ut cujus odore vel fugarent vel ſopirent eas: & ſupra Carthaginem Libyphœnices, iidem & Pœni à Phœnice Tyro profecti, Duce Eliſa ſive Didone, quæ Carthaginem condidit.

Urbium celeberrimæ Leptis magna, quæ & Neapolis, Abrotonum, Taphræ, Capſa, Thiſdrus, Thapſus, Leptis parva, Rhuſpina, Adrumetum, Clupea, Turres, Uthina & Carthago, Romæ æmula, terrarum cupida, opulentiſſima quondam totius Africæ, antequam Romani tribus bellis devictam deleverunt. Utica, Catonis, qui inde Uticenſis, morte nobilis.

Libyæ deſerta, Troglodytæ & Garamantes.

Ab Africæ minoris tergo verſus Auſtrum Libyæ deſerta fuerunt; ultraque Troglodytæ, nunc *Berdoa* deſertum. Hos tegit ab Auſtro Ater mons, & trans eum Garamantes populi clari, nunc *Borno* regnum. Caput gentis fuit Garama, quam hodieque eodem nomine exſtare tradunt. Debris inclyta affuſo fonte, cujus aquæ ex cœleſti quidem vertigine mutant qualitatem, at controverſa ſiderum diſciplina; quidpe qui friget calore, calet frigore; à medio ſcilicet die ad noctem

mediam

mediam aquis ferventibus, totidemque horis ad medium diem rigentibus.

Cæterum & Troglodytas & Garamantas olim Romanorum arma ſuperaverunt.

Cap. V.

Numidia & Mauritania.

Numidia.

A Tuſca amne uſque ad Ampſagam fluvium litori Africo prætenditur Numidia, Maſiniſſæ Regis nomine maxime clara, nunc Tremiſenum regnum eodem porrigitur ſitu. Gens ipſa Numidæ, ante Nomades à Græcis adpellati, à permutandis pabulis, mapalia ſua plauſtris circumferentes, ut nunc Tartarorum fert mos.

Fluviorum celeberrimus eſt Rubricatus. Urbes quam plurimæ nobileſque; ſed Cirtha eminens; Sittianorum, poſtquam Romani tenuere, colonia dicta: quondam Jubæ & Syphacis domus, cum foret opulentiſſima. Dein ſequuntur Cullu, Ruſcicade, Bulla regia, Tacatua, Hippo regius, Sicca, Tabrachæ: Hanc quoque regionem debellatam in provinciæ formam redegerunt Romani.

Mauritania.

Ultima ad Occaſum eſt Mauritania, in qua præcipua gens Maurorum, unde nomen regioni.

gioni. Hos Græci Mauruſios dixerunt. Terminantur à Meridie Atlante minori, quo ſubmoventur à Gætulis: qui & ipſi poſtea oppreſſis & exſtinctis Mauruſiis Mauritaniæ majorem partem occuparunt: ab Occaſu eſt Oceanus Atlanticus, à Septemtrione fretum Herculis & mare internum: ab Ortu primo Mulucham habuit flumen, quod Mauros à Numidis diſcernebat; at quum ea Numidiæ pars, quæ eſt inter Ampſagam & Mulucham, Mauritaniæ adjiceretur, finis huic conſtitutus eſt Ampſaga. Continet hodie tria regna: Darenſe, Fezenſe & Maurocitanum. Dividebatur autem olim Malva flumine in Cæſarienſem quæ Numidiam contingit, & Tingitanam quæ Oceano perfunditur. Regna fuere ad C. Cæſarem uſque Imperatorem, qui in duas diviſit provincias.

Cæſarienſis.

Cæſarienſis provincia, quam nunc totam *Dara* regnum obſidet, antea Bocchi regnum adpellata fuit. Partem tamen inter Malvam & Mulucham Maſſæſylorum gens tenuit. Caput provinciæ Julia Cæſarea, aliquando ignobilis, cum Iol eſſet; poſtea quia Jubæ regia, illuſtris facta. Reliqua opida ſunt Cartenna, Saldæ, Opidum novum, Ruſazus, Ruſcurium, Ruſconia, Tipaſa. Tubuſuptus & Tucca, impoſitum mari ac flumini Ampſagæ.

Tin-

Tingitana.

Tingitana provincia, quam nunc duo re-
gna *Fez* & *Marocco* occupant, ab urbe Tin-
gi, quæ nunc vulgo *Tanger*, cognomen ac-
cepit, ante Bogudiana dicta à Rege Bogud.
Opida in ea, Tingi modo dictum, caput pro-
vinciæ, ab Antæo conditum; Julia Conſtan-
tia, Zilis, Volubilis & Lixus, vel fabuloſiſſime
ab antiquis narrata. Ibi quidpe regia Antæi,
certamenque cum Hercule, & Heſperidum
horti.

Cap. VI.

Gætuli, Atlas mons, Libya interior, & Æthiopia.

Gætuli.

A Tergo Mauritaniarum Africæque Mi-
noris Gætulorum gens, & ipſa quoque
Romanorum armis debellata, longe lateque
incoluit, quidpe quæ hodie occupat quicquid
terrarum à *Lempta* opido ad Oceanum uſ-
que, ſpatio mill. Germanicorum CCCL pro-
tenditur. Hoc ſpatio nunc eſt *Biledulgerit*
provinciæ major pars, ubi *Targa* regnum, &
quatuor deſerta, *Lempta*, *Zuenziga*, *Zanha-
ga*, *Hair*.

Atlas.

Atlas Mons.

Gætulos à Meridie claudit mons Atlas, totius Africæ vel fabuloſiſſimus. E mediis hunc arenis in cœlum uſque attolli prodiderunt celebrati auctores, aſperum, ſqualentem, qua vergat ad litora Oceani, cui cognomen impoſuit: eundem opacum nemoroſumque, & ſcatebris fontium riguum; qua ſpectat Africam, fructibus omnium generum ſponte ita ſubnaſcentibus, ut nunquam ſatietas voluptatibus deſit. Incolarum neminem interdiu cerni: ſilere omnia haud alio quam ſolitudinum horrore. Eundemque noctibus micare crebris ignibus, Ægipanum Satyrorumque laſcivia impleri, tibiarum ac fiſtulæ cantu tympanorumque & cymbalorum ſonitu ſtrepere.

Libya interior.

Ultra Atlantem Libya eſt interior ad Nigrum uſque flumen, vaſtarum ſolitudinum nunc deſertum *Sarra* dicta.

Æthiopia & Troglodytica.

Jam vero quicquid ultra Nigrum flumen eſt & Ægyptum, verſus utrumque mare Atlanticum Rubrumque, Æthiopes tenuerunt, gens omnium Africæ terræ ampliſſima, extra Africam à vetuſtiſſimis Geographorum

poſita

ta. Ab Æthiope Vulcani filio cognomi-
; vel, ut alii, ab nigro vultus corporiſque
ore; αἴθοψ quidpe ſignificat nigrum.
)iviſa fuit Æthiopia in varia Æthiopum
era; quorum Ptolemæus innumera tradit
ıina. At clariſſimi omnium fuere Ni-
æ; à Nigro flumine dicti; & Nubiorum
; magna, unde hodieque vaſtiſſima re-
dicitur *Nubia*. Ea autem Æthiopiæ pars
Nilo utrimque adjacet, Æthiopia dici-
ub Ægypto; atque in ea ad Nili paludes
'acus Cinnamomifera regio. At totum
; Arabici lævum latus Arabes tenuere
glodytæ, unde regio ipſa Troglody-

Cap. VII.

De incolis univerſæ Africæ novaque ejus deſcriptione; ac primum de Ægypto.

Uinam mortales Ægyptum antiquitus
,incoluerint, ante dictum eſt. Reliqua
:æ verſus Occaſum mari adjacentia te-
unt populi commemorati. Advenæ au-
primi fuere Phœnicum coloni aliique ex
atque Ægypto profecti. Poſtea paruit
ıanis; mox Græcis Imperatoribus totum
terrarum ſpatium. Deinde Vandalis, Sara-
;, Arabibus. Nunc partem tenet Turca,
partem

Atlas Mons.

Gætulos à Meridie claudit mons Atla totius Africæ vel fabuloſiſſimus. E med hunc arenis in cœlum uſque attolli prodid runt celebrati auctores, aſperum, ſquale tem, qua vergat ad litora Oceani, cui cogn men impoſuit: eundem opacum nemor ſumque, & ſcatebris fontium riguum; q ſpectat Africam, fructibus omnium generu ſponte ita ſubnaſcentibus, ut nunquam ſati tas voluptatibus deſit. Incolarum nemine interdiu cerni: ſilere omnia haud alio qua ſolitudinum horrore. Eundemque noctib micare crebris ignibus, Ægipanum Satyr rumque laſcivia impleri, tibiarum ac fiſtu cantu tympanorumque & cymbalorum ſ nitu ſtrepere.

Libya interior.

Ultra Atlantem Libya eſt interior ad N grum uſque flumen, vaſtarum ſolitudinu nunc deſertum *Sarra* dicta.

Æthiopia & Troglodytica.

Jam vero quicquid ultra Nigrum flumi eſt & Ægyptum, verſus utrumque mare A tlanticum Rubrumque, Æthiopes tenuerun gens omnium Africæ terræ ampliſſima, e tra Africam à vetuſtiſſimis Geographoru

poſi

oſita. Ab Æthiope Vulcani filio cognomi-
ati; vel, ut alii, ab nigro vultus corporiſque
olore; αἴθοψ quidpe ſignificat nigrum.

Diviſa fuit Æthiopia in varia Æthiopum
enera; quorum Ptolemæus innumera tradit
omina. At clariſſimi omnium fuere Ni-
itæ; à Nigro flumine dicti; & Nubiorum
ns magna, unde hodieque vaſtiſſima re-
o dicitur *Nubia*. Ea autem Æthiopiæ pars
æ Nilo utrimque adjacet, Æthiopia dici-
r ſub Ægypto; atque in ea ad Nili paludes
lacus Cinnamomifera regio. At totum
us Arabici lævum latus Arabes tenuere
oglodytæ, unde regio ipſa Troglody-
a.

Cap. VII.

De incolis univerſæ Africæ novaque ejus deſcriptione; ac primum de Ægypto.

QUinam mortales Ægyptum antiquitus
incoluerint, ante dictum eſt. Reliqua
icæ verſus Occaſum mari adjacentia te-
runt populi commemorati. Advenæ au-
primi fuere Phœnicum coloni aliique ex
atque Ægypto profecti. Poſtea paruit
manis; mox Græcis Imperatoribus totum
terrarum ſpatium. Deinde Vandalis, Sara-
s, Arabibus. Nunc partem tenet Turca,
partem

partem Seriſus , quem vocant ; partem rege
alii , partem denique Hiſpaniarum Rex.

At Æthiopes à ſuo ſolo neque receſſerunt
neque in id alios colonos receperunt ; id lon
ginquitas effecit regionis immenſæque inte
cedentium deſertorum vaſtitates.

Sed enarrata Africæ antiquitate, res poſtu
lat , uti novam etiam ejus deſcriptionem ſub
jiciamus.

Dividitur nunc univerſa in ſeptem potiſ
mum partes ſive regiones , quarum nomin
ſunt hæc : Ægyptus , *Barbaria* , *Biledu
gerid* , *Sarra* deſertum , Nigritæ , Æthiop
Interior , ſive Superior , quod Abiſſin
rum imperium , & Æthiopia Exterior ſi
Inferior.

Ægyptus.

Ægypti (quam Turca obtinet) caput nu
eſt Cairum , vulgo *Alcair* , Chaldæis Alch
byr, urbs magnitudine ſtupenda , Emporiu
celeberrimum , Circaſſiorum Ægypti Sult
norum quondam regia. Prope eſt *Mater*
hortus balſami fruticibus conſitus , quod u
terræ Judææ quondam conceſſum, hodie n
in hoc loco, nuſquam colitur.

Ultra Nilum pyramides viſuntur ſtupe
dæ altitudinis, ut ante memoravimus.

Secunda claritate à Cairo eſt Alexandri
ſplendida quondam atque opulentiſſima c
vit

itas, nunc crebris bellis deſtructa atque con-
iſa, celeberrimum Chriſtianis mercatori-
us præbet emporium. Nobile exinde eſt
um arce opidum *Raſchitt*, quod Europæi
oſettam vocant. *Damiata*, olim Peluſium,
tolemæi Geographi incunabulis inſigne
t.

Cap. VIII.

Barbaria.

Ægypto continuatur nobiliſſima totius Africæ regio Barbaria; in ſex partes viſa, quarum una eſt provincia Barcana, inque reliquæ ſunt regna, Tunetanum, remiſenum, Feſſanum, Maurocanum & arenſe.

Barcana regio.

Inter Ægyptum & Tunetanum regnum ori prætenditur Barcana regio, à Barce an-qua urbe cognominata, ſoli aſperitate pari- ac ſiccitate ſterilis.

Regnum Tunetanum.

Tunetanum regnum veterem Africam inorem ferme totam occupat. Caput eſt unetum, ſive Tuniſa, vulgo *Tuniſi*; inſignis, tus ac ſatis ampla urbs, quæ ex Carthagi- ruinis crevit; emporium Venetis & Ge-

nuenſi-

nuenſibus aliiſque mercatoribus celebre. Secunda eſt Tripolis nova, quæ Tripolis Barbariæ dicitur, ad differentiam Tripolis Syriæ emporium eſt Europæis mercatoribus celeberrimum. *Bona* etiam, quæ olim Hippo D. Auguſtini Epiſcopatu nota, nunc emporium haud poſtremum. Intus vero eſt Conſtantina Romanarum antiquitatum reliquii conſpicua.

Regnum Tremiſenum.

Caput regni eſt *Tremiſen*, ampliſſim quondam, bellis graviſſimis poſtea tenuata In litore eſt *Algier*, emporium ſatis nobile at piratica infame, Chriſtianis mancipiis re fertiſſimum; urbs ipſa mœnibus, arcibus a tormentis bellicis adeo munita, ut inexpugnabilis credatur.

Regnum Feſſanum.

Ad ipſum fretum Herculis Hiſpaniæ objacet Feſſanum regnum, cujus caput *Fez* urbs totius Barbariæ princeps, ingens, opulenta, frequens, ſplendida ac magnificis ſuperbiſque ædificiis miranda.

Tanger, *Sebta*, & *Arzilla*, amplæ ad fretum urbes, Hiſpanicæ ſunt ditionis.

Re

Regnum Maurocanum.

Caput eſt Maurocum, vulgo *Maroc*, am-
liſſima ac celeberrima olim, inter maximas
niverſi orbis memorata: at poſtea ab Ara-
ibus divexata, nunc maligne colitur. Secun-
a eſt *Taradante.*

Darenſe Regnum.

Intus Maurocano, Feſſano ac Tremiſeno
gnis confine eſt regnum Darenſe ampliſſi-
um, olim Cæſarienſis Mauritania dictum.
aput eſt *Dara*, unde regioni nomen, te-
ibus, ut totum regnum, atque egenis in-
lis habitata. *Melilla* ad mare internum
nſpicua urbs Hiſpano paret.

Cap. IX.

Biledulgerit, Sarra deſertum, Nigritæ, Abiſſini.

Tergo dictarum regionum eſt *Biledul-
gerit* regio, longiſſimo tractu ab Ægy-
confinibus ad Oceanum Atlanticum por-
ta. Nomen ei à dactylorum proventu in-
um. Deſerta in ea ſunt, *Lempta*, *Hair*,
enziga, *Zanhaga* à ſingulis opidis cogno-
nibus adpellata. Regna *Targa*, *Bardoa* &
ga, itidem ab opidis dicta.

Sarra

Sarra deſertum.

Continuatur huic regioni verſus Meri-diem *Sarra*, cujus longitudo à regno *Gaoga* ad regnum *Gualata* extenditur.

Nigrita.

Inde Nigritarum ampla eſt regio, ad u-tramque Nigri amnis ripam: longitudo eju porrigitur à Nilo & Meroë inſula, uſque a Nigri oſtia & Oceanum. Regna in ea ſun hæc, ab urbibus denominata: *Gualata*, *Ho den*, *Genocha*, *Senega*, *Tombuti*, *Melli*, *Bito nin*, *Guinea*, *Temian*, *Dauma*, *Cano*, *Caſſe na*, *Benin*, *Zanfara*, *Guangara*, *Borno*, *Nubia Biafra*, *Medra*.

Æthiopia Interior quæ eſt Abiſſi-norum.

Interiori Æthiopiæ imperat Abiſſinorui Rex, qui Presbyter ſive Pretioſus Joannes vulgo *Prete Gianni*, vocatur; magno, re cepto tamen errore; cum is quondam in Aſia ut relatum eſt, regno *Tenduc* regnaverit. Aba ſenos populos recenſet Stephanus in Arabia unde veriſimile eſt, eos in Africam traj ꝺto ſinu Arabico commigraſſe. Aut ſane ipſa Africa fuerunt ad ſiniſtrum Arabici ſ nus latus, ubi Arabiam Troglodyticam ſ pra memoravimus. Hæc quidpe nunc ſu

Abiſſ

biſſinorum imperio eſt. Alii tamen ab Ara-
ico vocabulo *Elhabaſchi* (ſic enim Mauri
rincipem Abiſſinorum adpellant) vulgo fa-
tum opinantur Abaſſi, ac deinde Abaſſeni:
uod denique commutatione vocalium in
biſſinorum nomen evaſit.

Clauditur regnum ab Ortu Arabico ſinu
regionibus *Aiana* ac *Zangebara*; à Meri-
ie *Monomotapa*; ab Occaſu *Congo* & *Medar*
egnis; à Septemtrione *Nubia* & Ægypto.
ongum eſt ab Ægypto ad *Monomotapa* uſ-
ue mill. IↃLXXX. Latum inter fauces Arabici
nus & Nigrum fluvium mill. CCCCL.

Dividitur in compluria regna ſive provin-
as: quarum nomina ſunt, *Daſila*, *Barna-
aſſo*, *Dangali*, *Dobas*, *Trigemahon*, *Ambian-
ntiva*, *Vangue*, *Bagamidri*, *Beleguanze*, *An-
te*, *Balli*, *Fatigar*, *Olabi*, *Baru*, *Gemen*, *Fun-*
, *Tirut*, *Eſabela*, *Malemba*. Urbes in uni-
erſo imperio paucæ ſunt: vicis plurimum
abitatur, domibus ex creta & ſtramine con-
ructis. Rex ipſe (qui albo eſſe colore fertur)
b tentoriis degit, quorum ſex millia eum
quuntur. *Amara* arx eſt munitiſſima, in
onte *Amara* condita; in qua regis filii ſub
lidiſſimo præſidio educantur, donec patre
efuncto heres producatur.

O Cap.

Cap. X.

Æthiopia Exterior ſive Inferior; item Inſulæ Africæ adjacentes.

Reliquum Africæ Æthiopia perhibetur exterior ſive inferior; ab Oriente, Meridie & Occidente Oceano perfuſa; à Septemtrione quaſi duobus brachiis Abiſſinorum imperium hinc inde complectitur.

Regiones, in quas dividitur, ſunt *Congi* *Monomotapa*, *Zangibar* & *Aian*. Pleraqu maritimorum à Portugallenſibus tenentu firmiſſimis munimentis ac præſidiis.

Congi Regnum.

Congi regnum (quod aliis *Manicongo* Oceano Æthiopico perfuſum, nomen habe à capite ſuo urbe *Congi*. Incolæ ſunt Chri ſtiani. Terra ipſa fluminum aquis maxim rigua. Dividitur in provincias ſex; quas il *Mani*, id eſt, Præfecturas, vocant. Sunt au tem *Bamba*, *Songo*, *Sundi*, *Pango*, *Batta* & *Pemba*. Regia eſt, civitas S. Salvatoris, qu ante *Banza*.

Monomotapa Regnum.

Monomotapa vocabulum ſignificat Impe ratorem; unde ipſi terræ, cui hic imperat nomen inditum. Solum eſt fertile atqu amœ

mœnum: amnes aurum, ſilvæ elephantos, nagna copia producunt.

Clauditur regnum ab Ortu, Meridie & Dccaſu Oceano; à Septemtrione regno *Con-i*, Abiſſinorum imperio & regione *Zangi-ar*. Longitudo ejus eſt inter duo maria Rubrum Æthiopicumque juxta Lunæ mon-es milliar. German. CCCC. Latitudo inter Nili fontes & promontorium Bonæ Spei nill. CCC.

Caput regni ac ſedes regum eſt *Monomo-apa*, ad flumen S. Spiritus. Hinc verſus Se-temtrionem mill. circiter L diſtat nobile ædificium, amplum atque antiquum, quadra orma ex ingentibus ſaxis conſtructum.

Zangibar & Aian.

Monomotapæ, qua Rubro mari perfundi-ır, continuatur *Zangibar* regio; cujus par-es, *Cafares* populi, Monomotapæ proximi, regna *Mozambike*, *Kiloa*, *Mombaza* ac *Melinde*, ab urbibus ſingulis denominata; uarum *Mozambike* in inſula condita, cele-errimum eſt Europæis mercatoribus em-orium. Sequitur verſus Septemtrionem jux-a litus maris Rubri *Aian* regio, cujus partes uo regna *Del* & *Adea Magaduzzo*.

Inſulæ ad Africam.

Inſularum ad Africam terram maxima eſt in Rubro mari Menuthias, Cerne Plinio dicta; nunc vulgo inſula Divi Laurentii, & incolis *Madagaſcar*, id eſt, Lunæ inſula, felici aromatum proventu dives, longitudine mill. German. CCL, lat. LXXX occupans.

At in Atlantico Oceano contra Heſperium promontorium, quod nunc eſt *Cabo Verde*, Heſperides ſunt inſulæ duæ; ultraque Gorgades, Gorgonum quondam domus: nunc in univerſum *Iſlas de C. Verde* Hiſpanis dicuntur, hoc eſt, inſulæ promontorii Viridis. Contra Mauritaniam ſunt Fortunatæ, VI numero, quarum una Canaria vocitata, a multitudine canum ingentis magnitudinis, ut auctor eſt Plinius. Unde univerſæ Fortunatæ, nunc Canariæ dicuntur, Hiſpaniarum Regi ſubjectæ. Ultra verſus Septemtrionem eſt Cerne, nunc *Madera* dicta.

Atque hæc eſt totius Africæ brevis deſcriptio.

CAP. XI.

Summa Americæ deſcriptio.

PErluſtrato veteri terrarum Orbe, quæ prima erat continens, cupido nunc eſt atque cura, in Occidentem converſo navis curſu, nov

AMERICÆ
ſive
INDIÆ OCCIDENTALIS
Tabula Generalis.
Septentrionalis
pars
Nova Albion
Tropicus Cancri
I de Cedros
Linea Æquinoctialis
MARE AUSTRAL
Hoornſche Eylanden
Goe Hoop
Verraders Eyl.
Vliegen Eylandt
Honden Eyland
Tropicus Capricorni

Nova Francia
Terra Nova
C. Briton
C. Cod
Florida
La Barmuda
Asores
Hispania
Canarie
Porto Rico
Caribales Insule
Trinidad
Orenoque
Guiana
Africa
Rio das Amazonas
Meridionalis Americæ pars.
Noronha
Pernambuc
C S Augustin
Lima
Peruvia
Bahia
Charcas
Arica
C Frio
Copeapo
Coquimbo
Chile
Tucuman
La Plata
R de la Plata
Concepcion
S. Maria
Baldavia
Castro
Magallanica
Fretum Magallanicum
Tierra del Fuego
Fretum le Maire
330
340
350
360
10
80
70
60
50
40
30
20
10
10
20
30
40
50
60
70
80

novas petere terras, novumque orbem, ſuperioribus ſæculis plane ignotum, cognoſcere. Itaque ex Africa ab Nigri oſtiis verſus Occidentem brumalem mill. German. cccxxx profectis nova conſpicitur terra, priori continenti magnitudine, ſi non anteferenda, certe æquiparanda. Eadem, ſi non continentes, ſed utriuſque inſulas reſpicias, Europæ quam Africæ propior, mill. c c navigatione inter Hiberniam & Canadam intercedente.

Jam inde antiquiſſimis temporibus cognitam fuiſſe Europæis, ex Platone ſimul atque Diodoro Siculo probari poteſt. Apud Platonem in Timæo ſacerdotes Ægyptii narrant Soloni Athenienſi, qui Ioc circiter annis ante natum Jeſum vixit, inſulam fuiſſe quondam contra fretum Herculeum Africa ſimul & Aſia majorem, nomine Atlantidem. poſtmodum vero immani terræ motu, ingentique unius diei ac noctis illuvione, ſub vaſto gurgite merſam fuiſſe, ac inde mare, quod eam inſulam ac fretum Gaditanum interjacebat, immeabile & inſcrutabile redditum, limo paulatim impediente, quem inſula ſubſidens præbuiſſet. Et Diodor. lib. v tradit, Phœnices, vetuſtiſſimis inde temporibus, quum extra Columnas Herculis Africæ litora legerent, ingentibus ventorum procellis, ad longinquos in Oceano tractus fuiſſe abreptos; ac per multos dies vi tempeſtatis jacta-

tos, tandem ad Inſulam perveniſſe ingentis magnitudinis, in alto Oceani pelago contra Africam in Occaſum verſus jacentem: cujus ſolum amœnum ac frugiferum, & amnibus navigabilibus irriguum, ſumtuoſiſque ædificiis inſtructum. Hæc ſane inſula ex ſitu ac magnitudine nulla alia eſſe poteſt, quam quæ nunc vulgo dicitur *America*: nec facile de ea neque Ægyptii Sacerdotes, neque Solon, qui librum de ea conſcripſit, teſte Strabone lib. 1, neque Diodorus, hoc confingere ſive ſomniare potuerunt, quæ revera ita eſſe nunc ſatis compertum habemus. Auctor autem libelli de Mundo, qui ab aliis Ariſtoteli, ab aliis Theophraſto adſcribitur, verſio vero ejus Latina Apuleio, alias, præter hanc noſtram, quam Europæ, Africæ & Aſiæ nominibus diſtinximus, tradit eſſe inſulas magnas. antiquiſſimi illi mortales haud dubie intellexere Americam & Magellanicam. Carthaginienſes aditu illius inſulæ cæteros Europæos prohibuiſſe, ibidem tradit Diodorus Quando & qua de cauſa Pœni eam navigationem intermiſerint, ita ut jam inde à Romanorum imperio ad ſuperius uſque ævum nihil de iis terris auditum vel adnotatum ſit, plane incertum eſt.

Dicta nunc eſt tota hæc continens America, ab Americo Veſputio Florentino, qui Emanuelis Portugalliæ Regis auſpiciis à Gadibus

dibus ann. cIↄ cccc xcvii profectus, primus ex Europæis (quantum memoria proditum) eam ingreſſus eſt. Quanquam hoc prior Chriſtophorus Columbus Genuenſis anno cIↄ cccc xcii inſulas Americæ Hiſpaniolam, Cubam, & Jamaïcam adierit. Poſt hos frequentes in eam navigarunt Hiſpani, Galli, Angli: quorum alii aliis inibi regionibus detectis, nomina ſuâ quique linguâ impoſuerunt. Mediterraneorum cognitio parum certa eſt; maxime quæ verſus Septemtrionem. Maritimæ autem oræ Hiſpanorum armis maxima ex parte ſubactæ.

At eadem terra nonnullis India Occidentalis nuncupatur, quia eodem tempore, quo India Orientalis in Aſia, hæc etiam detecta fuit; tum quod utriuſque incolis ſimilis ac bene eadem vivendi ratio: nudi quidpe utrique agunt. Includitur magno undique Oceano; ab Ortu Atlantico, qui vulgo *Mar del Nort* dicitur; à Meridie Magellanico freto, quo ab Auſtrali terra diſpeſcitur; ab Occaſu Pacifico mari, vulgo *Mar del Zur.* A Septemtrione equidem litus Europæi nondum cognitum habent. at Concreto perfundi pelago neceſſe eſt; cum ab altera poli parte Aſia atque Europa, primæ continentis, ſive primæ magnæ inſulæ partes, ei objaceant; quæ & ipſæ eodem mari alluuntur. Longitudo ejus ſumma inter duo freta, *Anian* &

Magellanicum, mill. Germ. cIↃcIↃ cccc. Latitudo maxima inter promontorium vulgo *C. de Fortuna*, juxta fretum *Anian*, & promontorium vulgo *C. de Breton* in Nova Francia, mill. cIↃccc.

Dividitur univerſa in Septemtrionalem, quæ & Mexicana, & Meridionalem; quæ & Peruviana; exigua Iſthmo alteram ab altera diſcernente.

Cap. XII.

America Septemtrionalis ſive Mexicana.

America Septemtrionalis, quibuſdam Mexicana appellatur, à principe totius urbe *Mexico*. Longitudo ejus eſt inter fretum *Anian* & Iſthmum, quo Meridionalis ei annectitur, mill. cIↃIↃ. Latitudo eadem quæ univerſæ.

Dimidia ejus pars verſus Occidentem æſtivum ſita, introrſus plane incognita etiam nunc jacet; nec quidquam, præter litora, in ea detectum. Quin & totum Boreale univerſæ Americæ latus, in quantum verſus polum extendatur, prorſus latet.

Altera vero pars in regiones dividitur complures, quarum nomina ſunt, Canada, Nova Francia, Virginia, Florida, Nova Hiſpania, Nova Granata, California; & in Occiden-

identali latere ad fretum *Anian* duo regna, *uivira* & *Anian*, unde freto cognomen.

Canada.

Canada à fluvio cognomine dicta, inſula ı pars continentis, parum adhuc conſtat. uantum ejus cognitum eſt, dividitur in E- otilandiam, Corterealem, Terram Labo- toris & inſulas adjacentes, ingentis magni- dinis: quarum præcipuæ, *Goleſme*, *Beau- ris*, *Mont de Lions*, & Terra nova, eadem *Terra de Baccalaos* dicta, ob ingentem hu- modi piſcium in ejus pelago multitudi- m, qui etiam naves tranſeuntes retardent. Solum Canadæ quantumvis acerrimis fri- ribus obnoxium, eximie tamen fertile, ique metallis dives. Incolæ ſatis ingenioſi artium mechanicarum peritiſſimi, pellibus icti degunt: cæterum Galliarum regis im- io ſubjecti.

Nova Francia.

Nova Francia à Gallis, Regis Franciſci mi auſpiciis detecta, præter raras ſegetes egumina quædam, omnium rerum inops, ris ac quibuſdam in locis anthropophagis, univerſum idololatricis gentibus incoli- . Pars tamen ejus, quæ ad mare accedit, *umbega* ab urbe cognomine dicta, cœlo itur ſalubri ſoloque fœcundo.

Magellanicum , mill. Germ. cIↄcIↄ cc
Latitudo maxima inter promontorium v
go *C. de Fortuna*, juxta fretum *Anian*,
promontorium vulgo *C. de Breton* in N
Francia, mill. cIↄccc.

Dividitur univerſa in Septemtrionale
quæ & Mexicana, & Meridionalem ; q
& Peruviana ; exigua Iſthmo alteram ab
tera diſcernente.

Cap. XII.

America Septemtrionalis ſive Mexicana.

America Septemtrionalis , quibuſd
Mexicana appellatur, à principe to
urbe *Mexico*. Longitudo ejus eſt inter fret
Anian & Iſthmum, quo Meridionalis ei an
ctitur , mill. cIↄIↄ. Latitudo eadem quæ u
verſæ.

Dimidia ejus pars verſus Occident
æſtivum ſita, introrſus plane incognita eti
nunc jacet ; nec quidquam , præter litora
ea detectum. Quin & totum Boreale unive
Americæ latus , in quantum verſus polum
tendatur, prorſus latet.

Altera vero pars in regiones divid
complures , quarum nomina ſunt , Can
Nova Francia, Virginia , Florida , Nova
ſpania, Nova Granata , California ; & in (
cid

cidentali latere ad fretum *Anian* duo regna, *Quivira* & *Anian*, unde freto cognomen.

Canada.

Canada à fluvio cognomine dicta, inſula an pars continentis, parum adhuc conſtat. Quantum ejus cognitum eſt, dividitur in Eſtotilandiam, Cortercalem, Terram Laboratoris & inſulas adjacentes, ingentis magnitudinis: quarum præcipuæ, *Goleſme*, *Beauparis*, *Mont de Lions*, & Terra nova, eadem & *Terra de Baccalaos* dicta, ob ingentem hujuſmodi piſcium in ejus pelago multitudinem, qui etiam naves tranſeuntes retardent.

Solum Canadæ quantumvis acerrimis frigoribus obnoxium, eximie tamen fertile, aurique metallis dives. Incolæ ſatis ingenioſi & artium mechanicarum peritiſſimi, pellibus amicti degunt: cæterum Galliarum regis imperio ſubjecti.

Nova Francia.

Nova Francia à Gallis, Regis Franciſci primi auſpiciis detecta, præter raras ſegetes & legumina quædam, omnium rerum inops, à feris ac quibuſdam in locis anthropophagis, in univerſum idololatricis gentibus incolitur. Pars tamen ejus, quæ ad mare accedit, *Norumbega* ab urbe cognomine dicta, cœlo potitur ſalubri ſoloque fœcundo.

Virginia.

Novæ Franciæ jungitur Virginia; quæ à vico maritimo ejuſdem vocabuli; vel, ut alii, à Rege *Virguina*; vel à Regina Angliæ Eliſabetha, cujus auſpiciis detecta, nomen accepit, ante *Apalchem* vocitata. Terra ſterilis atque maligne culta: litus importuoſum. Opidum eſt *Medano*.

C A P. XIII.

Florida, Nova Granata, California, Nova Hiſpania.

FLorida inter Virginiam & Novam Hiſpaniam porrecta, nomen habet à Dominica Palmarum, quæ Hiſpanis *Paſqua de Flores* dicitur. Hoc quidpe die Portugallis detecta. Solo gaudet amœno ac feraci. At incolæ ſunt barbari, ſordidi, ſupraque humanum modum feri; vermibus, ſerpentibus alioque venenatorum animalium atque inſectorum genere veſcentes. Quare Hiſpani pariter atque Galli regionem hanc occupare ſæpenumero nequidquam tentarunt. tandem Hiſpanis ceſſit.

Nova Granata.

Caput hujus provinciæ eſt *Granata* opidum, unde ei nomen. Incolæ & corpore, & animo

animo reliquis Americanis candidiores juſtioreſque.

California.

California, quæ inter ſinum cognominem (quem Hiſpani *Mar Varmeio*, id eſt, mare Rubrum vocant) & mare Pacificum ceu peninſula excurrens, ſolo eſt arido, ſterili atque deſerto.

Nova Hiſpania.

Noviſſima Septemtrionalis Americæ & Meridionali contermina eſt Nova Hiſpania, omnium ampliſſima longeque cultiſſima. Cœlum habet, quamvis ſub torrida Zona, clemens ac temperatum; ſolum auri, argenti, æris atque ferri metallis ſcatens, omnique animalium genere abundans, mare utrimque piſcibus & oſtreis margaritiferis refertum. Regiones, in quas dividitur, præcipuæ ſunt iſtæ: *Nova Galicia*, *Mechoacan*, *Mexicana*, *Jucatan*, *Guatimala*, & *Nicaragua*.

In Nova Galicia, coloniæ ab Hiſpanis deductæ ſunt *Compoſtella*, *S. Spiritus*, *Conceptio*, *S. Michaël*, *Guadalaiara*, *Culiacan*.

In *Mechoacan* caput regionis eſt opidum *Mechoacan*. Coloniæ Hiſpanorum *Paſcuar* & *Valladolid*, egregia emporia; hoc etiam Epiſcopatu inſigne.

Mexicanæ regionis caput eſt *Mexico* omnium Americanarum princeps; olim in medio lacus ingentis Venetiarum inſtar palis ſuperſtructa: poſtea ab Hiſpanis ad ripam ejuſdem lacus tranſlata ſatis culte nunc habitatur, ambitu ſeſqui mill. German. Sedes eſt Proregis quem Rex Hiſpaniarum mittit: item & Archiepiſcopi. Imprimuntur heic libri, cuditurque moneta. Secunda ab hac eſt *Teſcuro*, amplitudine Mexicum exæquans: dein tertia Anglorum civitas, lanificio maxime nobilis. Cæterum mons eſt in Mexicana regione ignibus perpetuis inſignis.

Jucatan Cherſoneſus agro feraciſſimo incolas fert omnium bellicoſiſſimos.

Guatimalæ caput eſt *Guatimala*, juridico conventu perpetuique præſidis præſentia celebris.

In *Nicaragua* opida ſunt *Granata* & *Leon*.

Cap. XIV.

America Meridionalis ſive Peruviana.

AMericæ Septemtrionali xx circiter milliarium Germ. Iſthmo annectitur America Meridionalis, quibuſdam Peruviana dicta, à Provincia *Peru*, omnium præſtantiſſima. Ipſa ingens peninſula Africaque paullo minor, forma triquetra in tria panditur ampliſſi-

pliſſima latera. Cuneorum unus Septemtrionalem ſpectat Americam, alter Africam, tertius Magellanicam. Longitudo ejus patet Septemtrionem inter, & Meridiem, mill. Germ. cIɔ. Latitudo ſumma inter Occaſum Ortumque Iɔccc. Regiones quibus diſtinguitur, ſunt hæ: *Caſtella aurea*, *Bogota*, *Peruvia*, *Chili*, *Chica*, *Braſilia*, *Caribana*, *Guiana*, *Biquiri*, omnes Oceano perſuſæ. Intus vero in Mediterraneis, Amazonum regio, *Paguan*, *Picora*, *Moxos*, *Uram*, *Charchas*. Fluviorum duo nobiliſſimi, *Maragnon*, qui & *Orelliana* & Amazonicus: & alter Argenteus, vulgo Hiſpanis *Rio de Plata*.

Caſtella Aurea.

Caſtella aurea, vulgo Hiſpanis *Caſtilla del oro*, aſpera atque inculta regio cœloque gravi, auri metallis abundat; unde & nomen. Opida inſigniora in ipſo Iſthmo habet duo, diverſis litoribus appoſita; quorum unum vulgo *Nombre de Dios*, id eſt, Nomen Dei, mare ſpectat vulgo dictum *del Nort*; alteram *Panama*, mare Pacificum.

Peruvia.

Peruvia regio, vulgo *Peru*, omnium novi Orbis auri argentique metallis nobiliſſima, nomen accepit à flumine *Peru* mediam ſecante. Clauditur ab Oriente montium per-

petuis jugis, à Meridie *Chili* regione, ab Occidente mari Pacifico, à Septemtrione *Bogota* regione. Occupat longitudine inter Septemtrionem & Auſtrum milliar. CCCLXX, Latitudine inter Occidentem & Orientem CLXX. Dividitur in Maritimam & Montanam.

Maritimæ opida clara ſunt *Lima*, ſedes Proregis & Archiepiſcopi, cui ſubſunt Epiſcopi XV; & *Camana*. Montanæ inſignia opida ſunt *Cuſco*, totius Provinciæ princeps, & *Quito*. *Potoſi* auri metallis opulentiſſimum.

Chili.

Sequitur regio Chili, amplitudine Peruviam fere exæquans. Caput eſt opidum S. Jacobi.

Chica.

Chili regioni continuatur *Chica* regio, freto Magellanico affixa. In hac Patagonum gens eſt ſtupendæ proceritatis, novem & ſummum decem pedum menſuram implens. Ex his quidam, Magellane (is primus in has oras delatus) inſpectante, ſeſquicubitales ſagittas citra nauſeam per guttur ad ſtomachi fundum egere; hoc ſcilicet argumento corporis robur oſtentantes.

Bra-

Braſilia.

Braſilia vaſta regio, ut quæ quartam Meridionalis Americæ partem obtinet, ſacchari ſingulari atque ubere proventu maxime nobilis eſt. Præcipuum opidum eſt Portus omnium Sanctorum, præfecti totius provinciæ ſedes. Portus autem celeberrimus eſt opidum *Pernambuco*; intus opida *Aſſumptio* & *Paraguate*.

Reliquæ regiones introrſus aut non cognitæ aut obſcuræ ſunt; nullis ibi locis memoratu dignis.

CAP. XV.

De Inſulis novi Orbis.

INſularum, quæ Americæ ab Oriente objacent, ingens eſt numerus. At harum nobiliores *Hiſpaniola*, & *Cuba*, & *Jamaïca*.

Priores duæ ejuſdem eſſe videntur magnitudinis, niſi quod hæc longior, illa latior. Occupat *Cuba* longitudine mill. cxc. latit. xxx. *Hiſpaniola* long. CXL. lat. LIV. Opida in utraque compluria. Caput Hiſpaniolæ S. Dominicus: Cubæ S. Jacob; in hac eſt *Havana* celeberrimus Americæ totius portus.

Jamaïca, quæ Europæis S. Jacobi dicitur inſula, implet longitudine L mill. lat. xx Caput eſt *Sivilla*. Secunda ab hac eſt *Oriſtan*.

Atque

Atque hæc eſt brevis Americæ univerſæ explicatio.

Cap. XVI.

Magellanica.

PORRO peractis duabus prioribus continentibus, reſtabat uti tertiam univerſi terrarum Orbis partem aggrederemur, illis amplitudine forſitan haud inferiorem. Verum cum etiam nunc nobis incognita jaceat, nec conſtet, continens una, an plures in inſulas diſſecta ſit; nihil habemus in præſens, quod de ea huc referamus; niſi nominis brevem expoſitionem. Dicitur Terra Auſtralis, quia nobis ultima in Auſtrum verſus ſita eſt. Eadem Terra incognita, quia nemo ingreſſus. Denique Magellanica, quia Magellani primum conſpecta.

IMPERII SINARUM Nova Deſcriptio.
SAMAHAN TARTARIÆ ſive SAMARCANDÆ PARS
Xamo Deſert.
Deſertum Xamo
Cinghai L.
Croceus flu.
Tibet Regn.
S I FAN.
Kiang Regnum.
Vſucang Regnum.
BENGALA
XANSI.
XENSI.
HONAN.
SUCHUEN.
HUQVANG.
IUNNAN.
Quecheu.
Quangſi.
Kiang ſlu
Hainan
Cauchinchina
GAN NAN.
Laos
Tibet

I E S O.
Quentung flu.
CO: REA
I. IAPAN.
Meaco
Tanaxima
I. de Fuego
Dos Hermanos
I. Queſo Pequm
Amſterdam
Malabrigo
I. de Sierta
Dos Reys magos
Tropicus Cancri
I. Formoſo
CHE:
KIANG.
Liuſung

BREVIARIUM
TOTIUS ORBIS TERRARUM;

Una cum ſerie Romanorum Imperatorum.

AUTORE
PETRO BERTIO.

BREVIARIUM TOTIUS ORBIS TERRARUM.

ORBIS univerſus etſi nondum percognitus, nunquam tamen æque luſtratus fuit, atque nunc eſt. Veteres enim Geographi Græci, Latinique, & qui ab iis ſitum Orbis didicere, Poëtæ, Oratores, Hiſtorici, eas tantum Terras deſcripſere, quas norant, quaſque judicabant eſſe habitabiles. Nos, multorum ſæculorum ac plurimorum hominum experientia edocti, multa ipſis profitemur incognita: & quas illi orbis regiones crediderunt vel ob æſtum, vel ob frigora deſertas, eas nos multis locis incoli ſcimus. Partes ejus alii pauciores, ego ſex pono: Arcticam, Antarcticam, Europam, Africam, Aſiam, & Americam.

I. AD ARCTOAM pertinent 1. Regio Subpolaris incognita. 2. Groenlandia. 3. Spitsbergia ſive *Nieuland*. 4. Iſlandia, quæ nunc ſubjecta eſt Daniæ & Norvegiæ Regi. 5. Nova Zembla, cum Mari Hyperboreo,

reo, & fretis duobus, Waygaz, & Davis, quorum illud eſt Orientalius, hoc magis in Occaſum vergit. Illo Batavi, hoc Angli fretum Anian adſequi, & in Indiam penetrare, noſtra memoria, quamvis irrito hactenus conatu, aggreſſi ſunt. Nec deſunt qui fretum Anian omnino eſſe negent, terraſque Aſiæ & Americæ dicant eſſe continuas, quos, quia experientiæ teſtimonio refutare non poſſumus, in medio relinquemus; illud contenti monuiſſe Groenlandiam, quæ ad gradum LXXX latitudinis accedit, gramina gignere herbaſque virentes, à quibus & nomen accepit, quum Nova Zemla, quæ quatuor gradibus eſt Auſtralior, tota nuda ſit & impaſcua, fœtaque animalibus carnivoris.

II. AD ANTARCTICAM referendæ ſunt vaſtæ illæ regiones, quæ Polo Auſtrali ſubjectæ, longe lateque inde extenduntur per tres Zonas, Frigidam, Temperatam, & Torridam: commendabiles non tantum prædicatione Petri Ferdinandi de Quir Hiſpani, qui tractum illum magna parte ipſe luſtravit: ſed etiam cœli ſolique conſtitutione, terrarumque amplitudine; æquant enim Europam & Africam ſimul ſumtas.

III. EUROPA multo quam Africa aut Aſia contractior, jam inde à Macedonibus & Romanis ſedes Imperii fuit; poſt Chriſtum

vero

ro natum, domicilium quoque Orthodo-
Fidei. Patet ab Auſtro in Boream ad
xv leucas majores. A freto autem Ga-
ano ad Tanaïm, hoc eſt, ab Occaſu in Or-
n DCCL. Circumſcribitur Oceano Septem-
onali, Atlantico, Mari Mediterraneo, Hel-
ponto, Propontide, Boſphoro Thracio,
nto Euxino, Boſphoro Cimmerio, Mæo-
e, Tanaï, & linea quæ à Tanaïs flexu
rigitur ad oſtium fluminis Obii. In ea
lie dominantur varii. Inſulas Britannicas
it Carolus, filius Jacobi Stuarti, qui pri-
s Scotiæ regnum Angliæ regno junxit.
paniam tenet Philippus IV, Philippi III
is, Philippi II nepos, Caroli V. Im-
itoris abnepos. Gallia ſubjecta eſt Chri-
iſſimo noſtro Regi Ludovico XIII,
rici Magni filio. Germania Imperato-
habet Ferdinandum Auſtriacum, cui
r Eleonora Mantuana. Norvegia & Da-
ſubjectæ ſunt Chriſtiano IV Frederici F.
ciam habet Guſtavus Caroli F. qui pul-
ob religionem Catholicam Sigiſmundo,
e ac nepote ſuo, Joannis Regis filio, ipſe
num invaſit, & filio ſuo Guſtavo reliquit.
oniæ & Lithuaniæ præeſt Sigiſmundus,
n Sueciæ regno à Carolo patruo exu-
diximus. Hungaria, Bohemia, Dalma-
Croatia, & Sclavonia Imperatori ſub-
, Græciam, Thraciam, Bulgariam te-
net

reo, & fretis duobus, Waygaz, & Davi
quorum illud eſt Orientalius, hoc magis
Occaſum vergit. Illo Batavi, hoc Angli fr
tum Anian adſequi, & in Indiam penetrar
noſtra memoria, quamvis irrito hacten
conatu, aggreſſi ſunt. Nec deſunt qui fr
tum Anian omnino eſſe negent, terraſq
Aſiæ & Americæ dicant eſſe continua
quos, quia experientiæ teſtimonio refuta
non poſſumus, in medio relinquemus; ill
contenti monuiſſe Groenlandiam, quæ
gradum LXXX latitudinis accedit, grami
gignere herbaſque virentes, à quibus & n
men accepit, quum Nova Zemla, quæ qu
tuor gradibus eſt Auſtralior, tota nu
ſit & impaſcua, fœtaque animalibus car
voris.

II. AD ANTARCTICAM referen
ſunt vaſtæ illæ regiones, quæ Polo Auſtr
ſubjectæ, longe lateque inde extenduntur p
tres Zonas, Frigidam, Temperatam, & To
ridam: commendabiles non tantum præ
catione Petri Ferdinandi de Quir Hiſpar
qui tractum illum magna parte ipſe luſtrav
ſed etiam cœli ſolique conſtitutione, terr
rumque amplitudine; æquant enim Europa
& Africam ſimul ſumtas.

III. EUROPA multo quam Africa,
Aſia contractior, jam inde à Macedonibus
Romanis ſedes Imperii fuit; poſt Chriſti
v

vero natum, domicilium quoque Orthodoxæ Fidei. Patet ab Auſtro in Boream ad ccxxv leucas majores. A freto autem Gaditano ad Tanaïm, hoc eſt, ab Occaſu in Ortum DCCL. Circumſcribitur Oceano Septemtrionali, Atlantico, Mari Mediterraneo, Helleſponto, Propontide, Boſphoro Thracio, Ponto Euxino, Boſphoro Cimmerio, Mæotide, Tanaï, & linea quæ à Tanaïs flexu porrigitur ad oſtium fluminis Obii. In ea hodie dominantur varii. Inſulas Britannicas regit Carolus, filius Jacobi Stuarti, qui primus Scotiæ regnum Angliæ regno junxit. Hiſpaniam tenet Philippus IV, Philippi III filius, Philippi II nepos, Caroli V. Imperatoris abnepos. Gallia ſubjecta eſt Chriſtianiſſimo noſtro Regi Ludovico XIII, Henrici Magni filio. Germania Imperatorem habet Ferdinandum Auſtriacum, cui uxor Eleonora Mantuana. Norvegia & Dania ſubjectæ ſunt Chriſtiano IV Frederici F. Sueciam habet Guſtavus Caroli F. qui pulſo ob religionem Catholicam Sigiſmundo, Rege ac nepote ſuo, Joannis Regis filio, ipſe regnum invaſit, & filio ſuo Guſtavo reliquit. Poloniæ & Lithuaniæ præeſt Sigiſmundus, quem Sueciæ regno à Carolo patruo exutum diximus. Hungaria, Bohemia, Dalmatia, Croatia, & Sclavonia Imperatori ſubſunt, Græciam, Thraciam, Bulgariam tenet

net Turcarum Imperator, qui nunc eſt Sultan Amurath: Viciniores Aſiæ partes habent Ruſſus & Tattarus.

RELIGIO per Europam alibi Catholica eſt, alibi Hæretica & Apoſtatica. Catholicæ Eccleſiæ caput eſt Romæ, ſucceſſor B. Petri, Urbanus VIII, pietatis & eruditionis decus, cujus inter primas laudes merito ponendum eſt, quod litteris amorem ſtudiumque Francorum conjunxit, ſicut de Urbano III loquitur Froiſſardus. Catholici cum eo ſunt, ejuſque ut veri paſtoris vocem agnoſcunt; in Gallia, Rex noſter Chriſtianiſſimus, Filius Eccleſiæ primogenitus, quem idcirco primo loco commemoro. In Germania, Ferdinandus Imperator; in Hiſpania, Philippus Rex, qui etiam in cæteris ſuis ditionibus nullam Religionem præter Catholicam admittit. Sunt præterea Catholici omnes Italiæ Principes; adhæc, Duces Sabaudiæ, Lotharingiæ, Bavariæ, & Electores Imperii Eccleſiaſtici.

In Magna Britannia viget adhuc Calvini ſecta, non quidem ad Puritanorum formulam, ſive eorum qui cum doctrina ritus quoque Eccleſiæ damnant: ſed ad normam eorum qui fidem habent Genevenſium, ritus Catholicorum: multum tamen ſibi de præclara Regis *Caroli* indole pollicentur omnes boni: augetque ipſorum ſpem conjugium cum

um ſorore Chriſtianiſſimi Regis noſtri, bo-
is avibus nuper contractum: ſperant enim
oventque, & matris, & aviæ, ſummarum
Ieroïnarum, & uxoris divinis virtutibus, fi-
eique ſingularis exemplo, ipſum quoque
egem ab infami errore per Chriſti gratiam
viam veritatis & vitæ revocandum eſſe,
m ſumma ſua gloria, egregio Regni ſui
rnamento, & gaudio totius Eccleſiæ: de-
ehenſum eſt enim ipſum haud ita pridem
nignius Catholicos habere cœpiſſe. Sed
oſtra hæc vota ſunt. In Scotia plerique ad-
ıc ad Puritanos magis accedunt. In Hi-
rnia, ſi vim adimas & minas, omnes Ca-
olici ſunt. In Dania, Suecia, Norvegia,
ıtherani ſunt: ſed ſerpit clanculum virus
ılviniſticum. In Polonia & Lituania Rex
plerique Proceres cum Clero & infinita
anu nobilium, aliorumque civium & ru-
corum turba, ſunt Catholici; cæteræ re-
iones, ut ſunt, Lutherana, Calviniſtica,
iana, Samoſateniana, Anabaptiſtica, tole-
ntur & exercentur palam, ne ipſa quidem
daïca excepta. Bohemia habet Catholicos,
etiam Huſſitas, Valdenſes ſive Picardos,
ıtheranos, Calviniſtas, Judæos. Moravia
æterea etiam Anabaptiſtas, quos ſuperio-
us annis Imperator Eccleſiæ militans ſub-
rtit. In Belgica, ſive inferiore Germania;
ovinciæ quæ Hiſpanorum Regi parent,
ſunt

ſunt omnes Catholicæ; quæ vero ab ipſo ſe-
ceſſerunt, delato ad Ordinum ſtatum jure
majeſtatis, mutarunt quoque publice reli-
gionem, eamque evexerunt, quæ à Catho-
lica quam longiſſime recedit. Viget ergo
illic, pro hoc tempore Calviniſmus, & qui-
dem ad formulam Gomariſtarum, damnatis
nuper in Dordrechthano conciliabulo Armi-
nianis, quorum miniſtri etiam oppreſſi, &
vel finibus ejecti, vel in carceres concluſi
ſunt. Catholici tamen, Lutherani, Anaba-
ptiſtæ, Ariani, Samoſateniani, Bruniſtæ, ipſi-
que adeo Judæi, ſub ſpecie libertatis toleran-
tur; ſed minus omnibus Catholici. Verentur
enim, ne, ſi ſublato religionis diſſidio pri-
ſcam illam & Catholicam publice evehant,
paullatim videantur ad Hiſpaniarum Regem,
cum quo implacabile odium exercere cu-
piunt, accedere. In Helvetia Pagi quidam
ſunt Catholici, ut Lucernenſis, Tugienſis,
Suitenſis, Underwaltenſis, Solodurenſis, Fri-
burgenſis, Urienſis: quidam Calviniſtici, ut
Tigurinus, Bernenſis, Baſileenſis. Habent
autem hoc proprium Calviniſtæ, ut ſtatum,
in quem irrepſerunt, evertant, neque ante
conquieſcant, quam ipſi rerum potiantur.
Irriſores, turbulenti, factioſi, diſputaces, in-
grati, arrogantes ſupra quam dici aut credi
poteſt, hoſtes Catholicorum juratiſſimi, qui-
que non tantum ipſi nihil conferunt ad re-
pellen-

pellendam imminentem Chriſtianorum cervicibus Turcarum vim ; ſed etiam motis inteſtinis diſſidiis belliſque impediunt alios Reges id conantes, quin & opes vireſque ipſorum à communi hoſte averſas in mutuam Chriſtianorum perniciem concitant. Atque hoc ipſis eſt reformare Eccleſiam. In Turcia ſunt Mahumetani & Græci Schiſmatici ; quidam tamen etiam Catholici. In Ruſſia Græci, Armenii, & Pagani.

OPES Principum ex annuo ipſorum proventu æſtimantur. Francorum Rex XXX milliones auri creditur excedere. Hiſpaniarum Rex ex omnibus ſuis ditionibus non colligit ultra XIX milliones. Rex Magnæ Britanniæ, quatuor : Poloniæ, tres : tantumdem Venetiarum Dux. Pontifex unum cum dimidio. Hetruſcus duos. Sabaudus unum. Lotharingus dimidium ejus. Rex Daniæ CC millia coronatorum ; Sueciæ tantumdem. In Germania Imperium confert ſuo Imperatori X milliones auri : Valet autem millio decies centena millia coronatorum.

LINGUÆ per Europam præcipuæ ſunt tres : Romaniſmus apud Italos, Gallos, Hiſpanos, Teutoniſmus apud Helvetios, Germanos, Bavaros, Suecos, Norvegos, Danos, Anglos, & pleroſque Belgas. Sclavoniſmus in Slavonia, Polonia, Bohemia, Hungaria. Habent autem ſingulæ regiones in ſua lingua

diverſas iterum dialectos. In quibuſdam vero locis linguæ audiuntur, quarum nullum eſt cum cæteris commercium, ut in Britannia, Armorica, Navarra, &c.

INSULÆ BRITANNICÆ ſunt plures. Minores quidem Orcades xxx, & Hebrides xxiv. Majores vero duæ, Hibernia, & Albion, ſive Magna Britannia: juxta quas ſitæ ſunt inſulæ, Mon, *Angleſey*, Vectis, & Gallico littori appoſitæ, *Jerſey*, & *Gerneſey* in quibus vocibus ultima ſyllaba *ey* inſulam ſignificat.

HIBERNIA, *l'Irlande*, veterum Scotia eſt; Lacum præcipuum habet Ernenſem, cui vicinum eſt Purgatorium Patritii Fluvii ſunt plures, quorum quidem maximus Sannovius; nobilitatur tamen præ cæteris Avenliſius, ob Dublinum urbem Regiam & Archiepiſcopalem; cujúſmodi etiam ſunt Armachia, Caſſilia, & Toam. Hi quatuor Archiepiſcopatus habent ſibi ſubjectas ſedes xxix ſuffraganeas.

MAGNA BRITANNIA, cujus ſitum Ptolemæus infeliciter deſcripſit, dividitur in Scotiam, quæ Boream reſpicit; Angliam, quæ Auſtrum; & Walliam, quæ Occaſum. SCOTIA, *l'Ecoſſe* amnes habet Tinam, Eſcam, Lethum: Montem Grampium: Silvam, Caledoniam: Lacum Neſſum: Urbem Regiam Edenburgum: Scho-

la

las Andreapolim & Alberdoniam. Promontorium Boreale Orcas, *Dunsbyhead*.

ANGLIA, *l'Angleterre*, nomen traxit ab Anglis Saxonibus: fluvios famoſos habet Tameſin, & Sabrinam, quarum illa Londinium alluit, *Londres*; urbem Regiam: hæc Gloceſtriam. Promontoria ſunt, Cantium, *Kent*: & Nerium, *Cornouaille*. Archiepiſcopi duo, Cantuarienſis, *Canterbüri*, & Eboracenſis, *Yorck*. Ille eſt Primas regni, habetque ſuffraganeos XXII. Hic tres duntaxat. CAMBRIA ſive Wallia verſus Occaſum porrigitur ad mare Hibernicum, ab eaque Primogeniti Regum dicuntur Principes Walliæ. Portus verſus Orientem eſt Dubris, *Douvre*, ex adverſo Caliſii: verſus Occaſum eſt *Pleymuth*: ſunt & alii paſſim portus Santwyck, Graveſand, Colceſter: Merces Britannicæ ſunt, Stannum, lana, pannus, cerviſia; nam aurum argentumve exportare fas non eſt. Lupos vero inſula tota non habet.

HISPANIAM, quæ avorum noſtrorum memoria cœpit foris inclareſcere, quum antea vix ipſa ſibi adverſus incurſiones Pœnorum, Romanorum, Gothorum, Vandalorum, Saracenorum ſufficeret, Romani in Citeriorem & Ulteriorem diviſere; quarum illa Tarraconenſis dicta fuit; hæc habuit Bæticam & Luſitaniam. Illam à Vandalis vocamus hodie Andaluſiam; hanc à portu Calæ Portugal-

liam Montes Pyrenæi Hiſpaniam ſeparant à Gallia: cætera ambit mare. Ad fauces freti Gaditani (quod nos vocamus *l'Eſtroit de Gibraltar*) eſt Calpe mons, quem Saraceni vocant *Gibal Tarif*, quaſi dicas, montem Tarifi; reſpondetque ei in Africa Abyle mons, quem nunc vocant *Ceutam.* Montes iſtos dixerunt antiqui Columnas eſſe Herculis, à quo & fretum ipſum perfoſſum crediderunt. Flumina quæ in mare Ibericum exonerantur ſunt, Tholobis, *Tarderat*; Rubricatus, *Lobregat*; Iberus, *Hebro*; Durias, *Guadalviar*; Sucro, *Xucar*: Terebus, *Segura*; Tader, *Guadalentin.* Nam in Oceanum influunt Bætis *Guadalquivir*; Anas, *Guadiana*; qui medio curſu mergitur, ac poſt decem leucas iterum erumpit: Tagus, *Tajo*: Munda, *Mondego*: Durius, *Duero:* Minius, *Mingo:* Regna Hiſpaniæ diviſa olim inter plures fuere; at tunc quidem nemo erat illorum, qui non Francorum Regibus libenter adſurgeret, inque adverſis rebus ipſorum ſalutarem open imploraret: nunc omnibus illis regnis ad unum caput reductis, auctaque aliunde potentia, crevit cum fortuna animus, eoque tandem devenit, ut plura adhuc adpetat. Regna hæc ſunt: *Granata*, cujus urbs primaria Saracenis condita, idem nomen habet. *Andaluſia*, in qua eminent Hiſpalis, *Sevile*, Nebriſſa, Corduba, & *Iaën. Eſtrama-*

dura

dura, in qua Pax Julia, *Badaios*; Auguſta Emerita, *Merida*, ad Anam utraque. *Murcia*, in qua Carthago nova, *Cartagena*. *Valentia*, in qua urbes, Valentia, & Ilice, *Alicante*. *Catalonia*, in qua Dertoſa, Barcino, Tarraco, Emporiæ. *Arragonia*, in qua Cæſarauguſta, *Saragoſſa*: Ilerda, *Lerida*, Orgelis, *Urgel*: Oſea, *Hueſca*. *Guipuſcoa*, in qua Toloſa & Flaviobriga, *Fuentaravie*. *Biſcaia*, in qua Flavionavia, *Bilbao*. *Aſturia*, in qua Oviëdum: *Galecia*, in qua Compoſtella, *S. Iago*. *Legio*, quæ urbem habet ejuſdem nominis. *Caſtella nova*, in qua Toletum & Madridum. *Caſtella vetus*, in qua Salmantica & Valedolit. His acceſſere *Navarræ* pars, in qua Pampelo, *Pampelune*; & *Portugallia*, in qua Urbes: Oliſippo, *Liſbone*, ad Tagum flumen; Conimbriga, *Coymbre*, Ebora, *Evora*. *Algarbia*, in qua *Silvis*, & *Tavila*. Inſulæ vicinæ Hiſpaniis ſunt, in Oceano quidem *Gades*, *Cadiz*: in Mediterraneo vero, Gymneſiæ ſive Baleares, *Majorica*, & *Minorica*, cum *Ebyſo* quæ nunc *Yvica* dicitur; minores volens prætereo.

Titulus Regis ſic fere concipitur; *Philippus* Dei gratia Rex Caſtellæ, Legionis, Arragoniæ, utriuſque Siciliæ, Hiëroſolymæ, Portugalliæ, Navarræ, Granatæ, Toleti, Valentiæ, Galiciæ, Majoricæ & Minoricæ, Hi-

ſpalis, Sardiniæ, Cordubæ, Corſicæ, Murciæ, Jaen, Algarbiæ, Algeriæ, Gibraltar, Inſularum Canariæ, Indiarum Orientalis & Occidentalis, Inſularum & continentis Oceani: Archidux Auſtriæ, Dux Burgundiæ, Lotharingiæ, Brabantiæ, Limburgi, Luxenburgi, Geldriæ, Mediolani, &c. Comes Habſpurgi, Flandriæ, Tirolis, Barcelonæ, Artheſiæ, Hannoniæ, Hollandiæ, Zelandiæ, Namurci, Zutphaniæ, &c. Marchio Imperii, Dominus Biſcaiæ, Friſiæ, Mechliniæ, Trajecti, Tranſiſalaniæ, Groningæ: Dominator in Aſia & Africa.

GALLIA, *la Gaule*, quæ & ante Romanos belli gloria per Orbem claruit, & ſub Romanis perdiu habuit Imperii ſedem Auguſtæ Trevirorum, Pyrenæis, Oceano, Rheno, Alpibus, & mari Mediterraneo clauditur. Hæc à Romanis initio tributa fuit in Citeriorem & Ulteriorem: illius pars Ciſalpina ſive Italica, ab habitu gentis vocata fuit Togata: Tranſalpinæ vero pars vicinior dicta fuit Provincia Narbonenſis, fuitque Braccata; Reliquam omnem Galliam quæ Comata adpellabatur, diviſit Cæſar in parteis treis, Aquitanicam, Celticam, quæ poſtea Lugdunenſis vocata eſt, & Belgicam: nam Provinciam Narbonenſem, quæ jam tunc Romanis parebat, non accenſuit ille Galliæ à ſe vincendæ. *Franci* partem illam quæ ipſorum armis ſubacta

fuit,

fuit, adpellavere *Franciam* occidentalem: ad diſcrimen ſcilicet Franciæ orientalis, quæ eſt in Germania. Itaque Aquitania initio Francia non fuit. Burgundia Sequanica, *la Franche Conté*, nunc non eſt Francia. Hodie enim Franciam vocamus, eam omnem Galliam, quæ Regi noſtro ſubjecta eſt. Et quia de veteri illa ditione partes Rheno, Scaldi, Moſæ, ac Moſellæ vicinæ jam pridem abraſæ ſunt; facile eſt videre quantum imminutum ſit Francorum prædium. Eam ergo hodie ab Italia ſeparat adhuc antiquus limes: à Sabaudia Rhodanus; Araris à Burgundia; Moſella à Lotharingia, & Ducatu Luxenburgenſi; *Aa* rivulus à Flandria. Amnium alii in Mediterraneum influunt, ut Varus, *le Var*. Argenteus, *Argent*. Rhodanus, *le Roſne*. Ledus, *le Loir*. Arauraris, *Erhault*. Obris, *l'Orbe*. Atax, *l'Aude*; è quibus Rhodanus recipit ripa dextera Ararim, *la Saone*, Eriduam, *l'Erieu*, Ardeſcham & Vardonem, *le Guard*: ſiniſtra Iſaram, *l'Iſer*; & Druentiam, *la Durance*. Arar excipit Loignionem & Dubim *le Doux*. In Oceanum vero ſe exonerant, Atyrus, *l'Adour*; Garumna, *la Garone*; Carantonus, *la Charente*: Altiſio, *l'Autye*; Semagna, Ligeris, *la Loire*; Orna, *l'Orne*; Sequana, *la Seine*; Somona, *la Somme*; Scaldis, *l'Eſcault*; Rhenus, *le Rin*. Atyrus duos Gavos recipit ex Pyrenæis de-

volutos. In Garumnam influunt læva quidem Savus, Gimovus, Ægircius, *le Gers*, & Baliſa. Dextera vero, Tarnis, *le Tar*; Oldus *Lot*; Duranus, *la Dordogne*. In Ligerim; Elaver, *l'Alier*; Vigenna, *la Vienne*, Anger, *l'Indre*; Caris, *le Cher*; Maduana, *le Meyne*, qui recipit Sartram, Huïnam, & Ledum *le Loir*. In Sequanam, Matrona, *la Marne*; Icauna, *Ionne*; Alba, *l'Aube*; Æſia, *l'Oiſe*. In Æſiam, Axona, *l'Aiſne*, qui recipit Baſilam, *le Veſle*. In Scaldim Legia, *Lys*; Scarpa, *l'Eſcharpe*, Dendra, & Demera. In Rhenum, Moſa & Moſella. Poſtremum, plures habet ſola Gallia fluvios opportunos, & fluminibus impoſitos pontes, quam reliqua omnis Europa. *Montes* Galliæ præcipui ſunt Pyrenæi, Alpes, Gebennæ. Vogeſus, Jura; Alpium aliæ ſunt Maritimæ, aliæ Graiæ & Coctiæ, aliæ Penninæ, quæ à Penno Deo nomen habent. Herculem Graiis, Annibalem Coctiis in Italiam veniſſe conſtat. Fuit autem Francorum Regibus id ſemper curæ, ut per Alpes plures ipſis aditus paterent in Italiam. *Lacuum* maximus eſt Lemanus. Diviſiones alias Galliæ, quæ ſub Romanis, Gothis, Franciſque primæ, ſecundæ ac tertiæ ſtirpi, fuere, nunc omitto, contentus præſentia referre. *Francia* igitur, ſi eam ſeorſim à partibus iis quæ abraſæ ſunt, ſpectes, variè dividi poteſt, per Diœceſes, per Parlamenta,

per

per Provincias, per Cenſum. Harum primæ, non tantum quia vetuſtiſſima eſt, ſed etiam quia maximè proportionata, minimé-que obnoxia mutationibus, nos nunc inſiſtemus. Sub Imperio igitur Chriſtianiſſimi Regis noſtri ſunt, 1. Diœceſis Lugdunenſis, ad Rhodani & Araris confluentes, cujus Præſul vocatur Cleri Gallicani Primas. 2. Rothomagenſis ad Sequanam, in Normannia, quæ eſt Lugdunenſis ſecunda. 3. Turonenſis, ad Ligerim quæ eſt caput Britanniæ, in Lugdunenſi tertia. 4. Senonenſis ad Icaunam, habet in ſe Lugdunenſem quartam, à qua reſecta eſt, & in Metropolim erecta, Lutetia Pariſiorum. 5. Treverenſis ad Moſellam ſuffraganei ſunt in Francia, Metenſis, Tullenſis, Verdunenſis, omnes in Belgica I. Ipſe autem eſt Elector Germanus. 6. Veſontinus ad Dubim extra Franciam eſt: ejus ſuffraganeus tamen Bellicenſis paret noſtro Regi, in Lugdunenſi quinta. 7. Rhemenſis, Dux & Par Franciæ, eſt in Belgica ſecunda, ad Baſilam flum. 8. Viennenſis prima eſt ad urbem ejus nominis adſitam Rhodano. 9. Ad Narbonam quæ Ataci prætexitur, eſt pars una ſecundæ Viënnenſis. 10. Ad Toloſam, quæ Garumnæ eſt appoſita, pars altera. 11. Ad Aquas Sextias, *Aix en Provence*, pars una tertiæ Viennenſis. 12. Ad Arelaten, *Arles*, pars altera. 13. Ebrodunenſis, *Embrun*, eſt quartæ Viën-

nenſis. 14. Biturica; *Bourges*, Aquitaniæ primæ, diciturque ejus Præſul utriuſque Aquitaniæ primas. 15. Burdegala, *Bordeaux*, Aquitaniæ ſecundæ, ad Garumnam. 16. Auſcii, Aquitaniæ III ad Ægircium flumen. 17. Avenio ceſſit Pontifici.

Nec fuerit abs re, breviter hoc loco oſtendere, quænam in Gallia civitates Epiſcopales quibus Metropolibus ſubjectæ ſint. Habet ergo *Lugdunenſis* Archiepiſcopus ſuffraganeos IV. Eduenſem ſive Auguſtodunenſem; *Autun*; Lingonenſem, Ducem & Parem Franciæ, *Langres*; Cabillonenſem ad Ararim, *Chaalons ſur Saoſne*; Matiſconenſem, *Maſcon*. *Rotomagenſis*, ſex, Baiocaſſinum, *Baieux*; Abrincatenſem, *Avranche*; Ebroïcenſem *Evreux*; Sagienſem, *Seez*; Lexovienſem, *Lizieux*; Conſtantinum, *Coutances*. *Turonenſis* IX. Cænomanenſem, *Mans*, ad Sartram amnem; Redonenſem, *Renes*; Andegavenſem, *Angers* ad Meduanam; Nannetenſem, *Nantes*, ad Ligerim. Coriſopitenſem, *Cornouaille*. Venetenſem, *Vannes*; Briocenſem, *S. Brieu*; Maclovienſem, *S. Malo*; Leonenſem, *S. Paul de Leon*; Tricorienſem, *Triguier*: & Dolenſem, *Dol*, qui quondam Archiepiſcopi titulum ac dignitatem geſſit. *Senonenſis* tres, Autiſſiodorenſem, *Auxerre*, ad Icaunam; Trecaſſinum, *Troyes en Champagne*, ad Sequanam. Nivernenſem, *Nevers*. nam,

PARISIENSIS cum ſubjectis Carnutenſi; *Chartres*; Aurelianenſi; *Orleans*; & Meldenſi, *Meaux*; à Senonenſi reſectæ ſunt, anno MDCXXIII. *De Treverenſi* ejuſque tribus ſuffraganeis, deque *Veſontino*, jam dixi. *Rhemenſis* ſuffraganei ſunt octo, Sueſſionenſis, *Soiſſons*; Catalaunenſis ad Matronam, Comes & Par, *Chaalons ſur Marne*; Laudunenſis; Dux & Par Franciæ, *Laon*. Silvanectenſis, *Senlis*. Bellovacenſis, Comes & Par Franciæ, *Beauvais*: Ambianenſis, *Amiens*. Novomenſis, Comes & Par, *Noyon*; Bononienſis in Pago Geſſoriaco, *Boulogne ſur mer*: nam Morinenſis ſive Tervanenſis, *Tervanne*, itemque, Cameracenſis, *Cambray*, Atrebatenſis, *Arras*, & Tornacenſis, *Tournay*, jam inde ab anno MDXXV; tranſlato ad Burgundum jure omni Politico, Eccleſiaſticam quoque ſubjectionem Rhemenſi averterunt. *Viennenſis* Metropolis habet ſibi ſubjectos Epiſcopos, Genevenſium, *Geneve*, cujus ſedes ob civium hæreſi infectorum rebellionem tranſlata eſt Anicium, Sabaudiæ opidum, *Anicy*; Gratianopolitanum, *Grenoble*, ad Iſaram: hanc autem urbem vocat Cicero in Epiſtolis Cularonem; Albenſem ſive Vivarienſem, *Viviers*; Dienſem, *Die*; Valentinenſem, *Valence*, ad Rhodanum; Maurianenſem, *S. Iean de Morienne*. *Narbonenſis* habet ſuffraganeos novem, Biterrenſem,

Beziers; Agathenſem, *Agde*; Carcaſſonenſem, *Carcaſſonne*; Nemauſenſem, *Niſmes*; Lutevenſem, *Lodeſve*; Monſpeſſulanum, *Montpellier*, qui olim fuit Magelonæ, in ſtagnis Volcarum, S. Pontii Tomeriarum, *S. Pont de Tomiere*; Alectenſem, *Alet*; & Ucetenſem, *Uſez*. *Toloſanus* habet ſeptem; Apamienſem, *Pamieres*; Mirapicenſem, *Mirepoix*; Montis Albani, *Montauban*; Vaurenſem, *Vaur au païs de Lauragais*; Lombarienſem, *Lombez*; S. Papuli, *S. Papoul*; & Rivenſem, *Rieux*. *Aquiſextienſis* habet quinque: Aptenſem, *Apt*; Reienſem, *Ries*; Forojulienſem, *Frejuls*; Vapincenſem, *Gap*; Ciſtaricenſem, *Seſteron*. *Arelatenſis* præeſt quatuor ſuffraganeis, Maſſilienſi, *Marſeille*; Tricaſtino, *S. Paul de Tricaſtin*; Telonenſi, *Tolon*; & Arauſionenſi, *Oranges*. *Ebrodunenſi* ſubjecti ſunt ſex, Dinienſis, *Digne*; Graſſenſis, *Graſſe*: cujus olim ſedes fuit Antipoli, *Antiboul*; Vencienſis, *Vences*; Glandatennenſis; *Glandeves*; Senetenſis, *Sanes*; & Nicenſis, *Nice*. *Bituricenſis* habet ſuffraganeos undecim; Claromontenſem, *Clairmont en Auvergne*. S. Flori, *S. Flour*; Ruthenenſem, *Rodez*: Vabrenſem, *Vabres*: Caduenſem, *Cahors*; Lemovicenſem, *Limoges*; Tutelenſem, *Tulles*: Mimatenſem, *Mande*: Albienſem, *Alby*: Caſtrenſem, *Caſtres*: & Anicienſem, *Puy en Velay*. *Burdegalenſis* Archie-

Archiepiſcopi ſuffraganei ſunt novem: Aginnenſis, *Agen*: Enculiſmenſis, *Angouleſme*; Santonicus, *Saintes*; Pictavienſis, *Poitiers*; Petrocorienſis, *Perigueux*: Condomenſis, *Condon*: Maleacenſis, *Malezais*: Luxionenſis, *Luçon*, & Sarlatenſis, *Sarlat*. *Auſcius* vel *Auxitanus* habet ſuffraganeos decem, Aquenſem, *d'Acqs*: Lectoratenſem, *Laictoure*: Convenenſem, *Conſeran*: Adurenſem, *Aire*: Vaſatenſem, *Bazas*; Leſcarienſem, *Leſcar*; Tarbenſem in Caſtris Bigorris, *Tarbes*; Oleronenſem, *Oleron*; & Baionenſem, ſive Boacum, *Baione*: nam Eluſa jam pridem eſſe deſiit: Pampelo vero retracta eſt ad Hiſpanos. Pares ſæculares cum titulo Ducali ſunt, Burgundus, Normannus, & Aquitanus: cum titulo vero Comitatenſi, Flander, Toloſanus, & Campanus.

FRANCOS autem imprimis commendant iſta 1. Zelus Religionis Catholicæ: nuſquam enim terrarum ardentius Deus ab omni ſexu, ab omni ætate, ab omnibus ordinibus colitur, & quidem ſine ullo vel fuco vel inquiſitione: In Gallia ſe primum exſeruit ſub Conſtantino publica Chriſtiani nominis profeſſio, fugato Paganiſmo. Primus Europæ Regum Chlodovæus Chriſti fidem in Gallia amplexus eſt. Primus Carolus Magnus, ut nutantem in Occidente fidem Catholicam ſtabiliret, Imperium Francorum inſtituit. Plures

Martyres habuit ſola Gallia ob Chriſti nomen, quam cætera omnis Europa. Nuſquam alibi plura ob commune Eccleſiæ bonum Concilia celebrata ſunt. In Gallia præcipuorum Cœnobiorum ſunt origines, Ciſtercienſium, Clarevallenſium, Præmonſtratenſium, Cluniacenſium, Grandimontenſium, Carthuſianorum, quorum propagines in reliquam Europam, imo & terrarum Orbem poſtea deductæ ſunt. Franci Romanos Pontifices, ut Eccleſiæ Chriſtianæ parentes, nudos de ſuis bonis ditavere; oppreſſos defendêre; ejectos excepere; fugatos reſtituêre; quodque omnium Gentium erat officium, ſoli præſtitere: ob quas res merito Reges Franciæ dicuntur Chriſtianiſſimi, & filii Eccleſiæ primogeniti. Habet quidem Francia ex ſuis nuper ortos viſceribus hæreticos Calviniſtas, ſed ſolos; & quis unquam ager ſine lolii mixtura? habet ergo, ſed non probat; habet, ſed ut formoſa facies verrucam: ut Iſraëlitæ in terra ſancta Philiſtæos; ad fidei ſuæ exercitium, exigentibus ita adhuc peccatis noſtris, denique in ſpem ipſorum converſionis. 2. Commendat etiam Francos Monarchiæ duratio, jam enim MCC anni ſunt, quum Reges Regibus perpetuo ſuccedunt, & quidem præcipuis virtutibus inſigniti; alii quippe Sancti audiunt, alii Fortes, Intrepidi, alii Clementes, alii Auguſti, alii Juſti, alii Caſti, alii Prudentes: In Ludovicum hodie

odie regnantem Deus plena manu omnia
ta bona ſimul congeſſit, addita inſuper ſingu-
ari in rebus gerendis Felicitate. 3. Commen-
ant inſuper Francos divinæ defenſionis mira-
ula: nunquam enim deſeruit cœleſte Numen:
xcitata etiam deſperatiſſimis rebus ad viros
nimandos virguncula. Quam fuerit ſtupenda
Galliæ poſt exceſſum Henrici III, Regis Chri-
tianiſſimi, ex circumſtantibus malis liberatio,
ciunt & teſtari poſſunt, qui tunc vixerunt.
. Adde legum Sanctitatem; ex Gallia quippe
æteræ ferè Gentes per Europam traxere Re-
um publicarum ſuarum adminiſtrandarum
xemplum. Qui Senatum Pariſienſem videt,
abet, unde ſibi repræſentet Amphictyonum
ravitatem, Areopagitarum dignitatem, Se-
atus Romani ſplendorem & majeſtatem.
. Adde ſanctitatem, eruditionem, modeſtiam,
Cleri. 6. Adde toto regno florentes litteras, ar-
es, ſapientiam. Una Pariſienſis Schola pluri-
narum per Europam eſt mater: ex ea profecti
P. Lombardus, Albertus Magnus, Thomas A-
uinas, & miraculum orbis Jul. Cæſar Scali-
ger. Debent litteratores Budæo, Turnebo, E-
aſmo, Paſſeratio. Debent Cujacio, Alciato,
Tiraquello, Jureconſulti: Fernelio, Dureto,
Riolano, Medici; Aurato & Ronſardo Poëtæ:
Mureto Oratores: B. Hilario & S. Bernardo
Theologi: Orontio, Mathematici; Freme-
nelio pictores: Imperatores denique & belli
Duces

Duces Henrico Magno. 7. Neque omittenda eſt morum comitas. Huc ergo tanquam in veram humanitatis ſcholam mittitur quotannis ex omnibus orbis partibus ſelecta nobilitas, ut cum lingua civilem vivendi modum poſita barbarie addiſcat. 8. Addam poſtremo loco ubertatem & felicitatem ſoli, cujus tria ſunt ſigna certiſſima: primum, evectiones & exportationes fructuum merciumque domi natarum, tritici, inquam, ſalis, vini, olei, lanarum, croci, glaſti, ferri, telarum, merciumque manufactarum: Secundum, frequentia portuum, verſus utrumque mare, interius & exterius, urbiumque nihilominus à mari remotarum amplitudo & multitudo. Tertium, civium copia. Hiſce rebus fit, ut una Gallia plura valeat regna.

Sunt etiam in *Gallia Belgica* Germaniæ duæ Ciſrhenanæ, diverſæ à Germania magna; Dividitque illas Moſella fluvius, quem Ptolemæus Obrincum vocat. In *Germania Superiore* ſunt Helvetia, Alſatiæ pars Ciſrhenana, Lotharingia, Palatinatus pars, cum agro Moguntiaco. In *Germania Inferiore* ſunt Treveri, Leodienſes, Murſenſes, Clevenſes, Bergenſes, Juliacenſes, Batavi, aliique, quos omnes, jura quæ habent, & privilegia, & arma, à Francorum regibus tenere nemo gentium ignorat. Hodie promiſcue vocant Provincias Belgicas, & Provincias Germaniæ inferioris,

rioris, eas omnes, quas Burgundionum Dux, qui nunc eſt Rex Hiſpaniarum, ut patriam hæreditatem vel habet, vel repetit; quamvis illarum nonnullæ trans Rhenum in Germania Magna ſitæ ſint. In Gallia numerantur, *Arteſia*, cujus Metropolis Atrebatum: *Flandria*, in qua Gandavum, Brugæ, Ipræ, Inſulæ, Duacum. *Hannonia* habet Valentianas, & Montes. *Luxemburgum*, *Limburgum*, *Namurcum*, *Cameracum*, *Mechlinia*, habent urbes ſingulæ ſuorum nominum. *Zelandia* quoque tota Gallica eſt, ad oſtia Scaldis, conſtatque pluribus inſulis, quarum nobiliſſima eſt Walachria, habens opida portuſque, Vliſſingam, Middelburgum, Veriam, Armudam. Trans Rhenum in Germania Magna, ſunt *Friſia Occidentalis*, quæ urbes habet Alcmariam, Enchuſam, Hornam, aliaſque; *Friſia* ſimpliciter ita dicta, eſt in Germania magna, habetque Leovardiam, Harlingam, Doccomium, Franekeram urbes præcipuas. *Groninga*, urbem habet cognominem. *Geldria* habet Rurmundam, & Arnemium. In *Transſalania*, *Overyſſel*, ſunt Daventria, Campi, Swolla. Ultima Transrhenanarum Provinciarum in Germania inferiore eſt *Zutphania*. Ex utraque Rheni parte ſitæ ſunt *Hollandia* & *Ultrajectum*, *Utrecht*. Illius urbes ſunt Dordrechtum, Harlemum, Delfum, Leida, Amſterodamum, Gouda: Hujus, Trajectum, civi-

civitas Archiepiſcopalis, & Amersfordia. Habent autem ſingulæ Provinciæ Curias ſuas ſupremas, in quibus jus dicunt peremptoriè, & à quibus non datur provocatio. Quæ autem eſt Hagæ Curia Ordinum Generalium, ea tantum decernit de rebus ex communi confœderatione ad bellum, pacem, & navigationes pertinentibus. Gubernator Hollandiæ, Zelandiæ, & Weſtfriſiæ, poſt exceſſum Mauritii Naſſovii, eſt Henricus ejus frater, Princeps Arauſionenſis. Gubernator Geldriæ & Trajecti eſt Erneſtus Naſſovius.

HELVETII, *les Suiſſes*, *Pagos XIII tenent, ut ſunt, Tigurinus, *Tzurich*, Bernenſis, Lucernenſis, Urenſis, Suitenſis, Underwalt, Tugenſis, Glaronenſis, Baſileenſis, Friburgenſis, Salodurenſis, & Abbatiſcellenſis. *Valeſii* oram tenent quæ inter Rhodani fontes & lacum Lemanum interjecta, montibus utrimque cingitur: urbs præcipua eſt Sedunum. *Alſatiæ* eſt Argentoratum: *Nemetum* Spira; *Vangionum* Wormatia. *Palatinatus* habet cis Rhenum in Gallia Frankendaliam & Neoſtadium.

GERMANIA MAGNA ſive Transrhenana nunquam à Romanis exacte cognita, nedum ſubacta fuit. Eam omnem Franci hodie ex una ejus gente vocant Alemaniam: Sunt enim Alemani ſiti ad fontes Danubii: nomen habent vel à viris, nam *man* virum ſignifi-

ſignificat, ut in Nortman, Herman, Karol-
man, Duitſman; vel ab Alemone amne ejus
tractus. Debet autem Germania Imperium
ſuum Francis; nunc, devoluta per Saxones &
Suevos ad domum Auſtriacam gubernatio-
ne, paret Burgundioni. Terminatur Rheno,
Viſtula, Oceano, ac Danubio. Amnes habet
præter eos quos jam dixi, Vidrum, *le Vecht*,
Amaſim, *l'Embs*, Viſurgim, *le Weſer*, Albim,
Elbe, Oderam, *l'Oder*. In Rhenum in-
uunt ex parte Germanica Nicer, *le Necker*,
bi ſunt, Reutlinga, Tubinga, Stutgardia,
Helbrunna, & Heidelberga, Mœnus, *le Mein*,
bi ſunt Bamberga, Wurtzburgum quam
ocant Herbipolim, ac denique, Francofur-
um. Lupia, *la Lippe*, ad quem ſunt Pader-
orna & Lipſtat. In Viſurgim ſe præcipitant
ulda, Adrana, Alara. In Albim ſe exone-
nt parte dextera Elſtera, & Havela; læva,
Molda, & Sala. Sunt autem in Germania
egna aliquot, & Ducatus, & Comitatus, &
larchionatus. Regna ſunt, *Norwegia*, in
ua Berga; *Suecia*, in qua Stocholmia; *Da-
a*, in qua Hafnia, *Koppenhagen*; *Bohemia*
qua Praga, ipſumque inſuper REGNUM
ERMANIÆ. Ducatus præcipui ſunt hi,
xonia Superior & *Inferior*, quarum hæc
bet Ducatum Lawemburgicum, Lune-
rgenſem, cui vicinus Epiſcopatus Halber-
denſis, & Meckleburgenſem cum Ducatu
Brunſ-

Brunſvicenſi, cui nunc præeſt Ulricus, frater Chriſtiani Halberſtadenſis. Illa Electoratum Saxonicum, cum Miſnia, & Luſatia: nam Weſtfalia, quæ Saxoniæ quondam fuit, nunc alios Dominos habet. Electoratui nunc præeſt Joannes Georgius, cujus aula Dreſdæ. *Dux Wirtebergicus* in Suevia habet Tubingam & Stutgardiam ad Nicrum fluv. *Dux Bavariæ* habet Ingolſtadium & Ratiſponam ad Danubium. *Dux Sileſiæ* Vratiſlaviam, *Preſlaw*, ad Oderam. *Dux Holſatiæ* Sleſwicum, Segenburgum. *Wurceburgenſis Dux* præeſt Franciæ Orientali, in qua eſt Bamberga. *Comites* præcipui ſunt iſti: *Palatinus*, *le Comte Palatin*; habens cis & trans Rhenum, itemque ad Danubium amplas ditiones. Inferioris Palatinatus caput eſt Heidelberga: Superioris Amberga: utrique nuper, adſumpto etiam Electoris titulo præeſt Maximilianus Dux Bavariæ, poſt ejectum rebellionis titulo Fredericum Palatinum, Jacobi Britanniæ Regis generum: factum id ſolemniter Ratiſponæ anno MDCXXIII, die 23 Februarii. *Comites Embdenſis* & *Oldenburgicus* Friſiis vicini ſunt, pertinentque ad Friſiam Orientalem. *Landgraviatus Haſſiæ* habet Caſſeliam & Marpurgum, cui præfuit Mauritius Calviniſta; nam Darmſtadienſem habet Ludovicus, cui etiam adjudicatum eſt Martpurgum. In *Thuringia* eſt Erfordia. *Marchionatus*

Bran-

Brandeburgicus Sarmatis initio oppoſitus fuit, nunc eſt Electoratus, præeſtque illi Georgius Guilielmus. In eo Marchionatu eſt Jagerndorf. Archiepiſcopus Magdeburgenſis eſt totius Germaniæ primas, habetque ſuffraganeos Merſeburgenſem, Michſnenſem, Brandeburgenſem, & Havelburgenſem. Electores Eccleſiaſtici ſunt, Moguntinus, Colonienſis, Treverenſis. Sæculares, Saxo, Palatinus, Brandeburgicus & Rex Bohemiæ. *Urbes Anſeaticæ, les Villes Anſeatiques*, diviſæ ſunt in quatuor Anſas, Lubecenſem, Colonienſem, Brunſvicenſem & Boruſſicum. *Circuli* Imperii *les cercles ou kreyts de l'Empire* ſunt decem, *Franconicus*, *Bavaricus*, *Auſtriacus*, *Suevicus*, *Rhenenſis*, *Electoralis*, *Weſtphaliæ*, *Saxoniæ Superioris*, *Saxoniæ Inferioris*, ac denique *Burgundicus*. Curia ſive Tribunal Forenſe litium decidendarum in Imperio eſt Spiræ Nemetum, in ripa Gallica. Titulus Imperatoris, ex quo res ad domum Auſtriacam delata eſt, ſic fere concipitur *** Dei gratia electus Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Slavoniæ Rex, Archidux Auſtriæ, Dux Burgundiæ, Stiriæ, Carinthiæ, Carniolæ, & Wittembergæ, &c. Comes Tirolis, &c.

Danubius maximus, inter lacum Conſtantienſem & Nicri fontes haud procul Schaf-

hu-

huſia in Hercynia oritur, decurritque per Sueviam & Alemaniam, ubi eſt Ulma, itemque per Bavariam, Auſtriam, & Hungariam, ac ſumpto Iſtri nomine mergitur Ponto Euxino, *Mer Major*, ou *Mer noire*, quinque oſtiis. Influunt in ipſum amnes LX. quorum præcipui, ex parte dextera, Lechus, ad quem Auguſta Vindelicorum *Augsbourch*: Iſera, ad quam Friſinga, urbs Epiſcopalis: OEnus *l'Yn*, qui OEniponti nomen dedit, *Ynſpruck*, urbi Metropolitanæ, cujus ſuffraganeæ ſunt, Tridentina, Paſſavienſis, Vienna Auſtriæ, Gurca, Brixia, Friſinga, Secovia, & Chyema. Recipit autem OEnus Saltzam ad quem ſita eſt Saltzburgum, dicta quondam Juvavia, ſedes Archiepiſcopalis; Aniſam, *Ens*, qui Bavaros à Pannoniis ſeparat; Tum Arabonem, *Rab*, & nobiliſſimos amnes Dravum Savumque. Deinde Moravam & Jeterum. Siniſtra ripa accipit Alemonem, ad quem eſt Eichſtadium. Reginonem ad quem Ratiſpona, & ex Carpatho monte decurrentes, Teyam, ſive Tibiſcum, & Malkam, qui juncti, Danubio miſcentur.

AUSTRIÆ caput eſt Vienna, ad Danubii ripam ſiniſtram. Auſtrum verſus ei adſidet *Stiriæ* Ducatus, inter Muer & Mietz amnes, qui in Dravum influunt. Eſt & Ducatus *Carinthiæ* inter Muer & Dravum, cujus incolæ ſtrumoſi. Eſt denique & *Carnia*, hiſce omnibus Auſtralior.

HUN-

Hungaria partem tenet veteris
'annoniæ, quæ tota Ciſdanubiana Iazygum-
ue fuit, & *Daciæ*, quæ fuit Tranſdanubia-
a. Eſt autem Hungaria Turcorum Imperio
roxima, qui in ea quidem occupavit Bel-
radum an. 1420. Strigonium, & Valponem
nno 1443. Quinque Eccleſias, anno 1543.
udam, anno 1526. Albam Regalem, 1543.
ingidunum, anno 1439. reliqua pars adjuta
rincipum Catholicorum opibus, hoſtilem
im adhuc fortiter ſuſtinet. Nam Calviniſtæ
b Eccleſiæ defenſione ſunt alieniſſimi. Da-
iam hodie vocamus *Tranſſilvaniam*, vel *Si-
enbergiam*, quaſi dicas, Septem caſtrenſem,
ſeptem urbibus, quarum primaria eſt Cibi-
um, *Hermanſtat*: eam mediam interſecat
Mariſus fluvius: Poſſidetur autem à Gabriele
ethlem.

Silesiæ amnis præcipuus eſt Odera,
ui & Viadrus dicitur; urbs, Vratiſlavia *Preſ-
aw*: infra eam eſt *Moravia*, de qua dixi,
rbs præcipua *Olmutz*. Ortum verſus ſequi-
ır *Polonia*, cujus pars major ſive Germani-
a cis Viſtulam ſita eſt; minor ſive Sarmati-
a, trans amnem. Flumina in Viſtulam de-
urrunt ex parte Germanica, Pilcza ad quam
ta eſt Petricovia, *PieterKow*, Tribunal
egni unum: ex ripa verò Sarmatica fluit
uck, cui adſidet *Kaminiez*. Urbs minoris
oloniæ præcipua eſt, Lublinum, ſedes alte-
ra

ra Tribunalis. Majoris vero Poloniæ urbe
ſunt Cracovia, Sandomiria, Poſnania, &
Varſavia.

BORUSSIA, *la Pruſſe*, in Regiam &
Ducalem dividitur: fuitque olim utraque E
quitum Teutonicorum. In illa ſunt, Mariæ
burgum, Torunia, Culma, Varmia, Geda
num, *Dantzik*; in hac, quam à Rege Po
loniæ in feudum tenet Georgius Guilielmu
Elector Brandeburgicus, ſunt Elbinga &
Mons Regalis, *Köningsberg*, Emporia ſati
nota. In Littore hujus tractus colligitur Ele
ctrum. In *Livonia* ſunt Riga & Revalia. I
Curlandia Memel, & Windair. In *Lithua
nia*, Vilna. In *Podolia*, quæ ſe ad Pontun
uſque Euxinum porrigit, eſt Kiovia. In *Ruſ
ſia* eſt Moſcouw, magni Ducis Aula & Tri
bunal.

ITALIA Alpibus ſeparatur à Gallia &
Germania, cætera cingitur mari Liguſtico
Tyrrheno, Siculo, Adriatico. Mons Apen
ninus medio ejus dorſo incumbit, pertingen
inde à Liguria uſque ad mare Siculum, occu
panſque quartam fere Italiæ partem. Amne
nobiliſſimi ſunt, Padus, qui & Eridanus, *l
Po*, Atheſis Italis *Adeſe*, Germanis, *Eſch*
Arnus, Tiberis. Padus recipit ex Alpibu
Duriam, Ticinum, Adduam, Ollium, Min
cium. Parte altera ex Apennino, Granam
Tenerum qui *Stura*, Bormium, Seraiam

Ga-

Gabellum, Trebiam, & Rhenum, qui fluit per Bononiam. Vix autem duæ tertiæ partes Italiæ habent flumen navigabile. Tiberis recipit Clanim, *Cliani*, Narem, *Nera*, & Anienem, *Teverone*. Poſt Tiberim ſequuntur Liris, nunc *Garigliano*, Vulturnus, Silurus, Sybaris, quem nunc vocant, *Cocito*, Inde pergentibus ad Mare ſuperum occurrunt, Aufidus, *Lovanto*, Horatii verſibus & clade Romanorum adverſus Aſdrubalem clarus: poſtea Aternus, *Poſcara*, Metaurus, *Metro*, cujus in ripa Aſdrubal Annibalis frater cæſus fuit. *Lacus* in Tranſpadana regione ſunt, Urbanus, *Lago Major*, qui Ticinum recipit, Cerelius, *Lago di Lugano*, Larius, *Lago di Como*, qui recipit Abduam, Sebinus, *Lago d'Iſeo*, qui Ollium tranſmittit. Benacus, *Lago di Guarda*, per quem fluit Mincius. In Hetruria, Peruſinus, qui & Traſimenus, & Vulſinus.

In fronte Italiæ eſt *Pedemontium*, in quo Auguſta Taurinorum, *Turin*, Auguſta Prætoria, *Oſta*, Salutiæ. *Monsferratus* habet Albam Pompeiam. *Liguria*, Genuam. In *Lombardia* præcipuas tenet Ducatus Mediolanenſis: Supra eum ſunt *Rhæti*; quorum urbs Curia, *Coyre*, & ad Abduam *Vultureni*, quos quum tenerent nuper Hiſpani, extructa ante aliquot annos arce *Fuentes*, & occupata Clavenna, ope & armis Chriſtianiſſimi Re-

gis Ludovici XIII, in priſtinam libertatem reſtituti ſunt, hac lege, ut ſola fides Catholica illic obtineat. Parte altera verſus mare Adriaticum eſt *Forum Julii*, in quo Aquileia; Eſt *Iſtria*, in qua Juſtinopolis: eſt *Carniola*, in qua Labatus: eſt *Tirolenſis* Comitatus. Eſt Marchia *Tarviſina*: Sunt *Verona*, *Vicentia*, *Patavium*, *Venetia*, *Brixia*, *Mantua*, & cis Padum *Parma*. Romandiola juris eſt Pontificum cum Ferraria, ex donatione Pipini & Caroli Magni, Regum Francorum. Hic fuit Exarchatus Ravennenſis, ſive Flaminia. *Venetorum* Reſp. imprimis potens eſt. Poſſidet ea Corcyram in ipſo Sinus aditu ſitam. Tum vicinas Peloponneſo, Cephaleniam, Zacynthum, & Nerigum: inque Ægæo Zaram, & Cretam. Sequitur poſtea Magnus Ducatus *Hetruriæ*, *la Toſcane*, in quo ad Arnum flumen Piſa, Luca, Florentia: Et in mari Inſula *Ilua*, cujus urbs Coſmopolis condita eſt à Coſmo Mediceo. Tum Tractus *Senenſis*, *Peruſinus*, *Orvietanus*, *Picenus*, *Marchia Anconitana*, *Ducatus Spoletinus*. Poſt hæc occurrit, *Latium*, *Campagne de Rome*, in quo Roma, ſedes Pontificis M. qui nunc eſt Urbanus VIII. & vicina Romæ Oſtia, Præneſte, *Pilalaſtrina*, Tibur, *Tivoli*, Alba. Mons Cæcubus eſt in ſinu Caietano. *Campania*, *Terra di Lavoro*, habet Capuam, & verſus mare Puteolos & Baias. ubi veterum

ſtru-

ſtructurarum monumenta & deliciarum reliquiæ ſpectantur. In Regno Neapolitano eſt Neapolis. Montes ſunt Veſuvius, *le mont de Somme*, Maſſicus, Falernus, *Mondragone*. In Aprutio ſunt Aquilia, Sulmo, Lancianum, Ortona. In Calabria, Policaſtrum & Regium. In Apulia Daunia, *Apuglia Plana*, Aſculum, Manfredonia. In Peucetia Barum, à quo regio Barenſis nomen traxit, Polinium, Tranum, Venuſium. In Salentinis ſunt Hydrus, *Otranto*, Callipolis, Brunduſium.

INSULÆ circa Italiam ſunt *Corſica* Genuenſium, *Sardinia* & *Sicilia* Regis Hiſpaniarum, minores ſtudio omitto, Gallinariam, Georgonen, Caprariam, Palmariolam, appoſitam Plumbino, Iſciam, Prochyten, Capreas, fœdis Tiberii obſcœniſque libidinibus decantatas. *Melita* ad Africam refertur.

STIRIA Carinthiæ verſus Orientem objicitur. Habet amnes, Stiram, Muram, Dravum: Urbes, Brugam, Grazium, Marchpurgum. *Sclavonia*, Illyrici veteris pars eſt, ſita magna ſui parte, Savum inter & Dravum. *Croatia*, Hungariæ vicina eſt. *Liburnia* vicinior eſt ſinui Adriatico: eamque ſequitur Auſtrum verſus *Dalmatia*, in qua ſunt, Sara, Sebennicum, cum urbe Spalato, cujus Epiſcopus M. Antonius de Dominis ad Eccleſiam Catholicam à qua receſſerat, reverſus eſt, ac nuper Romæ extinctus. Habet eadem Dal-

matia Stridonem , patriam B. Hieronymi. *Boſena* ad amnem jacet ſui nominis. *Servia* eſt veterum Mœſia ſuperior, adfinis Macedoniæ ex parte ſui Orientali. *Walachia* Serviæ Ruſſiæque objicitur ab Oriente: Amnem habet Alutam, qui ſe in Danubium præcipitat ſupra Nicopolim. *Moldavia* & *Podolia* tenentur à Poloniæ Rege contra Turcam.

ROMANIA eſt ipſiſſima Thracia, habetque ad Boſphorum Conſtantinopolim, ſedem Imperii Orientalis, quæ antea Byzantium dicta fuit. nunc vocatur *Stamboli.* Et quia eadem vocata fuit nova Roma, idcirco regio vicina vocatur Romania. Urbes in Romania præter Byzantium ſunt; Pera, Nicopolis ad Neſſum flumen, Philippopolis ad Hebrum, Adrianòpolis, Trajanopolis, Selymbria in littore Propontidis. *Bulgaria* in extrema Europa inter Hæmum & Danubium ſita eſt. *Tauricam* Cherſoneſum quæ *Gazaria* dicitur, inſident Tartari Precopenſes, ſubacti nunc à Turca. In *Græcia* primo occurrit trans Danubii decurrentis ripam dexteram, *Macedonia*, tum *Theſſalia*, inde *Achaia*, cum *Bœotia*, ac denique *Peloponneſus*. In Bœotia ſitæ ſunt Thebæ, & Theſpia. Ad mare Ionium ſitæ ſunt, Epirus, *l'Albanie*, *Acarnania*, *Acarnanie*, & *Ætolia*. *Montes* decantatiſſimi ſunt, A thos *Monte Santo*, Olympus, Pelion,

lion, Pindus, Othrys, in Theſſalia. Ceraunii in Epiro: Parnaſſus, Helicon, Hymettus, in Achaia. *Flumina*, Strymon, Alyacmon, Peneus, Sperchius, Achelous, Aſopus. *Urbes*, Theſſalonica, Philippi, Amphipolis, Pharſalis aliæque. *Promontorium* nobile Actium, ad quod commiſſa Pugna Actiaca. Sinus ſunt Acarnanicus, ad quem Olpæ, nunc *Soppote*, Corinthiacus, *Golpho di Lepante*, cui adſidet Naupactus, Saronicus, *Golfo di Engia*, Thermaïcus, *Golfo di Theſſalonica*. *Inſulæ* in Ionio, Corcyra, *Corfu*, Nerigus, Cephalenia, Naxus, Ithaca, Zacynthus: inde Ægæo, *l'Archipelago*, Creta centum quondam Urbibus clara, cum labyrintho, poſtea *Eubœa*, quæ Euripo disjungitur à Bœotia. In Ægæo ſunt *Cyclades*, quarum notiſſimæ Delus & Andros. *Sporades*, in quibus Icaria, Samos, Pathmos, Claros, Chios, atque aliæ.

PELOPONNESUS, *la Morée*, Iſthmo adhæret continenti: in ea fuere populi Corinthii, Sicyonii, Elei, Meſſenii, Lacones, Argivi, & in medio iſtorum Arcades. Flumina, Ele, Orum, Peneus, ad quem Piſa Olympica, & Alpheus. Meſſeniorum Paniſus, Lacedæmoniorum Eurotas, ad quem Sparta ſive Lacedæmon; Argivorum Inachus, ad quem Mycenæ. Montes Pholoe, Stymphalus, Taygetus.

IV. AFRICAM veterum nonnulli Ni-

lo ab Aſia diſjunxere; nos Sinu Arabico. Eſt ergo Africa nobis Peninſula, cujus Iſthmus eſt inter Mare Mediterraneum & Sinum Arabicum: extendit autem ſe utrimque trans Tropicos, maxima ſui parte ſubjecta ſolis ardoribus, ſicca, arenoſa, ſerpentibus uſque adeo ſcatens, ut alibi deſerta ſit, alibi non niſi ab ocreatis agricolis proſcindi poſſit. Quæ trans Æquatorem ſita ſunt, non deſcribuntur à Græcis aut Romanis ſcriptoribus. Eſt autem in ea ſtatim ab Iſthmo Ægyptus, inde Marmarica, & Cyrenaïca, quæ & Pentapolis dicitur; tum Byzacium, & Africa ſive Libya propriè dicta: adhæc Numidia, ac denique Mauritania, & quidem duplex, Tingitana & Cæſarienſis. *Ægyptus* Nili oſtiis continetur, quorum extrema ſunt, Orientem verſus Peluſiacum, ubi Damiata; verſus Occaſum Canopicum, ubi Alexandria & Pharus; loca Francorum Regum expeditionibus clara. Reliquum Africæ latus uſque ad Fretum Gaditanum vocant vulgo *Barbariam:* ſuntque in ea emporia, Tripolis, Africa, Tunis, Goleta vicina Carthaginis ruinis, Hippona, *Bona*, Algerium, nec procul à Freto, in ſinu, ſita eſt arx *Penon de Veliz*, Gothorum vel Saracenorum opus.

TINGITANA Auſtrum verſus Atlante monte eminentiſſimo terminatur, verſus Ortum Malva fluvio ſeparatur à Provincia Cæ-
ſarienſi:

ſarienſi: verſus Septemtrionem eſt mare Mediterraneum: ad Occaſum Oceanus Atlanticus. In ea ſunt montes Abyle & Heptadelphi. Regna hodie Feſſæ & Marocci. *Feſſanum* regnum habet Provincias ſeptem. 1. eſt Tremizen quæ nunc Sævia, in qua urbes olim XL. hodie memorantur Oranum ad littus, Tremezen, Anafa, Mancora, Rabatum, Menzala, Nuchele, Alendum, Tegegiltis, Madaravanium, Dazia, Azarſa. 2. Feſſa, in qua urbes, Sala, Mequines, Feſſa, quam triurbem merito dixeris; conſtat enim oppido veteri, novo, & medio. 3. Aſgaretta, in qua Laracha, Alcazara, Arzil. 4. Habata in qua Ezagena, Beniteudia, Amergo, Tenzerrum, Aguila, Bezatum, Tetuana, Tingio, & Ceuta, quæ veterum Septa eſt. 5. Errifana, in qua Beatis, Vellezum, Hiellezium, Tagaza, Geba, & Megima. 6. Garetia juncta regno Tremezen, habetque oppida, Melilla, quæ Ptolemæo vocatur Ryſſadirum, Caſſacan, Tezuotam, & Megenum. 7. Eſt Chauſa, vicina Numidiæ, in qua Teuretum, Dudubum, Tezara, Ainelginunum, Mehedia, Umeginnabe, & Garclivum.

MAROCUM creditur eſſe Bochi Regia; ſunt qui malint eſſe Bocanum Himerum, adſidet autem Tenſiſto flumini, quod Nubienſis Geographus vocat Tanſiſt: habuit urbs ipſa quondam C millia ædificiorum,

portas XXIV, abeſtque non procul ab Agmeti anguſtiis, per quas ad Lamptunias ſolitudines itur. Provinciæ illi ſubjectæ ſunt ſeptem, inter quas Ducala, & Tedela.

CÆSAREENSIS Mauritania eſt Salluſtii Numidia: ſed poſt conditam Juliam Cæſaream juncta eſt Mauritaniæ: clauditur verſus Ortum Ampſaga flumine, nomenque habet ab urbe primaria, quam hodie vocant, *Alger*. Fuit autem Numidia Maſaniſſæ Regis nomine celebris: urbes habuit, Juliam, de qua jam dixi, Arſenariam, Ruſcibar, Ruſibirſim, Saldas.

In *Africa* ſive *Libya* proprie dicta fuere Hippo Regius, Aphrodiſium, Utica, Carthago, Tunis, Maxula. Syrtes duæ, major minorque: Amnes Rubricatus, Bagrada, Triton.

BIZATIUM Libophœnices primi coluere, eſtque Africæ ea pars, in qua duæ illæ ſunt Syrtes: urbs primaria Hadrymettus, fluvius Cyniphs. *Cyrenaïca* ſive Pentapolis quinque habet urbes, quarum præcipuæ ſunt Arſinoë & Berenice. Cæterum confuſis veterum limitibus auctoque Arabum Mahumetanorum imperio omnia iſta nunc ſubſunt Regi Tunetano, qui ditionem iſtam in quatuor provincias diſtinxit. 1. eſt Conſtantina, in qua urbes novem, Collobeſus, Ruſcicada, Tacaccia, Hippo, Biſerta, Conſtan-

ſtantina, Milia, Tifeſa, & Tebera. 2. Tunetana, in qua urbes quatuordecim, Utica, quam Itali hodie vocant Porto Farina, Carthago, Tunes, Camartia, Abdirana, Nebilis, Hamametha, Clupea, Heraclia, Singul, Monaſterium, Tabulba, Aphrodiſium, Ruſpina. 3. Tripolitana, continet Menigem Inſulam, quæ Lothophagitis, nunc Gerbi: adhæc, Zoroatam, Lepidem, ipſamque Tripolim Aſiaticorum coloniam. 4. eſt Zebenſis, ad quam interiora Africæ Numidiæque pertinent. In hac eſt mons Atlas, qui ex Marmarica ortus, ſe in Occaſum late ſpargit, ac juxta fauces Suſi amnis, qui Meſſam tergeminam urbem alluit, in Oceanum ſe fundit Atlanticum.

Prope Marocum eſt Promontorium Cantin, & in Oceano Inſula Maderæ, & magis Auſtrales *Inſulæ Canariæ*. Sequitur poſtea Regnum *Gualate*, cum Promontorio Albo, *Cabo Blanco*: cui Auſtrum verſus objicitur Promontorium *Viride*, *Cabo Verde*, à quo vicinæ inſulæ vocantur Virides, *iſlas de Cabo Verde*. Decimo ab Æquatore gradu occurrit Promontorium, *Serra Lionna*, ubi littus in Orientem curvatur, habetque Regnum *Guineæ* auriferum. Sub Æquatore eſt *Inſula S. Thomæ*, cui ſupra infraque adjacent inſulæ, *Principis*, *Iſola del Principe*, *Anni Boni*, *de Anno bono*, ubi jam littus

ad gradum uſque xxxv, in Auſtrum porrigitur: quo in tractu eſt Regnum *Congo*, vel *Manicongo*, & Regnum *Angola:* tum Promontorium Bonæ Spei, *le Cap de bonne Eſperance.* Unde ſe iterum littus in ortum æſtivum curvat, extenditque etiam trans Æquatorem uſque ad Promontorium Aromata, quod vulgo vocant *Cabo de Guardafu*, oſtium ſinus Arabici. In continenti ſunt *Monomotapa*, *Mozambica*, & ad Sinum Arabicum, *Adel*, cum Inſula Zocotora, aloës optimi feraciſſima, quam Ptolemæus vocat Dioſcoridum. Inſula nobilis *Madagaſcar*, ſive D. Laurentii à Tropico Capricorni ad xii uſque gradum ab Æquatore porrigitur. Interius in Africa ſunt, *Biledulgerid*, *Nubia*, & *Regnum Abyſſinorum* potentiſſimum. Sunt autem Regis hi fere tituli * * * Supremus meorum regnorum, à Deo unice dilectus, columna fidei, ortus ex ſtirpe Juda, filius David, filius Salomon, filius columnæ Sion, filius ex ſemine Jacob, filius manus Mariæ, filius Nahu ſecundum carnem, filius ſanctorum Petri & Pauli ſecundum gratiam. Imperator ſuperioris & inferioris Æthiopiæ, & ampliſſimorum Regnorum, juriſdictionum, & terrarum, Rex Goæ, Caffares, Angolæ, Barn, Baliguaza, Adoæ, Vanguæ, Goyamæ, ubi Nili fontes ſunt, Amaræ, Baguamodri, Ambeæ, Vanguci, Tigremahon, Sabains,

quæ

quæ patria eſt Reginæ Sabæ; Barnagaſſi, & Dominus uſque in Nubiam, quæ in Ægyptum extenditur. Amnes nobiliſſimi Africæ ſunt, Mulucha, qui Mauritaniam finit. Ampſaga qui Numidiam. Nilus, inſulam faciens Meroën, quæ nunc dicitur *Gueguere*, & Niger. Ad Nilum fuit Memphis, nunc eſt Cairus, cui vicinæ Pyramides. Lacus ſunt *Zaire* & *Borroa*. Montes præcipui, Heptadelphi, Abyle, Atlas, Lunæ. Porrò Atlas ſic per Africam diſcurrit, ſicut per Aſiam Taurus, per Europam Alpes. *Deſerta* Africæ ſunt, *Tegazza*, *Barcha*, *Elſocar*, *Henr. Promontoria* ſi à Gadibus proficiſcare, *Cantin* quod Ampeluſiam vocat Mela; *Dalguer*, *S. Maria*, *Blanco*, *Verde*, quod eſt veterum Heſperion keras, *Roxo*, *Vorga*; *de las Palmas*, *de las Baxas*, *de tres punctas*, *de S. Paul*, *de Sainct Benoiſt*, *de Lopes Conſalves*, *de Primero*, *de Lerdo Arcas*, *Negro*, *Cenertan*, *de Bonna Eſperanza*, *de Correntes*, *de Guardafu*.

Totus vero Tractus Ægypti qui ad Sinum Erythræum extenditur, olim tributus fuit Aſiæ, nunc pertinet ad Africam. In eo Tractu hoc eſt memorabile; quod nullum flumen inde ſe exoneret in Mare rubrum. Ipſum illud mare hodie vocatur Italis *Mar Ruſſo*: Arabibus Calzem, Hebræis Jam Suph. Scatet autem inſulis, & cæcis vadis. Fretum ſive oſtium ſinus vocant hodie Babelmandel. Mer-

ces Africanæ ſunt, Ebur, Aurum, Dactyli, Coria caprina, bubula, aliaque: adhæc Zibetum, Pſittaci, Simiæ, Elephantes.

V. ASIAM ab Europa dividunt Tanaïs fluvius, *Don.* Mæotis Palus, *Mar del Zabache.* Cimmerius, *Bocca di S. Joanni*, Pontus Euxinus, *Mar Maggiore*, vel *Mar Negro.* Boſphorus Thracius, *Stretto di Conſtantinopoli*, Propontis, *Mar di Marmora.* Helleſpontus, *Bras de S. George*, vel *Deſtroit des Chaſteaux.* Mare Ægæum, *Archipelago*, & Mare Syriacum. Ab Africa Iſthmus, & Sinus Arabicus, cætera clauduntur Mari Arabico, Oceano Indico, Eoo, & Sarmatico. Una autem Aſia ſua magnitudine æquat Europam & Africam ſimul junctas. Dividetur autem ea rectè à nobis in partes ſeptem. I. habebit ditionem Imperatoris Turcarum. II. Moſchi ditionem Aſiaticam. III. Terras Magni Tartarorum Chami. IV. Perſarum Dominium. V. Indiam utramque, tum eam quæ eſt intra Gangem, tum eam quæ eſt extra. VI. Sinas. VII. Inſulas Eoas.

TURCARUM Imperio nunc præeſt Sultanus Amurathes, poſt Sultanum Oſmam, & Sultanum Muſtapham. Ejus in Aſia partes ſunt iſtæ. *Natolia*, quæ eſt Aſia minor, *Syria*, *Arabia*, cum inſulis ad Aſiam pertinentibus, Tenedo, Icaria, Chio, Carpatho, Rhodo, Cypro. Hiſce omnibus in Aſia præ-

ſunt

ſunt XXIX Beglerbegi: nimirum Natoliæ, qui præfectus eſt undecim Provinciis: Caramaniæ, qui ſeptem: Sivas; Tocati; Dulgarid: Aleppi, qui ſubjectas habet VII Præfecturas: Cham, ſive Damaſci, qui decem: Tripolis, qui V: Maras; Diarbech; Bagdar quæ eſt Babylonia, qui XVIII: Balſas ad oſtium Tigris; Carman; Aden, ſeu Gemen, quæ eſt in Arabia Felice, habetque ſibi ſubjectas præfecturas V. Chebetz, quæ eſt in Cypro: Scheherezul, quæ eſt in Aſſyria: Unan, in finibus Perſarum præfectus XIII Provinciis: Arzerum in Armenia majore, qui III: Tiflu; Tſchildir, qui IX: Sochum; Cars; Temircapi; Batin in finibus Georgianorum: Sirvam ſeu Mediæ: Faſſæ in Mangrelia: Revan; & Somachiæ. *Navalia* Turcæ quatuor in univerſum ſunt, unum in Pera, pro urbe Conſtantinopolitana; Secundum Callipoli, pro Ponto Euxino; Tertium in Zues, pro ſinu Arabico; Quartum in Balſeram ad tuendum ſinum Perſicum.

MARE Caſpium *de Sala* vel *Bachu.* in hac parte eſt, quod falſò crediderunt Veteres Sinum eſſe Oceani Septentrionalis, undique enim terris clauditur: exonerant ſe in illud ab Occaſu Araxes, à Septemtrione Rha, ab Ortu Jaxartes & Oxus, ab Auſtro Cyrus. *Amnes* in Pontum Euxinum influentes ſunt Thermodon, Iris: *Ponti*, Halys: *Galaciæ*,

Parthenius, & Sangarus: *Bithyniæ*, Rhindacus: In Ægæum influunt ex *Phrygia*, Simoïs & Scamander. Ex *Lydia* Caycus & Hermus. Cayſtrus & Mæander ex *Caria*. Xanthus ex *Lycia*. Cataractes ex *Pamphylia* ſive *Caramania*. Cydnus ex *Cilicia*, qui Tharſum, Pauli Apoſtoli patriam, præterlabitur. Orontes ex *Syria*, cui adſidet Antiochia: Jordanes ex *Palæſtina*. *Lacus* ingens Aſphaltites, in quem ſe effundit Jordanes. Hic ex Libano duobus capitibus oriens, Jor, & Dan, per Samachoniten lacum & mare Tiberiadis ſe exonerat in eum quem dixi Aſphaltitem lacum vel Mare mortuum. *Urbes* Aſiæ præcipuæ nunc ſunt, Theodoſia *Caſa*, & Trapezus *Trebizonde*. Fuerunt quondam Amaſus, Pruſa, Chalcedon, Abydus, Troja, Smyrna, Colophon, Epheſus, Miletus, Patara, Tarſus, Antiochia, Tripolis, Berytus, Tyrus, Sidon, Joppe *Jaffa*, Aſcalon, Azotus, Caza, Damaſcus, Hieroſolyma; quam Ælius Adrianus à ſe Æliam vocari voluit. *Montes Phrygiæ* Cimon & Ida, cujus pars Gargara. *Lydiæ* Siphylus, *Cariæ* Cadmus: Sunt etiam in hac Aſiæ parte Taurus & Antitaurus, itemque Libanus & Antilibanus. In *Cypro* ſunt urbes famoſæ, Salamis, quæ nunc Famaguſta, Amathus, Paphus, & Nicoſia.

ARABIA triplex eſt, Petrea, in qua Petra

tra opidum; Deſerta, inter Ægyptum & Petream: Felix inter Mare Erythræum & Perſicum. In deſerta ſunt montes Sina & Horeb, ubi Deus Moſi tabulas legis dedit.

Populi confines, Moabitæ, Idumæi, Judæi, Galilæi, Samaritani. Tituli Magni Turcarum Imperatoris hi ſunt. Imperator *** Filius *** ſemper victor. Ego, qui per infinitas gratias Omnipotentis, & abundantiam miraculorum Principis Prophetarum, ſum Imperator Auguſtorum Imperatorum, diſtributor coronarum ac diadematum inter maximos terræ Principes, miniſter duarum ſacratiſſimarum & auguſtiſſimarum urbium & pulcherrimarum totius orbis, Meccæ & Medinæ, protector ſanctæ Hieruſalem, Dominus maximæ partis Europæ, Aſiæ, & Africæ, victrici noſtro enſe partæ, ſcilicet regionum & regnorum Græciæ, Themiſnar, Boſnæ, Segeti, Natoliæ, Caramaniæ, Ægypti, omniſque terræ Parthorum, Curde, & Georgianorum, portæ ferri, regioniſque Principis parvorum Tartarorum, Cypri, Diarbequir, Aleppi, Erſerum, Damaſci, Babylonis, Barcaræ, Arabiarum, Abech, Tunis, Tripolis, Barbariæ & plurimarum aliarum regionum, inſularum, fretorum, portuum, populorum, familiarum, generationum; & infinitarum myriadum præſtantiſſimorum militum qui ſub noſtro obſequio requieſcunt & ſub mea

juſti-

juſtitia: qui ſum Imperator *** Filius Imperatoris ***, Imperatoris Mahumet, Imperatoris ***, Imperatoris ***, & Imperatoris *** gratia Dei, refugium præcipuorum Principum Mundi, & aſylum honoratiſſimorum Imperatorum.

MAGNUS MOSCORUM ſive Ruſſorum Dux præter ea quæ in Europa tenet, ingentes habet regiones in Aſia, confines Tartaris, ut ſunt *Pezour*, *Condora*, *Permia*, *Duvina*, *Obdora*, uſque ad Volgam flumen, Tituli Ducis hi ſunt *** Gratia Dei Imperator & Dominator totius Ruſſiæ, magni Ducatus Volodimiræ, Moſcoviæ, Novogrod, magnæ Pskoviæ, Smolenskiæ, Thueriæ, Ingariæ, Permiæ, Wiathkiæ, &c. Dominator & magnus Princeps Novogrod regionis inferioris, Czermigol, Retzan, Wolochdæ, Bſoviæ, Bielloy, Roſtoviæ, Joroſloviæ, Poloczkiæ, Udor, Obdoræ, Condimiæ, &c.

PERSICUM Imperium tranſmiſſo Euphrate ſequitur, eſtque proximum ei Mare Caſpium, quod undique terris clauditur. Terminus Perſarum Imperii eſt Indus amnis. Sunt autem in eo *Media*, *Aſſyria*, *Suſiana*, *Meſopotamia*, *Perſis*, *Parthia*, *Hyrcania*, *Margiana*, *Bactriana*, *Paropamiſus*, *Aria*, *Drangiana*, *Gedroſia*, & *Carmania*. Flumina, Euphrates & Tigris, qui in Armenia orti diverſis fontibus, poſtea junguntur, effunduntque ſe

ſe in mare Perſicum ſive Rubrum. Mons Taurus variis nominibus pro locorum ſitu appellatur per totam Aſiam, Imaus, Emodus, Paropamiſſus. Urbs in ſinu Perſico memorabilis eſt, *Ormus*, quam ſuperiore anno qui erat 1623, eripuit Perſa Hiſpano.

TARTARI Septentrionalia Aſiæ tenent à Mæotide uſque ad Oceanum Eoum, neque eſt ullius in toto orbe majus latiuſque Imperium. *Tartaria Deſerta* multas hordas habet. *Zagatai* eſt Scythia intra Imaüm, nomine à Sogdianis petito. *Catai* regnum cœlo ſoloque beatiſſimum. *Tangut* eſt Scythia extra Imaüm, cum Serica regione vicina Sinenſibus. Urbes præcipuæ ſunt, Combalu, Samarcanda, Caïndus. Caffa, quæ eſt in Tartaria Precopenſi, eſt veterum Theodoſia. Quinſaï urbem totius orbis maximam ſolus memorat Paulus Venetus, qui de ea ſtupenda narrat, fidemque excedentia. Pertinent autem ad Septentrionalem Tartariam Samoïtæ, oppoſiti freto Weygatz. Flumina præcipua ſunt, Puliſachnis, Caromora, Quiantu, & Quiam, quorum iſtum aiunt latiſſimum eſſe & profundiſſimum.

INDIAM Ganges mediam ſecat, quo fit, ut pars ejus Perſis vicina, ſive occidua, vocetur India intra Gangem, altera vero, extra Gangem. Illam hodie appellant *Indoſtan*: ſuntque in ea *Cambaia*, *Biſnagar*, in

qua

qua urbs *Goa*, *Calicut*, *Narſinga*, cum Inſulis *Ceilon* & *Maldivis*, quarum numerus ignoratur. In Tranſgangetana ſunt, *Bengala*, *Pecu*, & ingens Promontorium in quo Malacca. Eidem accenſetur quoque *Sumatra* inſula, quam Plinius & Ptolemæus vocant Taprobanam; deſcribuntque exactius quam nobis hactenus innotuit. Merces Indiæ ſunt aurum, ſericum, gemmæ, uniones, aromata, ut piper, caryophylli, nuces myriſticæ, cinnamomum, rhabarbarum, aliaque.

SINARUM regnum in Zona temperata ſitum eſt; terminaturque Mari Eoo, India, & Tartaria, à qua per ſpatium CCCC leucarum, ubi natura montium munimentum non dedit, muro diſcluditur, humana induſtria exſtructo. Regio ampliſſima eſt. Provinciæ in ea CL. Metropoles CCXXV. Caſtella majora MCLIV. Municipia CCCCXX. Villarum pagorumque numerus innumerus. Incolarum ſumma excreſcit ad LXX myriadas. Urbes præcipuæ ſunt *Panquin* & *Nanquin*. Cives ibi & per omne regnum ingenioſi atque induſtrii: Typographias, Tormenta bellica, cum uſu pulveris ſulphurei, aliaſque artes habuerunt ante nos.

INSULÆ *Maris Eoï* ſunt *Java Major*, *Borneo*, ferax aromatum *Ceilam*, *Moluccæ* quinque, Ternate, Tidor, Mutir, Machiam, & Bachian, occupatæ à Batavis, qui

etiam

etiam poſſident Amboynam & Bantam. *Luconiam*, *Philippinas*, & *Japoniæ* partem tenet Hiſpaniarum Rex. Abundat autem Japonia argento: cæteræ inſulæ gemmis, unionibus, aromatibus.

VI. Supereſt ſpectanda AMERICA, inter Mare *del Zur* & *del Nort* interjecta; eam dubia perdiu ſuſpicione, poſtea accuratiore Chriſtophori Columbi, Corteſii, Valboæ, Pizari, Americi Veſputii, & Ferdinandi Magellanis inſpectione cognitam deſcriptamque ob ingentem amplitudinem ſtatim *Novum Orbem* vocavere: inventa eſt autem anno MCCCCXCVII. regnante in Hiſpania Ferdinando Arragonum Rege. Dividiturque in Septentrionalem & Auſtralem, quas partes connectit Iſthmus Darienis. In illa ſunt *Eſtotilandia*, *Terra Laboratoris*, *Canada*, *Nova Francia*, *Norumbega*, *Virginia*, *Florida*, *Jucatan*, *Nicaragua*, *Nova Hiſpania*, *California* & *Quivira*. Interius *Nova Granata*, & *Nova Hiſpania*. In hac ſunt, *Caſtella Aurea*, *Plopaiana*, *Peruvia*, *Chili*, *Chica* & *Braſilia*. Peruvia ſub Karolo V detecta eſt. MDXXX. Braſiliam commendant portus Fernamboci, & *Todos los Santos*, proventu ſacchari nobiles, quorum hunc Batavi quum anno MDCXXIV occupaſſent, deſerere iterum coacti ſunt.

Amnes præcipui ſunt, Paragniam, fluens per

per Novam Franciam, Maragnion, qui idem vocatur fluvius Amazonum, per Meridionalem Americam labens. Fluvius Argenteus, *Rio de la Plata*. Hi omnes exonerant ſe in Mare *del Nort*. In oppoſitum vero mare ſive Pacificum, quod vocant *del Zur*, nullus (quod mirum eſt) eximius amnis labitur; tantum inter Californiam & Novam Granadam Caramara fluvius ſe injicit in Sinum Vermilium. Urbes in America præcipuæ ſunt Cuſco, Mexico, Quito, Havana, Nombre de Dios. Inſulæ in ſinu Mexicano ſunt, *Cuba*, *Hiſpaniola*, quæ & S. Dominici inſula vocatur, *Jamaïca*, quæ & S. Jacobi dicitur, *S. Joannis*, quam Boriques nominant, *Margarita*; quibus prætexuntur eæ quæ vocantur *Antillas* vel Camercanæ inſulæ, quæ omnes Hiſpano ſubjectæ ſunt. Ulterius Ortum verſus in patente Oceano ad gradum latitudinis XLVIII, ſunt *Azores*, ſive Flandricæ, ad quarum meridianum acus magnetica recta in Septentrionem fertur. Merces Americanæ ſunt, Argentum, Coria, Sal, *Conciniglia*, Gemmæ, Uniones.

Nunc Terris peragratis aperienda quoque ſunt MARIA: eſt enim homo animal amphibium, & non minus mari præeſt quam terræ; ſed illi ob hanc. Maria igitur partim terras ſubeunt, partim circumluunt: illud ubi fit, Sinus eſt; hoc Inſula. Mare autem quod-

vis

vis terras ſubiens vocari poteſt Mediterraneum, ſicut eſt; quod vero ambit, vocatur Oceanus: Mediterranei tamen nomen ſingulariter illi Sinui adhæſit, quod per Fretum Herculeum immiſſum, Europæ, Africæ, atque Aſiæ oras non tantum tangit, ſed etiam terminat. Id Græci Latinique interius vocant; Arabes, Damaſcenum. In eo ſunt, *Mare Ibericum*, *Balearicum*, *Gallicum*, *Liguſticum*, *Tyrrhenum* ſive *Hetruſcum*, *Siculum*, *Adriaticum*, *Ionium*, *Creticum*, *Ægæum*, *Archipelago*, cujus pro Inſularum numero varia nomina. nam à Myrto Myrtoum, ut ab Icaria Icarium, ab aliis Rhodium, Carpathium, Lesboum, *Helleſpontus*, *Bras de S. George*, *Propontis*, *Mar di Marmora*, *Boſphorus Thracius*, *Sarette di Conſtantinopoli*; Helleſponto Xerxes, Thracio Darius in Europam irrupit. Ad hæc *Pontus Euxinus*, *Mar Maggiore*, *Boſphorus Cimmerius*, *Bocca di S. Joanni*, Palus *Mœotis*, *Mar della Tana*, Scythis *Temerida*, in quem influit Tanaïs, quem Scythæ *Silim* vocant. Littora autem Aſiæ atque Africæ ab Helleſponto ſtringenti, occurrunt hæc maria, Carium, Rhodium, Pamphylium, Cilicium, Syrium, Phœnicium, Palæſtinum, Judaïcum, Ægyptium, Cyrenaïcum, Libycum, Numidicum, Mauritanicum.

Alter ſinus eſt Septentrionalis, Codanus, Bal-

Balthicus, Germanicus, Cimbricus, extenditurque à freto Santico uſque ad extremas Finniæ & Boddiæ oras. Eſtque hoc in Finlandia memorabile, quod tribus à Raſſeburgo milliaribus Auſtrum verſus inter cautes marinas locus ſit, ad quem naves quum appulerunt, vident acum pyxidis nauticæ ſtatim in gyrum verti, nec ceſſare hunc motum, priuſquam uno inde milliari abſceſſerint.

Tertius ſinus quem veteres plerique (nam Herodotus & Ariſtoteles à cæteris diſſentiunt) crediderunt è Scythico Oceano proficiſci, & eſſe *Mare Caſpium*, imaginarius eſt, imo erroneus: mare enim iſtud undique terris cingitur. Eſto ergo nobis Tertius ſinus *Arabicus*, *Mar di Mecca*, à patria Mahometi. Quartus Perſicus: pertinent autem hi duo ad Mare Erythræum. Quintus Argaricus ſive Gangeticus, *Golfo di Bengala*.

In Hemiſphærio Occidentali ſive Americano duo ſunt Sinus memorabiles, *Mexicanus*, & *Vermilius*.

OCEANUS ipſe pro ſitu aut qualitate varia ſortitur nomina: vocatur Scythicus, Septentrionalis, Glacialis, Cronius, Amalthius ſive Hyperboreus, Germanicus, Britannicus, Calcedonius (nam Deucaledonius, fictitium eſt) Gallicus, Aquitanicus, Cantabricus, Hiſpanicus, Atlanticus, Æthiopicus, Indicus, Sericus, Auſtralis, Eoüs, Sinenſis,

S. La-

S. Lazari, *Mar del Nort* , *Mar del Sur*, ſive Pacificum.

PERIPLUS oræ maritimæ in noſtro Hemiſphærio ſic ſe habet. A *Freto* Weygats uſque ad Promontorium Caninos, *Ruſſia* eſt, ſive *Sarmatia Europæa.* Inde ad Promontorium Norwegiæ maxime Septentrionale, *Finmarchia*: Unde ad Fretum Sonticum ſive Balthicum , *Norwegia.* A Freto Baltico uſque ad Albis fluminis oſtium , eſt Cherſonneſus Cimbrica ſive Dania. Ab Albi ad Rheni oſtia, littus *Germanicum.* Hinc ad Baionam, littus *Gallicum*, variis nominibus, Flandricum , Normannicum , Britannicum, Santonicum, Aquitanicum. A Baiona ad Promontorium Celticum ora eſt *Cantabrica*, *Biſcaye.* Inde *Portugallica*, poſt quam ſequitur *Bætica*, ſive Andaluſia. A Gadibus & freto Herculeo uſque ad Promontorium Capitis Viridis eſt *Africa* : Inde ad Promontorium *Serra Lionna*, *Guinea* & *Nigritarum* ora. Tum ſequitur Regnum *Congo* & *Angolæ*; ad Caput Bonæ Spei , *Zanzibar*; Poſtea littus *Monomotapæ*; à quo ad Promontorium uſque *Guardafu* juxta Sinum Arabicum , eſt littus *Mozambicæ.* Hinc ſequitur littus *Arabicum*, *Perſicum*, *Indicum*, & ad Orientalem Oceanum littus *Sinæ.* Unde per Fretum Anian reditur ad Mare Septentrionale, & Fretum Weygats.

PE-

PERIPLUS Americanus ex iis quæ diximus, noſci poteſt. In ora maxime Septentrionali nobis cognita ſunt freta Davis & Forbriſſeri, à quibus ad Promontorium Breton eſt *Eſtotilandia* cum *Tetra Cortereali.* A Britonum Promontorio uſque ad Caput *de Arenaz* eſt *Norumbega*, tum NOVA FRANCIA, & *Virginia.* Hic ſe in Iſthmum contrahit vaſta regio, facto ab Oriente in Occaſum ingenti Sinu, qui vulgo *Mexicanus* dicitur. Iſthmus utrinque Oceano pulſatur. Promontorium in eo *Jucatan*, à quo ſurſum verſus ora Septentrionalis pertinet ad Novam Hiſpaniam: inferior ſive Auſtralis vocatur *Nova Caſtella.* Hinc ad Promontorium Alindæ & fluvium Maragonem ſunt oræ *Caribantis* & *Tiſnadæ*, ſubjectæ Æquatori. A Promontorio Alindæ uſque ad Cabo Frio quod ſubjacet Tropico Capricorni, littus eſt *Braſiliæ*, in quo nobilis Portus S. Salvatoris. Hinc ad oſtium fluminis Argentei, *Rio de la Plata*, ſunt *Topinikini.* Unde ad Fretum Magellanicum regio *Chica* ſe pandit. Fretum ipſum creditum eſt unicum eſſe duntaxat, nec poſſe in mare adverſum niſi eo ſolo penetrari: Sed ab Iſaaco *le Maire* edocti ſumus, eſſe etiam alias vias magis vergentes ad Polum Antarcticum, quibus commodior ſe aperit navigatio; quas tamen vias Hiſpanicæ Tabulæ ante hos annos XXX editæ, aliæque Ve-

Venetæ his ipſis vetuſtiores ſignaverunt. A Freto igitur iſto recta fere ſe in Septentrionem ſpargit littus, habens interius Regnum *Chili*, uſque ad Promontorium Fortunæ, à quo ad Promontorium S. Jacobi eſt *Peruvia.* Inde ad Promontorium Vermilium ora *Novæ Hiſpaniæ.* A Promontorio Vermilio uſque ad *Sierra Novada*, eſt *Cali-Fornia.* A qua ad Fretum Anian, Quivira. Fretum autem Anian creditur Americam ab Aſia ſeparare.

Addamus hoc loco aliquid de *Marium* inter ſe *Conjunctione*, nam & hæc res ad Geographiam pertinet, quatenus ea Politicæ ancillatur. Jungi ergo poſſe inter ſe Maria, quæque natura primo diſcluſit disjunxitque, poſſe remotis impedimentis reddi navigantibus pervia, docuit nos ipſa natura; Siciliam quippe, quum continens eſſet, agroque Brutio adnexa, mare ex Tyrrheno & Hadriatico immiſſum, adeſis Iſthmi anguſtiis intercepit, fecitque Inſulam, &, ut ait Poëtarum Princeps,

—— quum protinus utraque tellus
Una foret, venit vi magna Pontus, & undis
Heſperium Siculo latus abſcidit, arvaque & urbes,
Littore diductas anguſto interluit æſtu.

Avulſit ſimili modo natura Cyprum Syriæ, Eubœam Bœotiæ, Eubœæ Atalantem

& Macrin, Besbicum Bithyniæ, Leucoſiam Sirenum promontorio, docuitque nos ſuo exemplo, jungere inter ſe maria, ſublatis obſtaculorum molibus ad uſum commerciorum. Eſt enim ut Ars Imitatrix naturæ, ita natura Artis dux, magiſtra, & comes. Hoc modo fretum Gaditanum aiunt ab Hercule perfoſſum. Seſoſtrim quoque ferunt Ægypti Regem, & poſt eum Pſammitichum, ac denique Ptolemæos, ducta ex Nilo in ſinum Arabicum foſſa, conatos eſſe navigabilia inter ſe reddere maria, Internum ſive Mediterraneum, & Æthiopicum. Fuit quoque conſilium Seleuco Nicatori, Pontum Euxinum jungere Mari Caſpio. Nero Imperator Iſthmum Corinthiacum perfodere conatus eſt, & ex Peloponneſo inſulam facere, ne ex Ionio in Ægæum proficiſcentibus opus eſſet perículoſiſſimum Maleæ promontorium præternavigare. Carolus Magnus Francorum Rex, & primus Imperator, quum expeditionem meditaretur in Græcos, foſſam ducere inſtituit ab Alemone in Radantiam, ut commeabilia inter ſe efficeret Oceani & Ponti littora, poſſetque exercitus ſuos & caſtrenſia impedimenta ex Oceano, Moſa, & Moſella in Rhenum, inde in Mœnum amnem, poſtea in Regneſum & Radentiam, inque Alemonem & Danubium deducere, atque ita ſecundo amni uſque in Pontum Euxinum

xinum deferre. Sed & ante eum Lucius Vetus, qui imperante Nerone exercitibus in Gallia præfuit, Moſellam & Rhenum facta inter utrumque foſſa conatus eſt nectere, ut copiæ per mare, dein Rhodano & Arari per illam foſſam ſubvectæ, mox fluvio Moſella in Rhenum, exin in Oceanum devenirent, ſublatiſque itinerum difficultatibus navigabilia inter ſe Occidentis Septentrioniſque littora fierent: cujus tamen inſtitutum impeditum eſt à Gracili. In Hiſpania etiam non ſemel actum eſt de perfodiendo Iſthmo Darien, qui Americæ partes connectit, ducendaque foſſa inter *Nombre de Dios*, & Panaman, ut ita ex ſinu Mexicano in Mare pacificum navigari poſſet, pateretque inter duas Americas liber & tutus Hiſpanis in Indias Orientales itus ac reditus. Statuerat quoque Franciſcus I, Atacen Garumnæ committere, ut ne opus eſſet iis qui ex portubus Galliæ Mediterraneo mari adſitis in Oceanum Aquitanicum, aut Gallicum, aut Germanicum proficiſci vellent, Hiſpaniam omnem Circumnavigare, & præter itinerum moras, pericula, impenſas, alieni quoque Regis imperium experiri. Quin & noſtro hoc ſæculo Præſidis Jeannini ſagaci induſtria inventa eſt ratio jungendi Ararim cum Ligeri, beneficio lacus cujuſdam in Burgundia, pari fere octo leucarum intervallo utrimque ab iſtis

amnibus ſiti, ut ita ex Maſſilia portubuſque vicinis ſubvectæ naves in Rhodanum, ex Rhodano in Ararim, ex Arari in eum quem dixi lacum pervenirent, unde poſtea in Ligerim, inque Oceanum ſecundo amni deſcenderent. Lacum vocant *Long-pendu*, conſtatque ex eo lacu duos amnes fluere, Verbincham & Dunam, quorum alter ſupra portum Digoini ſe injicit in Ligerim: alter prope Verodunum miſcetur Arari; ut videri poſſit natura ipſa Regem noſtrum ad tantum opus ſuis quoque ſubſidiis invitare. Ad quas commoditates illa etiam accedit, quod per canalem Briaræ ex Ligeri in Sequanam, ipſamque Pariſiorum urbem Lutetiam, facilis atque expedita poſſit inſtitui navigatio. Si ad cæteras Galliæ laudes, de quibus ſuo loco breviter dixi, hæc una poſſet accedere, haberet procul dubio Gallia Regis beneficio compendioſam, commodam & fructuoſam mercium ſuarum tranſportandarum, militumque quaquaverſum ſubvehendorum rationem, vitatis longis, lentis, periculoſis, ac diſpendioſis profectionibus.

SE-

SERIES ROMANORUM IMPERATORUM.

Ante Natum Chriſtum.

C. *Iulius Cæſar*. Ann. XLVI. Roman.
Cæſ. Octav. Auguſtus. In hujus Imperii ann. 42 natus eſt DOMINUS & Salvator Noſter JESUS CHRISTUS. Imperavit ipſe adhuc 14.
C. Tiberius Nero. Ann. à N. C. ſuſcipit Imperii gubernacula XV. fuitque natione Roman.
C. Caligula. 39. Romanus.
Claudius Cæſar. 43. Romanus.
Domitius Nero. 57. al. 59. Romanus.
Sergius Galba. 71. al. 69. Roman.
Sylv. Otto. 71. al. 69. Roman.
A. Vitellius. 71. al. 70. Roman.
Fl. Veſpaſianus. 72. al. 71. Roman.
Titus Veſpaſianus. 81. Romanus.
Domitianus. 83. al. 82. Roman.
Cocceius Nerva. 98. al. 99. Rom.
Ulpius Trajanus. 100. Romanus.
Æl. Adrianus. 119. Rom.
Antoninus Pius. 139. al. 140. Roman.
M. Antoninus Philoſophus, &
L. Ann. Verus. 163. Romani.
Commodus Antonin. 182. al. 183. Rom.
Æl. Pertinax. 194. al. 195. Italus.

Didius Julianus. 194. al. 195. Mediol.
Septimius Severus. 195. Romanus.
Antonius Baſſian. 214. al. 213. Rom.
Popil. Macrinus. 220. Tingitanus ſeu Carthaginenſ.
Varius Heliogabalus. 222. al. 223. Rom.
Alexander Severus. 225. Romanus.
Maximinus. 238. Arabs, quem & Bubulcum dicunt, cum Maximino Filio.
Gordianus, cum Gordian. filio. 238. Roman.
Pupienus & Balbinus. 239. Roman.
Gordianus III. 241. Romanus.
M. Philippus I. *cum filio*. 247. Arabs.
Decius cum filio. 251. al. 252. Pannonius, ſeu Hungarus.
Gallus Hoſtilianus cum Voluſiano F. & Æmilian. 254. Gall.
Licinius Valerianus cum Galieno. 256.
Fl. Claudius II. 271. al. 270. Dalmata: *cum Quintilio*.
Valer. Aurelianus. 273. Dacus.
Ann. Tacitus. 278. al. 279. Pannonius ſeu Hungarus, *cum Floriano*.
Aurel. Probus. 280. Pannonius ſeu Ungarus.
Carus cum filiis Carino & Numeriano. 286. al. 287. Illyric.
Diocletianus Jovius cum Maximiano Herculio. 288.

Con-

Conſtantius Chlorus cum Galerio (308) & *Severo*, *& Maximiano Iuniore*, *& Maxentio*, *& Licinio.*

Conſtantinus Magnus. 310. al. 312. *cum Dalmatio.* 341. *& Conſtantio* II. *Conſtante*, *Conſtantio*, *Magnentio*, *Gallo*, *&c.*

Iulianus Apoſtata. 363. al. 365.

Iovinian. 365. al. 367.

Fl. Valentinianus & Fl. Valens. 366. al. 368. & ſeqq.

Gratianus & Valentinianus II. 382. Hungar.

Theodoſius Magnus. 382. al. 383.

Arcadius, Hiſpanus, *& Honorius Fr.* 401.

Theodoſius Iunior ſeu II. 412. al. 427.

Valentinianus III. 430.

Martianus Flaccus. 454. al. 453.

Leo I. *Pater*, *& Leo* II. *Fil. Thraces.* 459. al. 461.

Zeno Cilix Iſauricus. 474. al. 478.

Anaſtaſius Macedo. 491. al. 494.

Iuſtinus Subulcus. 518. al. 521.

Iuſtinianus. 527. al. 528. Illyricus.

Iuſtinus II. 564. al. 566.

Tiberius II. *Conſtantin.* 575. al. 577. Thrax.

Mauritius Cappadox. 584.

Phocas. 603. al. 604. terræ filius.

Heraclius, vel *Heracleus*, 611. Apher.

Conſtantinus III. & Heracleonas. 640, 642.
Conſtans II. 643. al. 644.
Conſtantin. IV. 670.
Iuſtinianus II. 687. al. 686.
Leontius. 696. al. 697. Conſtantinopolitanus.
Tiberius Abſimarus III. 699. al. 700.
Philippus Bardanes. 713.
Anaſtaſius II. 715. Conſtantinopolitanus.
Theodoſius III. 718. al. 717. Conſtantinopolitan.
Leo III. 719. al. 718. Iſaurus.
Conſtantinus V. alias *Copronymus*, 742. al. 743.
Leo IV. 777. al. 776. Conſtantinopol.
Conſtantinus VI. 781. al. 782. cum matre Irene-Alecto.
Carolus Magnus. 800. al. 801. Primus Imperator Germanicus.
Ludovicus Pius. 814. al. 815.
Lotharius. 841.
Ludovicus II. 856.
Carolus I. *dictus Calvus.* 876. al. 875.
Ludovicus III. *dictus Balbus.* 878.
Carolus II. *dictus Craſſus.* 880.
Arnolphus. 890. al. 888.
Ludovicus IV. *Gallus.* 902. al. 900. vel Francus.
Conradus I. 911. al. 912. Francus.

Hen-

Henricus I. dictus *Auceps*. 919. Saxo.
Otto II. 973. al. 974. Saxo.
Otto III. 983. al. 984. Saxo.
Henricus II. 1001. al. 1002. Bavarus.
Conradus II. 1025. al. 1024. Francus.
Henricus III. 1039. Francus.
Henricus IV. 1156. al. 1057. Francus.
Henricus V. 1106. al 1108. Francus.
Lotharius II. 1125. al. 1126. Saxo.
Conradus III. 1138. Suevus.
Fridericus I. *Barbaroſſa* dictus. 1152. al. 1153.
Henricus VI. 1189. al. 1190. Suevus.
Philippus II. 1198. Suevus.
Otto IV. 1208. Saxo.
Fridericus II. 1213. al. 1212. Suevus.
Conradus IV. 1246. al. 1250. Suevus.
Wilhelmus 1252. al. 1253. Batavus ſeu Hollandus.
Alphonſus Hiſpanus & *Ricardus* Anglus Interreg. annos 20. ab an. 1253.
Rudolphus Habſpurgenſ. 1273. al. 1272. Patriarcha Archiducum Auſtriacorum.
Adolphus Naſſaenſis ſeu Naſſovicus. 1291. al. 1292.
Albertus I. Auſtriacus. 1298.
Henricus VII. 1308. Lutzelburgicus.
Ludovicus V. 1313. al. 1315. Bavarus, huc aliqui Interregnum, alii.
Fridericus Auſtriacus. 1314.

Carolus IV. 1347. al. 1348. cum *Günthero*, Bohemus.
Wenceſlaüs. 1376. al. 1378. Bohemus.
Rupertus. 1400. al. 1401. Palatinus.
Sigiſmundus. 1410. al. 1411. Bohem.
Albertus II. 1438. al. 1439. Auſtriacus.
Fridericus III. 1439. al. 1440. Auſtriac.
Maximilianus I. 1493. Auſtriacus.
Carolus V. 1520. al. 1519. Auſtriacus.
Ferdinandus, 1558. Auſtriacus.
Maximilianus II. 1564. Auſtriacus.
Rudolphus II. 1576. Auſtriacus.
Matthias II. 1612. Auſtriacus.
Ferdinandus II. 1619. Auſtriacus.

INDEX

Omnium regionum, urbium, fluviorum, montium, &c. quæ in Introductione Cluveriana recenſentur.

A.

AAch 115
Abaſſeni 313
Abaſſi 313
Abdera 211
Abellinum 156
Abiſſeni 312
Abenſperg 106
Aberdain 91
Aberdon 91
Aberdonium 90
Abiſo 183
Abnoba 108
Abo 140
Aborigines 152, 164
Abrotonum 302
Abudiacum 106
Abuſena 106
Abydus 211, 213, 274, 298
Abyla 28
Acabene 285
Acamanta 292
Acanthus 203
Acarnanes 198
Acarnania 198
Acerra 157
Ace 282
Acerræ 157
Achæi 201
Achaia 197, 198, 199
Achelous fl. 198, 199, 204
Acheron fl. 160, 204
Acherontia 158
Acheruntinus Archiepiſcopatus 179
Aciliſene 269
Acinacæ 263
Acirenza 158
Acmodæ Inſulæ 91
Acon 282
Acqs 54
Acqui 145
Acragas 182
Acroceraunium prom. 197
Acroceraunii m. 204
Actium 198
Adda 161
Addua 161
Adea 315
Adeſe 161
Adonis fl. 283
Adiabene 264
Aden 291
Adiazzo 188
Adramitium 273
Adri 147

Adria 147
Adrianopolis 212
Adriaticus ſinus 28,147
Adrumetum 302
Ædeſſa 203
Ædui 56
Ægea 203
Ægæum mare 197,198, 202, 240,272
Ægida 148
Ægina 205
Ægyptii 298
Ægyptus 34, 296, 308
Ægyptium mare 30,288
Ælia capitolina 279
Æmathia 202,203
Æmonia 201
Æmus 210, 212
Ænipons 121
Ænona 194
Ænus 105, 107
Æolis 241,272,274
Æqui 144,153,154
Æquulanum 158
Ærethica 270
Æſepus amn. 274
Æſernia 156
Æſis 143,149,152,175
Æſtii 104
Æſtræi pop. 203
Æſtræum opp. 203
Æthiopia 47,296,306
Æthiopia exterior 308
Æthiopia interior 308
Ætinium 201
Ætna 184
Ætolia 197, 200
Ætulane 270
Africa 33, 34, 295
Africa minor 296, 301
Africum mare 295
Agathyrſi 218
Agdenites 262
Agendicum 56
Anagnia 154
Agria 191
Agrigentum 182, 185
Agrippinenſis colonia 58, 100,115
Agyrium 182
Ajan 313, 315
Aich 145
Aix 53, 66,68,115
Aken 115
Alabanda 274
Alani 218
Alatri 154
Alatrium 154
Alba 145, 170
Albocenſii 219
Alba Fucentis 156
Alba Julia 221
Alba Longa 153
Albana 268
Albani 214
Albania 207, 240, 267, 268
Albanopolis 203
Albanus m. 153
Albanus fl. 268
Alba Pompeia 145
Alba regalis 191
Alben 156
Albenga 145,173
Albi 156
Albigeois 53

Albin-

Albingannum 145
Albintemelium 145
Albion 81
Albis 97, 107
Albium Ingaunum 145
Albium Intemelium 145
Albocenſii 219
Albus lacus 104, 224
Albus ſinus 104
Albret 54
Alcair 308
Alcala de Henares 40
Alckmaer 79
Altenburgium 133
Aldinelli 275
Alençon 65
Alepo 291, 285
Alepum 291
Aleria 187
Aleſſia 194
Aletium 158, 178
Alexandria 171, 262 bis 263, 273, 308
Alexandriola 291
Alexandretta 291
Alféo 183
Algarbia 44
Algidum 154
Algier 310
Aliacmon 204
Aliduli 285
Aliſi 156
Alkai 243
Allemanni 70, 102, 105
Alliſæ 156
Allobroges 52, 61
Almaſan 40
Almene 198
Almeria 39
Almopum 203
Aliſi 156
Alliſæ 156
Alorus 203
Alpes 105, 142, 144, 162
Alpeſtris Dacia 219
Alpheus 204
Alſatia 69, 113, 117
Alſium 191
die *Alt* 219
Altinum 147
Altorf Acad. 71, 134
Altſol 191
Alverni 55
Aluta 219
Alyda 273
Amadoca 96, 217
Amalſi 178
Amathuſia 292
Amantéa 159
Amanus m. 269, 277, 288
Amara 313
Amardus 265
Amariſpi 263
Amaruſa 263
Amaſia 270, 271
Amazones 242
Amazonicus fl. 325
Amazonum regio 325
Ambantæ 262
Amberga 120
Ambiani 57, 271
Ambianum 66
Ambracia 198
Ambracius ſinus 198

Ambrones 58
Ambronicus pagus 58,70
Amelia 152
Ameria 152
America 31,47,316,318
America meridionalis 324
America ſeptentrionalis 320
Amersfort 73,79
Amiens 57,66
Amiſia fl. 73,97,107
Amiſius fl. 107
Amiſus 271
Amiternum 153
Amma 58
Amona 189
Amphaxitis regio 203
Amphilochi 198
Amphipolis 203
Ampſaga fl. 303
Amyclæ 199
Amſterdam 78
Amſterodamum 78
Anadole 270
Anagnia 154
Ananes 149
Anapus 183
Anas fl. 39,41
Anaunia 146
Ancalitæ 84
Anchialus 212
Ancobarites 285
Anconitana regio 167,175
Ancona 143,149,155,175
Ancyra 271
Andaluſia 44,45,46
Andecavi 55
Andegavi 55,62
Andegavum 66
Andes 65
Andomatunum 58
S. Andreæ Acad. 90
Andri 206
Andriace fl. 276
Angiers 55,66
Angili ſive Anglii 97
Angleſei 90
Anglia 36,82,83,88
Angli 82,87
Anglii ſive Angili 97
Angrivarii 99,100
Angote 313
Angulus op. 155
Anhaltinus principatus 133
Anian fretum 240,319,321
Anio, Anienis 153,162
Anjou 55,65
Anneberg 132
Anonium 146
Anſibarii 99,101
Ansbach 119
Anſidonia 151
Anſlo 137
Antandros 273
Antaradus 282
Antemna 154
Anthemuſia 285
Anticyra 200
Antigone 203
Antigonia 198
Antilibanus m. 282
Antiochen. 270,278,283

Antio-

Antiochia 274,276,283
Antiochia Epidaphnes 283
Antiochia Margiana 263
Antitaurus m. 269
Antium 154
Antorf 77
Antwerp 77
Antwerpia 73, 77, 173
Anvers 77
Anxanum 156, 179
Anzitene 269
Aoſta 146
Apalchem 322
Apamea 272
Apamia 273, 283
Apenninus m. 143,150, 163
Apis vicus 298
Appollonia 203, 212, 281, 301
Appolloniates 264
Appenzell 71
Aprutium 167, 179
Apſalus 203
Apſus 204
Apuli 144, 157
Apulia 157, 167, 178
Apulum 179
Aquæ grani 115
Aquisgranum 115
Aquæ Helveticæ 71
Aquæ Roſellarum 150
Aquæ Sextiæ 53, 68
Aquæ Statiellæ 145
Aquæ Tarbellæ 54
Aqua pendens 175
Aquila 155, 179
Aquileia 106, 147
Aquiléa 147
Aquino 154
Aquinum 154
Aquitani 62
Aquitania 53, 54
Aquitania Auguſta 54
Aquitania Cæſariana 54
Aquitania Vetus 54
Arabægyptii 296
Arabia 241, 268, 288, 290
Arabia deſerta 289
Arabia Felix 289
Arabia Petræa 289
Arabicus ſinus 27, 240, 288
Arabis fl. 261
Arac 263, 266
Aracan 259
Arachoſia 240,261,262
Arachotus 262
Aradus 282
Araris 54, 60
Arauſio opid. 53
Araxis fluv. 261
Arbela 265
Arbelitis 264
Arbis fl. 261 bis
Arcadia 199
Arce 154
Archipelagus 24, 29
Archipelagus S.Lazari 24
Ardavat 256
Ardea 154
Arden 289
Ardermout head 90
Ardovil 266

Arecomici 53
Arelate 53, 62, 68
Arelatenſe regnum 63
Aremorica 54
Arenacum 80
Ares 262
Arethuſa lacus 286
Aretium 150, 174
Arezzo 150
Argentoratum Acad. 58, 117, 134
Arglas 92
Argia 199
Argolis 199
Argos 201
Argos Amphilochicum 198
Argos Hippium 199
Argyruntum 194
Aria 261, 263
Ariano 156
Aricia 153
Arimaſpi 218, 262
Arimei 241
Arles 53
Ariminum 151, 175
Armagh 92
Armalauſi 103
Armactica 268
Armenia 240, 267, 269 bis
Armignac 54
Armozæi 262
Armuſiæ regn. 241, 267
Armuza 262, 267
Arnhem 80, 100
Arno 161
Arnſperg 129
Arnſtad 132
Arnus 161
Aromata 295
Arpi 158
Arpinum 154
Arrabo 191
Arragonia 41, 44, 45, 46
Arras 57, 76
Arſatia urbs 265
Arſchot 77
Arſea 269
Arſia 142, 148, 193
Arſinoë 298, 301
Arſitis regio 263
Arſuli 154
Artabrum prom. 25
Artaniſſa 268
Artaxata 269
Arteſia 73, 74, 75
Artois 75
Arverni 55, 61, 62
Arx 154
Arzilla 310
Aſcalon 279, 281
Aſcanius fl. 272
Aſcania comitatus 133
Aſcheburg 116
Aſciburgium 116
Aſcoli 155, 158
Aſculum Picenum 155, 179
Apulum 158, 178
Aſia 33, 34, 239
Aſia extra Taurum 276
Aſia intra Taurum 276
Aſia minor 268, 270, 272
Aſiſium 152

Aske-

Askenazim pop. 109
Aſopus fl. 204
Aſphaltites lacus 279
Aſſiſi 152
Aſſorus 182
Aſſumptio opid. 327
Aſſyria 240, 261, 264
Aſta 145, 170
Aſtabeni 263
Aſtapus 299
Aſtaunites 269
Aſtaveni 263
Aſte 145
Aſtigi 42
Aſtorga 40
Aſtracan 245
Aſtracanenſe regnum 245
Aſtures 40
Aſturia 41, 46
Aſturias 40
Aſturica 40
Atella 157
Aternus fl. 162
Ateſte 147
Athenæ 200
Athenæum prom. 177
Atheſis fl. 146, 161
Athos 205
Athyras 212
Atina 154
Atlanticus oceanus 25, 28
Atlas m. 306
Atrax 201
Atrebates 57
Atrebatii 84
Atrebatium 75
Atrecht 76
Atri 155
Atria 147, 155
Atropatia 265
Attica 200
Attis 200
Atuatuca 57
Ava regn. 258
Avances 58
Avaricum 55
Avarici 265
Auchanitis regio 287
D. Audomari fanum 76
Avella 155
Avellino 156
Avenio 53, 68
Aventicum 58
Averſa opp. 157
Aufidus 157, 162
Augæa 203
Auſpurg 118
Augſt vicus 58
Augubio 152, 176
Auguſta 170
Auguſta Emerita 42
  Nemetum 55
  Prætoria 142, 146, 170
  Rauracorum 58
  Sueſſionum 57
  Taurinorum 145, 170, 180
  Tiberii 120
  Trevirorum 58, 116
  Veromanduorum 57
  Vindelicorum 106, 118
Auguſtobona 56

Auguſto-

Auguſtodunum 56, 67
Auguſtomagus 58
Auguſtoritum 55
Auguſtow 233
Avia 155
Avignon 53, 68
Aulerci Cenomani 55
Diablintæ 55
Eburovices 56
Aulis 200
Aulon 203
Aurelianenſis ducatus 63
Aurelianum Acad. 67, 68
Aureus m. 188
Aurick 129
Auſci 54
Auſones 153, 164
Auſonia 142
Auſonium mare 29
Auſtraſia 63, 116
Auſtria archiduc. 36, 121, 122, 189
Auſtun 56, 67
Autricum 56
Auvergne 55, 65
Aux 54
Auxatii m. 241
Auximum 155
Axiaces p. 218
Axima 53, 264
Axius fl. 204
Axenus Pontus 30
Ayman 289
Azaro opid. 182
Azotus 279, 281

B.

Babylonia 240, 268, 287
Babylon 287
Bacenis 108
Bachian 260
Bactra 262
Bactriana 240, 261, 262
Badai 246
Badenſis Marchionatus 119
Badeo regia 290
Bætica 39
Bætis 39, 41
Bæturia 39
Bagacum 57
Bagamidri 313
Bagni di Roſelle 150
Bagradas 301
Baiæ 156
Bajeren 119
Balearicum mare 28
Baleares 36, 44, 47, 49
Balli 313
Baltia 98
Bamba 314
Bamberga 119
Bambergenſis Epiſcopatus 134
Bambyce 285
Bantam 259
Banza 314
Barbaria 308, 309
Barbi 133
Barcana 309
Barce 309
Barcelona 47

Barcino 47
Bari 158
Baritanus Archiepiſcopatus 167, 179
Barium 158, 178
Barleduc 65
Barlettæ 179
Barnagoſſa 313
Bart 127
Baru 313
Baruſſæ 260
Baruto 282, 291
Barvicum 88
Baſel 71
Baſilea Acad. 71, 134
Baſilia 98
Baſilicata 167
Baſilides 218
Baſiliſſene 269
Baskirdenſis horda 245
Baſtarnæ 95, 96, 102, 218
Batava caſtra 106
Batavi 59
Batavodurum 59
Bathynias 212
Batrii 262
Batta 314
Bavay 57
Bavari 106
Bavaria 113, 119
Bautzen 126
Bayern 119
Bazas 54
Bearnia 64, 66
Beaune 67
Beauparis 321
la Beauſſe 56, 64
Beauvais 57
Beauvoiſin 57
Bebii m. 193
Bedeſis 151
Begerri 54
Beleguanze 313
Belgæ 83
Belgica Gallia 53, 54, 56
Belgica 47, 64, 72
Belgium 57, 64, 113
Belgrad 190
Belicaſtro 160
Belici 183
Belitri 154
Belliſona 170
Bellovaci 57
Bellovacenſis Com. 56
Belluno 146
Belna 67
Belt 98
Belunum 146
Belus fluv. 285
Beneventanus Archiepiſcopatus 179
Beneventum 156, 167
Bengala 255, 258
Bengalenſis ſinus 24
Beni 210
Benin 312
Benivento 156
Benthem 129
Berceria 84
Berdoa deſertum 302
Berenburg 133
Berenice 301
Berg Ducatus 130
Berga 203
Bergamo 149

Bergen

Bergen 76, 137
Bergen op Zoom 77
Bergi 137
Bergomum 149, 172
Bergſlete 191
Berlaſina 149
Berlin 97, 126
Berlinum 126
Bern 70
Bernæ 70
Berri 55, 64, 65
Beroë 285
Berytus 282, 291
Beſançon 58, 69
Beſſi 210
Beſterze 221
De Betaw 80
Betavia 80
Betis fl. 290
Bethlehem 279
Bethſaïda 281
Bevagna 152
Bevelandia Auſtrina 77
Beziers 53
Biafra 312
Bibroci 83
Biela 238
Bielejezero 238, 239
Bielsko 233
Biephi 219
Bierſliet 75
Bigerriones 54
Bigorre 54
Bikent 246
Bilbao 40, 49
Biledulgerit 305, 308, 311
Bipontinus Ducatus 116
Biquiri 325
Biſalte 203
Biſcaia 40, 41, 46
Biſanthe 211
Biſnagar 257
Biſtones 210
Biſtricia 221
Biſtritz 221
Bitaxa 263
Bithynia 241, 257, 270, 272
Bitonin 312
Bitonto 158
Bitſch 116
Bituriges 55, 67, 68
Blaiſois 64
Bleicking reg. 135
Bleſenſe caſtrum 66
Blitteræ 53
Blois 66
Blockesberg 108
Bocche 269
Bodenſee 107
Bodon 216
Bœotia 200
Bogdomanis regio 272
Bogota 325, 326
Die Böhmen 123
Böhaimb 123
Böheymer Wald 107
Bojano 156
Boii 106, 123, 149
Boioarii 100, 113
Boiodurum 106
Boiohæmia 36, 123
Boiohæmum 100, 110, 113
Boium 200
Bolerium Promont. 82

Bolitæ p.

Bolitæ p. 262
Bologna 149
Bolſena 150
Bolzanum 121
Bommel 80
Bona 310
Bonifacio 188
Bononia 57, 149, 174, 180
Bordeaux parlament. 67
Bordeaux urbs 65
Borgi 263
Borneo Inſula 259
Bornholm 136
Borno 302, 312
Borſippa 288
Boruſci 235
Boruſſia 224, 235
Boruſſia Regalis 235
Boruſſia Ducalis 236
Boryſthenes fl. 217, 222
Boryſthenitæ 218
Boſna 193
Boſnia 36, 189, 193
Boſni 214
Boſphorus Cimmerius 30, 218
Boſphorus Tracius 29, 221
Boſphorani 218
Boſtra 289
Botiæi 210
Botnia 139
Botnicus ſinus 104, 139
Botrys 282
Boulogne 57
Bourbon 65
Bourbonnois 65
Bourges 55, 67
Bourgogne Ducatus 65
Bovianum 156
Bozoch 269
Brabant 77
Brabantia 57, 62, 73, 74, 77
Braccata Gallia 51, 144
Brachmanes 252
Bracianum 175
Brailow 222
Bramas 244
Bragança 40
Brandenborgh 97, 126
Brandenburgenſis Marchia 113, 126
Braſilia 47, 325, 327
Braſlaw 221
Braunsberga 236
Breda 77
Bredefort 80, 100
Breyſach 117
Brema 97, 128
Bremen 128
Bremenſis Archiepiſcopatus 128, 134
Bremerforde 128
Breſcia 149
la Breſſe 65
Breſſa 149
Breſlaw 125
Bretaigne 64
Bratzlaw 232
Briege 125
Briel 79
Brigantes 84, 92
Brigantia 40

Brigantinus lacus 105, 107
Brin 124
Briſiacum 117
Briſigavia 117, 134
Briſgaw 117
Briſſello 149
Briſtolium 89
Briſtow 89
Britannia 36, 83
Britannia ſuperior 55
inferior 55
Britannicæ Inſulæ 81
Brixellum 149
Brixen 121
Brixia 121, 149, 172
Bromberga 236
Brotzen 97
Bructeri 73, 99, 100
Brugæ 75
Brundiſium 158, 179
Brundiſinus Archiepiſcopatus 179
Brunswick 134
Brunſvicenſis Ducatus 134
Brunſvicenſes 102
Brunſvicum 134
Brutii 144, 158, 164
Brutium prom. 176
Bruſſel 77
Bruxellæ 77
Bryſæ 210
Bubaſtis 298
Buchananum prom. 90
Buchovia 131
Buchow 131
Buckingham 84
Buda 192
Budini 218
Budoa 194
Budieiowice 124
Budua 194
Budwitz 124
Bulla regia 303
Bulgaria 37, 216
Bulgari 214, 216, 218, 245
Bullion 114
Bullis 203
Buquhammes 89
Burdegala 67
Burdegalæ Acad. 68
Burdegalenſe parlam. 65
Buren 80
Burgi 48
Burgos 48
Burgundi 110
Burgundiæ comitatus 47, 68
Burgundiæ ducatus 56, 62
Burgundiones 61, 97
Burii 102
Buridienſii 219
Burrhi 219
Burſia 272
Buthrotum 198
Butow 236
Butunti 158
Buxentum 159
Byblus 282
Byceni 271
Byzantium 211
Byzya 212

C. Ca-

C.

CAbadina 262
Cabamene 264
Cabalaca 268
Cabilonum 67
Cabo de Breton 320
Cabo de fortuna 320
Cabo finis terræ 38,43
Cabo de palos 38
Cabo de Roca 25
Cabo de S. Vincente 36, 38
Cabo Verde 295, 316
Cabo de Iſtria 147
Cadiſcus 208
Cadiz 50
Cadmus 273
Cadomum Acad. 66,68
Cadſant 75
Cadurci 55
Caduſii 265
Caen 66
Cænici 210
Cæræſi 57,93
Cære 150
Cæſaraugüſta 42, 47
Cæſarea 284
Cæſarea Palæſtinæ 281
Cæſarienſis provincia 304
Cæſarodunum 55
Cæſaromagus 57
Cæſena 152
Cæſia ſylva 108
Cafares 315
Caglier 186
Cahors 55
Cajazzo 157
Caicus fl. 274
Caieta 154, 179
Caindu 248
Cairum 256, 308
Caiſtrus 274
Calabri 144, 158
Calabria 158, 178
Calacene 264
Calais 89
Calamianes 260
Calatia 157
Caldar 287
Caledonia 83
Caledonia major 83
Caledonia minor 83
Cales 157
Caletes 57
Caletum 89
Calicut 257
California 320, 323
Caliz 50
Callidromus 204
Callipides 218
Callipolis 158, 211
Calliteræ 203
Calmar 139
Calpe mons 28
Calvi 157, 188
Calycadnus 276
Calydon 200
Calyſtus 205
Camalodunum 85
Camana 326
Camarina 182
Cambaia 255,256
Cambalu 248

Camboia 255, 259
Cambray 57, 76, 87
Cambreſis 76
Cambria 88
Cambridge 84, 89
Cambyſes fl. 265
Camelobofci 262
Camenolitari 207
Cameracum 57, 76
Cameriacum 69
Camerick 76
Camerino 152
Camerinum 152
Camin 96, 127
Camirus 293
Campagna di Roma 176
Campanel 256
Campani 144
Campania 56, 62, 156
Campen 80
Campodunum 106
Camul 243
Camuni 146
Cana 290
Cana Galilææ 281
Canada 321
Canariæ inſ. 316
Canatha 284
Candahor 262, 266
Candia 209
Canina 198, 207
Caninefates 59
Caniſia 122
Cannæ 158
Cano 312
Canoſa 158
Canſii 250
Canſtat 118
Cantabri 40
Cantabricus oceanus 25
Cantabrigia 89
Cantan 250
Canterbury 88
Cantii 84
Cantium reg. 84
Cantons 70
Cantuarienſis Archiepiſcop. 88
Cantuaria 88
Canuſinus archiep. 179
Canuſium 158
Caoli 251
Capernaum 281
Capo Boéo 182
Capo de l'Arme 143
Capo di Argentera 186
Capo di Foro 187
Capo di Monte Falcone 186
Capo d'Iſtria 147, 148, 168
Capo paſſaro 182
Capo S. Andrea 292
Capo S. Epifaneo 292
Cappadocia 241, 267, 270
Caprus 264
Capſa 302
Capua 157, 178
Caput Hiſtriæ 168
Caragoça, vide *Saragoça*.
Cara Kitay 247
Caralis 186
Caravancas mons 189
Carbalia 276
Carbiletæ 210
Cardia 211

Car-

Cardigan 84
Carduchi 265
Caria 241, 272, 274
Caribana 325
Carini 96
Carinthia 113, 122, 189
Carium mare 30
Carmanene 270
Carmana 262
Carmania 240, 261, 262, 276
Carmathin 84
Carmelus mons 283
Carni 144, 147
Carnicæ Alpes 163
Carniola 113, 122, 189
Carnutes 56
Carpates mons 226
Carpathica juga 224
Carpathium mare 29
Carpathus inſ. 206
Carpetani 40
Carpiani 218
Carpilli 210
Carræ 286
Carrhabia 203
Carſeoli 154
Carſula 154
Cartenna 304
Carthagena 42, 48
Carthago 302
Carthago nova 42, 48
Caſcar 247
Caſilinum 157
Caſinum 154
Caſirotæ 263
Caſius mons 241, 283, 289
Caſanenſis Horda 245
Caſpii 265
Caſpium mare 27, 242, 265
Caſpius ſinus 27
Caſſaim 266
Caſſandria 203
Caſſel 130
Caſſella 130
Caſſena 312
Caſſhyl 92
Caſſii 84
Caſſiope 198
Caſſiopæi 198
Caſſovia 191
Caſſubia 61, 96, 236
Caſtanea 201
Caſtella aurea 325
Caſtellæ regnum 46
Caſtellum Menapiorum 57
Caſtellum Truentinum 155
Caſtell Nân 146
Caſtel Nuovo 148
Caſtel vetri 160
Caſtilia Nova 40, 41, 44, 45
Caſtilia vetus 40, 41, 44, 45
Caſtro 158
Caſtro Ianna 183
Catabathmus 296
Catada 301
Cataia 247
Cataiæ regnum 247

Catalauni 67
Catalonia 40, 44, 45, 47
Catana 182, 185
Cataonia 270
Catina 182
Catona 182
Catwijck 59
Caturiges 53
Caturiomagus 53
Caucaſus mons 242, 268
Cauchi 97
Cauci 92, 97
Caucones 272
Caviones 97
païs de Cauls 57
Cefalogna 205
Ceiram 259
Celænæ 273
Celebes 259
Celeia 122
Celetæ 210
Celidnus 198, 204
Cell 128
Cella 128
Celtæ 43, 60
Celtiberi 40
Celtiberia 40
Celtica Gallia 53, 54, 55
Celtici 39
Celticum promont. 38
Cenomani 55, 62, 148, 149
Centron 53
Centrones 53
Centum cellæ 151, 175
Centuripe 183
Cephalenia 205
Cephalœdis 183
Cephiſſus 204
Ceraunia 293
Cerilli 159
Cerines 293
Cerne 316
Ceſena 152, 175
Cethius mons 105, 188
Ceylon 260
Chabala 268
Chabris 204
Chæronea 200
Chalcedon 272
Chalcedonii 272
Chalcidene 285
Chalcis 205, 285
Chaldæa 287
Chaldica regio 203
Chalcitis 285
Chaltapitis 264
Chalon 67
Chalons 65, 67
Chaluſus fl. 107
Chalybes 271
Chalybonitis 285
Chamavi 99, 100
Chamberi 69
Champagne 64
Chanaan 278
Chantonice 262
Chaones 198
Chaonia 198
Characene 264
Charadræ 262
Charchas 325
Char-

Chartres 56, 67
Charybdis 128
Chaſſuarii 101
Chatti 102
Chattuarii 101
Chauci 97
Chelm 232
Chemnitz 133
Cherca fl. 194
Cherſoneſus Taurica 223
Cheruſci 102
Cheſel 243
Cheſimur 266
Cheſter 89
Chiana 162
Chiancare 271
Chica 325, 326
Chili 325, 326
Chimæra 275
China 241, 249
Chinæ regnum 249
Chios inſula 268
Chiqueam 250
Chius 205
Chmielnik 232
Choatras 295
Chomari 263
Chomutow 124
Chonad 191
Chonitza 236
Chorges 53
Choromiterne 265
Chrindi 263
Chronicus mons. 204
Chronus 226
Chryſa 103
Chur 146, 170
Chutz 279
Chwalenskemore 27
Ciabrus fl. 215
Ciarciam 247
Cibinium 221
Cicones 210
Cilicia 241, 268, 270, 276
Cilicium mare 30, 276
Cilly 122
Cimbri 98, 135
Cimbrica peninſula 98, 135
Cimmerium 223
Cimon mons 273
Cina 249
Cingeſi 219
Cinyphus fluv. 301
Circæi 154
Circæum promont. 153
Circelli 153
Cirella 159
Cirtha 303
Ciſalpina Gallia 51, 143
Ciſſia 264
Citerior Gallia 51, 143
Citerior Hiſpania 41
Citrachan 245
Città di Caſtello 152
Citta Lavinia 153
Cividâ 146
Città caſtellana 150, 151
Città Ducale 153
Città di Friuli 147, 169
Città di Sant. Angelo 155
Città di Penna 155

Civita Vecchia 151, 175
Claghenfurt 122
Clampetia 159
Clanis 162
Clarimonte 159
Claudiopolis 221
Clavenna 146, 170
Clavennenſis com. 170
Clauſenburg 221
Clazomene 211, 274
Cleve 130
Clivenſis Ducatus 130
Clivia 59, 113, 130
Clivi 130
Clupea 302
Cluſium 150
Cnemides 200
Cnidus 275
Coblentz 116
Coburgienſis ducat. 132
Coburgium 132
Cocharus amnis 102
Cochile 162
Cochinchina 250
Cocin 257
Codani 98, 135
Codanonia 98, 135
Codanus ſinus 26
Cœle 278
Cœleſyria 284
Coeverden 80
Coira 146, 170
Colapis fl. 162
Colberg 96, 127
Colcheſter 89
Colchinium 194
Colchis 240, 267, 268
Collatia 154
Cöllen 59
Colmandel 257
Colmaria 117
Colonia Acad. 135
Colonia Agrippina 115
Colonia Agrippenſis 58, 115
Colonienſis Archiep. 113, 134
Colophon. 275
Coloſwar 221
Colthene 269
Coluri 205
Comagene 278, 284
Comana 270
Comana Pontica 270
Comara 191
Comata Gallia. 51, 143
Comi 263
Comiſene 263
Commetaw 124
Comori promont. 257
Complutum 40
Complutum Acad. 49
Compoſtella 48, 323
Compſa 156
Concordia 147
Condate 55
Condivincum 55
Condora 238
Condruſi 57, 92
Confluentes 116
Congi regn. 314
Conicia 236
Conimbrica Acad. 49
Connacht 92
Connacia 92
Copiæ 159

Con-

Conſentia 160, 178
Conſentinus archiep. 179
Conſenza 160
Conſtantinopolis 211, 213
Contado di Zara 195
Conza 156
Copenhagen 136
Copenhaven 136
Cora 154
Coraſan 262, 266
Corax 242, 268
Corcyra 205
Cordova 42
Corduba 42,48
Corea 251
Corelenberg 237
Corella 238
Corfinium 155
Corfu 205
Corinea 269
Corinthus 199
Corinthiacus ſinus 29
Coritani 84
Corlin 96
Cornavii 84
Cornawan 84
Cornetum 151
Cornuwal 83
Corona 221
Corone 199
Coronus 265
Corrodunum 230
Corſi 186, 187
Corſica 36, 168, 187
Corſicum mare 28
Cortona 150, 174
Cortracum 75
Cortrijck 75
Corunia 48
Corycum promont. 208
Corycus mons 208
Cos 206,268
Coſa 151
Coſakenſis horda 245
Cöſlin 127
Coſmin fl. 258
Coſſæi 264
Coſtrinum 126
Coſtryn 126
Cotacene 269
Cotam 247
Cottiæ Alpes 162
Cottii 145
Coulam 257
Coulete 257
Courtrai 75
Cracovia 230
Cracovienſis Acad. 237
Crathis 159, 162
Crati 162
Crema 149, 172
Cremea Tattaria 223
Cremona 171
Creta 36, 207
Cretes 108
Cretenſes 208
Croatia 36, 121, 189
Crociatonnum 56
Croia 207
Cronenborg 136
Cronſtadt 221
Croſſen 125, 126
Croto 160, 179
Crotona 150

Crotone 160
Cteſiphon 264
Cuba 326
Cuilenburg 80
Cullu 303
Cuma 274
Cumberland 84
Curdi 269
Curia 146, 170
Curioſolites 55
Curland 234
Cuſco 326
Cuſiſtan 264, 266
Cyamoſorus fl. 183
Cyaneus 268
Cybele 271
Cyclades 206
Cyclopes 184
Cydiſſes 273
Cydnus 276
Cydon 208
Cylle 199
Cypera 201
Cyprium mare 28
Cyprus inſ. 241, 268, 292
Cypſella 211
Cyrenaïca regio 296, 300
Cyrenaïcum mare 30
Cyrene 301
Cyrenenſes 301
Cyrnus 187
Cyropolis 265
Cyrrha 200
Cyrrheſtica Cyrrhus 285
Cyrus fl. 265, 268
Cyzicus 274
Czarna Rusz 23
Czercaſſi 237, 242
Czechi 123
Czechorum reg. 112
Czeremyſſi gorni 238
Czeremyſſi lugoni. 238
Czukaw 222
Czyrcaſſy. 246

D.

DAæ p. 263
Dacia 36, 218, 219
Dacia Alpeſtris 219
Mediterranea 219
Ripenſis. 219
Daci 217, 219, 220
Daſila 313
Dalem comit. 77
Dalmatia 36, 194, 195
Dalmaticæ Alpes 163
Dalmaticum mare 29
Dalminium opp. 195
Damaſcus 284, 291
Damaſia 106
Damaſii mont. 249
Damiata 309
Damnonii 83
Dan fons 279
Danaw 107
Dangali 313
Dania, dani 36, 98, 112, 135
Daniæ regn. 135
Danneberga 97
Dantiſcum 235
Danubius fl. 95, 102, 107, 215
Danzigke urbs 235
Dara 304, 311

Darandæ

Darandæ p. 262
Dardani 215
Dardania 215
Dardanum 274
Darenſe regn. 304, 309, 311
Daſſaretæ 203
Daſſow 231
Dauſiné 65
S. Davidis 88
Daulia 203
Dauma 312
Daunia 158
Dea op. 53
Debris 302
Decapolis 284
Decan 256
Del regn. 315
Delft urbs 78
Delfziel 81
Delium urbs 200
Delly 259
Delminio 195
Delmenhorſt 129
Delminium 195
Delphi urbs 78, 200
Delphinatus 52, 53, 63
Delus 206
Dembberg 188
Demetæ 84
Demetrias 201
Dera campus 264
Derbent 266
Derbicæ 263
Derpt urbs 234
Dertona 145
Deſerta Arabia 289
Deſna fl. 222, 237
Deſſaw 133
Deventer 80
Devona 55
Devonshire 83
Deuringi 97
Diam 259
Diarbeck 285
Diargument 263, 266
Dibolia 203
Dickiloppi p. 140
Dictæus mons 208
Dictynna 208
Didymus 271
Die oppid. 53
Diepa 66
Diepe 57
Diep-holt 101
Dieſt 77
Dietmelle opp. 101
Digei 210
Dinaretum prom. 292
Dindymene 271
Dio arx 256
Diobeſi 210
Dion op. 203
Dionyſopolis 215
Dioſpolis 297
Ditmarſi 127
Ditmarſia 127
Ditmerſen 127
Divina 226
Divionum 67
Dium 208
Divodurum 58, 116
Dnieper 228
Dobas prov. 313
Dobuni p. 84
Dodone 198

Dola 69
Dolsigno 194
Dole 69
Doloncæ 210
Dommel 101
Domo d'Oſcela 146
Donaw 107, 216
Doornijk 75
Dora 161
Dorceſtria 88
Dordracum 78
Dordrecht 78
Döringerwald 107
Doris 200, 241, 272
Doriſcus 211
Dorpatum 134
Dort 78
Dortmund 129
Dotechum op. 100
Detis 192
Douay 75
Dover portus 82
Drangiana 240, 261, 262
Dravus fl. 190
Drente 80
Drepanum 183, 185
Dresda 132
Dribyces p. 265
Drilo fl. 194
Drina 188
Drini 188
Drugeri 210
Drunthem 136
Dryopes p. 198
Dryopis regio 201
Duacum 81
Dublyn 92
Dubris 82
Duero 41
Duina fl. 234
Dulgibini 99, 100
Dulmen op. 100
Dunsbyheat 82
Durazzo 203, 207
Duria 146, 161
Düringen 131
Duringi 113
Durius fl. 39, 41
Durlacum 119
Durocortorum op. 58
Durotriges 83
Dusburgium 100
Duſſeldorp 130
Duynkerken 75
Duytſche 109
Dwina 238
Dijon 65
Dyrrachium 203, 207

E.

EAlæ pop. 268
Eboracenſis Archiep. 88
Eboracum 88, 89
Ebro 41
Eburones 93
Eburovices 56
Ebuſini 263
Ebuſus 44, 49
Ecbatana 265
Echinus 201
Ecya 42
Edam 79
Edel flum. 243
Edenburgum 90

Edeſſa

Edeſſa 286
Edimbrow 90
Edom 278
Edones 210
Edonii 203
Eger 120
Egmont 79
Egnatia 158
Egra 120
Eiſenach 131
Ekelnforde 128
Elaran 264, 266
Elatia 200
Elbe 107
Elbing 236
Elbingium 236
Elburgum 80
Elæus 198
Elea 274
Elei p. 210
Elſocat 300
Elephantis 298
Eleus 211
Eleuſis 200
Eleutherus amnis 282
Eleutheræ 215
Elis 199
Ellenbogen 120, 135
Elorus 183
Elſabar 263, 266
Elſatia 58
Elſaſs 117
Elſenborg 135
Elſenôr 136
Eluſaberris op. 54
Elyma op. 203
Elymæa 264
Elymandri 263
Elymæi 264
Elymiotæ 203
Emathia 203
Embden 129
Embda 129
Emmaus vicus 279
Emme 58
Emmerick 130
Emodi montes 252
Emporiæ 43
Empullias 43
Ems 73, 107
Enckhuyſen 79
Eneocadlæ Iazyges 218
Endrem 213
Engia 205
Enna 183, 185
Eordei 203
Eortæ 262
Epheſus 275
Epidamnus 202
Epidaurus 194, 119
Epirus 36, 197, 198, 207
Epizephyrii 160
Eporedia 146, 170
Equus Tuticus op. 156
Erdeli 221
Eretum 153
Erex 266
Erfordia Acad. 131, 134
Erfurt 131
Erici 150
Eridanus 161
Erigon 204
Erla 103, 191
Eryn 91
Erythræa Inſ. 50

Eſabela 313
l'Eſcaut 60
Eſſedones 218
Eſſex 84
Eſte 147
Eſten 234
Eſtiotæ 201
Etruſci 144
Etruria 150
Etſch 161
Eubœa 36, 205
Eudoſes 97
Euganei 144,146
Eulæus 264
Euphrates 269, 286
Europa 33, 34
Europas 203
Europus 203, 265
Evergetæ pop. 262
Evia 203
Evreux 56
Euxinus pontus 30, 217
Extremadura 39,46

F.

FAbrateria 154
Faënza 149
Falcoburgium 77
Falerii Faliſcorum 150, 151
Falvatera 154
Famagoſta 293
Famaguſta 293
Fano 152
Fanum D. Audomari 76
Fanum D. Johannis 69
Fanum Fortunæ 151
Fanum Voltumnæ 151
il Faro 182
Farre 91
Farſi regio 263, 266
Fatigar 313
Faventia 149
Felix Arabia 289
Felix Julia 282
Felſina 194
Feltre 146
Feltria 146
Fennen 99
Fenni 95, 99
Ferentino 154
Ferentinum 154
Fermo 155
Ferraria 172, 175, 180
Feſſanum regn. 309,310
Fez 305
Fezenſe regn. 304
Fianona 194
Fidenæ 154
Finnen 99
Finnia 37, 98, 140
Finnicus ſin. 139
Finland 98, 140
Finno-marchia 137
Fiorenza 173
Firenze 173
S. Filippo d'Agrione 183
Firmum Picenum 155, 175, 180
Fiume di terra nuova 183
Fiume di S. Leonardo 183
Flanaticus ſinus 162
Flandern 75
Flandri 63
Flandria 72,73,74,75

Flanona

Flanona 194
Flaviano 155
Flaviobriga 40
Flensburg op. 128, 135
Flielandt 79
Florentia 151, 163
Florentinus Arch. 180
Florida 320
Flottow 101
S. Flour 55
Foggia 158
Fondi 154
Foquiem 250
Foreſt 56
Formiæ 154
Formio fl. 147
Fortore fl. 157
Fortunatæ Inſ. 316
Forum Cornelii 149
Forum Diuguntorum 149
Forum Julii 105, 147, 167, 169
Forum Licinii 149
Forum Livii 149
Forum Seguſianorum 56
Forum Sempronii 175
Foſi p. 97
le Four 52
Fours 56
la France 64
Franche conté 63
Franci 62, 64
Francia 62, 64
Francia nova 321
Francia Orient. 113, 118
Franckenthal 116
Franckenlandt 118
Francofurtum ad Mœnum 118
Francofurtum ad Oderam Acad. 135
Franiker 81
Franconia 113, 118
Fraſcati 153
Fraſelona 154
Frat 287
Fredrichsberg 136
Fregellæ 154
Freiberg 133
Frentani 144, 156, 165
Frento fluv. 157
Friburg 71
Friburgium Ac. 117, 134
Frieſlandia 138
Frieſland 138
Friſii p. 73, 99, 100
Friſia Orientalis 129
Occidentalis 73, 81
Friſinga 120
Friuli 169
Fruſino 154
Fucinus lac. 156
Füeſſen 106, 118
Fulda 131
Fulginium 152, 176
Fuligno 152
Fundi 154, 176
Fünffkirchen 191
Fungi 313
Fuquam 250

G.

Gabali 53
Gabii 153

Gabreta ſylva 108
Gadanopydres 262
Gadara 284
Gades 49, 50
Gadir Inſ. 50
Gaditanum fretum 28, 38, 50
Gaëta 154
Gætulia 296
Gætuli 305
Galatia 61, 241, 267, 270, 271
Galitia nova 323
Galilæa 278, 281
Gallæci 40
Gallæcia 41, 44, 46
Gallia 36, 50, 60
Gallia Braccata 51, 144
Gallia Celtica 53, 55
Gallia Circumpadana 143
Gallia Ciſalpina 51, 143
Gallia Citerior 51, 143
Gallia Comata 51, 143
Gallia Italica 51, 143
Gallia Narbonenſis 51, 144
Gallia Togata 51, 143
Gallia Tranſalpina 51
Gallia Ulterior 51, 143
Gallicus ſinus 28
S. Galli fanum 71
Gallipolis 158, 179
Gallipoli 158
Gallogræcia 60, 271
Gamala 281
Gandavum 75
Gangaridæ 252
Ganges 253
Gaoga 300, 311
Garama 302
Garamantes 296, 302
Garamæi 264
Garganus mons 163, 177
Gargarauſene 270
Gargauritis 270
Gariſcus 203
Garigliano 153
la Garonne 59
Garumna fl. 52, 59
Gaſcogne 54, 65
Gavares 53
Gaurus mons 163
Gauzanitis 285
Gaza 278
Gebenna mons 52
Gedanum 234
Gedroſi 240, 261
Geerfliet 79
Geertrudenberge 79
Gelderlandt 79
Geldria 73, 74, 79
Geli 265
Geloni 218
Gelre 59, 80
Gelria 57, 73, 79
Gemblours 77
Gemen 313
Genadium 191
Gennabum 56
Genech 270
Geneſara 280
Geneva 52, 69
Genezareth ſtagnum 280
Genferſee 61

Genocha 312
Genova 145
Gent 75
Genua 145, 172
Genuenſis ager 172
Genuenſis Archiep. 180
Gepidia 219
Geraſa 284
Gergenti 182
Gerion 158
Germani 57, 93, 108
Germania 36, 93
Germania ſuperior 113
Germania inferior 72
Germian 272
Geſſoriacus portus 57
Getæ 218, 220
Getara 268
Gieſſa 135
Gieſſen 131
Gilolo 259
Gipetini 272
Glacenſis Com. 125
Glaritz 71
Glatz 125
Glaſco 90
Glocester 84
Glogaw 124
Glogovia major 125
Gnæſna 229
Gnæſnenſis Epiſc. 237
Gnieſen 229
Gniezno 229
Goa 256
Goadel 262, 256
Gobæum pr. 52
Goch 59
Godani 98
Ter-Goes 78
Gog 249
Goldingen 234
Goleſme 321
Golfo di Carnaro 162
Gomers 72
Gomphi 201
Gordiæi montes 269
Gordiæi pop. 269
Gordieni 265
Gorgades Inſulæ 316
Gorgus 264
Goricia 169
Goricienſis palatinatus 169
Görlitz 126
Goſlar 134
Gotha 131
Gothi 44, 96, 110, 166, 220
Gothia 99, 136
Gothini 102
Gothones 96
Gotthi 96
Gotlandt 136
Gottorp 128
Goude 79
Grabow 97
Gradiſcia 169, 192
Gradiſcienſis arch. 180
Græcia 36, 196, 197, 201
Græcogallia 271
Grætia 122
Grätz 122
Graiæ Alpes 162
Grampius mons 90
Gran 191

Granata 44, 45, 46, 48, 322
Granata nova 322
Granicus amnis 274
Gransbain 90
Granvicus ſinus 95
Gratianopolitanus Conv. 66
die Graupünter 170
Graven Haghe 79
Gravii 43
Graviſcæ 151
Grenoble 66
Grevelinga 75
Griechsweiſſenburg 190
Grimbergen 77
Grimmenſteyn 131
Grinwich 89
Gripeswold 97, 127
Gripswaldia Acad. 135
Griſones 167, 168, 170
Groenlandt 138
Grolle 80
Gronia 138
Groninga urbs 81
Groningenſis prov. 73, 81
Grœningerlandt 81
Groningium 74
Grudontia 236
Grumentum 159
Gruſtina 246
Guadalquivir 41
Guadalaiara 323
Guadiana 41
Gualata 312
Guangara 312
Guaſto d'Amone 156
Guatimala 323, 324
Guben 126
Gugerni 101
Guiana 325
Guienne 65
Guinguand 55
Guinea 47, 260, 312
Guipuſcoa 40
Gulich 115
Guntia 106
Guntzperg 106
Guſa 78
Gutæ ſive Guti 99
Gütſchkow 127
Guthia 139
Gutlandt 99, 139
Guttalus fl. 107
Guzarate 256, 261
Gymneſiæ inſ. 49
Gymnoſophiſtæ 252
Gyrtone 203

H.

Hadrianopolis 213
Hadriaticus ſinus 142, 151
Haerlem 79
Hafnia 136
Haga Comitis 79
Hagenoa 117
Hainaut 76
Halberſtadium 134
Halberſtadienſis Epiſcop. 134
Halicarnaſſus 275
Halla 133
Hallenſis Epiſc. 134
Halland 98, 135
Hall in Sachſen 133

Hamaxobii 218
Hamburgium 127
Hamptoncourt 89
Hannonia 73, 74, 76
Hannover 134
Hardewicum 80
Hardforshire 84
Harmaſtis 268
Harlingen 81
Hartz 108
Harudes 100, 102, 103
Harwich 89
Haſſii 102
Haſſia 101, 113, 130
Havana 327
Havelberg 97
Hayrich 108
Hebrides inſ. 91
Hebrus 212
Hecatompylus 263
Hecla mons 138
Hedui 56
Heidelberga 119, 134
Helicon mons 204
Heliopolis 298
Helmſtat 134, 135
Hellas 199, 201
Helleſpontus 29, 272
Helvetia 70, 113
Helvetii 69, 110, 113, 168
Helvii 53
Henegaw 76
Hengſtberg 188
Heniochorum gens 270
Hennebergenſis Comit. 133
Heneti populi 164, 271
Heraclea 159, 203, 212, 272
Herbipolis 118
Herbipolitanus Ep. 118, 134
Hercinia ſyl. 107
Hercinium jugum 108
Herculeum fretum 35
Hercules Liburnus 151
Herculis portus 174
Herentals 77
Hermanopolis 221
Hermenium 201
Hermanſtadt 221
Hermiones 96
Hermunduri 102, 104
Hernici 144, 153
Hertogenboſch 77
Hertzberg 188
Heruli 166
Heſperia 38, 142
Heſperium pr. 295, 316
Heſperides Inſulæ 316
Heſſen 130
Hexapolitanus ager 125
Hibernia 36, 91
Hierapolis 285
Hierichus 279
Hieroſolyma 279
Himera 183
Hilleviones 98
Hippadis pelagus 24
Hippias 272
Hippo 310
Hipponium 160
Hippophagi 264
Hippo regius 303
Hippos Dios 284

Hirpini 144, 156, 165
Hirri 104
Hiſpalis 42, 48
Hiſpania 36, 37
Hiſpania citerior 41
Hiſpania ulterior 41
Hiſpania nova 323
Hiſpanicum mare 28
Hiſpaniola 327
Hiſpellum 152
Hiſtonium 156
Hiſtri 144, 148
Hiſtria 167, 168
Hiſtriæ Marchionatus 166
Hobordene 269
Hoden 312
Hoff 133
Hollandia 59, 73, 78
Hollandia ſeptentrionalis 73
Holſatia 97, 113, 127
Holſteyn 127
Hoochſtraten 77
Hoorn 79
Horn 101
Horſene 270
Hortanum 151
Horti 151, 175
Hull 89
Hultonia 92
Humber 84
Hungaria 189, 190, 219, 224
Hunni 166, 190, 220
Huſem 128
Huter 101
Huy 114
Hypata 201
Hydaſpes 253
Hydruntinus Archiep. 167, 179
Hydruntum 158, 178, 179
Hyldesheim 134
Hyldesheimenſis ep. 134
Hymettus 205
Hypaſis 253
Hyperborei 226
Hyperboreum mare 23
Hypſa 183
Hypſalti 210
Hyrcana 263
Hyrcania 240, 261, 263

I.

JAffa 291
Jägerndorf 125
S. Jago 48
Jadera 194, 195
Jalyſus 293
Jamaica 327
Jamboli 207
Jamnia 279
Janna 207
Japan inſ. 251
Iapyges 194
Jarden fl. 279
Jarkem 247
Jaroſlauw 238
Jaſonius fl. 265
Java 259
Javarinum 191
Jaur 125
Jaxartes 243

Jaytza

Jaytza 193
Jazyges 189, 218 *bis*
Iberia 38, 240, 267
Iberi 182, 268
Ibericum mare 28
Ibernia 81
Iberus fl. 41, 43
Icaria inſ. 206
Icarium mare 29
Iconium 271
Ida mons 274
Idæus mons 208
Idomena 203
Idumæa 278
S. Jean de Morienne 69
Jena Acad. 131, 135
Jerace 160
Jericho 279
Jerna 291
Jeſi 149, 152, 175
Iglaw 124
Iguvium 152
Ilandtz 170
Ilerda 42
Ilium 273
Illyricum 36, 193
Illyricum mare 29
Illyrii 194, 214
Imaüs mons 243
Imola 149, 175
Der In 107
Inachus fl. 204
Inalpini populi 71
Inder fl. 253
India 252
India intra Gangen 252
India extra Gangen 252
India ſeptentrionalis 259
Indiæ 240, 241
Indi 253
Indoſtan 255
Indus fl. 253
Inferum mare 28, 142
Ingævones 96, 97
Ingine 285
Ingolſtadium Acad. 102
Insbruck 121
Inſubres 148
Inſulæ, urbs 75
Interamnia 152, 176
Internum mare 26, 143
D. Joannis Fanum 69
Jochimsthal 133
Jol 304
Jolaenſes populi 186
Jolcus 201
Ionia 241, 272
Ionium mare 198
Joppe 279, 281, 291
Jor 279
Jordan fl. 279
Jori 203
Jorum 203
Jovavia Colonia 106
Iria 145
Iris fl. 270
Irlandt 91
Iſala 80
Iſatichæ 262
Iſaura urbs 271
Iſauria 271
Iſenacum 131
Iſernia 156
Iſiniſca 106
Iſlandt 91, 138
Islandia 137

Iſtas

Iſlas de las Velas 260
Iſlas de C. Verde 316
Iſle de France 62
l'Iſle 75
Iſmenus fl. 204
Iſola del compare 205
Iſpello 152
ter Iſſel 75
Iſſicus ſinus 30, 292
Iſſus 277
Iſtævones 96
Iſter 95, 215
Iſterreich 168
Iſthmus 199
Iſtrici 218
Iſtropolis 215
Italia 36, 141, 142, 152
Ithaca inſ. 205
Itius portus 57
Juana 250
Jucatan 323, 324
Judæa 278
Judaïcum mare 30
Judenberg 122
Iverna 91
Jugerni 59
Juhones 100, 101
Juhora 238
Julia Cæſaria 304
Juliæ Alpes 163, 188
Julia Conſtantia 305
Julias 281
Juliacum oppidum 115
Juliacenſis Ducatus 69, 113, 115
Juliobriga 40
Juliobona 57, 106
Juliomagus 55, 66
Julium Carnicum 147
Jura m. 70
Ivréa 146
Jutæ 98
Jüdlandt 135
Juvavium 106

K.

KAffa 223
Kalenberg 188
Kaliſz 229
Kamienijecz 232
Kamitz 126
Karlsbad 124
Kargapole 238
Kaſſaw 191
Kawen 231
Kempten 106
Kent 82
Kermend 122
Kernten 122
Keſſel 56
Kheſimur 261
Kiel 128
Kijow 231
Kiloa 315
Kingſton 89
Kiöbenhaffn 136
Kiöbinghafn 136
Kiovia 231
Kirman 262, 266, 267
Kitaï reg. 247
Kolotza 192
Komarno 191
Königingrätz 124
Köningsberg 236

Konitz 236
Kopenhagen 136
Kopranitz 192
Köſtryn 126
Krabaten 121
Krain 122
Krainburg 122
Krakow 230
Kralo Wihradetz 124
Krápak 226
Krembs 123
Kremnitz 191
Kremſier 124
Krolewiec 236
Krym 223
Krymska 223
Krzemieniec 233
die Kulpe 162
Kutnahora 124
Kuttenberg 124

L.

Labbana 286
Labyrinthus 208, 298
Lacedæmon 199
Laconica 199
Lacus Benacus 161
Lacus Sebinus 161
Lævi 148
Lago di Como 161
Lago d'Iſéo 161
Lago di Garda 161
Lago Maggiore 146, 161
Laino 159
Lametia 159
Lamentario monte 153
Lampſacus 211, 274
Lamus 276
Lanicia 229
Landes end 82
Landshut 120
Landskroon 135
Langinia 92
Lango 206
Languedoc 61, 65
Langres 58, 65
Lanij 124
Lanuvium 153
Lanzano 156
Laodicea 283, 285
Laon 65
Lapithia 292
Lappen 99, 140
Lappenland 140
Lappia 140
Lappiones 99, 140
Lar 290
Laranda 271
Lariſſa 209
Larius lacus 146
Latini 144, 153
Latmus 274
Latium 142, 152, 153
Laubach 122
Laudunenſis Epiſc. 65
Lavenburg op. 236
Laviana 270
Lavinium 153
Laun 124
Laurentum 153
Lauriacum 106
Laus fl. 159, 204
Laus Pompeia opp. 149

Lau-

Luceria 158, 178
Lucern 70
Lugdunum 56
Lugdunum Batavorum 78, 80
Lugii 102
Luna 108, 150
Lunæ m. 296
Lüneburg 128
Lunæburgenſes 102
Lunæburgenſis Ducat. 128
Luppia 100
Lunde 135
Luſatia 97, 113, 125
Luſitania 39
Lutetia Pariſiorum 56, 62, 66, 68
Lüttich 114
Lutzko 233
Lutzon 260
Lwow 232
Luyck 114
Lycaonia 270
Lycaſtus 207
Lycia 241, 268, 270, 275
Lyctus 207
Lycus fl. 264, 274, 284, 292
Lydia 241, 272, 274
Lygus 211
Lyn 89
Lynciſtæ 203
Lyon 56
Lyſimachia 211

M.

Macaria inſ. 292
Macedonia 36, 197, 202, 207
Macerata 175, 180
Macheck m. 188
Macherus arx 279
Machian inſ. 260
Madagaſcar inſ. 316
Madera inſul. 316
Maderenſis Archiep. 179
Madril opid. 48
Madrit op. 48
Mæander fl. 274
Mægores pop. 264
Mænapii 92
Mæotis palus 218, 224
Magaduzzo 315
Magalanica 33
Magdeburgium 133
Magdeburgienſis Archiep. 134
Magellanica reg. 325, 328
Magog reg. 249, 285
Magna Græcia 160
Magneſia 201, 274
Magneſii 201
Magni Chani imper. 247
Mähren 124
Maine 55, 65
Majorca 44, 47, 49
Μακρόννησος 208
Malabar 255, 257
Malacca 258
Malden 85
Malemba provinc. 313
Maliapor urbs 257

Malines

Malines op. 77
Mallus 277
Malva fl. 304
Mamertini 182
Mamel fl. 226
Man Inſ. 89
Manambis 290
Mandao 259
Manethuſa 208
Manfredonia 178, 179
Manfredonienſis Archiep. 179
Mangalor op. 257
Mangi 255
Manhemium 119
Manicongo 314
Manillia 216
Mans opid. 56
Mansfeld opid. 133
Mansfeldicus Comit. 133
Mantali pop. 268
Manteæ 179
Mantinea 199
Mantua 149, 171
Mantuanus Ducatus 167, 168, 171
Maraba 290
Maracanda 263
Maragnon fl. 325
Maraſium 264
Marathon 200
Marathus 282
die March fluv. 107
Marchfennen 99
Marchia 97
Marchia Anconitana 167, 175
Marchia Brandenburgenſis 113, 126
Marchia Tarviſiana 167, 169
Marchia Vinidorum 121, 189
Marchiofinni 99
Marck 129
Marcomanni 100, 102, 105, 110
Mar d'Æthiopia 26
Mar del Nort 26
Mar del Zur 26
Mar de Sala 27
Mardi pop. 265, 269
Mardiene prov. 264
Mar d'India 26
Mar di Mecca 27
Mardocæa 287
Mardus fl. 265
Mare
- Ægæum 24, 29
- Ægyptium ſive Ægyptiacum 30
- Æthiopicum 25
- Amalchium 23
- Arabicum 24
- Aſperum 24
- Atlanticum 25
- Auſonium 29
- Auſtrinum 26
- Balearicum 28
- Balticum 26
- Carium 30
- Carpathium 29
- Caſpium 27
- Cilicium 30
- Concretum 23
- Corſicum 28
- Creticum 28

Cro-

Mare Cronium 23
Mare Cyprium 28
Mare Dalmaticum 29
Mare Erythræum 24
Mare Hyrcanum 27
Mare Indicum 24
Mare Inferum 28
Mare Internum 26
Mare Mauritanicum 30
Mare Mediterraneum 26
Mare Mortuum 23
Mare Myrtoum 29
Mare Pacificum 26
Mare Palæſtinum 30
Mare Perſicum 24
Mare Phœnicium 30
Mare Pigrum 24
Mare Ponticum 42
Mare *Reſſo* 26
Mare Rubrum 24
Mare Septentrionale 26
Mare Suevicum 26
Mare Thuſcum 28
Mareotis prov. 297
Margaſi 265
Margiana 240,261,263
Margoſeſt 222
Mariaberg 132
Mariandini 272
Mariana opid. 187
Maricai pop. 263
Mariſch fl. 219
Mariſus 219
Marmarica prov. 297
la Marne fluv. 60
Marec 311
Marocco regn. 305
Maronea oppid. 211
Mares 219
Marpurg 122
Marpurgium Acad. 101, 131, 135
Marrubium opid. 156
Marrucini 144, 155
Marſaci 73, 99, 100
Marſalla 183, 185
Marſeille 53, 68
Marſi 99,100,144,156
Marſigni 102, 103
Marſyas fl. 273
Martiana ſylv. 108
Martinach vicus 72
Martius Narbo prov. 53, 68
Marundæ pop. 265
Marus fl. 103,107
die Maſaw prov. 233
Maſcon 67
die Maſe fl. 60
Maſius m. 286
Maſovia 228, 233
Maſſa op. 150,174,177
Maſſæſyli 304
Maſſagetæ 243, 263
Maſſicus m. 163
Maſſilia 53, 68
Maſtuſia promont. 210
Materea 308
Matiſcona 67
Matrona fl. 54
Mattiaci pop. 100
Mattium 101
Mauri pop. 44, 45, 304

Mau-

Mauritania 296, 303
S. Mauritii fanum 72
Maurocanum regnum 304, 309, 311
Maurocum 311
Maxeræ pop. 263
Maza 271
Mazara 185
Mazaræ vallis reg. 185
Mazowſze prov. 233
Meaci 251
Meander 252, 273
Meatæ 84
Mecca 291
Mechlen 77
Mechlinio opid. 74, *bis*, 77
Mechoacan op. 323
Mechoacan reg. 323
Meckelburgenſis Ducatus 97, 113, 127
Mecriti pop. 246
Medano opid. 322
Medar regn. 313
Medava opid. 289
Medebach op. 101
Medelina 41
Media 240, 261, 265
Medieſus 221
Medina Talnabi 291
Mediolanenſis Ducatus 167, 171
Epiſcopatus 180
Mediolanum 47, 55, 56, 148, 171
Mediomatrices pop. 58
Medra 312
Medwiſch 221
Megalopolis 199
Megara Urbs 200
Megaris reg. 200
Megen Comit. 77
Megies opid. 221
Meiſſen reg. 132
Melas fl. 270
Melibocus m. 108
Melibœa op. 201
Melilla op. 311
Melli regn. 312
Melinde regn. 315
Melinde urbs 315
Melita inſ. 294
Melitene reg. 264. 270
Melphis 178
Melphitanus Archiep. 179
Memmel arx 236
Memmel op. 234
Memmingen 118
Memphis 297
Menapii 57
Menavia inſ. 89
Mengreli pop. 214
Mengrelia 268
Menteſeli prov. 276
Mentz 58, 116
Menuthias inſ. 316
Menzo fluv. 161
Meren opid. 266
Merida opid. 42
Meſabatæ pop. 264
Meſammones pop. 301
Meſchora prov. 238
Meſembria op. 210, 212
Meſene regio 287

Meſogys m. 274
Meſopotamia 240, 268, 285
Meſſana urbs 182, 185
Meſſanenſis Arch. 185
Meſſapia reg. 158
Meſſene urbs 199
Meſſenia regio 199
Meſſina urbs 182
Metacompſus op. 296
Metanaſtæ 225
Metaurus fluv. 162
Metellino inſ. 205
Methone 201
Metro fluv. 162
Metz 65, 116
Mevania 152
Mexicana 320, 323
Mexico 320, 324
Meyburg 133
Meyenſeld 170
Meyland 149
der Meyn 107
S. Michael 323
Middelburgium 78
Middelmarck 97
Middleſex 84
Milano 148
Milazzo 183
Miletus 274
Mimas m. 274
Mincius fluv. 161
Minda 97
Mindana inſ. 260
Minden 100
Mindenſis Epiſcopatus 129, 134
Minervæ promontorium 177
Minius fluv. 40, 42
Minio fluv. 42
Minorca 44, 47, 49
Mirandulanus com. 168
Mildia reg. 264
Miſenum op. 156
Miſnia 102, 113, 132
Mitow 234
Mitylene 205
Moccadelii 273
Modena 149
Modica 183
Modicia 149
Modomaſtica 262
Mœdi 210
Mœnus 107
Mœonia 274
Mœotis palus 218
Mœſi 216
Mœſia 214
Mogores 259
Moguntia 116
Moguntiacum 58, 116, 149
Moguntinus Archiepiſcop. 113, 134
Mola 154
Moldavi 214, 218, 219
Moldavia 37, 218, 219, 221
Molgomſai 246
Molins 67
Moloſſi 198
Moltan op. 259
Moluccæ inſ. 47, 260
Mombaza regn. 315
Mon inſ. 90

Mona inſ. 89, 90
Monacum 120, 122
Monapia 90
Monaſterienſis Epiſcopat. 129, 134
Monaſterium 129
Moncaſtro 222
Mongul 244, 249
Monomotapa reg. 313, 314, 315
Mononia 92
Monopolis 178, 179
Mons 76
Mons Aureus 188
Monſtier op. 53
Mons peſſulanus Acad. 68
Montbeliard 117
Mont de Lions 321
Monte Caſino 154
Monte di Capua 163
Monte di S. Angelo 163, 177
Monte di Trapani 184
Monte di Somma 163
Monte Eretondo 153
Monte Gibello 184
Monte Leone 160
Monte Miſeno 156
Montenſis Ducatus 130
Montes 76
Montiregalenſis Archiepiſcopat. 185
Montisferrati ducatus 167, 168
Montpellier 68
Monza opid. 149
Moravia 103, 113, 124
Morbenium 170
Mordwa 238
Morea 198, 207
Morimaruſa 23
Morimene 270
Morini 57
Morrea opid. 156
Morviedro 42
Morus fl. 124
Moſa fl. 56, 60
Moſæus fl. 264
Moſaysko 238
Moſcovia 37, 218, 225, 238
Moskwa 238
Motir inſ. 260
Mounſter 92
Möurs opid. 130
Moxiani 273
Moxos 325
Mozambike 315
the Mule of Galloway 90
Mumpelgardt 117
München 106, 120
Münſter 129
Münſterberg 125
die Muer 191
Mura 191
Murcia 40, 44, 46, 48
Murgis 39
Muripons 122
Muſarnæi 261
Muſdorani pop. 263
Mutina 149, 172
Mutinenſis Ducatus 172
Mycale 274
Mycenæ 199

Mygdones 203
Mygdonia 202
Mylæ 183
Myndus 274
Myrmidones 200
Myrtos inſ. 29
Myſia 241, 272
Myſia Major 273
Myſia Minor 274
Myſo-macedones 273

N.

NAbatæi 289
Nabe 107
Namen 76
Namur 76
Namurcum 73, 74, 76
Nân 146
Nannetes 55, 66
Nanquin provinc. 250
Nanſium 58, 116
Nanſi 58, 116
Nantes 55
Nantuates 72
Napoli 157
Nar fl. 151, 162
Narbonenſis Provincia 52, 61
Narbonne 53, 68
Nardo 158
Narenta 194
Nariſci 102
Narnia 152, 176
Narni 152
Naro fl. 194
Narona 194
Narſinga 255, 256, 257
Narva 234, 237
Naſamones 301
Naſium 58
Naſſovienſis Comit. 101, 131
Natolia 270
Nava 107
Navarra 40, 44, 45, 46
Naulibis 262
Naumburg 132
Naupactus 200
Nauplia 199
Nauportum 189
Nazareth 281
Neapolis 157, 178, 180, 211, 281
Neapolitanus Archiepiſcopatus 179
Neapolitanum regnum 36, 167, 176
Neetum 183, 185
Nebbio 188
Necker 107
Neeti vallis 185
Negroponte 205
Neiſſe 125
Nemauſus 53, 68
Nemea 199
Nemetacum 57
Nemetes 58
Nemours 65
Neocæſarea 270
Neoportus 75
Nepe 151
Nepete 151
Nera 151, 162
Nerigon 99, 136
Neritum 158

Nervii

Nervii 57
Neſactium 148
Neſſus 212
Neſtus amnis 210, 212
Neucaſtell 89
Neuri 218
Neuburch 120
Neuſol 191
Neuſtrii 62
Nicaragua 323, 324
Nicaria 206
Nicæa 145, 170, 272
Nicephorium 286
Nicomedia 272
Nicopen 139
Nicopolis 198, 270
Nicoſia 293
Nicrus 102, 107
Nidda 130
Niederland 72
Nidroſia 137
Niemen fl. 226
Nieumegen 80
Nieuport 75
Nigritæ 307, 308, 312
Niger fluv. 312
Nimmegen 80
Niſæi 263
Nilus fluv. 299
Nilides lacus 299
Ninive 264
Ninus urbs 264
Niphates mons 261, 269
Niſibis 286
Niſmes 53, 68
Niſſy Nowogorod 238
Nitria 191
Nocera 152, 157, 159
Nohaigenſis horda 245
Nola 157
Nomades 218, 289, 303
Nombre de Dios 325
Nomentum 153
Non 146
Nona 194, 195
Nonſuch 89
NoortKyn 36, 96, 99
Norba 154
Norcia 106, 148
Norge 99, 136
Nordtlingen 118
Norici 105, 144, 148
Noricæ Alpes 163
Noricum 105, 121
Norimberga 119
Norma 154
Normandia 56
Normandie 64, 65
Normanni 63
Norrige 99, 136
Nortfolk 84
Nortgavia 119
Norvegii 99, 112, 137
Northumberlandt 48
Norumbega 321
Nortgaw 119
Norvagia 36, 98, 112, 113, 136
Norwegen 136
Noto 183
Nova Francia 320
Nova Guinea 250
Novantum prom. 90
Novara 148
Novaria 148, 171

Noviburgium 132
Noviodunum 55
Noviomagus 56 bis, 58, 80
Novogardia 231
Novogardia inferior 238
Novogardia magna 238
Novograd 216
Nowigrod 231
Nowogorod 238
Noyon 65
Nubia 307, 312, 313
Nubu 307
Nuceriæ 152, 157
Nuithones 97
Numantia 40
Numidæ 303
Numidia 296, 303
Nürnberg 119
Nurſia 153
Nuys 56
Nympurck 124
Nyſa urbs. 253, 284
Nyeſter 228

O.

OBares 263
Oberlaubach 189
Oberpfaltz 119
Obii m. 226
Obius fl. 36, 226, 243
Oceanus 23
Æthiopicus 25
Oceanus Aquitanicus 25
Atlanticus 25, 28, 30
Oceanus Britannicus 25
Caledonius 25
Cantabricus 25
Deucaledonius 25
Eous 23
Gallicus 25, 50
Gangeticus 24
Germanicus 25
Hibernicus 25
Hyrcanus 27
Hyperboreus 23
Indicus 24
Notius 23
Occiduus 23
Sarmaticus 23
Scythicus 23
Septentrionalis 23
Sericus 24
Sinenſis 24
Ocelis 290
Ocrage 242, 244
Ocriculi 152
Octodurus 72
Oder fl. 107
Oderzo 147
Odia 259
Odomantæ 210
Odryſæ 210
OEnotria 142
OEnus 170
OErter 70
OEſel inſ. 234
OEſyme 211
OEta mons 200, 214
Ofen 192
Oglio 161
Olabi 313
Olaw 125

Olbia 186
Olchinium 194
Oldenburg 129
Olenus 200
Olgaſis 271
Ollius 146, 161
Olmitz 124
Olomuce 124
Olſſe 125
Olt 219
Olympia 199
Olympus m. 205, 273, 292
Olympeni 273
Olynthus 212
Olyſſipo 39, 48
Omanum 290
S. Omer 76
Omira 287
Onæum 194
Onobala 183
Onor 257
Ooſtburg 75
Ooſtreich 122
Ooſtzee 26, 104
Oppelen 125
Oppenheym 116
Opici 164
Opitergium 147
Opſlo 137
Opus 200
Orange 53
Orbaliſſine 269
Orbe 58
Orbeli 203
Orbelus 212
Orbetellum 174
Orbiſene 270
Orbitæ 261
Orcas promont. 82
Orchomenum 200
Orczakow 232
Ordeſſus 231
Ordovices 84
Orelliana 325
Oreſtis regio 203
Oretani 40
Oricum 198
Orientale mare 26
Oriſtan 327
Oriſtana 187
Orixa regio 255, 257
Ornknay 91
Orleans 56
Orminius m. 272
Ormutz regnum 262, 266, 267
Oroates 264
Orontes 265
Orondici 271
Orſiti 263
Ortona 156
Ortopula 194
Ortoſpana 262
Orvieto 151
Orvietum 175
Oſcela 146
Oſci 164
Oſenbrugge 129
Oſi 102, 103
Oſiſmii 55
Oſmo 155
Oſnabruggienſis Epiſcopatus 129, 134
Oſſa opp. 203
Oſſa m. 203, 205

Oſtama 290
Oſtenda 75
Oſtia 154
Oſtidamnii 83
Oſtra 103
Oswieczym 103
Othrys m. 199,204
Otopon 284
Otranto 158, 178
Otricoli 152
Ottorocora mons 241, 249
Ovilia 106
OverYſſel 80
Oxford 84, 89
Oxonium 89
Oxus 261

P.

PAchynum promont. 182
Pactolus fl. 274
Pactya 211
Paderborn 129
Paderbornenſis Epiſcop. 134
Padoua 147
Padus 161
Pæmani 57, 93
Pæones 190
Pæſtum 159
Pagaſæ 201
Paguan 323
Païs de Caus 57
Palæobyblus 282
Palæſtina 241, 278
Palatinatus Rheni 119
Palencia 40
Palermo 183
Pallantia 40, 42
Pallene 203
Palma 169
Palma di ſole 186
Palmoſſa 206
Palmyra urbs 284
Palmyrene reg. 284
Palotta 192
Pamphylia 241, 268, 270, 276
Panama 325
Pandoſia op. 160, 204
Paneæ Tetrarch. 284
Pango 314
Paniſus 204
Pannonia 36, 188
Pannonia inferior 189
Pannonia ſuperior 189
Pannonia Interamnia 189
Pannonia Riparenſis 189
Pannonii 190
Panormitanus Archiep. 185
Panormus 183,185,198
Panticapæum 223
Panyaſus 204
Paphlagones 271
Paphlogania 270, 271
Paphia 292
Paphos 292
Papia 171
Pappa 192
Paquin 250
Paradene 261

Paræ-

Paræcopolis 203
Paræracene 264
Paraguate 327
Paratauticene 263
Paraxis 203
Parentium 148, 168
Parenzo 148
Parietæ 262
Pariedrus 269
Paris 56, 66
Pariſene reg. 261
Pariſii 56, 62, 84, 262
Parium urbs 274
Parma 149, 172
Parmenſis Ducat. 167, 172
Parnaſſus m. 200, 204
Parni 263
Paropamiſis reg. 240, 261
Paropamiſus amnis 243
Paropamiſus m. 243
Paros 206
Parſiræ 261
Parſis 261
Parthenius fl. 272
Parthenope 157
Parthia 240, 261
Parthiene 263
Paſargadæ 262
Paſcuar urbs 323
Paſitigris fl. 286
Paſſaw 106, 120
Patagona 326
Patara 276
Patavium Acad. 120, 169, 180, 189
Paterborna 101
Paterno 154
Pathmos 206
Patiſſus 190, 219, 224
Patria di Friuli 169
Patrica 153
Patrimonium D. Petri 167, 174
Pau 66
Pavia 143
D. Pauli Comitatus 75
Pedemontium 167, 168, 170
Pediæus 292
Pegian 269
Pegu 255, 258
Peju regn. 168
Pelagones 203
Pelaſgi 201
Pelaſgia 201
Peligni 144
Pelius m. 205
Pella 203
Peloponneſus 197, 207
Pelorum promont. 182
Peluſiacum Nili oſtium 296
Peluſium 309
Pemba 314
Peneus flum. 201
Peneus Peloponneſi fluvius 204
Peneus Theſſaliæ fl. 204
Penninæ alpes 71, 163
Pentapolitana reg. 301
Perga 276
Pergamus 273
Perigort 55, 65
Perigueux 55

Perinthus 211
Permen 238
Pernambuco 327
Peronticum 212
Perſæ 265
Perſarum imperium 260
Perſepolis 264
Perſicus ſinus 27
Perſis regio 240, 261, 264
Peru 324
Perugia 150
Peruſia 150, 175, 180
Peruvia 323
Peruviana 320
Peſaro 152
Peſcâra 155, 162
Peſcha 194
Peſclavium 170
Peſchiera 172
Peſſinus 271
Peſto 159
Peſtum 192
Petelia 160
Petovio 189
Petra urbs 289
Petræa Arabia 289
Petricorii pop. 55
Petricovia 230
Pettaw 122, 189
Petzora 238
Petzora 34
Peuceſtæ 215
Peucetia reg. 158
Peuce 103
Peucini 95, 96, 103, 218
Peybas lacus 234
Pfaltz 119
Pfreimbt 120
Phæſtus opid. 208
Pharſalici campi 201
Phaſis fl. 268
Pheſtus opid. 201
Philadelphia 274
Philippi 212
Philippinæ inſulæ 47, 260
Philippopolis 213
Philiſtim 278
Philopolis 212
Phinopolis 212
Phocæa 274
Phocis 200
Phœnice 241, 278, 281
Phœnices 43, 279
Pholoë m. 204
Phœnix 274
Phryges 271
Phrygia 241, 272
Phrygia Major 273
Minor 273
Phthia 201
Phthiotæ 201
Phthiotis 201
Phylace 203
Phyſcæ 203
Piacenza 149
Picardi pop. 63
Picardia 57, 64
Picardie 64
Picentes 144, 155
Picentini 144, 157
Picora 323
Pictavium Acad. 67
Picti 87

Picto-

Pictones 55
Pidna 203
Piephigi 219
Pieria 203, 283
Pilaſtrina 153
Pilſen 124
Pindus 198, 200, 204
Pinna 155, 179
Piotrkow 230
Piperno 154
Piræ 174
Piſæ 150, 173, 180
Piſaurum 151
Piſidæ 176
Piſidia 271, 276
la Piſma 183
Piſtoria 151, 174
Placentia 149, 172
Platææ 200
Pleskow 238
Pleymouth 89
Pleyſz 188
Plombinum 150, 174
Plotsko 230
Pò fluv. 161
Podelaſſia 228, 233
Podgorze 231
Podlaſze 233
Podole 232
Podolia 218, 228, 232
Pœdiculi 158
Pœmani 57, 93
Pœni 42, 302
Poggium 174
Poictiers 55
Poictou 55, 65
Pola 148, 168
Pole 229
Policaſtro 159
Policore 159
Pollentia 145
Polenza 145
Poloni 225
Polonia 36, 37, 229
Polonia Major 229
Minor 230
Polska 229
Pomerania 96, 126
Pomerellia 96
Pomern 126
Pompeii op. 157
Pompeiopolis 40, 47, 277
Pompelon 40, 47
Pompelona 40, 47
Poneropolis 212
Ponte Corvo 154
Pontico 223
Pontus 240, 241, 267, 272
Pontus Euxinus 217
Populonia 151
Portugalliæ regn. 40, 44, 46, 47
Poſega 192
Poſen 229
Poſenania 229
Poſidonia 159
Poſnan 229
Poſonium 191
Potentia 159
Potenza 159
Potoſi opid. 326
Potulatenſii 219
Præneſte 153, 176
Praga Acad. 124, 135

Pragenſis Archiepiſcopat. 134
Pratum 174
Prendaveſii 219
Preſsburg 191
Prete Gianni regnum 312
Preuſſen 235
Priantæ 210
Priene 274
Privernum 154
Prophthaſia 262
Propontis 204, 240
Proſerliminitæ 271
Provence 65
Provincia 52, 53, 62
Pruck an der Mure. 122
Pruſias 272
Pruſſia 37, 228, 235
Pruſſii 95
Przekop 223
Przecopska 223
Przemyſl 232
Pſola 222, 237
Pſylli 302
Ptolemaïs 282, 301
Pudnopolis 290
Punta di Marono 187
Puteoli portus 157
Puzzuolo 157
Pylus 199
Pyramus fluv. 276
Pyrenæi Montes 38, 52, 54, 64
Pyrogeri 210
Pythæum 201
Pythia 200
Pyxirates. 287

Q.

Quadi 102, 110
Quancii 250
Quarentain 56
Querci 55, 65
Quiancii 250
Quicheu 250
Quinque Eccleſiæ 191
Quinſai 250
Quito 326
Quivira 321
Quunſter 92

R.

Rabe 191
Rackelſpurg 122
Ragiana 265
Raguſa 195, 196
Raguſi Vecchia 194
Ramana 257
Raphana 284
Rappin 97
Raſci, *die Ratzen* 192
Ratacenſii 219
Ratibor 125
Ratisbona 120
Ravenna 149, 151, 166, 175
Rauraci 58
Reate 152
Redon 55
Redonenſis conventus 65
Redones 55
Regeawoldz 97

Rege 97
Regius fl. 287
Reginum 106
Regen 106
Regensburg 106, 120
Reggio 149, 160
Regium Lepidi 149, 172
Reichsbaden 71
Reims 58, 67
Remi 58, 67
Renes 65, 66
Rensburg 128
Rene 161
Rethymus 209
Revel 234
Rhæti 105, 144, 146, 170
Rhætia 36, 121
Rhætico mons 108
Rha fluv. 224, 242
Rhamnæ 261
Rhegium 142, 160, 178
Rhenus 54, 74, 107
Rhenus Bononienſis 161
Rhyndacus 273
Rhoda 43
Rhodanus amnis 54, 60
Rhodus inſ. 241, 268, 292, 293
Rhodium mare 30
Rhodope m. 212
Rhudianæ 262
Rhuſpina 302
Richmont 89
Der Riegiſch Bodem 226
Riga 234
Rigenſis Archiepiſc. 237
Rimino 152
Rio de Plata 323
Riphæi m. 225, 226
Riſano 147
Riſme 194
Rivalia 234
Rizinum 194
Roan 57
la Rochelle 67
der Roden 60
Rodes 53
Romanum imp. 36
Romaniola vulg. *Romagna* 167, 175
Romania 213
Roma 153, 176, 180
Romanus ager 176
Ronco 151
Roni 271
Roplutæ 262
Roſas 43
le Roſne 60
Roſtochium Acad. 127, 135
Roſtock 127
Roſtow 238
Roſſanenſis Archiepiſc. 179
Rotomagus 57, 66
Rotomagenſis conventus 65
Roterodamum 78
Roterdam 78
Rotenburgium 118
Rotweill 118
Rotſchil 136
Rouan 66
Rubrum mare 27, 289

Rubricatus fl. 303
Rubi 158
Rubo 226
Rudiæ 159
Rufacum 117
Rügen 97, 127
Rugia inſ. 97
Rugii 97, 110
Rupellæ 67
Ruremunda 80
Ruſellæ 150
Ruſcianum 160
Ruſcicade 303
Ruſzowa 238
Ruſazus 304
Ruſcurium 304
Ruſſacy 225
Ruſconia 304
Ruſſi 214
Ruſſia Alba 225
Ruſſia minor ſeu Nigra 218, 228
Ruteni 53, 231
Rutubæ promont. 36, 99
Rutuli 154
Ruvo 159
Ryſſel 75

S.

Sabæi 290
Sabatha 290
Sabaudia 52, 63, 168
Sabe 290
Sabelli 156
Sabenicum 195
Sabini 144, 152
Sabioncello 194
Sableſtan 262, 266
Sabrina 84
Sacaſene 269
Sachſen 133
Sacrum pr. 187
Sagan 125
Sagartii 265
Sagrianica 265
Saguntus 42
Saintes 55, 67
Saintonge 55, 65
Saïs 298
Sala 102, 107
Salamina 292
Salamis 205, 292
Salant 80
Salapia 158
Salaſſi 144, 145
Salataræ 263
Saldæ 304
Saldenſii 219
Sale fl. 107
Salentini 144, 158
Salernitanus Archiepiſc. 179
Salerno 157
Salernum 157, 178, 180
Salisburgienſis Archiepiſc. 120, 134
Salisburgium 120
Salmantica Acad. 49
Salmydiſſus 212
Salona 194
Salonichi 207
Salpe 158
Salſa 183
Salſas 38

Sal-

Salſulæ fons 38
Saltzburg 106, 120
Salutium 170
Salyes 53
Samarcanda 246
Samaria 278, 281
Sambatæ 264
Samnites 144, 156
Samnium 156
Samo 206
Samochonites lacus 280
Samoiedi 246
Samogitia 228, 234
Samonium promont. 208
Samora 39
Samoſata 284
Samothrace 205
Samus 206, 292
Samydaces m. 262
Samydace 262
Sancii 250
Sanctoſeverinenſis Archiepiſc. 180
Sandus fl. 253
Sandwich 89
Sanga 259
Sangarius 272
Santen 130
Santones 55
Saocoras fl. 286
Saone 60
Sapæi 210
Sapphar 290
Saragoça 42, 47
Saraguſa 182
Saraceni 179, 186
Sarbrücken 116
Sarca 146
Sarch 265
Sarc regio 266
Sarcum 272
Sardes 274
Sardinia 36, 47, 167, 186
Sardoum mare 28
Sarepta 282
Sarmatia 36
Sarmatia Aſiatica 240, 242
Sarmatia Europæa 224
Sarmatæ 224
Sarmatici montes 95
Sarmaticus Oceanus 224
Sarpedonia 215
Sarra 306, 308, 312
Sarraca 146
Sarus 276
Saſſaris 187
Saſſina 152
Saſſones 243
Satala 270
Saturnia 142, 151, 152
Saturni promont. 38
Savadii 263
Savern 84
Savona 145, 173
Sauromatæ 224
Savus fl. 188, 192
Satetz 124
Satz 124
Saxonia 113, 133
Saxones 97, 112, 220
Scafati 157
Scaldis 57, 60

Scal-

Scaldia, vulgo *het landt von Schouwen* 77
Scamandrus 273
Scampis 203
Scandia 98, 135
Scandii 98
Scandinavia 98,135
Scanen regio 98, 135
Scanii 98
Scarabantia 189
Scarbing 189
Scardona 194, 195
Scarpanto 206
Scenitæ 289
Sceri 104
Schafhauſen 71
Schelde 60
Schenckenſchans 59
Schleſwick 128
Schleſien 125
Schleſingen 125
Schibanskenſis horda 245
Schiesburg 221
Schneiberg 188
Sciacca 185
Sciburgium 221
Scio 205
Sciro 205
Sclavi 192
Sclavonia 189, 192
Sclavonii 192, 214
Scodra 195
Scodrus mons 194
Scordi 263
Scordiſcus mons 269
Scordiſci 210
Scoti 87
Scotia 36, 82, 83, 90
Scotuſa 203
Scrickfinnia 140
Scritſennen 99
Scritofinni 99, 140
Scrofano 150
Schouwen 77
Schwaben 104, 118
Schwartzburgenſis Com. 132
Schwartzwald 108
Schweinitz 125
Schwibuſſen 228
Scutari 195, 196, 272
Scylla 160, 182
Scyllacium 160
Scyllæum 159
Scydra 203
Scyri 104
Scyrus 205
Scythæ 241
Scythia Aſiatica [illegible]7, 240, 241
Scythia Europæa 217
Scythia extra Imaüm 242
Scythia intra Imaüm 242
Scythica Cherſoneſus 218
Scythopolis 284
Scythotauri 218
Sdille 206
Sebaſte 281
Sebaſtia 271
Sebaſtopolis 268
Sebenico 194
Sebyi montes 245

dia

die Sechsſtätte 125
Seduni 72
Sedunum 72
Seduſii 100, 103
Seelandia 136
Seelandt 98
Segalauni 53
Segedinum 191
Segeſta 189
Segeſwar 221
Segna 195
Segni 57, 93, 154
Segobriga 83
Segontiaci 83
Segorbe 40
Segre 42
Seguſiani 56
Seguſio 145
Selenus 277
Seleſtadium 117
Seleucia 263, 276
Seleucia Pieria 283
Selinuntum 182
Selletæ 210
Selymbria 211
Semana ſylva 108
Semender 216
Semigallen 234
Semiramidis mons 262
Semnones 97, 104
Sena Gallica 149, 152
Senæ 151, 174, 180
Senderovia 216
Sendomiria 230
Sendomierz 230
Senega 312
Senenſis Archiepiſc. 180
Senlis 58
Senogallia 149, 175
Senones 56, 149
Sens 56
Sentino 152
Sentinum 152
Sepino 156
Septa 310
Septempeda 155
Sequana 54
Sequani 58
Sera 244
Seres 242, 243, 248
Serezzana 173
Serica 240, 243
Serica vetus 247
Sermonetta 154
Servi 214, 216
Servia 36, 37, 189, 215
Servan 266
Serveſta 133
Seſſia fl. 161
Seſſites fl. 161
Seſſa 157
Seſtus 211, 213
Setia 154
Setubal 48
S. Severino 155
Sevenbergen 77
Sevo mons 137, 139
Sezza 154
Sian regn. 250, 255, 258
Sian urbs 258
Sicambri 59, 99, 101
Sicani 182
Sicania 181
Sicca 303
Sicilia 36, 47, 167, 181
Sielandia 136

Sicoris.

Sicoris fl. 42
Siculum fretum 142, 159
Siculum mare 181
Siculi 181
Sicum 194
Side 276
Sidices 265
Sidon 282
Siebenbürgen 221
Siebengebirge 108
Siedmgrodskaziemia 221
Siena 174
Sigeſtan 262, 266
Siginni 219
Signia 154
Silaro 162
Silarus 157, 162
Sileſia 97, 113, 125
Silures 84
Silva ducis 77
Silvanectæ 58
Simach 191
Simoïs 274
Simylla promont. 252
Sina 249
Sinæ 240, 249
Sindæ inſ. 260
Singaras m. 286
Sinigaglia 149, 150
Singus 203
Sinope 271
Sinſii 219
Sintici 203
Sion 72
Siponto 158
Sipontinus Archiepiſc. 179
Sipuntum 158
Sipylus 274
Sirac 266
Sirbonis palus 277
Sirickzee 78
Sirmium 189
Siſcia 189
Siſeck 189
Sitacene 264
Sittaw 126
Sitones 112, 137
Sitten 72
Sittia 209
Sivillia 42, 48, 327
Slavi 110, 192
Slavonia 36, 37
Sleſovicenſis ducat. 127
Sleſwijck 128
Slochow 236
Sluys 75
Smolensko 238
Smyrna 274
Snebergenſis princ. 133
Sneberg 133
Sneeck 81
Sobidæ 263
Soducenæ 259
Soeſt 129
Sogdiana 240, 244
Sogdia juga 242, 244
Sogdii 242
Soiſſons 58
Solæ Cilicii 277
Solis urbs 298
Solnock 191
Solveium 88
Soloturn 71
Soluntum 183
Solus 183

Solymi

Solymi 276
Somanobriga 57
Sommerſet 83
der Sondt 135
Songo 314
Sophene 269
Sophia 216
Sophorum imperium 241, 261
Sora 154
Sorrento 157
Soſtenes 201
Southampton 83. 89
Soutſex 83
Sozotæ 262
Spandaw 126
Sparta 199
Spier 58
Sperchius fl. 204
Spirenſis Epiſc. 134
Spira 116
S. Spiritus 323
Spoletanus duc. 167, 176
Spoletium 152
Spoleti 152
Spoletum 176
Sporades inſ. 206
Squillaci 160
Stade 128
Stagira 203
Stalimene 205
Stambol 212
Stantz 71
Stargardt 127
Starigrad 194
Steenwijk 80
Steirmarck 122
Stephanopolis 221
Stetin 96, 127
Stiria 113, 122, 189
Stobi 203
Stockholm 139
Stolpe 96
Strada nuova 172
Straleſond 127
Straſsburg 58, 117
Strato fl. 265
Stratonice 274
Stratonis turris 281
Stratos 198
Straubing 120
Strigonienſis Archiepiſc. 192
Strygonium 191
Strymon amn. 197, 204
Stuelweiſſenburg 191
Stutgart 118
Stymphalus 199, 204
Suana 151
Suardones 97
Sublaqueum 154
Suzæi 264
Suchnam 250
Suditi mont. 108
Suedia 36, 37, 112, 139
Sweden 99
Suas 270
Sueones 99, 112, 139
Sueſſa Aurunca 157
Sueſſa Pometia 154
Sueſſiones 57
Suevi 104, 185
Suevia 104, 113, 118
Suevicum mare 104
Suevus amnis 104
Suffolck 84

Swiera

Swiera 238
Suinam 250
Suiones 99, 139
Suitzeri 70
Switz 70
Suldal 238
Suliaca 154
Sulci 186
Sulmo 154, 155, 179
Sulmona 155
Sultzbach 120
Sumatra 259
Sundi 314
Sundrium 170
Sunium promont. 197
Swolle 80
Superum mare 142, 163
Surrey 83
Surrentinus Archiep. 179
Surrentum 157, 178
Suſa 145, 64
Suſatum 129
Suſiana 240, 261, 264
Sutphania 73
Sutri 151
Sutrium opp. 151
Sybaris 159, 162
Sydri 262
Syene 298
Symæthus 183
Synnada 273
Syracene 269
Syracuſæ 182, 185
Syria 241, 268, 277
Syrium mare 30
Syromedia 265
Syrtis 301

T.

TAbernæ 117
Tabiene 263
Tabin promont. 217, 240
Tabor 124
Tabrachæ 303
Tacatua 303
Tænarus Pelop. promont. 36
Tagaliſtan 243
Tagus fl. 40, 41
Tajamento 163
Tainfu 247, 248
Tajo 41
Taiphali 219
Tamai 266
Tambyzi 263
Tameſis 84
Tams 84
Tanaïs 217, 218, 223
Tanaïtæ 218
Tanaro 161
Tanarus fluv. 161
Tanger 305, 310
Tangut 247, 248
Taphræ 302
Taphros 223
Taprobana 260
Tapuri 263, 265
Tapyri m. 245
Taradante 311
Tarantaſia 53
Tarbelli 54
Tarentum 158, 178, 179
Tarentinus Archiepiſcop. 179

Targa 305, 311
Targowisko 222
Tariana 264
Tarichea 281
Tarisko 222
Tarquinii 150
Tarracina 154, 176
Tarraco 40, 42
Tarraconenſis prov. 39
Tarragona 42
Tarſatica 194
Tarſus 277
Tarvidium prom. 82
Tarviſium 147, 169
Taskent 247
Tatacene 262
Tattar fl. 244
Tattari 214, 223, 244
Tattari *Czerkaſſi* 242
Tattari *Zagatai* 246
Tattaria 223, 241
Tattaria deſerta 245
Tattaria Europæa 222
Tattaria minor, ſive Præcopenſis 36, 223
Tattaria vetus 248
Taulantii p. 202
Taunus 108
Tauri 218
Taurica Cherſoneſus 223
Taurini 144, 145
Tauris 266
Tauriſci 148, 219
Tauroſcythæ 218
Taurus m. 269, 276
Tawarzin 191
Taxandri 57
Taygetus 204
Teanum Apulum 158
Teanum Sidicinum 157
Teate 155
Tebal 89
Teber 247
Teja fl. 123
Teickelenburg 129
Tectoſagæ 271
Tegea 199
Telamone 151
Telamon 151
Teleſe 156
Teleſia 156
Telium 146
Telmeſſus 276
Temeswar 191
Temian 312
Tempe 201
Temſa ſive Tempſa 159
Tenarium promont. 197
Tencteri 100, 101
Tendue 247, 248
Tentyris 298
Teramo 155
Terani 152
Terapne 187
Teredon 288
Tergeſte 148
Tergeſtum 169
Terias 183
Terina 159
Terioli 121
Termeſſus 276
Termini 183, 185
Ternate 260
Terni 152
Terra Auſtralis 33, 328

Terra de Baccalaos 321
Terra di Lavoro 156
Tervanna 57, 76
Tervingi 219
Terwane 57
Terſatz 194
Teſcuro 324
Teſchen 125
Teſino 161
Tetrapolis regio 283
Tetrarchiæ 284
Teverone 152, 162
Teutiſci 93
die Teutiſche 93, 109
Teutoni 98, 134
Texel 79
Thaſpus 302
Thapſacus 285
Theate 179
Theatinus Archiepiſcop. 179
Thebæ Ægyptiæ 297
Thebæ Bœotiæ 200
Thebæ Theſſalicæ 201
Themiſcyrene 270
Theodoſia 223
Therapnæ 208
Therma 271
Thermodon 270
Thermopylæ 201
Thermus 274
Theſpiæ 200
Theſprotii 198
Theſſalia 197, 201, 207
Theſſalonica 203, 207
Theuth 109
Theutiſci 109
Thiſdrus 302
Thocari 263
Thoringi 97
Thoorn 235
Thoſpia 269
Thoſpites 269, 286
Thraces 212
Thracia 36, 209
Thronium 200
Thule 36, 91, 138
Thurii 159
Thuringi 102
Thuringia 131
Thuſci 144
Thuſſagetæ 218
Thyatira 274
Thyni 210
Tiano 157
Tiberis 154, 161
Tiberias 280, 281
Tibur 153, 176
Ticinum urbs 148
Ticinum fl. 161
Tidor 260
Tienen 77
Tifata m. 163
Tifernum 152
Tigil 286
Tigranocerta 269
Tigurinus pagus 58, 70
Tigurum 58
Tigris 269, 286
Tilavemptus 147, 163
Timacus 188, 190
Timavus amnis 148
Timogetia 215
Timonitis 272
Tinda 201
Tingi 305

Tingitana 304, 305
Tipaſa 304
Tiranum 170
Tirolis comitatus 113, 121, 167
Tirut 313
Titius amnis 194
Tivoli 153, 176
Tmolus 274
Toace 264
Toacene 264
Tockey 191
Todi 152
Toledo 40
Toletanum regnum 44
Toletum 40, 48
Toliſtobogii 271
Tollentinum 155
Toloſa Acad. 53, 61, 67, 68
Tombuti 312
Tomi 215
Tongeren 57
Topiris 212
Torga 113
Tornacum 75
Tornia 140
Torone 203
Torre di Camarána 182
Torre di Greco 157
Torre di Mare 159
Torre di Patria 156
Torre di Pulici 183
Torre Loppa 159
Torre d'Anazzo 158
Tortona 145
Torunium 235
Toſarene 269
Toſcana 173
Totene 269
Toul 58, 65, 116
Toulouſe 66, 68
Touraine 55, 65
Tournay 75
Tours 55, 65, 66
Toza 212
Trabezonda 291
Trachonitis 284
Tragonara 158
Tragurium 194
Trajanopolis 212, 213, 273
Trajectenſis provincia 59, 79
Trajectum 59
Trajectus 74, 79
Tranienſis Archiepiſcopatus 179
Tranii 179
Tranium 178, 179
Transilania 73, 74, 80
Transſilvania 37, 219, 221
Transſilvani 218
Trapani 183
Trapezus 271, 291
Trava 104, 107
Travancor 257
die Trave 107
Traw 194
Trebia 161
Trebocci 58
Tremiſen 310
Tremiſenum regnum 303, 310
Tremonia 129

Trento 121, 146
Treves 58
Treviri 58
Trevirenſis Archiepiſcopatus 134
Treviſo 147, 169
Triballi 215
Tricca 201
Tricaſſium 67
Tricaſſi 56
Tridentum 121, 146, 168
Tridentinæ alpes 163
Trient 121
Trier 58, 116
Trieſte 148
Trimenothuritæ 273
Trimontium 212
Trinacria 182
Trinobantes 84
Tripolis 274, 282
Tripolis Barbariæ 310
Tripolis Syriæ 291
Tripolis Nova 310
Tripoli di Soria 291
Triquetra 182
Triton 301
Triſtolus 203
Triumplini 146
Troas 273
Trœmi 271
Trœzen 199
Troglodytæ 215, 296, 302, 307
Troglodytica 296, 307
Troia 158, 178, 273
Troppe 125
Troyes 56, 67
Teſchina 249
Tubantes 99, 101
Tubinga 118, 134
Tubuſuptus 304
Tucca 304
Tuder 152
Tueda fl. 88
Tugenus pag. 58, 70
Tugium 58
Tuja 35
Tullium 58
Tullum 116
Tumenſis horda 245
Tunetanum regnum 301, 309
Tunetum 309
Tungri 57, 93
Tungria 62
Tuniſa 309
Tuniſi 309
Turca 242
Turcicum imperium 241
Turcoman 266
Turcomannia 269
Turditania 43
Turduli 39
Turigum 58
Turino 145, 170
Turkeſtan regn. 243, 245, 246
Turones 55
Turonum 66
Turres 302
Turuntus 226
Tuſca fl. 303
Tuſcia 36, 167, 173

Tuſci

Tuſci 144,150,164
Tuſculum 153
Tuſcum mare 28, 124
Twente 80
Twer 238
Tuy 44
Tyana 271
Tykoczyn 233
Tyndarium 183
Tyde 44
Tyras fl. 218, 228
Tyragetæ 218
Tyranis 270
Tyriſſa 203
Tyrna 191
Tyrol 121
Tyrrhenum mare 183
Tyrus 282
Tzudnow 232

V.

VAccæi 40
Vacia 95, 103
Vadaſſi 265
Vada Sabatia 145
Vadicaſſes 56
Vahalis fluv. 59, 75
Vaiſon 53
Valachia 37,219,221
Valachi 214, 218
Val Camonica 146
Val de Viece 40
Valencienes 76
Valentia 40, 44, 47, 53
Valentianæ 76
Valeria 154
Vallesii 69, 71
Valliadolid 48, 323
Vallis Mauriana 69
Vallis Neeti 185
Vallis Telina 146
Valois 65
Val Troppia 146
Vandali 44, 96, 110
Vandalii 96
Vangiones 58
Vangue 313
Vannes 55
Vannia 146
Varadinum 191
Varduli 40
Varheli 219
Varia 154
Varini 97
Varni 263
Varſavia 233
Varta 103
Varus fluv. 52, 64, 145
Vaſates 54
Vaſconia 54,65
Vaſcones 40, 54
Vaſio 53
Ubii 58, 100, 101, 103
Vectis 90
Vdene 148, 169
Vedinum 169
ter Veer 78
Veii 150
S. Veit 122
Velavia 80, 100
Velia 159
Velitræ 154
Vellay 53
Vellocaſſii 57
de Veluwe 80

Venafri 157
Venafrum 157
Veneda 234
Venedi 95, 110
Veneta reſpub. 167, 172
Venetiæ 169
Veneti 55,144,147,164, 271
Venetus Archiepiſc. 180
Venloo 80
Vennones 146
Venoſa 158
Venuſia 158
Vera, *ter Veer* 78
Veragri 72
Verbanus lacus 146, 161
Vercellæ opp. 148, 170
Vercelli opp. 148
Verdenſis Epiſcop. 129, 134
Verdun 116
Vermandois 57
Veromandui 57, 62
Verona 146, 169
Veroli 154
Veſalia 130
Veſonna 55
Veſontio 58, 69
Veſperinum 191
Veſperin 191
Veſtini 155
Veſuvius mons 163
Vetulonii 150
Viadrus 107
Vianen 79
Viberi 72
Vibo Valentia 160
Viburgium 140
Vico Varo 154
Vicentia 147, 169
Vidunum 55
Vienna 53,123,134,189
Vierus 49
Villa franca 170
Villach 122
Vilna urbs 231
Vimaria 131
Vindana 55
Vindelicia 36, 105
Vindili 96
Vindelici 105
Vinidorum Marchia 121, 189
Vindobona 106, 189
Vindoniana 106,123,189
Vinili 96
Vintimilia 145
Vintimiglia 173
Virginia 320,322
Virodunum 116
Viſmaria 127
Viſtula 95, 107, 224
Viſurgis 97, 107, 128
Vitellicum 116
Viterbo 151
Viterbum 175
Uladiſlaum opp. 68
Vliſſingen 78
Ulma 118
Ulpia Trajana 219
Ultrajectenſis prov. 79
Ultrajectum 79
Umbri 144, 151, 164
Umbro fl. 151

Umbrone 151
Una 189,193
Underwalden 70
Unelli 56
Ungaria 36
Ung regnum 249
Unterlaubach 189
Vocontii 53
Voghera 145
Voitlandia 102, 133
Volaterræ 150, 174
Volcæ Tectoſages 53
Volcæ Arecomici 53
Volckmarck 122
Volga 242, 243
Volha 243
Volinia 233
Volſinii 150
Volſci 144, 154
Volubilis 305
Volturno 162
Volturnus 162
Vorcomum 59
Vorde 128
Vorganium 55
Voturi 271
Voytlandia 102, 133
Upſalia 139
Ur 287
Uram 325
Vratislavia 125
Vratislavienſis Epiſcop. 134
Urba 58
Urbigenus pagus 58
Urbinas ducatus 175
Urbinum 152, 175
Urchoa 286
Uri 70
Uſedom 96, 127
Uſipetes 101
Uſipii 100, 101
Uſtiug provinc. 239
Uthina 302
Utica 282, 302
Utrecht 79
Utert 79
Vulturnus fl. 157

W.

Walachria 77
Walcheren 77
Waldeck 129
Wales 84,87
Wallia 84, 87,88
Wallis 90
die *Walliſer* 71
Warboſanin 193
Wardeyen 191
Warne 97
Warſaw 233
Warſzawa 233
Waterland 78
Waymouth 88
Weiden 148
Weimar 131
Weiſſenburg 221
Weiſſenfels 133
die *Weixel* 107
Welikarzeka 226
Weliki 238
Weliki Kameny Poyas 226
Weli 106
Wenden 127,234
die *Werre* 107

die Weſer 107
Weſel 130
Weſterwaldia 101
Weſtfalen 129
Weſtfalia 113, 129
Weſtfrieſland 81
Weſtreych 116
Wetteravia 101, 131
Wetteraw 131
Wiatka 238
Wien 106, 123
Wiſlisburg 58
Wight 90
Wijck te Duerſtede 59
Wilde 231
Windiſch-Marck 121
Windſor 89
Wirtemberga 118
Wirtembergenſis ducatus 113, 118
Wiſmar 127
Wittemberga Acad. 133, 135
Wittlich 116
Wlodimirz 233
Wolin 233
Wolchow 226
Wolfenbüttel 134
Wolgaſt 96, 127
Wollin 127
Wolochy 222
Wolodimir 238, 239
Wologda 238
Woloska Zemla 222
Wolska 238
Wongrow 228
Worda 59
Wormatia 116
Worms 116
Worotin 238
Wratzlaw 125
Würtzburg 118

X.

Xanthus fl. 275
Xantum 250
Xiamſii. 250

Y.

Yarmouth 88, 89
Yorke 88
Yorkshire 84
Yperæ 74
Yrland 91
Yvica 44, 50

Z.

Zabern 117
Zacynthus nunc *Zante*. 205
Zagabria 192
Zagataia 245
Zagatai Tattari 246
Zagrus 265
Zahaſpa 246
Zaire 299
Zancle 182
Zanfara 312
Zangibar regio 314, 315
Zanhaga 305, 311
Zapavortene 265
Zara 195
Zara Vecchia 194

Zaria-

Zariaſpæ 263
Zarmiſogethuſa 219
Zatmar 191
Zavohenſis horda 245
Zegna 194
Zeeland 98
Zeitz 133
Zeken 266
Zelandia 73, 77
Zelitica 270
Zembre 299
Zendrew 216
Zeugma 285
Zerbſt 133
Zezan 238
Zibit 291
Zidem 291
Zigenhaim 130
Zilis 305
Znaim 124
Zocni 84
Zor 282
Zuenziga 305, 311
Zug 58, 71
Zuglio 147
Zürich 58, 70
Zuthi 262
Zutphania 73, 79, 80, 100
Zutphen 79, 80
Zuyt Beveland 77
Zweibrucken 116
Zwicka 133
Zygiani 272

FINIS.

INDEX TABULARUM;

Et ad quam paginam ſingulæ referendæ.

Globi mundi, ſive typus Orbis Terrarum. pag. 32
Europa. 35
Hiſpania. 37
Gallia. 50
Germaniæ Cis-Rhenanæ, ut inter Iul. Cæſaris & Trajani imperia fuit; Scaldis, item Moſæ ac Rheni oſtiorum, antiqua deſcriptio. 56
Helvetiæ conterminarumque terrarum antiqua deſcriptio. 69
Inferioris Germaniæ deſcriptio. 72
Britannicarum Inſularum typus. 81
Populorum Germaniæ inter Rhenum & Albim antiqua deſcriptio. 96
Sueviæ antiquæ deſcriptio. 99
Vindeliciæ & Norici deſcriptio. 105
Nova totius Germaniæ deſcriptio. 112
Dania, Suecia, & Norvegia. 135
Italia. 143
Ligures, Taurini, &c. 145
Hiſtri, Carni, Veneti, &c. 147
Etruria, Latium, Umbria, &c. 150
Picentes, Veſtini, Campania, &c. 155
Italiæ recentioris deſcriptio. 166
Sici-

Sicilia antiqua.	181
Corſicæ & Sardiniæ antiquæ tabula.	186
Pannonia & Illyricum.	188
Græciæ deſcriptio.	196
Creta, Cyprus, & Rhodus.	207
Thraciæ deſcriptio.	209
Mœſiæ & Daciæ typus, &c.	214
Ruſſia, cum confiniis, ſive Moſcovia.	222
Aſia.	239
Sina.	249
India Vetus.	252
India Orientalis nova.	254
Perſia.	260
Armenia, Syria, Meſopotamia.	267
Natolia, olim Aſia minor.	272
Palæſtina, & Phœnice.	278
Africa.	295
Africa minor, Mauritania, Ægyptus.	300
Americæ deſcriptio.	316

-12759-

F672
C649i